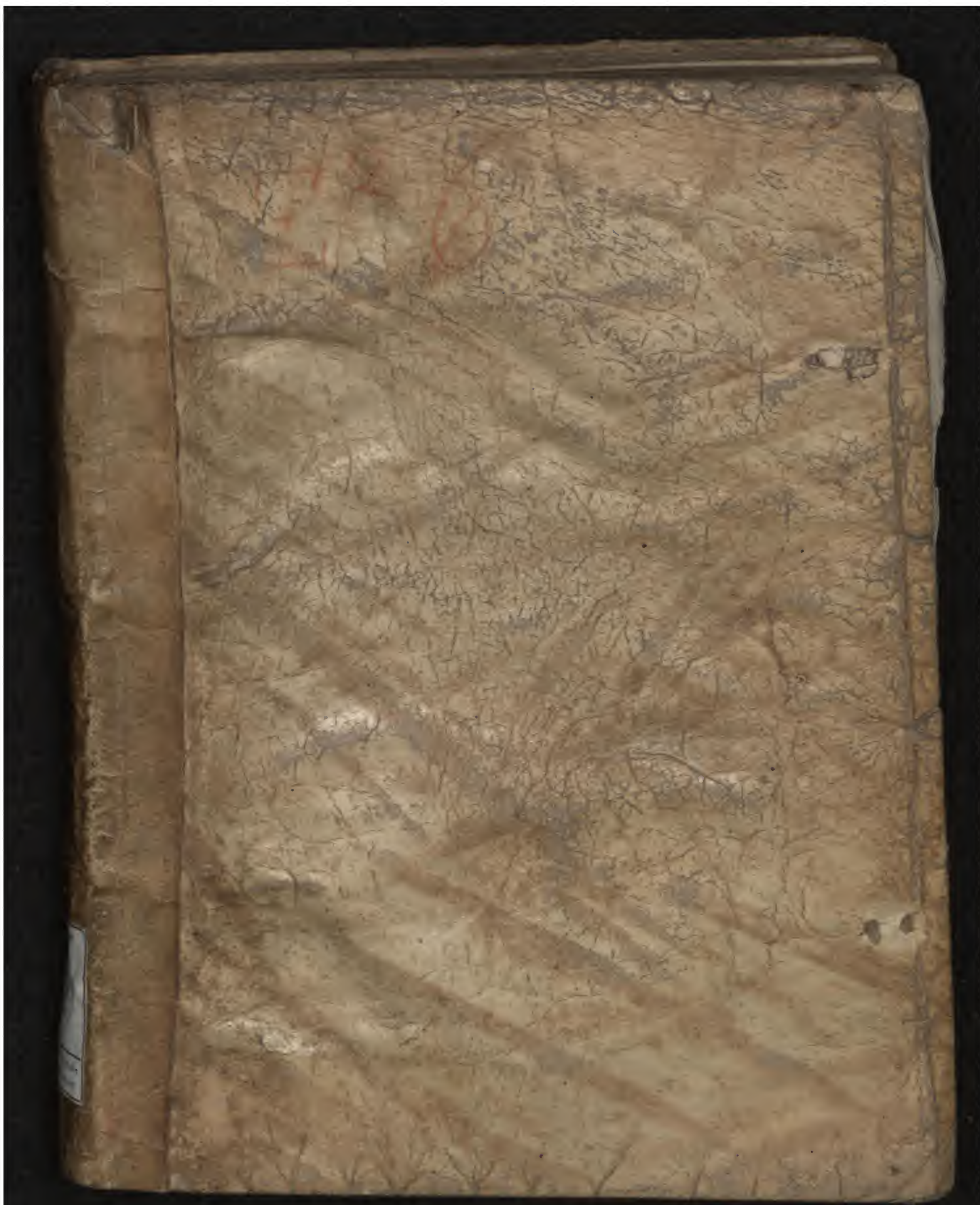
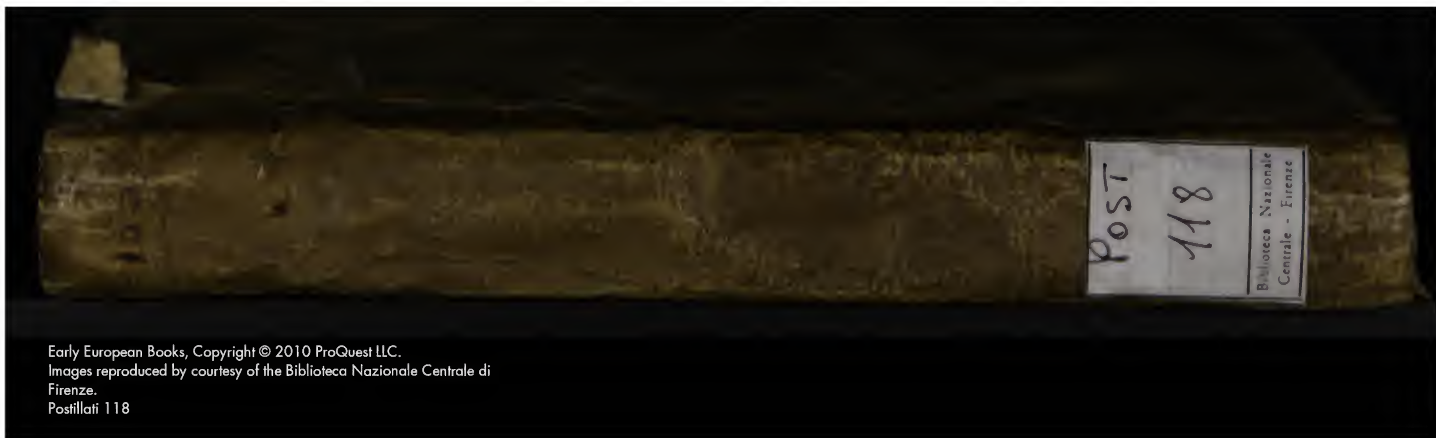
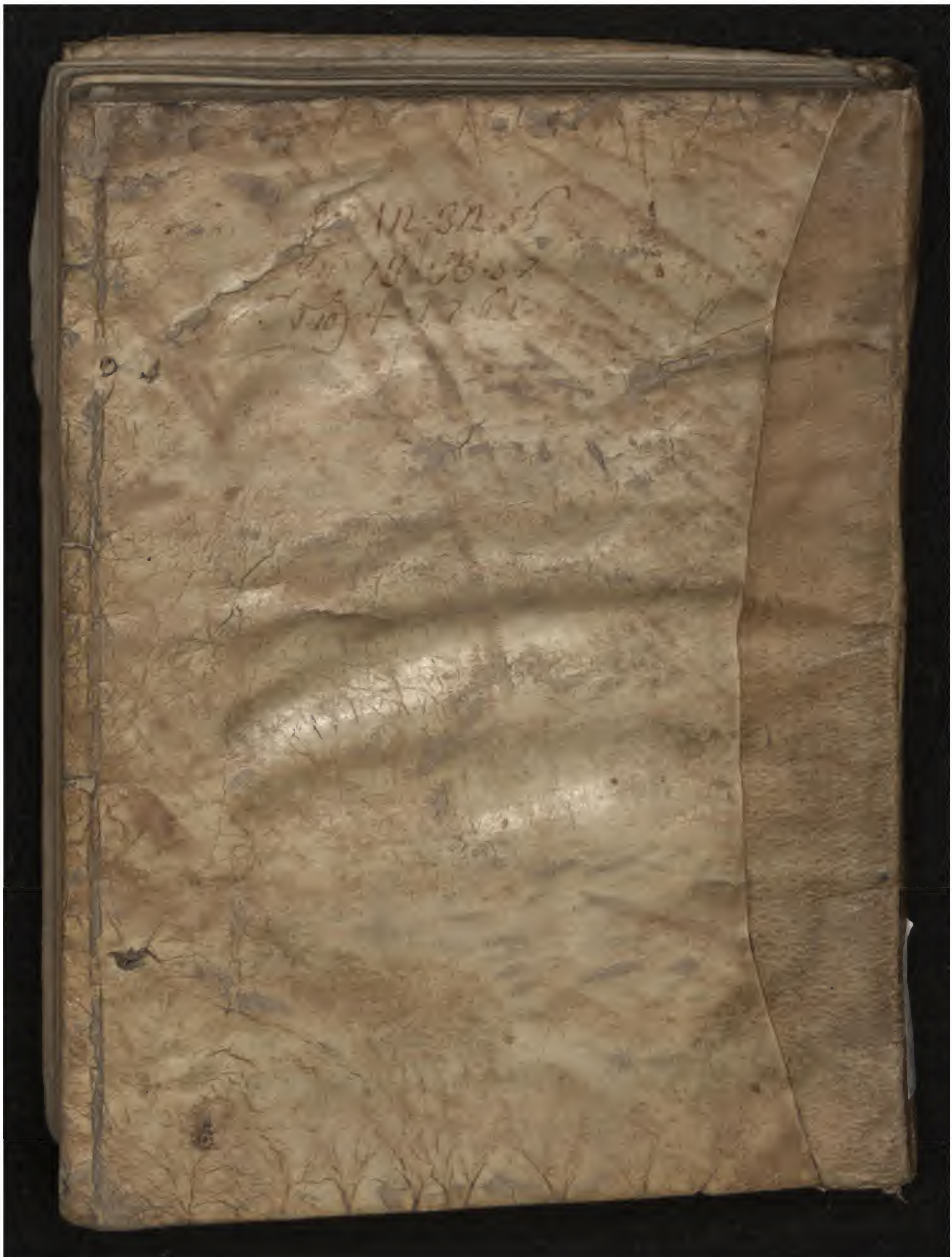
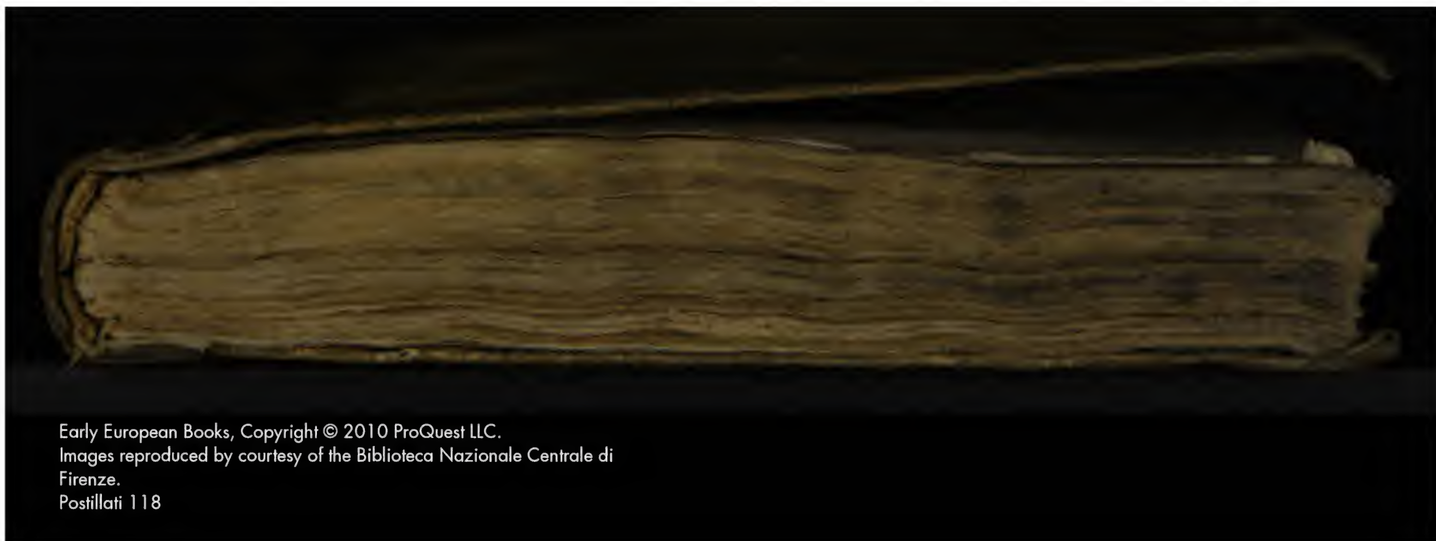

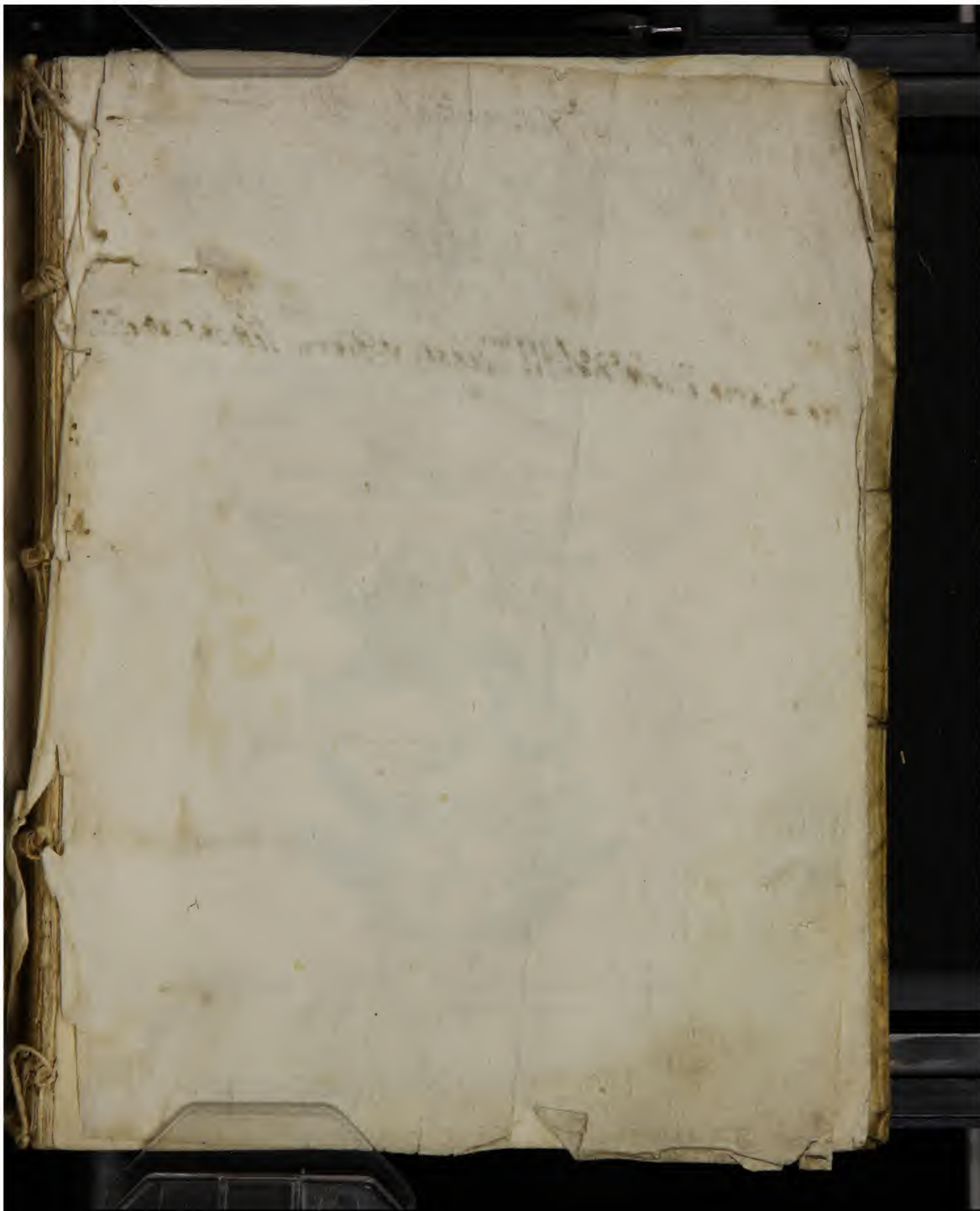

POST
118
Biblioteca Nazionale
Centrale - Firenze

Fur. ad. v. la cit.ª del B. rucel. al Guciardesi c. 61.

167

[illegible]ro Diario, e lett.e degl. Ill.mi Legati. e Giorn. lett. St. c. 27. c. 90.

VNIVERSVM SACROSANCTVM CONCILIVM TRIDENTINVM,

OECVMENICVM, AC GENERALE,
LEGITIME TVM INDICTVM,
TVM CONGREGATVM:

Sub S. D. N. Pont. Max. Paulo III. Anno 1545. 1546. & 1547.
Et sub Iulio III. Anno 1551. & 1552.

Et sub Sanctiss. D. N. Papa Pio Quarto. Anno, 1562. & 1563.

Nunc recens, multò quàm anteà limatius, emendatiúsq; in lucem prodit.

BRIXIÆ.
CVRA ET IMPENSIS IO: BAPTISTAE BOZOLAE.
M. D. LXIII.

Dominici Mellinij, Guid: F.

AMPLISSIMO, AC
REVERENDISS.
D. DOMINICO BOLLANO,
PATRITIO VENETO,
DEI, ET APOST. SEDIS GRATIA,
Brixiensi Episcopo, Duci, Marchioni, Comiti, Equitiq;:

IO: BAPTISTA BOZOLA,
Felicitatem. O. P.

NTER tot, tantaq; decora (Amplissime præsul) quibus, Dei populus, in orbe, per secula, ornatus splendet: Conciliorum maiestas occurrit; illustris, inclyta, atq; undiquaq; sacrosancta: Ad hæc, summæ utilitatis, summæ necessitatis. Quid enim in Christi Regno esse potest, authoritate sanctius; dignitate præclarius; utilitate fructuosius? Nil mea quidē opinione, Christiano, nil antiquius, nil commendabilius, nil exoptatius, sacrosancta Synodo esse solet. Atquì tempora nostra difficillima, turbulentissima, facilè efficiunt, ut Concilium hoc Tridentinum, quod priscis, autoritate, amplitudine, gratiaq; par: superiora ferè cuncta, hac una opportunitate superet; flagitatione, atq; necessitate. Quid quæso à seculis, uel omnium uotis magis expetitum, amplius flagitatum, magis necessarium? In hanc Apostolicam Synodum, totius orbis oculi coniecti: omnium populorum uota, intenta. Hoc est (optime Antistes)

quod animum, mentem, operamq; meam, ad hoc ædendum opus, omni adoratione uenerandum, allexit, impulit, traxit. Ego omnium minimus, Ecclesiæ Romanæ deditus, & indignus seruus, Tridentinum Concilium amplector, ueneror, adoro. Ego pro uirili, patrum utilitati consulens, Tridenti primus officinam librariam aperui: Acta, chalcographis tradidi: Periculis, impensæ, laboribus, non peperci. Cæterùm nihil mihi longius uisum, quàm ut totius huius Concilij, ad hunc usq; diem acta, diffinita, sancita, trium maximorum pontificum nomine & autoritate, Pauli nimirum Tertij, Iulij Tertij, & nunc Pij Quarti Regnantis, in suum proprium corpus, cum suis ornamentis redacta, ordine digesta, ultimam tantummodò manum expectantia, prelis commissa, orbi publicarem. QVOD *uerò hoc adorandæ sanctitatis opus, sub tui nominis gloria prodire uoluerim,* DVO HAEC, *in causa fuerunt.* PRIMVM, *quòd mihi huc illuc circunspectanti, nullum splendidius, nec integrius nomen, cui iustius, ac decentius, tantum opus inscriberem, occurrebat. Naturæ munera singularia, eximia industriæ opera, & uirtutum decora, in te cumulatè conspiciebam: non sine insignibus fortunæ ornamentis. Quis non audiuit, nobilissimæ stemmata Bollanæ domus, cùm illustria forent, in primis togæ annis, longè illustriora à te uno facta? In illo grauissimo & sanctissimo uenetorum senatu (qui priscæ uirtutis, & gloriæ Romanæ, decus, & fastigium sustinet) in tanta florentissimorum iuuenum copia, adeò floruisti, adeò grauis & insignis extitisti, ut unus deligereris, qui summis in negotijs, in maximis munijs, in Britanniam, ad inclytum tum Regem, legatus ab illustriss. Dominio mittereris. Nec opinio, nec expectatio, illos clarissimos & sapientissimos fefellit, cum ita te gesseris, in illa difficillima prouincia per duos annos uersatus; sic Regno toti gratus; Regi Henrico septimo charus; ut eques auratus creareris: Regiumq; Anglicani Regni insigne (quod Rosæ est) tuis, in perpetuam clarissimæ familiæ gloriam, insignibus adderetur. In Carnorum ciuitates, dominij uices tenens, missus; laborantibus illis annonæ penuria, cùm nobilium animis & armis cuncta forent suspensa, populis tumultum spectantibus; talis ac tantus extitisti, ut uilitate annonæ reddita, ciuitatibus ac populis pace resarcita, dissidentium animis mira dexteritate sedatis; pro in-*

Ex æditione, transit ad Nuncupationem.

gentibus meritis, apud illos, tuæ gentis insignia, clarissimo cum titulo & inscriptione, tibi erigerentur. Brixia nobilis & præpotens, quem iam habuit prætorem, uel nunc possidet præsulem, in quo sese plus ostentat? de quo plura prædicat? quem mirabilius suspicit? propensius amat? honorificentius colit, admiratur? Tu, ut quondam in toga clariss. sic nunc in Mitra ampliss. religiosissimus. Quis te uno, in purpura, grauior, iustior, humanior? Quis consilio pluris, & uirtute? Quis nunc in sacra sanctior corona, frugalior, temperantior? Dictu difficile, in seculi Gladio, an in pastorali baculo, appositior, ornatior. Cùm hîc prætoria potestate, excelsi ueneti dominij nomine, apud Brixianos, felicissimè fungereris: Clero postulante, populis exoptantibus; in eiusdem ciuitatis præsulatum, à prima sede dictus & datus es. Qui olim, clariss. Rector, ac dominus, rempublicam hanc, tanta æquitate moderabaris, ut alter salomon è cælis delapsus existimareris: modò spirituale caput, ac dignissimus pastor constitutus, tanquàm optimus pater, tanta beneuolentia, ac charitate, agnorum, & ouium tibi creditarum curam suscepisti: ut in tota diœcesi tua (quæ quidem amplissima est) talem custodiendi gregis ordinem institueris, tanquàm si ubiq; locorum præsens ipse existas. Apud tribunalia Augustus, uerendus: in sede pastorali integer & pius: utranq; personam nostræ urbi mirabiliter repræsentas: nusquam non occurrens singularis, admirabilis, perfectus.

ALTERVM quod meum mouit animum: quòd cùm à genitoribus discedo, quem magis colere, impensius uenerari, obseruareq; debeam, & soleam, habeo neminem. Tu mihi aliquando dominus clariss: Nunc parens indulgentissimus, amantiss. Etenim quid est, quod uoluerim & optauerim, quod mihi tua Reuerendissima Dominatio, non benignè concesserit, dederit? Quando à mea cecidi spe, nunquàm me, de te, mea fefellit opinio: per te, uotorum meorum semper compos factus. Memini itaq;, semperq; meminero, libentissimeq; prædicabo, tua in me collata paterna beneficia. Quod possum facio: suspicio, ueneror, obseruo. Hoc sacrosanctum opus, quod pro communi Christianæ reipublicæ emendandum, ac sedulò imprimendum tradidi; nominis tui claritudini dedico: sub tuisq; felicissimis auspicijs, in Ecclesiarum manus exeat permitto, rogans atq; obsecrans, ut

tutor, patronus, ac Mecænas existere digneris. Cùm enim huic sacrosanctæ Tridentinæ Synodo, ampliss. tua dominatio præsens extiterit, existatq́; haud segniter agens, plurimumq́; in ea, singulari prudentia, ingenio, ac grauitate ualens: idoneus admodùm testis erit, hoc à me susceptum negotium, tot, tantorumq́; Reuerendissimorum patrum uoluntati obsequendo, conueniens, sincerum, integrum, ueridicum esse. Quo fiet, ut pernecessariæ huius doctrinæ, sanctionumq́; iucundissimos, suauissimosq́; fructus, Reuerendissimæ dominationis tuæ, cùm exemplo, tum hortatu, complures sint percepturi. In me ergo, fidem, animum, obseruantiam si respexeris, munusculum hoc, & obsequium, quale quale, in protectionis suæ sinu excipere, & acceptum ferre, haud dedignaberis. Bene, feliciter, ac perpetuò ualeat, Reuerendissima tua Amplitudo.

Brixiæ, pridie nonas Nouembris. M. D. LXIII.

AD LECTOREM.

VM à nonnulis, qui Concilio interfuerunt; et à quamplurimis, qui non adfuerunt; rogatus fuerim: ut cunctas, Sacrosanctæ Tridentinæ Synodi, quæ à fel. re. Paulo III. P. M. ad Pium quartum usq;, Sessiones celebratæ fuerunt, corrogarem, atque prelo committerem: uti studiosorum omnium desiderio facerem satis: atq; ut opus ipsum, undiquaq; perfectum, ac consummatum efficerem: tum priscas, tum nouissimas Sessiones collegi: utq; sessionum accessoria, ac contingentia, mihi suppeditarentur, omnem diligentiam adhibui. Siquidem in illorum, qui Concilio nunquàm interfuerunt, optatis esse conspiciebam: ut non modò Sessionum dogmata, et Canones, uerùm etiam, quæ ad Sessionum celebritatem spectant, cognoscere possent: ac quæcunq; ante, & post, acciderunt, ita scire, ac si ipsimet singula uidere potuissent. Insuper, eruditos Theologos, atq; in corrigendi munere exactissimos, accersiui: qui è diuersarum impressionum exemplaribus, atq; nouissimarum Sessionum prototypis, ipsis, nostras has, quàm expurgatissimas perficerent. Vtrum uerò scopum attigerimus, nec ne: dijudicent hi, qui hoc opus, cæteris impressionibus comparauerint. Pius itaque & eruditus Christianus, hîc nihil habet, quod desideret. Quod sparsim aliâs, nunc collectim: Quod per partes dissectum erat: nunc impressum totum benignè habes lector. Placuit etiam, Tridenti descriptionem subijcere, ut qui corporeis oculis non uiderunt, mentis saltem intuitu illud (ut libuerit) contemplari queant.

Situs Tridenti. Cōditor. Antiquitas.

IVITAS Tridentina, in confinibus Italiæ & Germaniæ, ad radices Alpium, in planicie quadam fertili, & altissimis montibus, penè undiq; septa, à Breno Gallorum Senonum duce, ante annos mille nongentos, sicut narrant historiographi, est condita: & à Theodorico Gothorum rege, optimis mœnibus, & propugnaculis, posteà cincta. Locus est ad res maximas gerendas aptissimus: & gratissimū, ac uelut commune hospitium, in quo interquiescere possint, & fessas uires reparare, qui longo, et præcipiti itinere, per altissimos montium scopulos, à septentrione in Italiam ueniunt, & qui ab ea, in septentrionem conscendunt.

Athesis.

Athesi laudatissimo fluuio ab occidente, & tribus alijs torrentibus ab oriente, est circunflua. Spatiosos habet uicos, aquarum riuulis circunquaque fluentibus, mundos, & nitidos: & magnas, ac commodissimas et placidissimas etiam supra suam magnitudinem domos. Castrum est illi bene munitum columnis, et testudineo opere fortiter sustentatum. Adiunctaq; sunt ei, palatium, elegantia, amplitudine, & diuitijs, cunctis admirandum, & uiridarium pulcherrimum, & amœnissimum, uarijs odoriferis herbis, & urbanis omnibus delitijs affatim consitum.

Fertilitas.

Vini boni, est feracissima: optimoq; pane, & alijs omnibus ad uictum communem necessarijs, abundè fruitur. Et quod maximè est gloriæ, strenuissimis, & bellicosissimis administrata est olim ducibus, & posteà per sanctis Episcopis & principibus Imperij.

Religio.

Templa habet, & religiosorum diuersorum ordinum cœnobia, pro sua magnitudine satis pia, & commoda. Ciues, partim sunt Itali, partim Germani; & omnes satis humanis, & honestis ac placidis sunt moribus.

Hermag. pater fidei Tridenti.

Annos circiter quadraginta, ab ascensione Christi, per Hermagoram Aquileiensem ciuem, & Episcopum, ac beati Marci Euangelistæ discipulum, fidem Christianam recepit. Circa annum uerò salutis nostræ. 383. magnificentius nobilitata est, & maioribus gratiarum incrementis aucta. Ex magno quippe dono Dei, Episcopum

pum tum meruit habere patronum illum ſuum Romanum genere, ſanctum Vigilium, facundisſimum, & accerrimum hæreticorum impugnatorem, & clariſſimum chriſti martyrem. Et ob illius præclara apud Deum merita, multis, ac magnis miraculis illuſtrata eſt. Sacrum ipſius totum corpus, penes ſe, magna ueneratione ſeruat, in prima ſua Eccleſia, eius nomini, & honori conſecrata. Fulget etiam martyrio, & integro uenerando corpuſculo Symonis illius innocentisſimi infantis, quem Iudæi, incolæ tum ipſius ciuitatis, odio Chriſti, & Chriſtianorum, anno à partu uirginis ſeptuageſimo quinto ſupra milleſimū quatricentenum, horrendis, & infandis ſupplicijs affecerunt. Cunque triginta ab hinc annis, & ſupra, Germania penè tota, uarijs ubique hæreſum, & ſectarum nouarum concuſſa ſit fluctibus: opera tamen & uigilantia, illuſtriſſimi, pientiſſimi, & humaniſſimi Cardinalis, Principis, & Epiſcopi ipſius Chriſtophori Madrutij, & aliorum, qui eum anteceſſerunt, religioſiſſimorum antiſtitum, in ea, quam illibatam ſeruauerat à ſua conuerſione fide, immota perſeuerat: & quæ ſunt religionis noſtræ, ſicut cæteri populi Chriſtiani firmiter, & conſtanter ſectatur, ac tuetur. Quò autem nomen illius immortale eſſet, & in æternum commendaretur poſteris: ad hæc tam multa ipſius præconia, & nunquam intermorituras laudes, nouiſſimis his diebus, hoc tanquam auctarium acceſſit. Ibant iam res penè omnes Chriſtianæ in præcipitium: & grandem in dies ſingulos minabantur ruinam. Et ecce ex mandato ſummi Chriſtianorum omnium præſulis, & ſedulis atque obnixis ſtudiis potentiſſimi noſtri Imperatoris, & Chriſtianorum aliorum Regum, & Principum, ſicut ad fidiſſimum, & tutiſſimum portum, Tridentum Eccleſia tota, pro ſalute omnium conuocatur: & ibidem œcumenicū Concilium, magna omnium fidelium lætitia, & ſpe, diuinis auſpiciis celebrat. Quærant alii, quorum intereſt, & diſputent curioſius, cur illam Tridentum ſui conditores appellauerint. Ego Tridentū diuina prouidentia nuncupatam auguror: quòd ſicut Neptunum fabuloſa antiquitas credidit Tridente ſuo, mare regere, & ſæuientes fluctus componere: ita Deus optimus maximus, his nouiſſimis temporibus, turbatum huius mundi mare, & ſeuiſſimis hæreſum, & corruptiſſimorum morum fluctibus ubique concuſſum, per eā, uelut per quendam diuinum Tridentem, ſtatuerit, ad tranquil-

S. Vigilii laudes.

S. Simonis martyrium.

Conſtantia in fide.

Etymologia Tridenti.

litatem reducere: ac fidem ueram, & optima uitæ præcepta, & optatam pacem, & quietem, orbi Christiano restituere. Exulta igitur, & gloriare toto pectore Tridentum in domino: qui te, tot prærogatiuis illustrauit. Agnosce diuinam in te magnificentiam. Paruula quidem es inter Germanas alias Imperij ciuitates: si ciuium, & domorum tuarum numerum, & magnitudinem spectes: Sed nequaquàm paruula es, imò omnibus penè illis, absit iniuria uerbo, multo certè augustior, & felicior, si ad dona in te Dei aspicias. Et uel uno hoc nomine, supra omnes illas summo iure gloriari potes, quòd tu illis leges dederis, tu illas instruxeris, tu illas docueris, & ad rectam fidem reuocaueris, uel certè in ea retinueris. Ex te nanque, in totum orbem Christianum, feliciter iam prodierunt pulcherrima, & utilissima fidei, & morum decreta, quibus populus Dei saluberrimè instruatur, & regatur.

Congratulatio ad Tridentum

DE GENERALI CONCILIO TRIDENTINO, PAVCA QVAEDAM:

ex uita, seu gestis Pauli III. quæ appendicis loco, Vitis Pontificum, per Platinam descriptis, nuper adiecta, huc pertinere sunt uisa.

AVLVS III. inito magistratu, officio suo (quantum in se erat) satisfacturus: propter discordiam fidei inter Germanos componendam, quæ iam tum magis ac magis apud eos ingrauescebat: Concilium generale, diu multumq; desideratum, & per antecessores aliquot suos, uel impeditum, uel dissimulatum, uel minùs sedulò curatum, indixit: eiq; locum aptum Mantuam primò, pòst rationabilibus de causis Vicentiam assignauit: delecto ad id negotij optimo ac prudentissimo uiro, D. Petro Vorstio, episcopo Aquensi: qui principibus rebusq; publicis, per Germaniam, & alibi constitutis, uniuersale Concilium futurum indicaret. Verùm ea res difficilem adeò successum habuit: ut omissa etiam Vicentia, quòd hæc schismaticis à suo nido longiùs abesset: electoque nouo medio propè inter Italiam & Germaniam, generalis Concilij loco, uix tandem decimo postmodùm anno, uniuersalis apud Tridentum synodus inchoaretur. Nam qui generalem synodum ad illud usq; tempus, quasi per appellationem inuocârant: eius copia facta, ita se tum gesserunt: ut nequiter ac mendaciter eos concilium inuocasse, nihilq; minùs quàm hoc fieri uoluisse, appareret. Quorsum .n. tot ambagibus & cauillis, œcumenicæ ipsius synodi, uel infirmandæ uel tollendæ gratia, usi fuerunt, Nationale interim, suprà quàm dici potest affectantes, nisi ut schismatici, priuatim inter se quod uellent, decernerent: refugæque in tenebris degentes, lucem non de nihilo fugisse uiderentur? Modò nanque locum, modò præsidem, modò aliud atque aliud calumniabantur: quasi præiudicando dicerent, id quod complures ex ipsis dixisse feruntur: Nisi Concilium, leges ipsorum acceptârit: se leges Concilij neutiquàm accepturos. Neq; uerò minùs culpandi erant hi, qui Præbendis Ecclesiasticis, tanquàm asini

clitellis (suauiter tamen) onerati: malitiosè neruos huc suos intendebant: ut quod sibi præ alijs potissimùm ut fieret, curandum erat: id ipsi, ne fieret, impedirent: aut certè, ut maturaretur, non
Amos. 6. *instarent: nihil interim patientes (iuxta Prophetam) super contritione Ioseph, neq; in sua casurum aliquando capita formidantes, quòd durantibus ipsorum seu culpa, seu ignauia, tantis fidei discordijs: tot animarum millia, pro quibus dominus noster Iesus Christus sanguinem suum fudit, crucisq; tormentum subiuit, miserabiliter adeò, sempiterneq; perirent. Per has itaq; difficultates, concilium generale dilatum: uix tandem, in fine anni. 1545. cæptum, & in menses aliquot anni 1547. continuatum, ac deinde rursum à Paulo III. Bononiam traslatum, eà tantùm quæ hîc sequuntur, sex modò sessionibus sub Paulo. III. habitis, confecit: uniuersis qui zelo fidei laborant, & pacem Ecclesiæ exoptant, eiusdem concilij tridentini iam iterum (uidelicet in Maio, anni 1551.) à Iulio III. eodem in loco congregati, salutarem expectantibus finem.*

Sacrosanctus Concilij Tridentini Senatus Illustrissimis Cardinalibus sex, Pontificijs Legatis quatuor tribus Patriarchis, Archiepiscopis triginta duobus, Episcopis ducentis viginti otto, Abbatibus quinque, Ordinum Ministris Generalibus septem, Sacrosanctæ Theologiæ Doctoribus, Episcoporum procuratoribus, Regum, Principum, Rerum publicarum Legatis poene innumeris constitit. Conradus Rusenus de Idololatria lib: 2. cap: 14. n. 5. pag: 290.
V. Catalogum in Calce.

VNIVERSALIS
CONCILII TRIDENTINI
ACTA PRIORA.

PAVLVS EPISCOPVS, SERVVS *seruorum Dei, ad futuram rei memoriam.*

VVM PROPHETAE uox, nostris in auribus iugiter insonet: Clama, ne cesses: idque præcipuum munus, ex onere, nostris iniuncto humeris, licèt his impari, nobis incumbere agnoscamus: ipsa præsentium temporum calamitate, ac hæresum undiq; pullulantium pernicie, in intimis adeò pulsamur precordijs: ut nobisipsis, pro sancta uniuersali Ecclesia, ac Dominici gregis, nostræ curæ crediti, salute: nunquàm satis operæ, laboris, ac solicitudinis, adhibere posse uideamur. Tot igitur, ac tantis turbinibus, aliquando sedandis, nullum æquè salutiferum, ac præsentissimum remedium, comperiri, semper existimamus: quàm sanctissimi œcumenici concilij celebrationem indicere: ad sananda scilicet catholicæ Ecclesiæ uulnera: ab impijs, infidelibus, reprobisq; hæreticis, eidem inflicta. Vna igitur hac ratione, sacratissimam synodum, à nobis Tridenti iamdudum indictam, hodierna luce aperiri mandauimus: eam fine optimo, Spiritu sancto adiuuante, conclusum iri: & optatam orbi Christiano salutem allaturam deniq; sperantes. Oecumenicum autem cùm sit concilium hoc, decet à cunctis Christifidelibus, humili & contrito corde, deuotisqs precibus celebrari: ut, quos adesse coràm opus fuerit, hi multorum orationibus adiuti, gratius, in rebus catholicæ fidei, dictæq; uniuersalis Ecclesiæ reformationis, ibi peragendis, omnipotenti Deo exhibere ualeant obsequium. Quamobrèm omnes Christifideles huiusmodi hortamur, ac in domino requirimus: ut posteaquàm hæ nostræ literæ, ad eorum manus peruenerint: & per locorum ordinarios publicatæ fuerint: diligenter peccatorum suorum perscrutatione et examine preuijs: se ad eorum confessionem, in heb- Esaiæ. 58.

domada, earundem literarum publicationem immediatè sequenti de more Ecclesiæ subeundam, præparent: et illa confiteantur: quartaque, ac sexta ferijs ipsius hebdomadæ, nec non die sabbati ieiunent. Dominica uerò die proximè sequenti, sacratissimam corporis Domini Nostri Iesu Christi Eucharistiam sumant: Deũ ex intimis cordis, pro Christianorum omnium pace, & pro salutifero & tranquillo, ac fructuoso eiusdem sacrosancti Ocumenici Concilij progressu, & perfectione orantes. Ac, ut præfatos christi fideles, ad hoc etiam, præmijs cælestibus inuitemus: omnibus, & singulis christi fidelibus ipsis, qui præmissa adimpleuerint: processionibus, ac supplicationibus, Quarta & Sexta ferijs, ac Sabbati die prædictis, eo ordine qui in alma Vrbe nostra Romæ obseruatus extitit, publicè habendis, interfuerint: aut qui aduersa ualetudine, seu alio impedimento legitimo detenti, ac Abbatissæ, Priorissæ, & Monasteriorum quorumcunq; Moniales, etiam sub clausura existentes, & eisdem processionibus interesse nequeuntes, si eleemosinam, iuxta eorum deuotionem & facultatem, alicui pauperi Christi, piè fuerint elargiti: aut si inopes extiterint, Dominicam orationem, cum salutatione Angelica, quinquies recitauerint: & præmissorum loco, pias ad Deum preces, deuotè effuderint: eiusdem omnipotentis Dei benignitate, ac misericordia, beatorumq; eius Apostolorum Petri & Pauli authoritate freti: plenissimam omnium peccatorum suorum ueniam, remissionem, misericorditer in domino concedimus, & elargimur. Et ut hæc omnia, ad plurium notitiam peruenire ualeant, simulq; Deus ipse misericors, à quàm plurimis exoretur: omnibus Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & alijs Ecclesiarum Prælatis, ut cùm primùm eædem præsentes literæ, ad eorum manus peruenerint, eas, seu earum transsumptũ, manu alicuius prælati, seu personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ subscriptum, ubiq; per eorum prouincias, Ecclesias, ciuitates, & diœceses, absq; ullo questu, cum gratijs, concessionibus, & indulgentijs, ibidem contentis, gratis publicari faciant, in uirtute sanctæ obedientiæ præcipiendo mandamus: constitutionibus, ordinationibus apostolicis, et alijs contrarijs nõ obstãtibus quibuscunque. Volumus autem, quòd huiusmodi processiones, et supplicationes, unica tantùm uice, in ciuitatibus, terris, castris, et locis, et in Eccl. in quibus præcipua animarũ cura iniun-

cta reperitur, duntaxàt fiant, et habeantur: præsentibus, postquã in urbe, ac prouincijs, Eccl. ciuitatibus, et diœcesibus prædictis, publicatæ fuerint, ac iiii. & vi. feriæ, ac dies sabbati huiusmodi præterierint, minimè ualituris. Dat. Romæ, apud S. Petrum M.D.XLV. *Idibus Decembris. Pontificatus nostri, Anno.* XII.

L. DE TORRES. B. MOTTA.

ADMONITIO, ATQVE HORTATIO, LEgatorum Sedis Apostolicæ, ad patres in Concilio Tridentino, lecta in prima Sessione.

ATRES Reuerend. &c. Cùm ipsa muneris nostri ratio, qui in hac sancta Synodo Præsidentium, & Sedis Apostolicæ Legatorum personam gerimus, hoc postulatura uidetur: ut, crescentibus negocijs, quæ in hoc sacro consessu, ad Dei gloriam, & Ecclesiæ utilitatem sunt expedienda: sæpius apud uos cohortandi, & commonendi causa, uerba faciamus: tum uerò in hac prima Sessione, quæ felix (ut speramus) principium, ipsi Concilio est datura, minimè hoc à nobis prætermittendum duximus. Eò uerò libentiùs hoc officio fungimur: quòd, cùm uos, uel hortamur, ut ea faciatis, quæ digna tanto conuentu sint, uel à contrarijs dehortamur: nosmetipsos etiam hortamur, ac dehortamur: qui in eadem quasi naui, uobiscum sumus, ijsdemq; periculis, quibus uos, ijsdem tempestatibus subijcimur. Nosmetipsos (inquam) excitamus ad uigilandum: ne, uel in scopulos incidamus: qui plurimi proculdubiò in hoc cursu sese offerent: uel magnitudine negotiorum, tanquàm fluctuum, obrui, nos negligentia nostra patiamur: uerùm spe, & fide erecti, eò nauigationem dirigamus, quò maximè portus salutis, ad Dei gloriam, in Christo Iesu, sese ostendet. Igitur, ut ab eò incipiamus, de quò maximè in hoc principio admonendi omnes sumus: unusquisq; nostrum, ante oculos sibi in primis proponere debet, quæ nam sint, quæ ab hoc sacro Concilio expectentur: ex quo quisq; facilè intelliget, quantũ sibi oneris incumbat. Sunt uerò ea (ut omnia summatim cõplectamur) quæ in bulla indictionis Concilij cõtinentur: nempe hæresũ extirpatio: disciplinæ ecclesiasticæ, et morũ reformatio: ac tandẽ pax externa totius Eccl. Hæc ergo sunt, quæ nos curare, uel potius pro quibus assi-

duè orare, ut Dei benignitate fiant, oportet: atque illud est, de quo ante omnia, in ipso Concilij exordio, omnes, & singulos qui huc conuenimus, primùm autem nos ipsos, qui in tam sancto ministerio præsidemus, admonendos duximus: ne unquã cogitemus, uel per singulos, qui hîc adsunt, uel per uniuersum Concilium, etiam si omnes Pastores, ex uniuerso terrarũ orbe, huc coirent: tantis malis, quibus nunc grex Christi est oppressus, prouideri posse. Si enim putamus hoc à nobis perfici posse, aut ab alio, quã ab ipso Christo, quem Deus pater unicum nobis seruatorem, & pastorem dedit: cui etiam omnem potestatem dedit: erramus sanè in fundamento, omnium actionum nostrarum: & diuinam iram magis prouocabimus, Adiungimus enim ad superiora mala: quæ propterea nobis acciderunt, quòd ipsum fontẽ aquę uiuæ reliquimus: hoc alterum maximum peccatum, quòd nostra uel prudentia, uel potentia, ijsdem malis mederi uelimus: ut meritò de nobis dicatur: quod propheta in persona Dei, ueterem populum ac-
Hiere. 2. *cusans, dicit. Duo mala fecit populus hic: me dereliquerunt fontem aquæ uiuæ: & foderunt sibi cisternas, non ualentes continere aquas. Tales uerò cisternæ sunt omnia consilia, quæ à nostra prudentia, non afflata spiritu diuino, proficiscuntur: quæ, non modò populos in pietate & obedientia, tanquàm aquas in cisternis, continere non ualent: sed quò magis his artibus retinere eos laboramus, eò uiolentius tanquàm torrentes à nobis defluunt, & discedunt: Vt superiorum annorum experientia, multis in locis, satis nos docere potest: & nunc admonere, unicam tantùm uiam, medendis his malis relictam: si nostra omnia remedia inutilia esse agnoscentes, & ualere potius ad augenda, quàm ad tollenda mala, ad Christi potentiam, quem dexteram suam Deus*
1 Cor. 1. *pater appellat, ad Christi sapientiam, qui est sapientia patris, in omnibus, nos, qui patrum personam gerimus, fide & spe confugiamus: huius nos in omnibus ministros esse agnoscamus.*
1 Cor. 4. *Hîc uerò quæritur (inquit Apostolus) inter dispensatores, ut fidelis quis inueniatur. Hoc autem nunc nobis agendum est, ut ministros nos in omnibus idoneos præbeamus. Erimus uerò ido-*
2 Cor. 2. *nei: si nos, ex nobis, minimè idoneos esse, iudicauerimus. Quis*
2 Cor. 3. *enim (inquit idem Apostolus) ad hæc idoneus? ut, qui ne cogitare quidem aliquid ex nobis, quasi ex nobis, simus sufficientes. Verũ, hoc fateri, nõ satis est nobis: hoc dicere potuit apostolus, et per*

hanc portam ingredi,ad obeundum munus suum: & in eo, se ministrum fidelem, ac idoneum, ostendere: qui simul dicere potuit, de ministerio suo loquens: Nihil mihi conscius sum. Nobis uerò, 1.Cor.4.
qui, si uerum fateri uolumus,aliter dicere non possumus,quin nobis conscij simus in administrando munere, nobis imposito,in plurimis defecisse: & horum etiam malorum, ad quæ corrigenda uocamur,non minima ex parte causam extitisse: non satis est hic fateri, ad tantum munus, nos impares esse. Quid ergo nobis agendum,ut idonei hoc tempore Christi ministri in Ecclesia instauranda esse possimus? Idem prorsus, quod Christus ipse Episcopus animarum nostrarum fecit: cùm uenit ad fundandam,& formãdam Ecclesiam suam. Idem sanè patres faciendũ erit nobis, quod ipsa sapientia patris fecit: cùm uenit, ut multos filios in gloriam adduceret. Id quod nobis item propositum nunc esse debet. Is enim,cùm oppressos peccatis omnes inuenisset: omnia omnium peccata in seipsum transtulit, seq; unum ante Deum pro omnibus reum, & nocentem constituit, ac pœnam nobis debitam sustinuit, tanquam omnia flagitia, & omnia scelera, quæ nos commiseramus, ipse commisisset: cùm tamen ab omni labe peccati purissimus esset: quippe qui peccatum non fecit,neq; unquam inuentus est dolus in ore eius. Quod uerò Christus, pro immensa sua charitate erga Deum Patrem, & pro misericordia erga nostrum genus fecit: hoc nunc, ut ipsi faciamus, iustitia ipsa à nobis flagitat, ut omnium horum malorum, quibus grex Christi est oppressus, nos Pastores coram tribunali misericordiæ Dei reos constituamus,atq; omnium peccata in nos ipsos,non tam piè,quã iustè transferentes, quia reuera horum malorum magna ex parte nos causa sumus, diuinam misericordiam per Iesum Christum imploremus. Quod uerò dicimus, nos pastores his malis,quibus Ecclesia est oppressa, causam dedisse: si quis hoc acrius, & magis per exaggerationem quandam uerborum, quàm uerè dictum existimet: hoc quidem ipsa rerum experientia, quæ mentiri non potest,comprobabit. Respiciamus ergo paulùm ad ipsa mala,quibus Ecclesia opprimitur: ac simul etiam ad nostra peccata. Sed quis hæc numerare ualeat? quæ, simul cum reliquis malis, multitudine superant arenam maris, & usq; ad Cælum clamant. Circumscribamus ergo tantam multitudinem nostrorum malorum illis limitibus,quibus hoc Concilium,quod capitalibus ma-

lis medendis est uocatum, ea circunscripsit. Sunt uerò illa tria, quæ supra commemorauimus: hæreses: lapsam morum disciplinam: & intestinum, atq; externum bellum. Hic ergo uideamus, & consideremus: cùm tam multis annis Ecclesia his calamitatibus uexetur: unde nam ipsa originem habuerunt: num illis nos quodammodo principium, num fomentum, dederimus? Primùm uerò examinemus initium hæresum, quæ hæc nostra ætate passim pullularunt: quibus si negare uolumus nos principium dedisse, quia nullius hæreseos ipsi authores fuimus: tamen, cùm peruersæ de fide sententiæ, tanquam uepres quædam sint, & spinæ, que in agro Domini, qui nobis colendus commendatus est, ortæ sunt: & si illæ quidem sua sponte, ut solent aliquando uitiosæ herbæ: pullularunt: tamen, qui non coluit, quem debuit agrum: qui non seminauit: qui pullulantes per se, non statim curam adhibuit, ut extirparet: non minus quidem principium illis dedisse, dicendus est, quàm si ipsa seminauerit: præsertim, cùm hæc omnia à negligentia agricolæ ortum ducant, & incrementum habeant. Hic ergo seipsos excutiant, qui sunt agricolæ in agro Domini, conscientiam suam interrogent: quo modo in eo colendo, quo modo in seminando se gesserint: quod, qui fecerint, his præsertim temporibus, quibus paucißimi agro Domini colendo incumbunt, non multum (credimus) dubitabunt: num ad ipsos pullulantium passim in Ecclesia hæresum, culpa pertineat. Hæc uerò monendi tantum causa dicta satis sint de his, quæ, ad primum caput pertinent. Veniamus ad secundum, quod lapsam morum disciplinam, & abusus (ut uocant) complectitur. Hic uerò, nihil attinet, diu inuestigare: qui nam tantorum malorum authores fuerint: cùm, præter nos ipsos, ne nominare quidem ullum alium actorem poßimus. Quare ad tertium accedamus: quod impedimenta pacis Ecclesiæ in se continet: qualia sunt, arma, uel domestica, uel externa: hæc enim iampridem pacem Ecclesiæ perturbarunt, & adhuc perturbant. De quibus hoc tantùm dicimus: si (quod Deus ipse certißimis signis ostendit) hæc arma, flagella eius sunt, quibus nos affligit: quia duorum priorum capitum rei sumus, in quibus nos excusari non poßumus: etiam horum armorum, præcipuam nos causam esse, negare non poßumus. Eiusmodi uerò flagella, Deum ob eam causam immittere censemus: ut nos peccantes castiget: & peccata ipsa qui-

bus maiestatem eius maximè offendimus, nobis ante oculos ponat. Hic uerò quisquis aliquando animaduertit, quibus modis Ecclesia, armorum uiolentia uexata fuerit: secum ipse consideret, quænam illa sint, in quibus præcipuè Ecclesia propter ipsa arma detrimentum patiatur. Nec uerò hic refert, de quorum armis loquamur: siue de intestinis nostrorum Principum: siue de externis Turcarum armis, quæ superioribus annis nos magnis calamitatibus affecerunt: siue de eorum, qui ab obedientia suorum Pastorum discesserunt, & ipsos à suis sedibus expulerunt. Hoc enim summatim dicimus de omni genere armorum, si qui illa contra nos tractarunt, à suis Ecclesiis Pastores fugarunt: ordines confuderunt: Laicos autem in Episcoporum locum suffecerunt: Ecclesiæ bona diripuerunt: cursum uerbi Dei impediuerunt: hic (inquam) dicimus, nihil horum esse, quod in libro abusuum Pastorum maxima illorum pars, qui hoc nomen sibi uendicant, per se factum esse, si legere libuerit, non scriptũ apertis uerbis inueniat. Nostram enim ambitionem, nostram auaritiam, nostras cupiditates, his omnibus malis populum Dei prius affecisse, statim inueniet: atq; harum ui, ab Ecclesiis Pastores fugari: easq; pabulo uerbi priuari: bona Ecclesiarum, quæ sunt bona pauperum, ab illis tolli: indignis sacerdotia conferri: & illis, qui nihil à Laicis præterquam in uestis genere, ac ne in hoc quidem differunt, dari. Quid enim horum est, quod negare possimus, per hos annos, à nobis factum esse? Quare, si Turca, si Hæretici hoc idem aduersus nos faciunt: quid hic aliud, quàm flagitia nostra, & simul iustum Dei iudicium uidemus? iudicium uerò plenum misericordia: si enim pro meritis nos castigaret, iampridem sicut Sodoma, & Gomorrha fuissemus. Esa.1. *Cur uerò hæc nunc commemoramus? an ut uos confundamus? absit: sed magis, ut uos ceu Patres, & fratres charissimos: primùm autem nosmetipsos admoneamus: quo pacto hæc, quibus nunc affligimur, flagella, & grauiora: quæ impendent, nisi resipiscamus, uitare possimus: ut effugiamus tremendum illud Dei iudicium,* Sap.5. *omnibus quidem non resipiscentibus tremendum, maximè uerò illis, qui præsunt. Iudicium enim graue (inquit scriptura) his qui* 1.Pet.4. *præsunt, fiet. Iudicium uerò incipere nunc uidimus à domo Dei: dum enim nunc eijciuntur Sacerdotes, dum conculcantur ab hominibus, quid aliud hoc indicat, quàm diuinum in nobis iudiciũ,*

Math. 5. quod prædixit Christus, cùm diceret, Sacerdotes suos esse sal terræ, quòd si sal euanuerit, ad nihil ualere ultra, nisi ut eijciatur foras, & conculcetur ab hominibus? Hæc uerò omnia nos nunc patimur: quòd si propter iustitiam, ut nostri maiores, beati nos quidem: at nunc iustè quidem, quia sal euanuit, minimè autem propter iustitiam patimur: in omnibus enim nostris afflictionibus uidemus iudicium Dei. Atque utinam quidem illud uideremus: hoc enim initium esset, omnia Dei iudicia, & flagella effugiendi: atq; in gratiam, & ueram gloriam ingrediendi. Quę res fecit, ut in his commemorandis acriores, & longiores fuerimus: nisi enim hæc benè cognita, & perspecta fuerint, frustra intramus in Concilium: frustra inuocamus Spiritum sanctum: qui primum ingressum in animam hominis semper facere solet, per ipsius hominis condemnationem: ut condemnet mundum de peccato. Quare, nisi ille Spiritus nos apud nosmetipsos primùm condemnauerit: nondum, illũ ingressum esse ad nos, affirmare possumus: ac ne ingressurum quidem, si peccata nostra audire recusamus. Idem enim dicetur nobis, quod populo ueteri per Prophetam Ezechielem est dictum: cùm, nondum agnitis suis sceleribus, Deum per Prophetam interroga-

Ezech. 20. re uellent. Sic autem ait Propheta. Venerunt uiri Israel ad interrogandum Dominum: & sederunt coram me. Hæc autem dicit Dominus. Nunquid ad interrogandum me uenistis? Viuo ego dicit Dominus, quia non respondebo uobis. Sequitur autem. Si iudicas eos: abominationes patrum illorum ostende illis. In quibus uerbis ostendit Deus: quare noluerit respondere illis, quia nondum scilicet abominationes suas, & patrum suorum audierant. Quare cùm idem Dei spiritus sit, qui tum dabat responsa: & quem nunc nos sedentes coram Domino, inuocamus: quid nobis faciendum sit, ut propitia responsa habeamus, ex his uidetis: & simul quàm necessariò nos, qui præsidemus in hoc sacro consessu, à detegendis nostris peccatis, sermonis exordium uobiscum duximus. Quia uerò nonnullos nunc uidemus, sua primùm peccata, & nostri ordinis grauiter deflentes: atque dei misericordiam omnibus uotis implorantes: ideo quidem in maxima spe sumus, ad nos uenisse, quem inuocamus, Dei spiritum. Hoc uerò maximum pignus, diuinæ misericordiæ habemus: nempe ipsam hanc inchoationem Concilij: in quo nunc conuenimus, ad erigendam, & instaurandam, penè collapsam ecclesiam: ut uetus populus, post diuturnam captiui-

tatem, apud externos reges, rediјt Hierosolymam, ad instaurandū templum. In illius uerò populi statu, in illorum læta ad patriam profectione, & templi instauratione: nostrì quidem temporis, & nostri status, in hoc præsertim Concilio, imaginem intueri possumus: & in ducum eiusdem populi exemplo, uestrum, qui Duces estis populo Dei, ad cælestem patriam concedenti, officium uidere. Quare omnes uos magnopere hortamur: ut sæpius ad memoriā reuocetis, quæ in Esdræ, quæ in Nehemiæ, quæ etiam in Danielis libris sunt scripta: in quibus consilia omnium Ducum populi explicantur: quæ hunc unum semper scopum habuerunt, ut sua, & populi, atque Patrum peccata confitentes, ad pœnitentiam, et implorationem diuinæ misericordiæ omnes excitarent. Quod cùm populus faceret: tum quidem omnia illis feliciter successēre. Eadem uerò consilia nobis, si felicem successum, & exitum expectare uolumus, in instauranda Ecclesia: ob quam causam læti huc in spiritu conuenimus: sequenda erunt: atque eò quidem magis, quò etiam maiora nobis certamina impendent, instauraturis Ecclesiam: quàm illis, instauraturis templum. Si enim illis multi, quòminus id perficeretur, se opposuere: si multi etiam, cùm opus impedire non possent, eos irriserunt: hoc quidem sic habetote, nobis nec irrisores defuturos, nec qui maximis uiribus à cœpto opere nos deterreant, & auocent: habebimus uerò non modò colluctationem cum carne, & sanguine, sed cum spiritualibus nequitijs in cælestibus. Verū his omnibus potētior est is, in cuius nomine, hoc opus sumus aggressi. Quare in eo confidamus: ipsum precibus inuocemus: & ipse omnia perficiet. Quia uerò hoc Concilium cum deliberantium, tum uerò iudicantium, speciem refert: in quo & deliberatur de ијs, quæ ad uniuersalis Ecclesiæ bonum pertinent, & etiam iudicatur tam de rebus, quàm de personis: sedemus enim tanquam iudicantes duodecim tribus Israel, quibus comprehenditur uniuersus populus Dei: ideò hic maximè locus uidetur nos ipsos admonendi, ut caueamus ab his, quæ uel consultandi, uel iudicandi uim, in nobis deprauare solent. Hæc uerò sunt ipsæ animi passiones: quæ ideò etiam perturbationes uocantur, quia rectum, & uerum de rebus iudicium & sensum perturbant, ac peruertunt. In quibus maximè illa sunt cauenda, quæ rectè monet Ethnicus ille consilijs abijcienda, cùm dicit. Omnes homines qui de rebus dubijs consultant: ab ira: odio: amicitia: uacuos esse Ephe. 6.

debere. Nam, cùm in hæc omne genus hominum sit propensum: tũ uerò ij maximè, qui principibus seruiunt: tales enim uehementiores habent affectiones: facillimè autem ad gratiam loquuntur, uel ad odium: prout scilicet ipsos existimant Principes affectos esse, à quibus mercedem expectant. Cùm uerò de principibus loquimur: tam de his, qui Ecclesiastici uocantur, quàm qui seculares, loquimur. Ac licèt quidem nos Principes Christianos habere agnoscamus & gaudeamus, id quod in ueteri, & iam recens fundata Ecclesia Patres nostri non habuerunt: tamen ante omnia nobis in hoc Concilio semper est animaduertendum, hunc non esse locum laudandi aliquem, nisi solum Deum in Christo Iesu, atque illum solum iustificandi: omne autem genus hominum condemnandi, primùm uerò nos ipsos, qui hæc loquimur, ut cum Daniele dicamus. Nobis confusio, faciei: Regibus nostris, Principibus nostris, & patribus nostris, qui peccauerunt: tibi autem Domino Deo nostro misericordia, & propitiatio: quia recessimus à te, & non audiuimus uocem Domini Dei nostri, ut ambularemus in lege eius, quam posuit nobis per seruos suos prophetas. Et omnis Israel præuaricati sunt legem tuam: & declinauerunt, ne audirent uocem tuam: & stillauit super nos maledictio, & detestatio. Hic uerò nunc locus esset, ut eiusdem prophetæ exemplum sequentes, cuius uerba modò recitauimus, non solùm nostra qui Sacerdotes sumus, sed populi, sed principum coram Deo, & Ecclesia eius, peccata confiteremur: proque omnibus ueniam imploraremus. Sic uerò dicit Daniel. Cumq; adhuc loquerer, & orarem, & confiterer peccata mea, & peccata populi mei: nomine populi, hoc loco omnium ordinum personas complectens, ut eius confessio, quam modò recitauimus, declarat. Qua in re, quid nobis, qui pro salute uniuersæ Ecclesiæ tantis malis oppressæ, huc conuenimus, faciendum sit, satis indicare uidetur: nimirùm, ut nostra & simul Principum, ac populi peccata flentes, cõfiteamur. Id quod planè in spiritu mœroris satis nunc abundè facimus: uerbis uerò uberius faceremus, si ipsi Principes adessent, qui suam nobiscum confessionem, & lachrymas coniungerent. Eiusmodi uerò quasi funiculis peccatorum, ut Prophetæ loquuntur, Sacerdotum ac principum, atque ipsius populi peccata sunt colligata: ut, difficile sit, de unius ordinis peccatis inquirere, quin reliquorum simul ordinum peccata appareant. Sic uerò omnes

Baruch. 1.

Daniel. 9.

ordines,una orationis ſerie,accuſans, in ueteri populo dicit Ezechiel in perſona Dei. Sacerdotes eius contempſerunt legem meam: & polluerunt ſanctuaria mea: inter ſacrum, & profanum non habuerunt diſtantiam. Principes eius in medio illius, quaſi lupi rapientes prædam ad effundendum ſanguinem:ad perdendas animas:& auarè ſectanda lucra. Populi terræ calumniabantur calumniam.Hæc ille. Quæ utinam ad illa ſolùm tempora pertinerent:ac non noſtri quoque temporis imaginem referrent.Vtinam, cùm de corruptela morum Sacerdotum loquimur,huic,maximam occaſionem,maximam materiam & authoritatem, ipſos principes, atque ipſum populum dediſſe,negare poſſemus. Sed reprimamus nunc uerba,uſque ad tempus magis opportunum: fontes autem communium lachrymarum aperiamus. Redeamus uerò ad eos,quos cœpimus admonendos,præſertim Epiſcopos:qui cum mãdatis Principum huc uenerunt.Sic uerò illos admonemus:ut omni, qua poſſunt fide, & diligentia,ſuis principibus ſeruiant, uerùm,ut Epiſcopos decet:ſic illis ſeruiant,ut ſerui dei, non ut ſerui hominum.Nolite, inquit Apoſtolus,ſerui hominum eſſe. Primũ uerò ſeruiant uni Regi Chriſto, cui Deus Pater,omnem poteſtatem dedit:deinde uerò propter eũ,omnibus:maximè aũt principibus,cui honorem,honorem,cui tributum,tributum. Hortamur autem, ut principibus ſeruiant ad honorem: quemadmodum eorum mandata uerbis ipſis præ ſe ferunt: in quibus nihil ferè, niſi honorificum & ad publicam utilitatem ſpectans, proponitur. Sic uerò in ſumma ſeruiant: ut eorum officium in primis ſpectet ad honorem Dei, & utilitatem huius Concilij, quod propter publicum bonum eſt conuocatum. Quare ut ab hoc maximè dehortamur omnes, qui hic ſententias coram Deo, & Angelis eius, atq; coram uniuerſa Eccleſia ſumus dicturi, ne ad gratiam hominis alicuius loquamur: ſic etiam multò magis,ne ad odium cuiuſquã ſententiam proferamus: etiam ſi contra nos aduerſarij, uel inimici, & hoſtis perſonam gerat: deniq; ut ab omni inter nos contentione abſtineamus, maximè optamus, & in Domino hortamur. Hæ enim ſunt,quæ contriſtant,& repellunt, quem inuocauimus Spiritum ſanctum: ſine quo nihil omnino facere poterimus, quod ad bonum,& pacem Eccleſiæ cedat. Cùm enim (inquit Apoſtolus) ſint inter uos contentiones,nonne homines eſtis, & ſecundum hominem ambulatis? Cùm uerò homines eos appel-

Ezech. 22.

1. Cor. 7.

Rom. 13.

1. Cor. 3.

lat: ſpiritus Dei expertes intelligit. In omnibus autem, quæ ad reformationem Eccleſiæ pertinent: ob quam cauſam cõuenimus: imitari nos oportet illum, qui eam primùm formauit: de quo ad
Eſa. 42. *ipſum opus ingrediente, ſic in perſona Dei, Propheta loquitur. Ecce ſeruus meus, quem elegi: dilectus meus, in quo benè complacuit animæ meæ: dedi ſpiritum meum ſuper eum: iudicium gentibus nunciabit: non contendet, neq; clamabit: arundinem quaſſatam non confringet, & linum fumigans non extinguet. Hunc uerò ſpiritum pacis, charitatis, & manſuetudinis, cùm ſemper apud omnes, & cum omnibus oſtendere debeamus: tum uerò maximè in hoc ſacro conſeſſu: in quo conuenimus, ut per gratiam ipſius ſpiritus, contentionibus, quæ nimis diu Eccleſiam uexarunt, finis tandem imponatur. Quare ne ipſi ullam contentionis anſam alicui demus, qui pacificorum perſonam gerimus, maximè eſt cauendum. Hoc uerò, & cætera omnia incommoda, & impedimenta pacis, unico modo, euitabimus, atque ad optatum pacis portum, perueniemus: ſi precibus ab humili, &*
Eph. 2. *contrito corde profectis, ipſum Chriſti ſpiritum, Qui eſt pax noſtra, inuocauerimus: ut in hoc Concilio præſideat: ut lucem cordibus noſtris infundat: utq; nos in omnibus ad ipſius honorem & ueram Eccleſiæ utilitatem regat, & dirigat. Ad tales enim*
Eſa. 65. *ipſe dicit. Adhuc te loquente, ecce adſum. Quare ut huiuſmodi orationibus aſſiduè incumbamus, quanta poſſumus charitate, uos in Domino hortamur: ut uno ore, atq; uno Spiritu, Deum Patrem in* CHRISTO *Ieſu glorificemus: qui eſt Deus benedictus in ſecula.* AMEN.

Prima

PRIMA SESSIO, SEV APERTIO CONCILII.

IN NOMINE SANCTISSIMAE TRINItatis, sequuntur ordinationes, constitutiones, acta, & decreta, facta in sacrosancta, Occumenica, & generali, Tridentina Synodo: præsidentibus in ea, nomine sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Pauli, diuina prouidentia Papæ Tertij, Reuerendissimis & Illustriss. D. D. Ioanne Maria de Monte, Episcopo Prænestino: & Marcello Ceruino, sanctæ Crucis in Hierusalem presbytero: ac Reginaldo Polo Anglo, Diacono sanctæ Mariæ in Cosmedin: sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, & Apostolicæ sedis de latere Legatis.

N NOMINE DOMINI AMEN. *Anno à natiuitate eiusdem Domini nostri:* M. D. XLV: *Indictione tertia: die uerò Dominica tertia aduentus Domini: in qua fuit festum sanctæ Luciæ: &. xiii. Mensis Decembris: Pontificatus sanctissimi in Christo patris, & Domini nostri, Domini Pauli diuina prouidentia Papæ Tertij, anno eius. xii: pro fœlici inchoatione sacrosanctæ œcumenicæ & generalis Tridentinæ Synodi, fuit facta processio generalis, in ciuitate Tridentina, ab Ecclesia sanctissimæ & indiuiduæ Trinitatis, ad Ecclesiam Cathedralem: assistentibus in ea tribus sædis apostolicæ legatis, &. R. &. Illust. D. Christophoro Madrucio, tituli sancti Cæsarei sanctæ Romanæ Ecclesiæ presbytero Cardinali, & Episcopo Tridentino: necnon. R. patribus dominis Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus: Doctoribus, ac illustribus, & nobilibus uiris infrascriptis: cum multis alijs doctoribus, tum in Theologia, tum in utroq; iure: etiam cum magno numero Varonum, Comitum: necnon cum clero & populo dictæ Ciuitatis. Qua finita, præfatus. R. & illust. Dominus Cardinalis de Monte, primus legatus, celebrauit missam, de sancto spiritu, in sancta cathedrali Ecclesia: &. R.* pater Dominus Episcopus Bithuntinus, habuit orationem. Deinde finita missa, dictus. R. D. de Monte, Cardinalis, dedit benedictionem populo. Postmodùm comparuit coram eisdem. R. Legatis, & prælatis, egregius uir, magister Zorrilla, Secretarius Illustriss. D. Didaci de Mendoza, oratoris Cæsareæ, & catholicæ maiesta-* x Cornelius Musso

tis: & præsentauit literas excusatorias, super eius absentia, quæ fuerunt lectæ alta uoce. Intereà lectæ fuerunt bullæ indictionis Concilij. Postmodùm præfatus Reuerendiss. de Monte Legatus, uertit se ad patres Concilij, dicens. Placet ne uobis, quòd declaretur, sacrosanctam Synodum Tridentinam, apertam esse, & inchoatam? Qui omnes responderunt, placet. Iterum Legatus & primus Præsidens. Placet ne uobis Patres, quod prima Sessio, proximè futura, celebretur die VII. *Mensis Ianuarij, anni* M. D. XLVI. *à natiuitate? Qui responderunt omnes, placet. Postremò idem Reuerendissimus de Monte, Benedixit Synodum: & deinde cantores cantauerunt, Te Deum. Super quibus omnibus. D. Hercules Seuerolus, ipsius Cōcilij promotor, petijt à D. Claudio de la Casa, Clerico Verdunensis diœcesis, & notario eiusdem Concilij, & ab alijs notarijs, unum uel plura fieri instrumentum, seu instrumenta.*

SEQVVNTVR NOMINA PRAELATOrum, qui interfuerunt apertioni ipsius Concilij.

Reuerendiss. P. D. Archiepiscopi.

Aquen. Panormitanus. Vpsalen. Armacanus.

Episcopi.

Hypporigiensis. Feltrensis. Cauensis. Fesulanus. Caputaquen. Sancti Marci. Gienen. Hispanus. Stabiensis. Pacensis. Astoricen. Syndoniensis. Termularum. Zantianensis. Siracusanus. Agathen. Aquinaten. Bituntinus. Bigorniensis. Bellicastrensis. Britonoriensis. Clodiensis. Ioannes Fonseca Episcopus Castelli maris hispanus.

Fuerunt præsentes Illustres D.

Castel alto Capitaneus ciuitatis Tridentinæ, & D. Antonius Queta: oratores serenissimi Romanorum Regis.

Interfuerunt etiam Generales ordinum Mendicantium.

Ordinis Minoris. Ordinis Conuentualium. Ordinis Heremitarum sancti Augustini. Ordinis beatæ Mariæ de monte Carmelo. Ordinis beatæ Mariæ seruorum: cum multis, tum secularibus, tum regularibus doctoribus.

Angelus Massarellus, sacri Cōcilij secretarius, manu propria.

SECVNDA SESSIO.

ANNO A NATIVITATE DOMINI M. D. XLVI. *Indictione iiii. die iouis septima, mensis Ianuarij: Pontificatus in Christo patris & D. D. N. Pauli diuina prouidentia Papæ Tertij, anno eius xii. Reuerendus pater Dominus Episcopus Castelli maris, celebrauit missam de spiritu sancto, in Ecclesia Cathedrali, & in loco sessionis. Qua finita, Reuerendus pater Dominus Episcopus sancti Marci, habuit orationem. Deinde Reuerendissimi Cardinales, & alij prælati, acceperunt pluuialia, & Mitras: fueruntq; cantatæ letaniæ. Posteà Reuerendissimus Cardinalis de Monte, benedixit Synodum: & fuerunt factæ ceremoniæ, in Sessionibus publicis fieri solitæ. Deinde Reuerendus pater D. Episcopus Castellimaris, legit decretũ: quo lecto, interrogauit Patres, utrum hæc placerent: qui responderunt, placent: cum aliquibus additionibus per aliquos ex patribus additis. Deinde interrogauit eos. Placet, quod proxima Sessio, fiat iiii. Februarij, proximè futura? qui responderunt, placet.*

Coriolanus martyranus

SEQVVNTVR NOMINA PRAELATOrum, *qui interfuerunt huic Sessioni, & in primis.*

Antedicti Legati.

Archiepiscopi.

Aquensis. Vpsalensis. Panormitanus. Armacanus.

Episcopi.

Hypporiginensis. Cauensis. Feltrensis. Gienensis, nunc Cardinalis. Placentinus. Foroiulien. Claramõtanus. Fesulanus. Caputaquensis. Sancti Marci. Soranus. Motulensis. Stabiensis. Sydonien. Termularũ. Agathen. Lancianen. Syracusanus. Vigornien. Bituntinus. Bellicastrensis. Pacensis. Astoricensis. Britonoriensis. Aquinatensis. Clodiensis. Canariensis. Castellimaris.

Oratores Regis Romanorum.

Castel alto, & Antonius de Queta.

Tres abbates, ordinis sancti Benedicti.

Generales ordinum Mendicantium.

Minoris obseruantiæ, & alter Conuentualium Hæremitarum sancti Augustini. Generalis ordinis Carmelitarum, & sanctæ Mariæ seruorum. Et Claudius Layus Sabaudus, & Presbiter

reformatus, procurator R. D. C. Augustensis, & plures uarones.

DECRETVM SECVNDAE SESSIONIS.

Modus uiuendi in loco Concilij.

ACROSANCTA TRIDENTIna Synodus, in spiritu sancto legitimè congregata: in ea Præsidentibus eisdem Apostolicæ
Iacobi. 1 *sedis legatis: agnoscens cum beato Iacobo apostolo, quòd, Omne datum optimum, & omne donum perfectum, de sursum est, descendens à*
Eccl. 1. Psal. 110. *patre luminum: Qui ijs, qui postulant à se sapientiam, dat omnibus afluenter, & non improperat eis: & simul sciens, quòd Initium sapientiæ, est timor Domini: statuit, & decreuit, omnes & singulos Christi fideles, in ciuitate Tridentina congregatos, exhortandos esse, prout exhortatur: ut se à malis & peccatis, hactenus commissis emendare, ac de cetero in timore Domini ambulare, & desideria carnis non perficere, orationibus instare, sæpius confiteri, eucharistiæ sacramentum sumere, ecclesias frequentare: precepta deniq; dominica (quantum quisq; poterit) adimplere, necnon quotidie pro pace Principum Christianorum ac unitate ecclesiæ, priuatim orare uelint: Episcopos uerò, & quoscunq; alios in ordine sacerdotali constitutos, œcumenicum Concilium in ea ciuitate celebrantes, ut assiduè in Dei laudibus incumbere, hostias, laudes, & præces offerre, sacrificium missæ quolibet saltìm die dominico (in quo Deus lucem*
Actor. 2. *condidit & à mortuis resurrexit, ac spiritum sanctum in discipulos infudit) peragere satagant: facientes, sicut idem spiritus*
1. Tim. 2. *sanctus, per Apostolum præcipit, obsecrationes, orationes, postulationes, gratiarum actiones, pro sanctissimo D. N. Papa, pro Imperatore, pro regibus, & cæteris, qui in sublimitate constituti sunt, ac pro omnibus hominibus: ut quietam & tranquillam uitam agamus, pace fruamur, & fidei incrementum uideamus. Præterea, hortatur: ut ieiunent, saltem singulis sextis ferijs, in memoriam passionis Domini: & eleemosinas pauperibus erogent: in Ecclesia autem cathedrali, singulis quintis ferijs, celebretur missa de spiritu sancto, cum letanijs, & alijs orationibus ad hoc institutis, in alijs uerò ecclesiis, eadem die*

dicantur ad minus letaniæ, & orationes: tempore autem, quo ſacra peraguntur, colloquutiones, & confabulationes non fiant, ſed ore & animo, celebranti aſſiſtant.

Et quoniam Oportet Epiſcopos eſſe irreprehenſibiles, ſobrios, caſtos, domui ſuæ benè præpoſitos, hortatur etiam: ut ante omnia, quilibet in menſa, ſeruet ſobrietatem, moderationemque ciborum: demũ, cùm in huiuſmodi loco, ſæpe otioſi ſermones oriri ſoleant: ut in ipſorum Epiſcoporum menſis, diuinarum ſcripturarum lectio admiſceatur. Familiares uerò ſuos, unuſquiſque inſtruat & erudiat: ne ſint rixoſi, uinoſi, impudici, cupidi, elati, blaſphemi, & uoluptatum amatores: uitia demum fugiant, & uirtutes amplectentur: & in ueſtitu, & cultu, & omnibus actibus, honeſtatem præſeferant, ſicut decet miniſtros miniſtrorum Dei. 1.Tim.3. Tit.1.

Ad hæc, cùm huius ſacroſancti Concilij, præcipua cura, ſolicitudo, & intentio ſit: ut propulſatis hæreſum tenebris, (quæ per totam nos operuerunt terram) catholicę ueritatis lũx (Ieſu Chriſto Qui uera lux eſt annuente) candor, puritasque refulgeat, & ea quæ reformatione egent, reformentur. Io. 1.

Ipſa Synodus hortatur omnes catholicos, hìc congregatos, & congregandos, atque eos præſertim, qui ſacrarum literarum peritiam habent: ut ſedula meditatione, diligenter ſecum ipſi cogitent, quibus potiſſimùm uijs, & modis, ipſius Synodi intentio dirigi, & optatum effectum ſortiri poſſit: quò maturiùs & conſultiùs damnari damnanda, & probanda probari queant: ut per totum orbẽ, omnes uno ore, & eadem fidei confeſſione, glorificent deum, & patrem Domini noſtri Ieſu Chriſti. In ſententijs uerò dicendis, (iuxta Toletani Concilij ſtatutum) in loco benedictionis, conſidentibus dominis ſacerdotibus, nullus debeat, aut immodeſtis uocibus perſtrepere, aut tumultibus pturbare: nullis etiã falſis, uanisúe, aut obſtinatis diſceptationibus contendere: ſed quicquid dicatur, ſic mitiſſima uerborum prolatione temperetur, ut nec audientes offendantur, nec recti iudicij acies, perturbato animo inflectatur. 11. Ca. 1.

Inſuper ipſa ſacra Synodus, ſtatuit, & decreuit: quòd ſi fortè cõtigerit, aliquos debito in loco non ſedere: & ſententiam, etiam ſub uerbo placet proferre: congregationibus intereſſe: et alios quoſcũque actus facere: Concilio durante: nulli propterea præiudicium generetur, nullique nouum ius acquiratur.

Angelus Maſſarellus, ſacri Concilij Secretarius, manu propria.

TERTIA SESSIO.

ANNO A NATIVITATE DOMINI, M.D. XLVI. quarto mensis Februarij: fuit sessio generalis. & celebrata missa de Spiritu sancto, per Archiepiscopum Panormitanum, magister Ambrosius Catharinus habuit orationem: & R. P. D. Archiepiscopus Turritanensis, legit decretum: & interrogauit Patres, an placeret: responderuntque, sed aliqui, cum certis additionibus, placet.

+ Cagliavia
x Ambrosius Politi Senensis cognomento Catharinus

SEQVVNTVR NOMINA PRAELATOrum, qui interfuerunt huic sessioni: & in primis.

Antedicti Legati, & Præsidentes.

Cardinales.

R. D. Cardinalis sancti Cæsarei, & Episcopus Tridentinus, ac administrator Briginensis.
R. D. Petrus Pacecus, Cardinalis, & Episcopus Ginen.

Archiepiscopi.

Aquensis. Turritanus. Acheruntinus. Vpsalen. Panormitanus. Armacanus.

Episcopi ijdem, qui in præcedenti sessione.
& adhuc.

Basionensis, & Fabensis.

Oratores Regis Romanorum, ijdem, qui in præcedenti sessione.
Abbates ijdem, qui in præcedenti.
Generales ordinum, ijdem qui in præcedenti.

Angelus Massarellus sacri Concilii secretarius.

PRIMVM DECRETVM, PVBLIcatum in tertia sessione, Tridentinæ Synodi: die Iouis. iiii. Februarij, M. D. XLVI.

Confessio Fidei.

IN NOMINE SANCTAE & indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus sancti: Hæc sacrosancta, Oecumenica, & generalis Tridentina synodus, in spiritu sancto legitimè congregata, in ea præsidentibus eisdem tribus Apostolicæ sedis Legatis: magnitudinem rerum tractandarum cõsiderans, præsertim earum quæ duobus illis capitibus de extirpandis hæresibus, et moribus reformandis continentur, quorum causa præcipuè est congregata: Agnoscens autem cum Apostolo, Non esse sibi colluctationem, aduersus carnem & sanguinem, sed aduersus spirituales nequitias in cœlestibus: cum eodem, omnes, & singulos, inprimis hortatur, ut cõfortentur in Domino: & in potẽtia uirtutis eius: in omnibus scutum fidei, in quo possint omnia tela nequissimi ignea extinguere, atque galeam spei salutis, accipiant, cum gladio spiritus, quod est uerbum Dei. Itaque, ut hæc pia eius solicitudo, principium, & progressum suum, per Dei gratiam habeat: ante omnia statuit, & decreuit, præmittendam esse confessionem fidei: patrum exempla in hoc sequuta, qui sacratioribus Concilijs, hoc scutum, contra omnes hæreses, in principio suarum actionum apponere consueuere. Quo solo, aliquando, & infideles ad fidem traxerũt: hæreticos expugnarunt: & fideles confirmarunt. Quare symbolum fidei, quo sancta Romana ecclesia utitur: tanquam principium illud, in quo omnes, qui fidem Christi profitentur, nec non conueniunt: ac fundamentum firmum, & unicum, contra quod portæ inferi, nunquã præualebunt: & totidem uerbis, quibus in omnibus ecclesiis legitur, exprimendum esse censuit: quod quidem eius modi est.

Ephe. 6.

Mat. 16.

CREDO in unum Deum, Patrem omnipotentem: factorem cœli, & terræ, uisibilium omnium & inuisibilium. & in unum Dominum Iesum Christum, filium Dei unigenitum: & ex patre natum ante omnia secula: Deum de Deo, lumen de lumine: Deum

uerum, de deo uero. Genitum non factum: consubstantialem patri: per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines, & propter nostram salutem, descendit de cœlis. & incarnatus est de Spiritu sancto, ex Maria uirgine, & homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis, sub pontio Pilato, passus, & sepultus est. & resurrexit tertia die, secundum scripturas. & ascendit in cœlum, sedet ad dexteram patris, Et iterum uenturus est, cũ gloria iudicare uiuos, & mortuos. Cuius regni non erit finis. & in Spiritum sanctum Dominum, & uiuificantem, qui ex patre, filioque procedit: qui cũ patre, & filio simul adoratur, & conglorificatur: qui loquutus est per prophetas. & unam sanctam, catholicam, & Apostolicam Ecclesiam. Cõfiteor unum Baptisma, in remissionem peccatorum. & expecto resurrectionem mortuorum. & uitam uenturi seculi. Amen.

SECVNDVM DECRETVM Eiusdem Sessionis.

Ratio absentium, & indictio futuræ sessionis.

Eadem sacrosancta, œcumenica, & generalis, Tridentina synodus, in spiritu sancto legitimè congregata: in ea præsidentibus eisdem tribus, Apostolicæ sedis, Legatis: intelligens multos prælatos, ex diuersis partibus, accinctos esse itineri: nonnullos etiam in uia esse, quò huc ueniant: cogitansque, omnia ab ipsa sacra synodo decernenda, eò maioris apud omnes existimationis, & honoris uideri posse, quò maiori fuerint, & pleniori patrum concilio, & præsentia sancita, & corroborata: statuit, & decreuit, futurã sessionem, post præsentem, celebrandam esse die Iouis, quæ subsequetur Dominicam, lætare, proximè futuram: interim tamen, nõ differri discussionem, & examinationem eorum, quæ ipsi synodo discutienda, & examinanda, uidebuntur.

Quarta.

QVARTA SESSIO.

ANNO A NATIVITATE DOMINI, M. D. XLVI. *Indictione quarta: die uerò Iouis, octaua mensis Aprilis: pontificatus, sanctissimi in Christo patris, & D. N. D. Pauli, diuina prouidentia Papæ tertij, Anno eius. xii. Præsidentibus eisdem tribus Apostolicæ sedis legatis: R. P. D. Saluator Alepus, Archiepiscopus Turretanensis, celebrauit missam de sancto spiritu, in Ecclesia Cathedrali, & loco sessionis. Deinde Generalis Seruorum, habuit orationem. Qua finita: R. Cardinales, & prælati, acceperunt pluuialia, & mitras: & cantores inceperũt cantare antiphonam, Exaudi nos domine, quoniam benigna est misericordia tua. Qua finita, Diaconus clamauit, orate. quo dicto omnes prælati, flexerunt genua, & orarunt: deinde subdiaconus clamauit erigite. tunc. R. de Monte, primus præsidens, dixit hanc orationem. Adsumus Domine sancte spiritus. Qua finita, idem Diaconus, dixit iterum, orate: & paulo post dixit, erigite. Deinde idem præsidens dixit hanc orationem. Mentibus nostris, quæsumus Domine aspirando. &c. Quibus peractis cantores inceperũt letanias: et cùm uenerunt ad illum locum, ut donum Apostolicũ, præsidentes, qui flexis genibus erant surrexerunt. &. R. Cardinalis de monte, primus præsidens, uertit se ad congregationem, dans benedictionem: & dixit, ut hanc sanctam synodum: cantores responderunt, Te rogamus audi nos. Completis uerò letanijs: Diaconus dixit, Flectamus genua: & subdiaconus respondit, Erigite. deinde idem. R. præsidens, dixit hanc orationem, Da quæsumus Ecclesiæ tuæ, misericors Deus, ut spiritu sancto congregata. Quibus peractis, Diaconus cantauit Euangelium, Attendite à falsis prophetis. Quo finito: præfatus Reuerendissimus præsidens, incepit hymnum, Veni creator spiritus. Quo finito: idem Reuerendissimus præsidẽs, dixit hanc orationem: Deus qui corda. Deinde præfatus Dominus Archiepiscopus, legit decretum: et quæsiuit ex patribus utrum hæc placerent: qui omnes responderunt, placet, cum aliquibus additionibus: postremò, utrum placeret, ꝙ prima futura sessio celebraretur die Iouis, post festum Pentecostes: qui responderunt, placet.*

Item hæc sancta synodus, statuit, & decreuit, proximam futuram sessionem, tenendam, & celebrandam esse, feria quinta, post

ſacratiſſimum feſtum proximum Pentecoſtes.

Quo quidem decreto, ut præmittitur, lecto: poſtquã patres in Cõcilio præſentes reſponderunt, placet: D. Angelus Maſſarellus, ipſius Concilij ſecretarius, legit deputationem Oratorum, Cæſareæ, & catholicæ maieſtatis, in perſonam Illuſtrium domini Didaci de Mendoza, & domini Franciſci à Toleto, ad Concilium Tridentinũ: ad faciendũ ea, quę Cęſarea maieſtas faceret, ſi preſens eſſet.

NOMINA PRAELATORVM,
qui interfuerunt huic ſeſſioni.

In primis antedicti prę́ſidentes, & Legati, Seſſionis ſecundę.
Cardinales ijdem qui in præcedenti Seſſione.

Archiepiſcopi.

Aquenſis, Turritanus, Corcirenſis, Senenſis, Materanus, & Acheruntinus, Vpſalenſis, Panormitanus, Armacanus.

Epiſcopi.

Senogallienſis, Aſculanus, Cauenſis, Feltrenſis, Acienſis, Placentinus, Gadditanenſis, Torcellanenſis, Sibinicenſis, Pientinus, Claramontanus, Chironenſis, & Milopotamenſis, Reatinus, Feſularum, Sancti Marci, Caputaquenſis, Maioricenſis, Aquenſis, Soranus, Vaſionenſis, Motulanenſis, Caſtellimaris, Fanenſis, Motonenſis coadiutor Veronenſis, Termularum, Agathenſis, Lancianenſis, Siracuſanus, Caprulanus, Vigornienſis, Bituntinus, Corſulanenſis, Bellicaſtrenſis, Pacenſis, Aſtoricenſis, Britonorienſis, Aquinatenſis, Oſcenſis, Bergomenſis, Clodienſis, Canarienſis.

Oratores.

Illuſtris Dominus Franciſcus à Toleto,
Orator & procurator, inuictiſſimi Caroli quinti, Romani Imperatoris.

Procuratores.

D. Claudius Zayus procurator, R. D. Cardinalis & Epiſcopi Auguſtenſis.
Abbates, & Generales ordinum ijdem, qui in præcedenti ſeſſione.
Angelus Maſſarellus, ſacri Concilij ſecretarius.

PRIMVM DECRETVM, QVARTAE Sessionis. v. Aprilis, cælebratæ Concilij Tridentini.

M. D. XLVI.

Receptio, & numeratio, librorum sacrorum, ueteris, & noui testamenti.

SACROSANCTA, œcumenica, & generalis, Tridentina Synodus, in spiritu sancto legitimè congregata: præsidentibus in ea tribus Apostolicæ sedis Legatis: hoc sibi ante omnia perpetuò proponens, ut, sublatis omnibus erroribus, puritas ipsa Euangelij in Ecclesia conseruetur: quod promissum ante per prophetas, in scripturis sanctis, Dominus noster, Iesus Christus, Dei filius, proprio ore, primùm promulgauit: deinde, per suos Apostolos, tanquam fontem omnis salutaris ueritatis, & morum disciplinæ, omni creaturæ prædicari iussit: perspiciensq; hanc ueritatem, & disciplinam, contineri in libris scriptis: & sine scripto, traditionibus, quæ ipsius Christi ore, quæ ab Apostolis acceptæ, aut ab ipsis apostolis, spiritu sancto dictante, quasi per manus traditæ, ad nos usq; peruenerunt: orthodoxorum patrum exempla sequuta, omnes libros, tam ueteris, quam noui testamenti, (cum utriusq; unus Deus sit author) necnon traditiones ipsas, tum ad fidem, tum ad mores pertinentes, tanquam uel oretenus à Christo, uel à spiritu sancto dictatas, & continua successione in ecclesia catholica conseruatas, pari pietatis affectu, ac reuerentia suscipit, ac ueneratur. Sacrorum uerò librorum indicem, huic decreto ascribendum, censuit: ne cui dubitatio suboriri possit, qui nam sint, qui ab ipsa synodo suscipiantur. Sunt uerò infrascripti. Testamenti ueteris: Quinq; libri Moysi: scilicet, Genesis, Exodus, Leuiticus, Numeri, Deuteronomium. Deinde Iosue, Iudicum, Ruth. Quatuor Regum, Paralypomenon duo. Esdræ duo, primus scilicet & secundus: qui dicitur, Nehemias. Thobias, Iudith, Hester, Iob: psalterium Dauidicum, centum quinquaginta psal-

morum: parabolæ Salomonis, Ecclesiastes, Canticum canticorum, Sapientia, Ecclesiasticus. Isayas, Hieremias, Baruch, Ezechiel, Daniel. Duodecim prophetæ minores: scilicet, Osee, Ioel, Amos, Abdias, Ionas, Micheas, Nahum, Habacuch, Sophonias, Aggeus, Zacharias, Malachias. Duo Machabeorum: primus, scilicet, & secundus. Testamenti noui, quatuor Euangelia: scilicet, secundum Matheum, Marcum, Lucam, & Ioannem. Acta Apostolorũ, à Luca Euangelista conscripta. Quatuordecim Epistolæ, beati Pauli Apostoli: scilicet, ad Romanos, ad Corinthios duæ, ad Galathas, ad Ephesios, ad Philipenses, ad Colossenses, ad Thessalonicenses duæ, ad Timotheum duæ, ad Titum, ad Philemonem, ad Hebræos. Petri Apostoli duæ. Ioannis Apostoli tres. Iacobi Apostoli una. Vna Iudæ Apostoli. Apocalipsis Ioannis Apostoli.

Si quis autem, libros ipsos integros, cum omnibus suis partibus, prout in Ecclesia catholica legi consueuerunt, & in ueteri uulgata latina æditione habentur, pro sacris & canonicis non susceperit: & traditiones prædictas, sciens, & prudens, contempserit: anathema sit. Omnes itaq; intelligant, quo ordine, & uia, ipsa Synodus, post iactum fidei confessionis fundamentum, sit progressura: & quibus potissimùm testimonijs, ac præsidijs, in confirmandis dogmatibus, & instaurandis in Ecclesia moribus, sit usura.

SECVNDVM DECRETVM
Quartæ ſeſſionis.

Receptio uulgatę editionis: & modus interpretandi, & imprimendi ſacram ſcripturam.

INSVPER EADEM SACROSANcta ſynodus, conſiderans, non parum utilitatis accedere poſſe Eccleſiæ Dei, ſi ex multis latinis æditionibus, quæ circumferuntur, ſacrorum librorum, quænam pro authentica habenda ſit, innoteſcat: ſtatuit, et declarat. ut, hæc ipſa uetus, & uulgata editio, quæ, longo tot ſeculorum uſu, in eccleſia ipſa probata eſt, in publicis lectionibus, diſputationibus, prędicationibus, aut expoſitionibus, pro authentica habeatur, & ꝙ eam nemo reijcere, quouis prętextu, audeat, uel præſumat.

Canon alius.

Pręterea, ad coercenda petulantia ingenia: decreuit: ut nemo, ſuæ prudentiæ innixus, in rebus fidei, & morum, ad ædificationē doctrinę chriſtianę pertinentium, ſacram ſcripturam ad ſuos ſenſus contorqueat: aut contra eum ſenſum, quem tenuit, & tenet ſancta mater Eccleſia, cuius eſt iudicare, de uero ſenſu, & interpretatione, ſanctarum ſcripturarum, aut etiā contra unanimem cōſenſum patrum, ipſam ſcripturam ſacram interprętari audeat, etiam ſi huiuſmodi interprętationes, nullo unquam tempore, in lucem edende forent. Qui contrauenerint, per ordinarios declarentur, & pœnis à iure ſtatutis puniantur.

De his duobus canonibus facta est mentio in Indice a deputatis a concilio confecto in postrema sessione sub [illegible] Pont: [illegible]

Canon alius.

Sed & impreſſoribus, modum, in hac parte (ut par eſt) imponere uolens: qui iam ſine modo, hoc eſt, putantes ſibi licere, quicquid libet: ſine licentia ſuperiorum, & eccleſiaſticorum, ipſos ſacrę ſcripturæ libros, & ſuper illos annotationes, & expoſitiones, quomodolibet indifferentes, ſæpe tacito, ſępe etiam ementito prelo: & (quod eſt grauius) ſine nomine authoris, imprimunt: alibi etiam impreſſos libros huiuſmodi temerè uenales habēt: decreuit,

et ſtatuit,ut,poſthàc, ſacra ſcriptura, potiſſimũ uerò hęc ipſa uetus,& uulgata æditio, quàm emendatiſſimè imprimatur: nulliq; liceat imprimere,uel imprimi facere,quoſuis libros, de rebus ſacris,ſine nomine authoris:nec illos in futurum uendere,aut etiam apud ſe retinere,niſi primùm examinati, probatiq; fuerint ab ordinario: ſub pœna anathematis,et pœnæ in canone conci. nouiſſimi Lateran. appoſitæ. Et ſi regulares fuerint, ultra examinationem & probationem huiuſmodi, licentiam quoq; à ſuis ſuperioribus impetrare teneantur:recognitis per eos libris,iuxta formã iſtarum ordinationum. Qui autem ſcripto eos communicant, uel euulgant(niſi anteà examinati, probatique fuerint) eiſdem pœnis ſubiaceant,quibus Impreſſores:& qui eos habuerint, uel legerint,niſi authorem prodiderint,pro authoribus habeantur.Ipſa uerò huiuſmodi librorum probatio,in ſcriptis detur, atq; ideò in fronte libri,uel ſcripti, uel impreſſi authenticè appareat. Idq; totum, hoc eſt & probatio,& examen, gratìs fiat:ut probanda probentur,& improbanda reprobentur.

Poſt hæc,temeritatem illam reprimere uolens,qua ad prophana quæq; conuertuntur:& uerba torquentur:& ſententiæ ſacræ ſcripturæ,ad ſcurrilia,ſcilicet, fabuloſa,uana,adulationes, detractiones:ſuperſtitiones impias:et diabolicas incantationes:diuinationes:ſortes,libellos etiam famoſos:mandat,& præcipit, ad tollendam huiuſmodi irreuerentiam, & contemptum, ne de cætero quiſquam quomodolibet,uerba ſacræ ſcripturæ,ad hæc, & ſimilia,audeat uſurpare:ut omnes,eius generis corruptores, temeratores, & uiolatores uerbi Dei,iuris,& arbitrij pœnis per epiſcopos coerceantur.

Item hæc ſacroſancta ſynodus,ſtatuit, & decreuit, proximam futuram ſeſſionem, tenendam, & celebrandam eſſe, feria quinta poſt ſacratiſſimum feſtum proximum pentecoſtes.

QVINTA SESSIO.

ANNO A NATIVITATE DOMINI. M. D. XLVI. Indictione. iiii: die uerò Iouis, decima septima, mensis Iunij: pontificatus sanctissimi in Christo patris, & D. N. D. Pauli, diuina prouidentia Papæ tertij, anno eius duodecimo: Præsidentibus eisdem tribus Apostolicæ sedis Legatis: reuerendus pater dominus Alexander de Pyccolominibus, Senensis, Episcopus Pientinus, in Tuscia, celebrauit missam de sancto spiritu, in cathedrali ecclesia, & loco sessionis. Deinde magister Marcus Laurensis Calaber, frater Ordinis Prædicatorum, habuit orationem. Qua finita. reuerendissimi Cardinales, & alij prælati, acceperunt pluuialia, & mitras: fueruntq; factæ cæremoniæ in aliis sessionibus fieri solitæ: lectum fuit etiam decretum.

Indictio futurę sessionis.

Item hęc sacrosancta synodus, statuit, & decreuit: primam futuram sessionem, tenendam et celebrandam esse, die Iouis, feria. v. post festum. B. Iacobi Apostoli.

NOMINA, COGNOMINA, ET PATRIAE, Prælatorum, qui interfuerunt quintæ sessioni.

Præsidentes, & Legati.

R. Et Illustrissimus. D. D. Ioannes Maria, Episcopus Pręnestinus, de Monte. Aretinus.

R. Et illustrissimus. D. D. Marcellus, tituli sanctæ crucis, in Hierusalem presbyter, Ceruinus. Politianus.

R. Et illustrissimus. D. D. Reginaldus sanctæ Mariæ in Cosmedin diaconus, Polus. Anglicus.

Sanctæ Romanę ecclesiæ Cardinales, sacri Concilij pręsidentes, et Apostolici de latere Legati.

Cardinales.

R. Et illustrissimus. D. D. Petrus pacecus, sanctæ Romanæ ecclesię presbyter Cardinalis, & Episcopus Gienen. Hispanus.

Oratores.

Illustrissi. D. Don Didacus Hurtadus, de Mendoza. Hispanus.
Illustr. D. Don. Franciscus à Toleto. Hispanus.

Oratores,& procuratores,inuictissimi.D.D.Caroli quinti, Romanorum Imperatoris,ac Hispaniarum.&c.Regis.

Archiepiscopi.

R.D.Antonius Filholi,archiepiscopus Aquensis. Gallus.
R.D.Saluator Alexius Sassarus,archiepisc.Torritā.Hispanus.
R.D.Iacobus Cauchus,archiepiscopus Corciren. Venetus.
R.D.Franciscus Bandineus,archiepiscopus Senen. Senensis.
R.D.Ioannes Michael Sarracenus, archiepiscopus Materanus, & Acheruntinus. Neapolitanus
R.D.Sebastianus Lecauela, archiepiscopus Pariensis, & Naxien. Græcus.
R.D.Olaus magnus,archiepiscopus Vpsalen. Gothus.
R.D.Petrus Tagliauia,archiepisc. Panormita. Siculus.
R.D.Robertus Vaucop,archiepiscopus Armacan.Scothus.

Episcopi.

R.D.Marcus Vigerius,episcopus Senogallien. Sauonen.
R.D.Philos Rouerella,episcopus Asculan. Ferrarien.
R.D.Robertus de Croy,episcopus Cameracē. Germanus.
R.D.Ioannes Thomas de sancto Felicio,episcopus Cauen.Neapol.
R.D.Thomas Campegius,episcopus Feltren. Bononiensis.
R.D.Benedictus de Nobilibus, episcopus Acien. Lucensis.
R.D.Quintius de Rusticis,episcopus Militen. Romanus.
R.D.Cathalanus Triultius,episcopus Placenti. Mediolanen.
R.D. Hieronymus Fuscherus, episcopus Torcellan. Venetus.
R.D. Antonius de Numai, episc. Isernien. Foroliuien.
R.D. Hieronymus Theodolis, episc. Gadditan. Foroliuien.
R.D. Ioannes Lucius Staphileus, episc. Sibinicen. Illiricus.
R.D. Alexander Pycholomineus, episc. Pientin. Senen.
R.D. Guilhelmus à Prato,episc. Claramontan. Gallus.
R.D. Dionysius Græcus,episc. Chironen.et Milopotamen.Græcus
R.D. Marcus Aligerius de Columna,episc. Reatin. Reatin.
R.D. Braccius Martellus,episc. Fesularum. Florentin.
R.D. Coriolanus Martiranus,episc. sancti Marci. Neapolitan.
R.D. Henricus Ioffredus,episc. Caputaquen. Neapoli.
R.D. Baptista Campegius,episc. Maioricen. Bononien.
R.D. Hieronymus Vida, episc. Alben. Cremonen.
R.D. Eliseus Theodinus,episc. Soran. Arpinas.
R.D. Iacobus Cortesius à Prato,episc. Vasionen. Rom.

R.D.Baldassar

R. D. Baldassar de Heredia, episc. Bossanen. Sardus.
R. D. Angelus Paschalis, episc. Motulan. Dalmatus.
R. D. Ioannes Fonseca, episc. Castellimaris. Hispanus.
R. D. Petrus Bertanus, episc. Fanen. Mutinen.
R. D. Ludouicus Simonetta, episc. Pisaurien. Mediolan.
R. D. Aloysius Lypomanus, episcopus Motonen. coadiutor Veronen. Venetus.
R. D. Vincentius de Durantibus, episc. Termula. Brixien.
R. D. Andreas Centanus, episc. Nemasien. Venetus.
R. D. Ioannes Petrus Ferretus, episc. Milen. Rauennatẽ.
R. D. Claudius de la Guische, episc. Agathen. Gallus.
R. D. Ioannes de Salazar de Burgos, episc. Lãcianen. Hispanus.
R. D. Fabius Mignanellus, episc. Lucerin. Senensis.
R. D. Hieronymus de Bononia, episc. Siracusan. Siculus.
R. D. Egidius Falsetta, episc. Caprulan. Cingulan.
R. D. Ricardus Patus, episc. Vigornien. Anglicus.
R. D. Cornelius Mussus, episc. Bituntin. Placentin.
R. D. Iacobus Iacobellus, episc. Bellicastren. Roman.
R. D. Franciscus de Nauarra, episc. Pacen. Hispanus.
R. D. Didacus de Alaba, episc. Astoricen. Hispanus.
R. D. Thomas Casellus, episc. Britonorien. Rossanen.
R. D. Iulius Contarenus, episc. Bellunen. Venetus.
R. D. Galeatius Florimontius, episc. Aquinaten. Suessan.
R. D. Petrus de Augustinis, episc. Oscen. Hispanus.
R. D. Bernardus Diaz, episc. Calagurritan. Hispanus.
R. D. Gregorius Castagnola, episc. Milen. Græcus.
R. D. Antonius de Cruce, episc. Canarien. Hispanus.

Procuratores.

R. D. Claudius Zayus, procurator Reuerendissimi, & Illustrissimi D. D. Othonis Truchses, sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis, & Episcopi Augustensis. Sabaudiẽsis
R. P. Ambrosius Pelargus, ordinis Prædicatorum, procurator Reuerendissimi. D. D. Archiepiscopi Treueren. sacri imperij Electoris. Germanus.

Abbates.

R. D. Isidorus Clarius, abbas Pontidæ, Bergomen. Brixien.
R. D. Chrisostomus Gimilianensis, Abbas sanctæ Trinitatis de Caieta. Calaber.

Generales Ordinum.

R. P. Hieronymus Seripandus, Generalis Ordinis Eremitarum sancti Augustini. Neapolitan.

R. P. Nicolaus Audetus, Generalis Ordi. Carmelitarũ Cyprus.

R. P. Augustinus Bonucius, Generalis sanctæ Mariæ seruorum. Aretinus.

Angelus Massarellus, sacri Concilij Secretarius.

PRIMVM DECRETVM QVINTAE Sessionis Tridentini Concilij, xvii. mensis Iunij. M. D. XLVI. celebratæ.

De peccato Originali.

Hæbr. 11

VT fides nostra catholica, sine qua impossibile est placere Deo: purgatis erroribus, in sua sinceritate integra, & illibata, permaneat: & ne populus Christianus, omni uento doctrinæ circunferatur: cùm serpens ille antiquus, humani generis perpetuus hostis, inter plurima mala, quibus Ecclesia Dei, his nostris temporibus perturbatur, etiam de peccato originali, eiusq; remedio, non solùm uetera, sed etiam noua dissidia excitauerit: sacrosancta, œcumenica, & generalis, Tridentina Synodus, in spiritu sancto legitimè congregata: præsidentibus in ea eisdem tribus Apostolicæ sedis legatis: iam, ad reuocandos errantes, & nutantes confirmandos, accedere uolens: sacrarum scripturarum, & sanctorum patrum, ac probatissimorum Conciliorum testimonia, & ipsius Ecclesiæ iudicium & consensum sequuta: hæc, de ipso peccato originali, statuit, fatetur, ac declarat.

Si quis Adam, primum hominem, non confitetur: cùm mandatum Dei, in Paradiso, fuisset transgressus: statim sanctitatem, & iustitiam, in qua positus erat, amisisse: incurrisseq; per offensam præuaricationis huiusmodi, iram, & indignationem Dei: atq; ideo mortem, quam anteà illi comminatus fuerat Deus: & cum morte, captiuitatem sub eius potestate, qui mortis deinde habuit imperium, hoc est diaboli: solumq; Adam, per

illam præuaricationis offensam, secundum corpus, & animam, in deterius commutatum fuisse: anathema sit.

Si quis Adæ præuaricationem, sibi soli, & non eius propagini, asserit nocuisse: acceptam à DEO *sanctitatem, & iustitiam, quam perdidit, sibi soli, & non nobis, eam perdidisse: aut inquinatum illum, per inobedientiæ peccatum, mortem, & pœnas corporis tantùm, in omne genus humanum transfudisse: non autem & peccatum, quod mors est animæ: anathema sit: Cùm contradicat Apostolo, dicenti. Per unum hominem peccatum intrauit in mundum, & per peccatum mors, & ita in omnes homines pertransit, in quo omnes peccauerunt.* Rom. 5.

Si quis hoc Adæ peccatum: quod origine unum est: & propagatione, non imitatione, transfusum: & in omnibus inest, unicuiq; proprium: uel per humanæ naturæ uires, uel per aliud remedium asserit tolli, quàm per medium unius mediatoris Christi Iesu DOMINI *nostri, qui nos* DEO *reconciliauit in sanguine suo, factus nobis iustitia, sanctificatio, & redemptio: aut negat ipsum Iesu Christi meritum, per baptismi sacramentum, in forma Ecclesiæ, ritè collatum, tam adultis, quàm paruulis applicari: anathema sit. Quia non est aliud nomen, sub cœlo datum hominibus, in quo oporteat nos saluos fieri. Vnde illa uox, Ecce agnus* DEI, *ecce qui tollit peccata mundi. Et illa: Quicunq; baptizati estis, Christum induistis.* Act 4. Io. 1. Gal. 3.

Si quis paruulos, recentes ab uteris matrum, baptizandos negat, etiam si fuerint à baptizatis parentibus orti: aut dicit in remissionem quidem peccatorum eos baptizari: sed nihil ex Adam trahere originalis peccati, quòd regenerationis lauacro necesse sit expiari, ad uitam æternam consequendam: unde sit consequens, ut in eis forma baptismatis, in remissionem peccatorum, non uera, sed falsa intelligatur: anathema sit. Quoniam nõ aliter intelligendum est id, quod dixit Apostolus: Per unum hominem, peccatum intrauit in mundum: & per peccatum mors, & ita in homines omnes mors pertransiit, in quo omnes peccauerunt: nisi quemadmodùm Ecclesia catholica, ubiq; diffusa, semper intellexit. Propter hanc enim regulam fidei, ex traditione Apostolorum, etiam paruuli, qui nihil peccatorum in semetipsis adhuc committere potuerunt: ideo in remissionem peccatorũ ueraciter baptizantur, ut in eis regeneratione mundetur, quod ge-

Hæc ratio sumitur ex cõcilio Milleuitano. Rom. 5.

Ioan.3. *neratione contraxerunt: Nisi enim quis renatus fuerit, ex aqua, & spiritu sancto: non potest introire in regnum Dei.*

Si quis per Iesu Christi Domini nostri gratiam, quæ in baptismate confertur, reatum originalis peccati, remitti negat: aut etiam asserit, non tolli totum id, quod ueram, & propriam rationem peccati habet: sed illud tantùm radi, aut non imputari:
Rom 8. *anathema sit. In renatis autem nihil odit Deus: quia nihil est damnationis ijs, qui uerè consepulti sunt cum Christo, per ba-*
Col.3. *ptismа, in mortem: qui non secundum carnem ambulant: sed, ueterem hominem exuentes, & nouum induentes, qui secundum Deum creatus est: innocentes, immaculati, puri, innoxij, ac*
Rom.8. *Deo dilecti, effecti sunt: hæredes quidem Dei, cohæredes autem Christi: ita ut nihil prorsus eos ab ingressu cæli remoretur. Manere autem in baptizatis concupiscentiam, uel fomitem, hæc sancta Synodus fatetur, ac sentit: quæ quidem, cùm ad agonem relicta sit, nocere, non consentientibus, & uiriliter, per Iesu*
2. Tim.2. *Christi gratiam, repugnantibus, non ualet: quinimò, qui le-*
Col.3. *gitimè certauerint, coronabuntur. Hanc concupiscentiam, quam*
contra Sutheru *aliquando Apostolus peccatum appellat: sancta synodus declarat, Ecclesiam catholicam, nunquam intellexisse, peccatum appellari, quod uerè, & propriè, in renatis, peccatum sit: sed quia ex peccato est, & ad peccatum inclinat. Si quis autem contrarium senserit: anathema sit.*

Declarat tamen, hæc ipsa sancta synodus, non esse suæ intentionis, comprehendere in hoc decreto, ubi de peccato originali
N. *agitur, beatam, & immaculatam uirginem Mariam, Dei genitricem: sed obseruandas esse constitutiones fœlicis recordationis, Sixti Papæ Quarti, sub pœnis in eis constitutionibus contentis, quas innouat.*

Sanctissimam et beatissimam Virginem Deiparam Mariam hoc non comprehendi decreto.

DECRETVM REFORMATIONIS, PVblicatum eadem quinta Sessione Tridentini Concilij, decima septima mensis Iunij.
Anno M. D. XLVI.

QVINTA SESSIO SVB PAVLO.

De lectione, & prædicatione sacræ scripturæ.

Eadem sacrosancta Synodus, pijs, summorum Pontificum, & probatorum Conciliorum, constitutionibus inhærens: easq; amplectens: & illis adijciens: ne cœlestis ille sacrorum librorum Thesaurus, quem spiritus sanctus summa liberalitate hominibus tradidit, neglectus iaceat: statuit, & decreuit: quòd, in illis Ecclesiis, in quibus præbenda, aut præstimonium, seu aliud quouis nomine nuncupatum stipendium, pro lectoribus sacræ Theologiæ deputatum, reperitur: Episcopi, Archiepiscopi, Primates, & alij locorum ordinarij, eos, qui præbendam, aut præstimonium, seu stipendium huiusmodi obtinent, ad ipsius sacræ scripturæ expositionem, & interpretationem, per seipsos, si idonei fuerint: alioquin per idoneum substitutum ab ipsis Episcopis, Archiepiscopis, Primatibus, & alijs locorum ordinarijs, eligendum, etiam per subtractionem fructuum, cogant, & compellant. De cæterò uerò, præbenda, præstimonium, aut stipendium huiusmodi, non nisi personis idoneis, & qui per se ipsos, id munus explere possint, conferantur: & aliter facta prouisio, nulla sit, & inualida.

In Ecclesiis autem metropolitanis, uel cathedralibus, si ciuitas insignis, uel populosa fuerit: ac etiam in collegiatis, existentibus in aliquo insigni oppido: etiam nullius diœcesis: si ibi clerus numerosus fuerit, ubi nulla præbenda, aut præstimonium, seu stipendium huiusmodi deputatum reperitur: præbenda quomodocunq;, præterquam ex causa resignationis, primò uacatura, cui aliud onus incompatibile iniunctum non sit, ad eum usum, ipso facto perpetuò constituta, & deputata, intelligatur. & quatenus in ipsis ecclesiis, nulla, uel non sufficiens, præbenda foret: metropolitanus, uel Episcopus ipse, per assignationem fructuum

alicuius ſimplicis beneficij: eiuſdem tamen debitis ſupportatis oneribus: uel per contributionem beneficiatorum ſuæ ciuitatis, & diœceſis: uel aliâs prout commodiùs fieri poterit: de capituli conſilio, ita prouideat, ut ipſa ſacræ ſcripturæ lectio habeatur: ita tamen ut quæcunq; aliæ lectiones, uel conſuetudine, uel quauis alia ratione, inſtitutæ propter id minimè prætermittantur.

Eccleſiæ uerò, quarum, annui prouentus, tenues fuerint: & ubi tam exigua eſt cleri & populi multitudo, ut theologiæ lectio in eiſdem commodè haberi non poſſit: ſaltem magiſtrum habeant, ab Epiſcopo, cum conſilio capituli, eligendum: qui clericos, aliosq; ſcholares pauperes, grammaticam gratis doceat: ut deinceps ad ipſa ſacræ ſcripturæ ſtudia, annuente Deo, tranſire poſſint. Ideoq; illi magiſtro grammatices: uel alicuius ſimplicis beneficij fructus, quos tandiu percipiat, quandiu in docendo perſtiterit, aſſignentur, dum tamen beneficium ipſum, ſuo debito non fraudetur obſequio: uel ex capitulari, uel epiſcopali menſa, condigna aliqua merces perſoluatur: uel aliâs Epiſcopus ipſe aliquam rationem innuat ſuæ Eccleſiæ, & diœceſi, accomodam: ne pia hæc, utilis, atq; fructuoſa prouiſio, quouis quæſito colore, negligatur.

In monaſterijs quoq; monachorum: ubi commodè fieri queat: etiam lectio ſacræ ſcripturæ habeatur. Qua in re ſi abbates negligentes fuerint, epiſcopi locorum, in hoc, ut ſedis apoſtolicæ delegati, eos ad id opportunis remedijs compellant.

In conuentibus uerò aliorum regularium, in quibus ſtudia commodè uigere poſſunt, ſacræ ſcripturæ lectio ſimiliter habeatur: quæ lectio, à capitulis generalibus, uel prouincialibus, aſſignetur dignioribus magiſtris.

N In Gymnaſiis etiam publicis, ubi tam honorifica, & cæterorum omnium maximè neceſſaria lectio, hactenus inſtituta non fuerit, religioſiſſimorum Principum, ac rerum publicarum pietate, ac charitate, ad catholicæ fidei defenſionem, & incrementum, & ſanæ doctrinæ conſeruationem, & propagationem, inſtituatur: & ubi inſtituta foret, & negligeretur, reſtituatur.

Et, ne ſub ſpecie pietatis, impietas diſſeminetur, ſtatuit eadem ſancta Synodus: neminem, ad huiuſmodi lectionis officium, tam publicè, quàm priuatim, admittendum eſſe: qui prius ab Epiſcopo loci, de uita, & moribus, & ſcientia examinatus, & appro-

batus non fuerit: quod tamen, de lectoribus in claustris monachorum, non intelligatur.

Docentes uerò ipsam sacram scripturam, dum publice in scholis docuerint: & scholares, qui in ipsis scholis student: priuilegijs omnibus, de perceptione fructuum præbendarum, & beneficiorum suorum, in absentia, à iure communi concessis, plenè gaudeant, & fruantur.

Quia uerò Christianæ reipublicæ, non minus necessaria est prædicatio Euangelij, quàm lectio, & hoc est præcipuum Episcoporum munus: statuit, & decreuit, eadem sancta Synodus: omnes Episcopos, Archiepiscopos, primates, & omnes alios Ecclesiarum prælatos, teneri per seipsos, si legitimè impediti non fuerint, ad prædicandum sanctum Iesu Christi Euangelium.

Si uerò contigerit, Episcopos, & alios prædictos, legitimo detineri impedimento, iuxta formam generalis concilij, uiros idoneos assumere teneantur, ad huiusmodi prædicationis officium salubriter exequendum. Siquis autem, adimplere contempserit, districtæ subiaceat ultioni.

Archipresbyteri quoq; plebani, & quicunq; parrochiales, uel alias curam animarum habentes ecclesias quocunq; modo obtinentes, per se uel per alios idoneos, si legitimè impediti fuerint, diebus saltem Dominicis, & festis solennibus, plebes sibi commissas, pro sua & earum capacitate, pascant salutaribus uerbis: docendo ea, quæ scire, omnibus necessarium est, ad salutem: annuntiandoq; eis, cum breuitate, & facilitate sermonis, uitia, quæ eos declinare: & uirtutes, quas sectari oporteat: ut pœnam æternam euadere, et cęlestem gloriam consequi, ualeant. Id uerò si quis eorum præstare negligat: etiam si ab episcopi iurisdictione, quauis ratione, exēptum se esse, prætenderet: etiam si ecclesiæ quouismodo exemptæ dicerentur, aut alicui monasterio, etiam extra diœcesim existenti, forsan annexæ, uel unitæ: modò re ipsa in diœcesi sint: prouida pastoralis episcoporum sollicitudo non desit, ne illud impleatur: Paruuli petierunt panem: & non erat, qui frangeret eis. Itaq;, ubi ab episcopo moniti, trium mensium spatio, suo muneri defuerint: per censuras ecclesiasticas, seu aliâs, ad ipsius episcopi arbitrium, cogantur: ita ut etiam, si sic ei expedire uisum fuerit, ex beneficiorū fructibus, alteri, qui id prestet, honesta aliqua merces persoluatur: donec principalis ipse, resipiscens, officium suum impleat. Thre. 4.

Si quæ uerò parrochiales ecclesiæ reperiantur, subiectæ monasterijs, in nulla diœcesi existentibus: si abbates, & regulares prælati, in prædictis, negligentes fuerint: à metropolitanis, in quorum prouincijs diœceses ipsæ sitæ sunt, tanquam, quò ad hoc sedis apostolicæ delegatis, compellantur. Neq; huius decreti executionem, consuetudo uel exemptio, aut appellatio, aut reclamatio, siue recursus impedire ualeat: quousq; desuper à competenti iudice, (qui summariè, & sola facti ueritate inspecta, procedat) cognitum, & decisum fuerit.

Regulares uerò cuiuscunq; ordinis, nisi à suis superioribus, de uita, & moribus, & scientia, examinati, & approbati fuerint: ac de eorum licentia, etiam in ecclesiis suorum ordinum, prædicare non possint: cum qua licentia, personaliter, se coram episcopis præsentare, & ab eis benedictionem petere, teneantur, antequam prædicare incipiant.

In ecclesiis uerò quæ suorum ordinum non sunt, ultra licentiã suorum superiorum, etiam episcopi licentiam habere teneantur: sine qua, in ipsis ecclesiis non suorum ordinum, nullo modo prædicare possint. Ipsam autem licentiam gratis episcopi concedant.

N. cir̃ [illegible]

Si uerò (quod absit) prædicator, errores, aut scandala, disseminauerit in populum, (etiam si in monasterio sui, uel alterius ordinis, prædicet) Episcopus ei prædicationẽ interdicat. Quòd si hæreses prædicauerit: contra eum, secundum iuris dispositionem, aut loci consuetudinem, procedat: etiam si prædicator ipse, generali, uel speciali priuilegio, exemptum se esse prætenderet: quo casu, Episcopus, authoritate apostolica, & tanquam sedis apostolicæ delegatus procedat. Curent autem Episcopi, nequis prædicator, uel ex falsis informationibus, uel aliâs, calumniosè uexetur: iustamúe de eis conquerendi, occasionem habeat.

Caueant præterea Episcopi, ne aliquem, uel eorum, qui cùm sint nomine regulares, extra claustra tamen, & obedientiam religionum suarum uiuunt: uel presbyterorum secularium: nisi ipsis noti sint, & moribus, atq; doctrina probati: etiam priuilegiorum quorumlibet prætextu, in sua ciuitate, uel diœcesi: prædicare permittant: donec ab ipsis Episcopis, super ea re, dicta sedes Apostolica consulatur: à qua, priuilegia huiusmodi, nisi tacita ueritate, & expresso mendacio, ab indignis extorqueri, uerisimile non est.

Quæstores uerò eleemosinarij: qui etiam quæstuarij uulgò dicuntur

cuntur: cuiuscunq; conditionis existant: ullo modo,nec per se,nec per alium,prædicare presumant,& contrafacientes, ab episcopis, & ordinariis locorum: priuilegiis quibuscunq; non obstantibus: opportunis remediis omninò arceantur.

Item sacrosancta synodus, statuit,& decreuit:primam futurã sessionem, celebrandam esse die Iouis, feria quinta, post festum beati Iacobi Apostoli.

Præfatæ sessioni interfuerunt Cardinales quatuor: Archiepiscopi nouem:& Episcopi quinquaginta: Abbates ordinis sancti Benedicti duo: Generales duo ordinum Mendicantium.

Prorogata est futura sessio propter bella,& tumultus suscitatos in Germania, per Lazgrauium, & Ducem Saxoniæ: contra inuictissimum Imperatorem Carolum quintum, propugnatorem et defensorem fidei,et religiouis Christianæ,usq; ad.xiii.Ianuarii. Sessio prorogata

M. D. XLVII.

SEXTA SESSIO.

IN NOMINE DOMINI IESV CHRISTI, amen. Anno à natiuitate eiusdem Domini. M. D. XLVII: Indictione. v. Pontificatus sanctissimi in Christo P. & D. N. D. Pauli, diuina prouidentia Papæ tertii, anno eius tertiodecimo: die uerò Iouis, decimatertia mensis Ianuarii: Tridenti, in ecclesia cathedrali, in loco eminentiori ipsius ecclesiæ, ad Concilium celebrandum & sessiones habendas deputato, celebrata est sexta publica sessio, sacrosancti œcumenici, & generalis Concilii Tridentini: præsidentibus in ea, nomine eiusdem sanctissimi D. N. Papæ, reuerendissimis patribus, & Illustriss. D. Ioanne Maria de Monte, Episcopo Prænestino, & Marcello tituli sanctæ Crucis in Hierusalem presbytero, sanctæ Romanæ ecclesiæ Cardinalibus, & apostolicis de latere legatis. In qua quidem sessione, post celebratam missam de spiriu sancto, per R. P. D. Archiepiscopum, Spalatren. & habita oratione, per reuerendum. P. D. Episcopum Salpensem: necnon peractis, per. R. & Illustriss. D. Cardinalem de Monte præfatum, solitis cæremoniis: publicatum est decretum de iustificatione, tenoris infrascripti, uidelicet.

DECRETVM DE IVSTIFICATIONE, FActum Tridenti, in sexta sessione, die xiii. Ianuarii. M. D. XLVII.

Vm hoc tempore, non sine multarum animarũ iactura, & graui ecclesiasticæ unitatis detrimento, erronea quædam disseminata sit, de iustificatione, doctrina: ad laudem, & gloriam, omnipotentis Dei, Ecclesiæ tranquillitatem, & animarum salutem: sacrosancta œcumenica, et generalis, Tridentina Synodus, in spiritu sancto legitimè congregata: præsidentibus in ea, nomine sanctissimi in Christo patris, & domini nostri, domini Pauli, diuina prouidentia Papæ tertii, reuerendissimis dominis. D. Ioanne Maria episcpo Prænestino de Monte, & Marcello tituli sanctæ Crucis in Hierusalem presbytero, sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, & Apostolicis de latere Legatis: exponere intendit, omnibus Christifidelibus, ueram, sanamq; ipsius iustificationis doctrinam: quàm sol

iustitiæ Christus Iesus, fidei nostræ autor, & consummator docuit: Apostoli tradiderunt: & catholica ecclesia, spiritu sancto suggerente, perpetuò retinuit: distr ictiùs inhibendo, ne deinceps audeat quisquam aliter credere, prędicare aut docere, quàm præsenti decreto statuitur, ac declaratur.

De naturæ, & legis, ad iustificandos homines, imbecillitate. Cap. I.

Primùm declarat sancta Synodus, iustificationis doctrinam, probè, & sincerè, intelligendam oportere: ut unusquisq; agnoscat, & fateatur, ꝙ cùm omnes homines, in præuaricatione Adæ, innocentiam perdidissent, facti immundi: & (ut Apostolus inquit) Natura filij iræ: quemadmodùm in decreto de peccato originali exposuit, usq; adcò serui erant peccati, & sub potestate diaboli, ac mortis: ut non modò gentes, per uim naturæ, sed ne Iudæi quidem, per ipsam etiam literam legis Moysi, inde liberari, aut surgere possent: tametsi in eis liberum arbitrium minimè extinctum esset, uiribus licèt attenuatum, & inclinatum. Ephe.2.

De dispensatione, & mysterio, aduentus Christi. Cap. II.

Quo factum est, ut cœlestis Pater, pater misericordiarum, & Deus totius consolationis, Christum Iesum filium suum, & ante legem, & legis tempore, multis sanctis patribus declaratum, ac promissum: cùm uenit beata illa plenitudo temporis: Gal.4.
ad homines miserit. Vt & Iudæos, qui sub lege erant, redimeret: & gentes, quæ non sectabantur iustitiam, iustitiam apprehenderent: atq; omnes, adoptionem filiorum reciperent. Hunc proposuit Deus propitiatorem, per fidem, in sanguine ipsius, pro peccatis nostris: non solùm autem pro nostris: sed etiam pro totius mundi. Ephe.1. 1.Ioan.2.

Qui per Christum iustificantur. Cap. III.

Verùm, & si ille pro omnibus mortuus est, non omnes tamen mortis eius beneficium recipiunt: sed ij duntaxat, quibus meritum passionis eius communicatur. Nam, sicut reuera homines, nisi ex semine Adæ propagati nascerentur, non iniusti: cùm, ea propagatione, per ipsum, dum concipiuntur, propriam iniustitiã contrahant: ita, nisi in Christo renascerentur, nunquam iustifi-

carentur: cùm, ea renascentia, per meritum passionis eius, gratia, qua iusti fiunt, illis retribuatur. Pro hoc beneficio, Apostolus gratias nos semper agere hortatur patri: qui, dignos nos fecit, in partem sortis sanctorum, in lumine: & eripuit de potestate tenebrarum: transtulitq; in Regnum Filij dilectionis suæ: in quo habemus redemptionem, & remissionem peccatorum.

Col. 3.

Insinuatur descriptio iustificationis impij, & modus eius, in statu gratiæ. Cap. IIII.

Quibus uerbis, iustificationis impij descriptio insinuatur: ut sit translatio ab eo statu, in quo homo nascitur filius primi Adæ, in statum gratiæ, & adoptionis filiorum Dei, per secundum Adam, Iesum Christum saluatorem nostrum. Quæ quidem translatio, post euangelium promulgatum, sine lauacro regenerationis, aut eius uoto, fieri non potest: sicut scriptum est. Nisi quis renatus fuerit, ex aqua, & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei.

Io. 3.

De necessitate præparationis ad iustificationem, in adultis: & unde sit. Cap. V.

Declarat prætereà ipsius iustificationis exordium, in adultis, à Dei, per Christum Iesum, preueniente gratia, sumendum esse: hoc est, ab eius uocatione, qua, nullis eorum existentibus meritis, uocantur: Vt qui per peccata à Deo auersi erant: per eius excitantem, atq; adiuuantem gratiam, ad conuertendum se, ad suã ipsorum iustificationem, eidem gratiæ liberè assentiendo, & cooperando, disponantur. Ita ut tangente deo cor hominis, per spiritus sancti illuminationem: neq; homo ipse nihil omnino agat, inspirationem illam recipiens: quippe qui illam, & abijcere potest: neq; tamen, sine gratia Dei, mouere se ad iustitiam coram illo, libera sua uoluntate, possit. Vnde in sacris literis cùm dicitur: Conuertimini ad me, & ego conuertar ad uos: libertatis nostræ admonemur. cùm respondemus: Conuerte nos Domine ad te & conuertemur: Dei nos gratia preueniri confitemur.

Zach. 1.
Thre. 5.

Modus præparationis. Cap. VI.

Disponuntur autem ad ipsam iustitiam, dum excitati diuina gratia, & adiuti, fidem ex auditu concipientes, liberè mouentur in Deum: credentes uera esse, quæ diuinitus reuelata, & pro

missa sunt: atq; illud in primis, à Deo iustificari impiũ, per gratiã eius, per redẽptionẽ, quæ est in Christo Iesu. Et tamen peccatores se esse intelligentes, à diuinæ iustitiæ timore: quo utiliter concutiuntur, ad considerandam Dei misericordiam: se conuertendo, in spem eriguntur: fidentes, deum sibi, propter Christum, propitium fore: illumq;, tanquàm omnis iustitiæ fontem, diligere incipiunt: ac propterea mouentur aduersus peccata, per odium aliquod, & detestationem: hoc est, per eam pœnitentiam, quam ante baptismum agi oportet: deniq; proponunt suscipere baptismum, inchoare nouam uitam, & seruare diuina mandata. De hac dispositione scriptum est: accedentem ad Deum, oportet credere, quia est: et, ꝙ inquirentibus se remunerator sit: &, confide fili, remittuntur tibi peccata tua: & Timor Domini, expellit peccatum: &, pœnitentiam agite, & baptizetur unusquisque uestrum, in nomine Iesu Christi, in remissionem peccatorum uestrorum: & accipietis donum spiritus sancti: & Euntes ergo, docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & filij, & spiritus sancti: docentes eos seruare, quecunq; mandaui uobis: deniq;, Præparate corda uestra Domino. Heb. 11. Mat. 9. Eccl. 1. Act. 2. Lucæ. 24. Math. 28. 1. Reg. 7.

Quid sit iustificatio impij, & quæ eius causæ.

Cap. VII.

Hanc dispositionem, seu præparationem, iustificatio ipsa consequitur: quæ non est sola peccatorum remissio: sed, & sanctificatio, & renouatio interioris hominis, per uoluntariam susceptionem gratiæ, & donorum. Unde homo, ex iniusto, fit iustus: et ex inimico, fit amicus: ut sit hæres, secundum spem, uitæ æternæ. Huius iustificationis causæ sunt: finalis quidem, gloria Dei, & Christi, ac uita æterna: efficiens uerò, misericors Deus, qui gratuitò abluit, & sanctificat, signans, & ungens spiritu promissionis sancto, qui est pignus hæreditatis nostræ: meritoria autem, dilectissimus unigenitus suus, dominus noster Iesus Christus, qui cùm essemus inimici: propter nimiam charitatem, qua dilexit nos, sua sanctissima passione, in ligno crucis, nobis iustificationem meruit: & pro nobis Deo patri satisfecit: instrumentalis item, sacramentum baptismi, quod est sacramentum fidei, sine qua, nulli unquam iustificatio contigit. Demum unica formalis causa est, iustitia Dei: non qua ipse iustus est: sed qua nos iu- Eph. 1. Eph. 2.

stos facit, qua uidelicet ab eo donati, renouamur spiritu mentis nostræ, & non modò reputamur, sed uerè iusti nominamur, & sumus: iustitiam in nobis recipientes, unusquisq; suam: secundum mensuram, quam spiritus sanctus partitur singulis, prout uult: & secundum propriam cuiusq; dispositionem, & cooperationem. Quamquam enim nemo possit esse iustus, nisi cui merita passionis, domini nostri Iesu Christi, communicantur: id tamen, in hac impij iustificatione, fit: dum eiusdem sanctissimæ passionis
Rom. 5. merito, per spiritum sanctum, charitas Dei diffunditur in cordibus eorum, qui iustificantur: atq; ipsis inhæret. Vnde, in ipsa iustificatione, cum remissione peccatorum, hæc omnia, simul infusa, accipit homo, per Iesum Christum, cui inseritur per fidem, spem, & charitatem. Nam fides, nisi ad eam spes accedat, & charitas: neq; unit perfectè cum christo; neq; corporis eius, ui-
Iacob. 2. uum membrum efficit. Qua ratione, uerissimè dicitur Fidem, si-
Gal. 5. ne operibus, mortuam, & ociosam esse: & in Christo Iesu, neq; circuncisionem aliquid ualere, neq; præputium, sed fidem quæ per charitatem operatur. Hanc fidem, ante baptismi sacramentū ex apostolorum traditione, cathecumeni ab ecclesia petunt: cùm petunt fidem, uitam æternam præstantem: quam, sine spe, & charitate, fides præstare non potest. Vnde, & statim uerbum
Matt. 19. Christi audiunt: Si uis ad uitam ingredi, serua mandata. Itaq;, ueram, & Christianam iustitiam, accipientes: eam ceu primã stolam, pro illa, quam Adam, sua inobedientia: sibi, & nobis perdidit, per Christum Iesum illis donatam, candidam, & immaculatam, iubentur, statim renati, conseruare: ut eam perferant, ante tribunal domini nostri Iesu Christi, & habeant uitam æternam.

Quomodo intelligatur, impium, per fidem, & gratis, iustificari. Cap. VIII.

Rom. 5. Cùm uerò Apostolus dicit: iustificari hominem, per fidem, & gratis: ea uerba in eo sensu intelligenda sunt, quem perpetuus ecclesiæ catholicæ consensus tenuit, et expressit: ut. s. per fidem, ideo iustificari, dicamur: quia fides est humanæ salutis initium, funda-
Heb. 11. mentum, & radix omnis iustificationis: sine qua impossibile est placere Deo, & ad filiorũ eius consortium peruenire. Gratìs autẽ iustificari, ideo dicamur: quia nihil eorum, quæ iustificationem

præcedunt, siue fides: siue opera, ipsam iustificationis gratiam promeretur. Si enim gratia est, iam non ex operibus: alioquin, (ut idem apostolus inquit) gratia iam non est gratia. Rom.11.

Contra inanem hæreticorum fiduciam. Cap. IX.

Quamuis autem necessarium sit credere, neq; remitti, neq; remissa fuisse unquam peccata, nisi gratìs, diuina misericordia, propter Christum: nemini tamen fiduciam, & certitudinem remissionis peccatorum suorum iactanti, & in ea sola quiescenti, peccata dimitti, uel dimissa esse, dicendum est: cùm apud hæreticos, & schismaticos, possit esse: imò nostra tempestate, sit, & magna contra ecclesiam catholicam contentione prædicetur, uana hæc, & ab omni pietate remota, fiducia. Sed neq; illud asserendum est: oportere eos, qui uerè iustificati sunt, absq; ulla omnino dubitatione, apud semetipsos statuere, se esse iustificatos: neminemq; à peccatis absolui, ac iustificari, nisi eum, qui certò credat, se absolutum, & iustificatum esse: atq;, hac sola fide, absolutionem, & iustificationem perfici: quasi, qui hoc non credit, de dei promissis, deq; mortis, & resurrectionis Christi efficacia dubitet. Nam, sicut nemo pius, de dei misericordia, de Christi merito, deq; sacramentorum uirtute, & efficacia, dubitare debet: sic quilibet, dum seipsum, suámq; propriam infirmitatem, & indispositionem, respicit, de sua gratia formidare, ac timere potest: cùm nullus scire ualeat, certitudine fidei, cui non potest subesse falsum, se gratiam dei esse consequutum.

De, acceptæ iustificationis, incremento. Cap. X.

Sic ergo iustificati, & amici Dei, ac domestici facti: euntes de uirtute in uirtutem, renouantur (ut apostolus inquit) de die, in diem: hoc est, mortificando membra carnis suæ, & exhibendo ea arma iustitiæ, in sanctificationem, per obseruationem mandatorum Dei, & ecclesiæ, in ipsa iustitia, per Christi gratiam, accepta, cooperante fide, bonis operibus crescunt, atq; magis iustificantur: sicut scriptum est: Qui iustus est, iustificetur adhuc. Et iterum: Ne uerearis usq; ad mortem iustificari. Et rursus: uidetis, quoniam ex operibus iustificatur homo, & non ex fide tantùm. Hoc uerò iustitiæ incrementum petit sancta Ecclesia, cùm orat: Da nobis domine, fidei, spei, & charitatis, augmentum.

Ephe.2. Psal 83. 2.Cor.4.

Apoc.22. Eccl.18. Iaco.2.

De obseruatione mandatorum: deq; illius necessitate, & possibilitate. Cap. XI.

Nemo autem quantumuis iustificatus, liberum se esse ab obseruatione mandatorum, putare debet: nemo temeraria illa, & à patribus, sub anathemate, prohibita uoce, uti: Dei præcepta, homini iustificato, ad obseruandum, esse impossibilia. Nam de-
us impossibilia non iubet: sed, iubendo, monet, & facere, quod
1. Io. 5. *possis, & petere quòd non possis, & adiuuat, ut possis. Cuius*
Mat. 11. *mandata, grauia non sunt: Cuius iugum, suaue est: & onus le-*
Io. 14. *ue. Qui enim sunt filij Dei, Christum diligunt: qui autem diligunt eum, ut ipsemet testatur, seruant sermones eius: quod utiq;, cum diuino auxilio, præstare possunt. Licèt enim in hac mortali uita, quantumuis sancti, & iusti, in leuia saltem, & quotidiana, quæ etiam uenialia dicuntur peccata, quandoq; cadant: non propterea desinunt esse iusti. Nam iustorum illa uox est, &*
Mat. 6. *humilis, & uerax: Dimitte nobis debita nostra. Quo fit, ut iusti ipsi, eò magis se obligatos, ad ambulandum in uia iustitiæ,*
Tit. 2. *sentire debeant: quò, liberati iam à peccato, serui autem facti deo, sobriè, iustè & piè uiuentes, proficere possunt, per Christum Iesum: per quem accessum habuerunt in gratiam istam. Deus namq; sua gratia semel iustificatos non deserit: nisi ab eis prius deseratur. Itaq; nemo sibi, in sola fide, blandiri debet: putans, fide sola, se hæredem esse constitutum, hæreditatemq; consequuturum, etiam si Christo non compatiatur, ut & conglori-*
Heb. 5. *ficetur. Nam & Christus ipse (ut inquit Apostolus) cùm esset filius Dei, didicit, ex his, quæ passus est, obedientiam, & consummatus, factus est omnibus, obtemperantibus sibi, causa salutis æternæ. Propterea apostolus ipse monet iustificatos, dicens:*
1. Cor. 9. *Nescitis, quòd ij, qui in stadio currunt, omnes quidem currunt: sed unus accipit brauium? sic currite, ut comprehendatis. Ego igitur sic curro, non quasi in incertum: sic pugno, non quasi aerem uerberans: sed castigo corpus meum, & in seruitutem redigo: ne fortè, cùm alijs prædicauerim, ipse reprobus efficiar. Item*
2. Pet. 1. *princeps Apostolorum Petrus. Satagite, ut per bona opera, certam uestram uocationem, & electionem faciatis: hæc enim facientes, non peccabitis aliquando. Vnde constat, eos orthodoxæ religionis doctrinæ aduersari: qui dicunt, iustum in omni bono opere, saltem uenialiter peccare: aut (quod est intolerabilius)*

pœnas æternas mereri: atq; etiam eos, qui statuunt, in omnibus operibus iustos peccare: si in illis suam ipsorum socordiam excitando, & sese in stadio ad currendum cohortando, cum hoc, ut in primis glorificetur Deus, mercedem quoq; intuentur æternam: cum scriptum sit. Inclinaui cor meum, ad faciendas iustificationes tuas, propter retributionem. Et de Mose dicat Apostolus: quòd respiciebat in remunerationem. Psal. 118. Heb. 11.

Prædestinationis, temerariam præsumptionem, cauendam esse. Cap. XII.

Nemo quoq;, quandiu in hac mortalitate uiuitur, de arcano diuinæ prædestinationis mysterio, usq; adeò præsumere debet, ut certò statuat, se omnino esse in numero prædestinatorum: quasi uerum esset, quòd iustificatus, aut amplius peccare non possit: aut si peccauerit, certam sibi resipiscentiam promittere debeat. Nam (nisi ex speciali reuelatione) sciri non potest: quos Deus sibi elegerit.

De perseuerantiæ munere. Cap. XIII.

Similiter de perseuerantiæ munere, de quo scriptum est, Qui perseuerauerit usq; in finem, hic saluus erit: quod quidem aliunde haberi non potest, nisi ab eo, qui potens est, eum, qui stat, statuere, ut perseueranter stet: & eum qui cadit restituere: nemo sibi certi aliquid, absoluta certitudine, polliceatur: tametsi, in Dei auxilio, firmissimam spem collocare, & reponere, omnes debent: Deus enim (nisi ipsi, illius gratiæ defuerint) sicut cœpit opus bonum, ita perficiet: operans, uelle, & perficere. Verumtamen, qui se existimant stare, uideant, ne cadant. Et, cum timore, ac tremore, salutem suam operentur: in laboribus, in uigilijs, in eleemsyonis, in orationibus, & oblationibus, in ieiunijs, in castitate. Formidare enim debent: scientes, quòd in spem gloriæ, & nondum in gloria, renati sunt, de pugna, quæ super est, cum carne, cum mundo, cum diabolo: in qua uictores esse non possunt, nisi cum dei gratia: Apostolo obtemperent dicenti: Debitores sumus, non carni, ut secundum carnem uiuamus: si enim secundum carnem uixeritis, moriemini: si autem spiritu, facta carnis, mortificaueritis, uiuetis. Matt. 10. & 24. Phil. 1. 1. Cor. 8. Rom. 8.

De lapsis, & eorum reparatione. Cap. XIIII.

Qui uerò, ab accepta iustificationis gratia, per peccatum exciderunt, rursus iustificari poterunt: cùm, excitante Deo, per pœnitentiæ sacramentum, merito Christi, amissam gratiam recuperare procurauerint. Hic enim iustificationis modus, est lapsi reparatio: quam, secundam post naufragium deperditæ gratiæ tabulam, sancti patres aptè nuncuparunt. Etenim pro his, qui post Baptismum in peccata labuntur, Christus Iesus Sacramentum
Ioan. 20. *instituit pœnitentiæ, cùm dixit: Accipite Spiritum sanctũ: quorum remiseritis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta sunt. Vnde, dicendum est: Christiani hominis pœnitentiam, post lapsum, multò aliam esse à Baptismali: eamq; continere, non modò cessationem à peccatis, & eorum detestationem, aut cor contritum, & humiliatum: uerùm etiam eorundem sacramentalem confessionem, saltem in uoto, & suo tempore faciendam, & sacerdotalem absolutionem: itemq; satisfactionem, per ieiunia, eleemosynas, orationes, & alia pia spiritualis uitæ exercitia: non quidem pro pœna æterna, quæ, uel sacramento, uel sacramenti uoto, unà cum culpa, remittitur: sed pro pœna temporali: quæ (ut sacræ literæ docent) non tota semper, ut in Baptismo fit, dimittitur illis, qui gratiæ dei, quam acceperunt, ingrati: spiritum sanctum contristauerunt, & templum Dei uiolare non sunt ueriti. De qua pœnitentia scriptum*
Apoc. 2. *est: Memor esto, unde excideris: age pœnitentiam, & prima*
2. Cor. 7. *opera fac. Et iterum: Quæ secundum Deum tristitia est, pœni-*
Matt 3. *tentiam in salutem stabilem operatur: rursus, pœnitentiam agi-*
Lu. 3. *te: & facite fructus dignos pœnitentiæ.*

Quolibet peccato mortali, amitti gratiam, sed non fidem. Cap. XV.

Rom. 16. *Aduersus etiam hominum quorundam callida ingenia, Qui, per dulces sermones, & benedictiones, seducunt corda innocentium, asserendum est: non modò infidelitate, per quam & ipsa fides amittitur: sed etiam quocunq; alio mortali peccato, quamuis non amittatur fides, acceptam iustificationis gratiam amitti: diuinæ legis doctrinam defendendo, quæ à regno Dei, non*
1. Tim. 1. *solùm infideles excludit, sed & fideles quoq;: fornicarios, adulteros, molles, masculorum concubitores, fures, auaros, ebrio-*

quando fides amittatur, et quando non.

Eunomius salutem docebat habentes solam fidem licet habeant gravissima peccata, adhuc salvari, Lutherus renovavit.

sos, maledicos, rapaces: cæterosq; omnes, qui lætalia committunt peccata. A quibus, cum diuinæ gratiæ adiumento, abstinere possunt: & pro quibus, à gratia Christi separantur.

De fructu iustificationis: hoc est, de merito bonorum operum: deq; ipsius meriti ratione. Cap. XVI.

Hac igitur ratione, iustificatis hominibus: siue, acceptam gratiam, perpetuò conseruauerint: siue, amissam recuperauerint: proponenda sunt apostoli uerba: Abundantes in omni opere bono: scientes, quòd labor uester, non est inanis in Domino: 1.Cor.15. Heb. 6.
Non enim iniustus est Deus: ut obliuiscatur operis uestri, & dilectionis, quam ostendistis in nomine ipsius. Et Nolite amittere confidentiam uestram, quæ magnam habet remunerationem. Heb.10.
Atq; ideo, bene operantibus usq; in finem, & ideo sperantibus, proponenda est uita æterna: tanquam gratia, filijs Dei, per Christum Iesum, misericorditer promissa: & tanquam merces, ex ipsius Dei promissione, bonis ipsorum operibus, & meritis, fideliter reddenda. Hæc est enim illa corona iustitiæ, quam post suum certamen, & cursum repositam sibi esse aiebat Apostolus, à iusto iudice sibi reddendam: & non solùm sibi: sed & omnibus, qui diligunt aduentum eius. 2.Tim.4.
Cùm enim ille Christus Iesus, tanquam caput in membra, tanquam uitis in palmites, in ipsos iustificatos iugiter uirtutem influat: quæ uirtus, bona eorum opera semper antecedit, comitatur, & subsequitur: & sine qua, nullo pacto, Deo grata, & meritoria, esse possent: nihil ipsis iustificatis amplius deesse credendum est: quò minùs plenè, illis quidem operibus, quæ in Deo sunt facta, diuinæ legi, pro huius uitæ statu satisfecisse, & uitam æternam, suo etiam tempore (si tamen in gratia decesserint) consequendam, uerè promeruisse censeantur: Cùm Christus saluator noster dicat: Si quis biberit ex aqua, quam ego dabo ei, non sitiet in æternum: sed fiet in eo fons aquæ salientis in uitam æternam. Io.4.
Itaq;, neq; propria nostra iustitia, tanquam ex nobis propria statuitur: neq; ignoratur, aut repudiatur iustitia Dei. Quæ enim iustitia nostra dicitur, quia per eam nobis inhærentem iustificamur: illa eadem Dei est, quia à deo nobis infunditur, per Christi meritum.

Neq; uerò illud omittendum est: quòd, licèt bonis operibus, in sacris literis usq; adeò tribuatur: ut etiã, qui uni ex minimis suis, Mat.10.

potũ aquæ frigidæ dederit, promittat Christus, eũ non esse sua mer-
2.Cor.4. cede cariturum: & Apostolus testetur: Id, quod in præsenti est, mo-
mentaneum & leue, tribulationis nostræ: supra modũ, in sublimi-
tate, æternum gloriæ pondus operari in nobis. Absit tamen, ut
Christianus homo, in seipso, uel confidat, uel glorietur: & non
in domino: cuius tanta est, erga omnes homines, bonitas: ut
Iacob 3. eorum uelit esse merita, quæ sunt ipsius dona. Et quia in multis
offendimus omnes: unusquisq;, sicut misericordiam, & bonita-
tem, ita seueritatem, & iudicium, ante oculos habere debeat:
neq; seipsum aliquis (etiam si nihil sibi conscius fuerit) iudicare:
quoniam omnis hominum uita, non humano iudicio examinan-
1.Cor. 4 da, & iudicanda est: sed Dei: qui illuminabit abscondita tene-
brarum: & manifestabit consilia cordium: & tunc laus erit
Matt.16. unicuiq; à Deo: Qui (ut scriptum est) reddet unicuiq;, secun-
Rom.6. dum opera sua.

Post hanc catholicam, de iustificatione, doctrinam: quam nisi quisq; fideliter, firmiterq;, receperit, iustificari non poterit: placuit sanctæ synodo, hos canones subiungere: ut omnes sciant, non solùm quid tenere, & sequi: sed etiam quid uitare, & fugere, debeant.

Canones.

1 Si quis dixerit: hominem, suis operibus: quæ, uel per humanæ nature uires: uel per legis doctrinam, fiant: absq; diuina, per Christũ Iesum, gratia: posse iustificari, coram Deo: anathema sit.

2 Si quis dixerit: ad hoc solùm, diuinam gratiam, per Christum Iesum, dari: ut faciliùs homo iustè uiuere, ac uitam æternam promereri possit: quasi, per liberum arbitrium, sine gratia, utrunq;, sed ægrè tamen, & difficulter possit: anathema sit.

3 Si quis dixerit: sine præueniente, Spiritus sancti, inspiratione, atq; eius adiutorio, hominem credere, sperare, diligere, aut pœnitere posse, sicut oportet, ut ei iustificationis gratia conferatur: anathema sit.

4 Si quis dixerit: liberum hominis arbitrium, à Deo motum, & excitatum, nihil cooperari, assentiendo Deo excitanti, atq; uocanti: quo, ad obtinendam iustificationis gratiam, se disponat, ac præparet: nec posse dissentire, si uelit: sed, uelut inanime quoddam, nihil omnino agere, mereq; passiuè se habere: anathema sit.

5 Si quis, liberum hominis arbitrium, post Adæ peccatum,

amissum, & extinctum esse dixerit: aut rem esse de solo titulo, imò titulum sine re: figmentum deniq; à sathana inuectum in ecclesiam: anathema sit.

6 Si quis dixerit: non esse in potestate hominis: uias suas malas facere: sed mala opera, ita ut bona, Deum operari: non permissiuè solùm, sed etiam propriè, & per se: adeò, ut sit eius proprium opus, non minùs proditio Iudæ, quàm uocatio Pauli: anathema sit.

7 Si quis dixerit: opera omnia, quæ ante iustificationem fiunt, quacunq; ratione facta sint, uerè esse peccata, uel odium Dei mereri: aut quantò uehementiùs quis nititur, se disponere ad gratiam: tantò eum grauiùs peccare: anathema sit.

8 Si quis dixerit: gehennæ metum: per quem ad Dei misericordiam, de peccatis dolendo, confugimus: uel, à peccãdo, abstinemus: peccatum esse, aut peccatores peiores facere: anathema sit.

Si quis dixerit: sola fide impium iustificari, ita, ut intelligat,
9 nihil aliud requiri, quod, ad iustificationis gratiam cõsequendam cooperetur: & nulla ex parte, necesse esse, eum, suæ uoluntatis motu, præparari, atq; disponi: anathema sit.

10 Si quis dixerit: homines, sine Christi iustitia, per quam nobis meruit, iustificari: aut per eam ipsam formaliter iustos esse: anathema sit.

11 Si quis dixerit: hominem iustificari, uel sola imputatione iustitiæ Christi: uel sola peccatorum remissione: exclusa gratia, & charitate, quæ in cordibus eorum, per spiritum sanctum diffundatur, atq; illis inhæreat: aut etiam gratiam, qua iustificamur, esse tantum fauorem Dei: anathema sit.

12 Si quis dixerit: fidem iustificantem, nihil aliud esse, quàm fiduciam diuinæ misericordiæ, peccata remittentis, propter Christum: uel, eam fiduciam, solam esse, qua iustificamur: anathema sit.

13 Si quis dixerit: omni homini, ad remissionem peccatorum assequendam, necessarium esse, ut credat, certò, & absq; ulla hæsitatione: propriæ infirmitatis, & indispositionis, peccata sibi esse remissa: anathema sit.

14 Si quis dixerit: hominem à peccatis absolui, ac iustificari, ex eo, quòd se absolui, ac iustificari certò credat: aut, neminem uerè esse iustificatum, nisi qui credit, se esse iustificatum: & hac sola fide, absolutionem, & iustificationem, perfici: anathema sit.

15 Si quis dixerit: hominem renatum, & iustificatum, teneri, ex fide, ad credendum, se certò esse in numero prædestinatorum: anathema sit.

16 Si quis, magnum illud, usque in finem perseuerantiæ donum, se certò habiturum, absoluta, & infallibili certitudine, dixerit: nisi hoc ex speciali reuelatione didicerit: anathema sit.

17 Si quis, iustificationis gratiam, non nisi prædestinatis ad uitam, contingere dixerit: reliquos uerò omnes qui uocantur, uocari quidem, sed gratiam non accipere, utpotè, diuina potestate, prædestinatos ad malum: anathema sit.

18 Si quis dixerit: Dei præcepta, homini etiam iustificato, & sub gratia constituto, esse ad obseruandũ impossibilia: anathema sit.

19 Si quis dixerit: nihil præceptum esse in euangelio, præter fidem: cætera, esse indifferentia, neq; præcepta, neq; prohibita, sed libera: aut decem præcepta nihil pertinere ad christianos: anathema sit.

20 Si quis, hominem iustificatum, & quantumlibet perfectum, dixerit non teneri ad obseruantiam mandatorum Dei, & Ecclesiæ: sed tantùm ad credendum: quasi uerò Euangelium, sit nuda, & absoluta promissio uitæ æternæ: sine conditione obseruationis mandatorum: anathema sit.

21 Si quis dixerit: Christum Iesum à Deo hominibus datum fuisse, ut redemptorem, cui fidant: non etiam, ut legislatorem, cui obediant: anathema sit.

22 Si quis dixerit iustificatum, uel sinè speciali auxilio Dei, in accepta iustitia perseuerare posse: uel cum eo non posse: anathema sit.

23 Si quis, hominem, semel iustificatum, dixerit, ampliùs peccare non posse: nec gratiam amittere: atq; ideo eum, qui labitur, et peccat, nunquam uerè fuisse iustificatum: aut contrà, posse in tota uita, peccata omnia, etiam uenialia, uitare: nisi ex speciali Dei priuilegio: quemadmodùm, de beata uirgine Maria tenet ecclesia: anathema sit.

24 Si quis, dixerit: iustitiam acceptam non conseruari, atq; etiã non augeri coram Deo, per bona opera: sed opera ipsa, fructus solummodò, & signa esse, iustificationis adeptæ: non autem ipsius augendæ causam: anathema sit.

25 Si quis, in quolibet bono opere, iustum saltem uenialiter peccare, dixerit: (aut quod intolerabilius est) mortaliter: atque

ideo pœnas æternas mereri: tantumq; ob id non damnari, quia Deus, ea opera bona non imputet ad damnationem: anathema sit.

26 Si quis dixerit: iustos non debere, pro bonis operibus, quæ in Deo fuerint facta, expectare, & sperare, æternam retributionem à Deo, per eius misericordiam, & Iesu Christi meritum: si bene agendo, & diuina mandata custodiendo, usq; in finem perseuerauerit: anathema sit.

27 Si quis dixerit: nullum esse mortale peccatum, nisi infidelitatis: aut nullo alio, quantumuis graui, et enormi (præterquàm infidelitatis) peccato, semel acceptam gratiā amitti: anathema sit.

28 Si quis dixerit: amissa per peccatum gratia, simul et fidem semper amitti: aut fidem, quæ remanet, non esse ueram fidem, licèt nō sit uiua: aut eum, qui fidem sine charitate habet, non esse christianum: anathema sit.

29 Siquis dixerit: eum, qui post baptismum lapsus est, non posse per Dei gratiam resurgere: aut posse quidem, sed sola fide, amissam iustitiam recuperare, sine sacramento pœnitentiæ: prout sancta Romana, & uniuersalis ecclesia, à Christo domino, & eius apostolis edocta, hucusq; professa est, seruauit, & docuit: anathema sit.

30 Si quis, post acceptam iustificationis gratiam, cuilibet peccatori pœnitenti, ita culpam remitti, & reatum æternæ pœnæ deleri, dixerit: ut nullus remaneat reatus pœnæ temporalis exoluendæ: uel in hoc sæculo: uel in futuro, in purgatorio: antequā ad regna cœlorum, aditus patere possit: anathema sit.

31 Si quis dixerit: iustificatum peccare, dum intuitu æternæ mercedis bene operatur: anathema sit.

32 Si quis dixerit: hominis iustificati bona opera, ita esse dona Dei: ut non sint etiā bona ipsius iustificati merita: aut ipsum iustificatum, bonis operibus, quæ ab eo, per Dei gratiam, & Iesu Christi meritum (cuius membrum uiuum est) fiunt: non uerè mereri augmentum gratiæ, uitam æternam, & ipsius uitæ æternæ (si tamen in gratia discesserit) consecutionem, atq; etiam gloriæ augmentum: anathema sit.

33 Si quis dixerit: per hanc doctrinam catholicam, de iustificatione. à sancta synodo, hoc præsenti decreto expressam: aliqua ex parte, gloriæ Dei, uel meritis Iesu Christi, domini nostri, derogari: & non potius ueritatem fidei nostræ, dei deniq;: ac Iesu Christi gloriam, illustrari: anathema sit.

DECRETVM REFORMATIONIS, PVBLICAtum in eadem sexta Sessione, Tridentini Concilij, decimatertia Ianuarij, Anno M. D. XLVII.

Sexta sessio, sub Paulo.

De residentia.

EADEM sacrosancta synodus, eisdem Præsidentibus, & Apostolicæ sedis Legatis: ad restituendam collapsam admodùm ecclesiasticam disciplinam: deprauatosque in clero, & populo Christiano, mores emendandos: se accingere uolens: ab his, qui maioribus ecclesiis præsunt, initium censuit esse sumendum. Integritas enim præsidentium, salus est subditorum. Confidens itaq; per Domini, ac Dei nostri misericordiam, prouidamq;, ipsius Dei in terris uicarij, solertiam, omnino futurum: ut ad ecclesiarum regimen (onus quippe angelicis humeris formidandum:) qui maximè, digni fuerint: quorumq; prior uita, ac omnis ætas, à puerilibus exordijs, usq; ad perfectiores annos, per disciplinæ stipendia ecclesiasticæ, laudabiliter acta, testimonium præbeat: secundum uenerabiles beatorum patrum sanctiones, assumantur. Omnes, Patriarchalibus, Primatialibus, Metropolitanis, & cathedralibus Ecclesiis quibuscunq;, quouis nomine, ac titulo præfectos, monet ac monitos esse uult: ut, attendentes sibi, &
Act. 20. uniuerso gregi (in quo spiritus sanctus posuit eos, regere Ecclesiã Dei, quam acquisiuit sanguine suo) uigilent. sicut Apostolus præcipit: in omnibus laborent: & ministerium suum impleant. Implere autem illud, se nequaquam posse sciant: si, greges sibi com-
2. Tim. 4. missos, mercenariorum more deserant: atq; ouium suarum (quarum sanguis de eorum est manibus requirẽdus à supremo iudice) custodiæ minimè incumbant: cùm certissimum sit, non admitti pastoris excusationem, si lupus oues comedit, & pastor nescit. At nihilominus, quia nonnulli (quod uehementer dolendum est) hoc tempore repeiuntur: qui propriæ etiam salutis immemores, terrenaq; cœlestibus, ac diuinis humana, præferentes: in diuersis curijs uagantur: aut in negotiorum tẽporaliũ solicitudine (ouili derelicto, atq; ouium sibi commissarum cura neglecta) se detinent

nent occupatos. Placuit, sacrosanctæ synodo: antiquos canones, qui temporum, atq; hominum incuria, penè in desuetudinem abierunt, aduersus non residentes promulgatos, innouare: quemadmodùm uirtute præsentis decreti innouat: ac ulteriùs, pro firmiore eorundem residentia, & reformandis in ecclesia moribus, in hunc, qui sequitur, modum, statuere, atq; sancire.

Primus Canon.

Si quis, à Patriarchali, Primatiali, Metropolitana, seu cathedrali ecclesia, sibi, quocunque titulo, causa, nomine, seu iure commissa: quacunque ille, dignitate, gradu, & praeeminentia, præfulgeat: legitimo impedimento, seu iustis & rationabilibus causis cessantibus: sex mensibus continuis, extra suam diœcesim morando, abfuerit: quartæ partis fructuum unius anni, fabricæ ecclesiæ, & pauperibus loci, per superiorem ecclesiasticum applicandorum, pœnam ipso iure incurrat. Quòd si, per alios sex menses, in huiusmodi absentia perseuerauerit: aliam quartam partem fructuum, similiter applicandam, eo ipso amittat. Crescente uerò contumacia: ut seueriori sacrorum canonum censuræ subijciatur: metropolitanus, suffraganeos episcopos absentes: metropolitanum uerò absentem, suffraganeus episcopus antiquior residens, sub pœna interdicti, & ingressus Ecclesiæ, eo ipso incurrenda: infra tres menses, per literas, seu nuntium, Romano Pontifici denunciare teneatur. Qui, in ipsos absentes (prout cuiusque minor, aut maior contumacia exegerit) suæ supremæ sedis authoritate, animaduertere: & ecclesiis ipsis, de pastoribus utilioribus, prouidere, poterit: sicut in Domino nouerit salubriter expedire.

Canon. II.

Episcopis inferiores, quæuis beneficia ecclesiastica, personalem residentiam, de iure, siue consuetudine, exigentia, in titulum, siue commendam, obtinentes: ab eorum ordinarijs (quemadmodùm eis, pro bono ecclesiarum regimine, & diuini cultus augmento, locorum, et personarum qualitate pensata, expediēs uidebitur opportunis iuris remedijs, residere cogantur: nulliq; priuilegia, seu indulta perpetua, de non residendo, aut de fructibus, in absentia percipiendis, suffragentur. Indulgentijs uerò,

& dispensationibus temporalibus: ex ueris, & rationabilibus causis tantùm, concessis: & coram ordinario loci, legitimè probandis: in suo robore permansuris. Quibus casibus, nihilominus offiicium sit Episcoporum, tanquam in hac parte à sede Apostolica delegatorum, prouidere: ut, per deputationem idoneorum Vicariorum, & congruæ portionis fructuum assignationem, cura animarum nullatenus negligatur: nemini, quò ad hoc, priuilegio, seu exemptione quacunq;, suffragante.

Canon. III.

Ecclesiarum prælati, ad corrigendum subditorum excessus, prudenter, & diligenter, intendant. &, nemo clericus, secularisue, cuiusuis ordinis personalis, uel regularis, extra monasterium degẽs: etiam sui ordinis priuilegij prætextu: tutus censeatur: quò minùs, si deliquerit, ab ordinario loci (tanquam super hoc à sede apostolica delegato) secundum canonicas sanctiones, uisitari, puniri, & corrigi, ualeat.

Canon. IIII.

Capitula, cathedralium, & aliarum maiorum ecclesiarum, illarumq; personæ, nullis exemptionibus, consuetudinibus, sententijs, iuramentis, concordijs, (quæ tantùm suos obligent authores, non etiam successores) tueri se possint: quò minus à suis episcopis, & alijs maioribus prælatis, per se ipsos solos, uel illis quibus sibi uidebitur adiunctis: iuxta canonicas sanctiones: totiès quotiès opus fuerit, uisitari, corrigi, & emendari, etiã authoritate apostolica, possint, & ualeant.

Canon. V.

Nulli episcopo liceat, cuiusuis priuilegij prætextu, pontificalia in alterius diœcesi exercere: nisi, de, ordinarij loci, expressa licentia: & in personas, eidem ordinario subiectas tantùm. Si secus factum fuerit, episcopus, ab exercitio pontificalium: et sic ordinati, ab executione ordinum: sint ipso iure suspensi.

Prætereà, indicta fuit proxima futura sessio, ad diem Iouis, feria quinta, post primam Dominicam subsequentis quadragesimæ: die uidelicet tertia, mensis Martij Anno. M.D. XLVII.

Angelus Massarellus, sacri Concilij Secretarius.

NOMINA, ET COGNOMINA,
Et patriæ, prælatorum, qui interfuerunt
sextæ sessioni.

Cardinales Præsidentes, & Legati.

D.D. Ioannes Maria de Mõte, episcopus Prænestinus. Aretinus.
D.D. Marcellus, tituli sanctæ Crucis in Hierusalem, Presbyter, Ceruinus. Politianus.

Cardinales.

D.D. Christophorus madrucius, tituli sancti Cæsari in palatio, presbyter Cardinalis, & episcopus Tridentinus, ac administrator Brixinensis. Germanus.
D.D. Petrus Pazeccus, presbyter Cardinalis, episcopus Giennensis. Hispanus.

Archiepiscopi.

R. D. Andreas Cornelius, archiepisc. Spalatren. Venet.
R. D. Antonius Filholi, archiepisc. Aquen. Gallus.
R. D. Saluator Alexius sassarus, archiep. Turri. Hispanus.
R. D. Ludoui. Chieregatus, archiep. Antibaren. Vicent.
R. D. Iacobus Caucus, archiep. Corciren. Venetus.
R. D. Ioannes Michael Sarracenus, archiepisc. Materanus, & Acheruntinus. Neapolitanus
R. D. Sebastianus Lecauela, archiep. Naxien. Græcus.
R. D. Olaus Magnus, archiepisc. Vpsalen. Gothus.
R. D. Petrus Tagliauia, archiep. Panormit. Siculus.
R. D. Robertus Vauchop, archiep. Armacan. Schotus.

Episcopi.

R. D. Marcus Vigerius, episc. Senogallien. Sauonen.
R. D. Philos Rouerella, episc. Asculan. Ferrarien.
R. D. Thomas Campegius, episc. Feltren. Bononien.
R. D. Benedictus de Nobilibus, episc. Ascien. Lucensis.
R. D. Quintius de Rusticis, episc. Militen. Romanus.
R. D. Antonius de Numai, episc. Isernienfis. Foroliuen.
R. D. Hiero. Theodolus, episc. Gadditan. Foroliuien.
R. D. Hiero. Fuscherus, episc. Torcellanus. Venetus.
R. D. Ioannes Lucius Staphileus, episcopus Sibinicensis. Dalm.
R. D. Guilhelmus à Prato, episc. Claramonta. Gallus

R. D. Dionysius Græcus, episc. Chiron. & Millo-potamensis.	Græcus.
R. D. Braccius Martellus, episc. Fesularum.	Florenti.
R. D. Coriolanus Martiranus, episc. s. Marci.	Neapol.
R. D. Henricus Iofredus, episc. Caputaquen.	Neapol.
R. D. Eliseus Theodinus, episc. Soranus.	Arpinas.
R. D. Iacobus Cortesius à Prato, episc. Vasionen.	Rom.
R. D. Baldasar de Heredia, episc. Rosan.	Sardus.
R. D. Alexander de Vrsis, episc. Emonien.	Venetus.
R. D. Angelus Paschalis, episc. Motulanus.	Dalmatus.
R. D. Baldasar Limpus, episc. Portuen.	Portugallen.
R. D. Ioannes Fonseca, episc. Castellimaris.	Hispanus.
R. D. Petrus Bertonus, episc. Fanen.	Mutinensis.
R. D. Ioannes Campegius, episc. Parentinus.	Bononien.
R. D. Ludouicus Simonetta, episc. Pisaurien.	Mediolan.
R. D. Aloysius Lipomanus, episc. Motonen. coadiutor Veronensis.	Venetus.
R. D. Philippus Archintus, episc. Salutiarum. Vicarius sanctiss. D. N. Papæ in urbe.	Mediolanensis.
R. D. Ioannes Petrus Ferretus, episc. Mylen.	Rauenaten.
R. D. Claudius de la Guische. episc. Agathen.	Gallus.
R. D. Ioannes Salazar, episc. Lancianen.	Hispanus.
R. D. Hieronymus de Bononia, episc. Siracusa.	Sicul.
R. D. Ricardus Patus, episc. Vigorniensis.	Anglicus.
R. D. Cornelius de Mullis, episc. Bituntinus.	Placentin.
R. D. Marcus Maliperius, episc. Corsulan.	Venetus.
R. D. Iacobus Iacobellus, episc. Bellicastren.	Roman.
R. D. Franciscus de Nauarra, episc. Pacen.	Hispanus.
R. D. Didacus de Alaba, episc. Astoricen.	Hispanus.
R. D. Thomas Caselus, episc. Britonorien.	Rosanen.
R. D. Galeatius Florimantius, episc. Aquinaten.	Suesan.
R. D. Petrus de Augustinis, episc. Oscen.	Hispanus.
R. D. Philippus Bonus, episc. Famaugust.	Venetus.
R. D. Ioannes baptista Cicada, episcopus Albiganen. auditor cameræ Apostolicæ.	Gienen.
R. D. Thomas de Stella, episc. Salpen.	Venetus.
R. D. Bernardus Diaz, episc. Calagurritan.	Hispanus.
R. D. Gregorius Castagnola, episc. Mylen.	Græcus.

R. D. Antonius de la Cruz, episc. Canarien. Hispanus.
R. D. Sebastianus Pighinus, episc. Alyphan. auditor rotæ Romanæ. Regiensis.
R. D. Ambrosius Catharinus politus, episcopus Minoriensis. Senen.

Procuratores absentium.

R. D. Claudius Zayus procurator. R. D. D. Othonis Truchses, Cardinalis, & Episcopi Augusten. Sabaud.
R. P. Ambrosius Pelargus, ordinis prædicatorum, procurator. R. D. D. Archiepiscopi Treueren. Electoris Imperij Romani. Germanus

Abbates.

R. D. Lucianus de Othonibus, abbas Pomposiæ Ferrariensis. Mantuanus.
R. D. Christophorus Gimilianensis, abbas sanctissimæ Trinitatis de Caieta. Calaber.

Generales.

R. P. Franciscus Romæus, Generalis ordinis prædicatorum. Aretinus.
R. P. Bonauentura Pius, generalis ordinis minorum Conuentualium. Costacciarius.
R. P. Hieronymus Seripandus, generalis ordinis Eremitarum sancti Augustini. Neapolitan.
R. P. Nicolaus Audetus, ordinis Carme. Cyprus.
R. P. Augustinus Bonucius, generalis ordinis sanctæ Mariæ seruorum. Aretinus.

Angelus Massarellus, sacri Concilij Secretarius.

SEPTIMA

SESSIO.

IN NOMINE DOMINI AMEN: Anno à natiuitate eiusdem Domini. M. D. XLVII. Indictione quinta: Pontificatus, sanctissimi in Christo patris, & Domini nostri, Domini Pauli, diuina prouidentia Papæ iii. anno eius tertiodecimo: die uerò Iouis, tertia mensis Martij. Tridenti, in Ecclesia Cathedrali, in loco eminentiori ipsius Ecclesiæ, ad Concilium celebrandum, & Sessiones habendas deputato: celebrata est septima publica Sessio, sacrosancti œcumenici, & generalis, Concilij Tridentini: præsidentibus in ea, nomine prælibati sanctissimi Domini nostri, Papæ, Reuerendissimis patribus, & Illustriss. D. Ioanne Maria de Monte, Episcopo prænestino: & Marcello, tituli sanctæ Crucis, in Hierusalem presbytero: sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, et Apostolicis de latere legatis. In qua quidem Sessione: post celebratam missam de Spiritu sancto, per Reuerendissimum D. D. Archiepiscopum Corciren. (non fuit enim habita oratio, quia R. P. D. Episcopus sancti Marci Neapolitan. qui eam habiturus erat, erat raucus:) necnon post peractas, per Reuerendissimum, & Illustrissimum. D. Cardinalem de Monte, Præsidentem præfatum, solitas cæremonias: publicata fuerunt duo decreta, seu certi canones, super sacramentis in genere, & super baptismo, & confirmatione, in specie: necnon certi alij canones, super residentia: tenorum infrascriptorum.

NOMINA, ET COGNOMINA, ET PATRIÆ, prælatorum, qui interfuerunt septimæ Sessioni.

Præsidentes, & Legati.

D. D. Ioannes Maria de Monte, episcopus Prænestinus. Aretinus.

D. D. Marcellus, tituli sanctæ Crucis, in Hierusalem, Presbyter, Ceruinus. Politianus.

Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sacri Concilij Præsiden-

tes, & Apostolici de latere Legati.

Cardinales.

D. D. Petrus Pazeccus, presbyter Cardinalis, Episcopus Giennensis. Hispanus.

Archiepiscopi.

R. D. Andreas Cornelius, archiepisc. Spalatren. Venet.
R. D. Saluator Alexius Sassarus, archiep. Turri. Hispanus.
R. D. Ludoui. Chieregatus, archiep. Antibaren. Vicent.
R. D. Iacobus Caucus, archiep. Corciren. Venetus.
R. D. Ioannes Michael Sarracenus, archiepiscopus Materanus, & Acheruntinus. Neapolitanus
R. D. Sebastianus Lecauela, archiep. Naxien. Græcus.
R. D. Olaus magnus, archiepi. Vpsalen. Gothus.
R. D. Petrus tagliauia, archipi. Panormit. Siculus.
R. D. Robertus uauchop, archiepi. Armacan. Schotus.

Episcopi.

R. D. Marcus uigerius, episcopus Senogallien. Sauonen.
R. D. Philos rouerella, episcopus Asculan. Ferrarien.
R. D. Thomas campegius, episcopus Feltren. Bononien.
R. D. Benedictus de nobilibus, episcopus Ascien. Lucensis.
R. D. Quintius de rusticis, episcopus Militen. Romanus.
R. D. Cathalanus triultius, episcopus Placentin. Mediolanen.
R. D. Hiero. Fuscherus, episcopus Torcellanus. Venetus.
R. D. Hiero. de Theodolis, episcopus Gadditan. Foroliuien.
R. D. Antonius de Numai, episcopus Isferniensis. Foroliuen.
R. D. Marcus antonius Crucius, episcopus Tiburti. Tiburt.
R. D. Ioannes Lucius staphileus, episcopus Sibinicē. Illiricen.
R. D. Guilhelmus à prato, episcopus Claramonta. Gallus.
R. D. Dionysius græcus, episcopus Chironensis, & Millopotamensis. Græcus.
R. D. Braccius martellus, episcopus Fesularum. Florenti.
R. D. Hieronymus vida, episcopus Alben. Cremonen.
R. D. Eliseus theodinus, episcopus Soranus. Arpinas.
R. D. Iacobus cortesius à prato, episcopus Vasionē. Roman.
R. D. Petrus francisc. Ferretus, episcopus Vercel. Hiporigi.
R. D. Baldassar limpus, episcopus Portuen. Portugallen.
R. D. Baldassar de heredia, episcopus Bosan. Sardus.
R. D. Angelus paschalis, episcopus Motulanus. Dalmatus.

R.D.Alexander de urſis, epiſcopus Emonien. *Venetus.*
R.D.Georgius cornelius, epiſcopus Taruiſin. *Venetus.*
R.D.Ioannes ſonſeca, epiſcopus Caſtellimaris. *Hiſpanus.*
R.D.Petrus bertonus, epiſcopus Fanen. *Mutinen.*
R.D.Ioannes campegius, epiſcopus Parentinus. *Bononien.*
R.D.Ludouicus ſimonetta, epiſcopus Piſaurien. *Mediolanen.*
R.D.Aloyſius lypomanus, epiſcopus Motonen. coadiutor Veronenſis. *Venetus.*
R.D.Philippus archintus, epiſcopus Salutiarum, Vicarius ſanctiß.D.N.Papæ in urbe. *Mediolanen.*
R.D.Ioannes petrus ferretus, epiſcopus Mylen. *Rauenaten.*
R.D.Claudius della guiſche, epiſcopus Mirapicen. *Gallus.*
R.D.Ioannes ſalazar, epiſcopus Lancianen. *Hiſpanus.*
R.D.Hieronymus de Bononia, epiſcopus Siracuſa. *Sicul.*
R.D.Egidius falſetta, epiſcopus Caprulan. *Cingulan.*
R.D.Ricardus patus, epiſcopus Vigornienſis. *Anglicus.*
R.D.Cornelius muſſus, epiſcopus Bituntinus. *Placentin.*
R.D.Marcus malperius, epiſcopus Corſulan. *Venetus.*
R.D.Iacobus iacobellus, epiſcopus Bellicaſtren. *Roman.*
R.D.Franciſcus de nauarra, epiſcopus Pacen. *Hiſpanus.*
R.D.Didacus de alaba, epiſcopus Aſtoricen. *Hiſpanus.*
R.D.Thomas Caſelus, epiſcopus Britonorien. *Roſanen.*
R.D.Galeatius florimontius, epiſcopus Aquinate. *Sueſanen.*
R.D.Petrus de Auguſtinis, epiſcopus Oſcen. *Hiſpanus.*
R.D.Philippus bonus, epiſcopus Famauguſt. *Venetus.*
R.D.Ioannes baptiſta cicada, epiſcopus Albiganen. auditor cameræ Apoſtolicæ. *Gienen.*
R.D.Thomas de ſtella, epiſcopus Salpen. *Venetus.*
R.D.Gregorius Caſtagnola, epiſcopus Mylen. *Cræcus.*
R.D.Bernardus diaz, epiſcopus Calagurritan. *Hiſpanus.*
R.D.Petrus donatus ceſius, epiſcopus Narnien. *de Ceſis.*
R.D.Antonius de cruce, epiſc. Canarien. *Hiſpanus.*
R.D.Sebaſtianus pighinus, epiſcopus Alyphan. auditor rotæ Romanæ. *Regienſis.*
R.D.Ambroſi. catharinus politus, epiſcop. Minor. *Senen.*

Procuratores.

R.D.Claudius zayus, procurator. R.& Illu. D. D. Othonis Truchſes, ſanctæ Romanæ Eccleſiæ

presbyteri

presbyteri cardin. & episco. Augusten. Sabaud.

R.P. Ambrosius Pelargus, ordinis prædicatorum procurator. R. & illustriß. D. D. Archiepisc. Treueren. Electoris Imperij Romani. Germanus.

Abbates.

R.D. Lucius de Othonibus, abbas pomposiæ ferrar. Mantuanen. R. D. Christophorus Cimilianen. Abbas sanctæ Trinitatis de Caieta. Calaber.

Generales.

R.P. Franciscus Romæus, generalis ord. præd. Aretin.

R.P. Bonauentura pius, Generalis ordinis minorum conuentualium. Costacciarius.

R.P. Hieronymus Seripandus, Generalis ordinis Eremitarum sancti Augustini. Neapolitan.

R.P. Nicolaus Audetus, Generalis ord. Carmelit. Cyprus.

R.P. Augustinus Bonucius, Generalis ordinis sanctæ Mariæ Seruorum. Aretinus.

Angelus Massarellus, sacri Concilij secretarius.

DECRETVM DE SACRAMENTIS Ecclesiæ, publicatum, in sacrosancta, œcumenica, & generali Tridentina Synodo, septima sessione, die tertia Martij. M. D. XLVII.

De Sacramentis.

AD CONSVMMATIONEM salutaris de Iustificatione doctrinæ, (quæ, in præcedenti proxima sessione, uno omnium patrum consensu, promulgata fuit:) consentaneum uisum est: de sanctissimis Ecclesiæ sacramentis agere: per quæ, omnis uera iustitia, uel incipit, uel incepta augetur, uel amissa reparatur. Propterea, sacrosancta, œcumenica, & generalis, Tridentina synodus, in spiritu sancto legitimè congregata: præsidentibus in ea, eisdem apostolicæ sedis legatis: ad errores eliminandos, et extirpandas hæreses: quæ, circa sanctissima ipsa sacramenta, ac nostra tem-

pestate: tum de damnatis olim, à patribus nostris, hæresibus, suscitatæ: tum etiam de nouo adinuentæ sunt: quæ catholicæ ecclesiæ puritati, & animarum saluti, magnoperè officiunt: sanctarum scripturarum doctrinæ, Apostolicis traditionibus, atq; aliorum conciliorum, & patrum consensui adhærendo: hos præsentes canones statuendos, et decernendos, censuit: reliquos, qui supersunt, ad cæpti operis perfectionem, deinceps, diuino spiritu adiuuante æditura.

Canones de sacramentis in genere.

1 *Si quis dixerit: sacramenta nouæ legis, non fuisse omnia, à Iesu Christo, domino nostro, instituta: aut esse plura, uel pauciora quàm septem: uidelicèt, baptismum, confirmationem, eucharistiam, pœnitentiam, extremam unctionem, ordinem, & matrimonium: aut etiam aliquod horum septem non esse uerè, & propriè sacramentum anathema sit.*

2 *Si quis dixerit: ea ipsa nouæ legis sacramenta, à sacramentis antiquæ legis, non differre: nisi, quia cæremoniæ sunt aliæ, & alij ritus externi: anathema sit.*

3 *Si quis dixerit: hæc septem sacramenta, ita esse inter se paria, ut nulla ratione aliud sit alio dignius: anathema sit.*

4 *Si quis dixerit: sacramenta nouæ legis, non esse ad salutem necessaria: sed superflua: & sine eis, aut eorum uoto, per solam fidem, homines à Deo gratiam iustificationis adipisci: licèt omnia singulis necessaria non sint: anathema sit.*

5 *Si quis dixerit: hæc sacramenta, propter solam fidem nutriendam, instituta fuisse: anathema sit.*

6 *Si quis dixerit: sacramenta nouæ legis, non continere gratiã, quam significant: aut gratiam ipsam, non ponentibus obicem, non conferre: quasi signa tantum externa sint acceptæ, per fidem gratiæ, uel iustitiæ: et notæ quædam Christianæ professionis, quibus apud homines discernũtur fideles ab infidelibus: anathema sit*

7 *Si quis dixerit: non dari gratiam, per huiusmodi sacramenta, semper, & omnibus, quantum est ex parte Dei, etiam si ritè ea suscipiant: sed aliquando, & aliquibus: anathema sit.*

8 *Si quis dixerit: per ipsa nouæ legis sacramenta, ex opere operato, non conferri gratiam: sed solam fidem, diuinæ promissionis, ad gratiam consequendam, sufficere: anathema sit.*

9 *Si quis dixerit: in tribus ſacramentis, baptiſmo, ſcilicet, confirmatione, & ordine, non imprimi characterem in anima: hoc eſt ſignum quoddam ſpirituale, & indelebile: unde ea iterari nõ poſſunt: anathema ſit.*

10 *Si quis dixerit: Chriſtianos omnes, in uerbo, & in omnibus ſacramentis adminiſtrandis, habere poteſtatem: anathema ſit.*

11 *Si quis dixerit: in miniſtris, dum ſacramenta conficiunt, & conferunt, non requiri intentionem, ſaltem faciendi, quod facit eccleſia: anathema ſit.*

12 *Si quis dixerit: miniſtrum, in peccato mortali exiſtentem (modò omnia eſſentialia, quæ ad ſacramentum conficiendum, aut conferendum pertinent, ſeruauerit) non conficere, aut conferre ſacramentum: anathema ſit.*

13 *Si quis dixerit: receptos, & approbatos eccleſiæ catholicæ ritus, in ſolemni adminiſtratione ſacramentorum adhiberi conſuetos: aut contemni: aut, ſine peccato, à miniſtris pro libito omitti: aut in nouos alios, per quemcunq; eccleſiarum paſtorem, mutari poſſe: anathema ſit.*

De baptiſmo.

1 *Si quis dixerit: baptiſmum Ioannis, habuiſſe eandem uim, cum baptiſmo Chriſti: anathema ſit.*

2 *Si quis dixerit: aquam ueram, & naturalem, non eſſe de neceſſitate baptiſmi: atq; ideo uerba illa, Domini noſtri Chriſti Ieſu: Niſi quis renatus fuerit, ex aqua, & ſpiritu ſancto: ad metaphoram aliquam retorſerit: anathema ſit.* Ioan. 3.

3 *Si quis dixerit: in eccleſia Romana, quæ omnium eccleſiarum mater eſt, & magiſtra, non eſſe ueram de baptiſmi ſacramento doctrinam: anathema ſit.*

6 *Si quis dixerit: baptiſmum, qui etiam datur ab hæreticis, in nomine patris, & filij, & ſpiritus ſancti: cum intentione faciendi, quod facit eccleſia: non eſſe uerũ baptiſmum: anathema ſit.*

5 *Si quis dixerit: baptiſmum, liberum eſſe: hoc eſt, non neceſſarium ad ſalutem: anathema ſit.*

6 *Si quis dixerit: baptizatum, non poſſe, etiam ſi uelit, gratiam amittere: quantumcunq; peccet: niſi nolit credere: anathema ſit.*

7 *Si quis dixerit: baptizatos, per baptiſmum ipſum, ſolius tan*

tùm debitores fidei fieri: non autem uniuersę legis Christi seruandæ: anathema sit.

8 *Si quis dixerit: baptizatos, liberos esse ab omnibus sanctæ ecclesiæ præceptis: quæ, uel scripta, uel tradita sunt: ita, ut ea obseruare, non teneantur: nisi se, sua sponte, illis submittere uoluerint: anathema sit.*

9 *Si quis dixerit: ita reuocandos esse homines, ad baptismi suscepti memoriam: ut uota omnia, quæ post baptismum fiunt, ui promissionis in baptismo ipso iam facta, irrita esse intelligant: quasi, per ea, & fidei, quam professi sunt, detrahatur: & ipsi baptismo: anathema sit.*

10 *Si quis dixerit: peccata omnia, quæ post Baptismum fiunt, sola recordatione, & fide, suscepti baptismi, uel dimitti, uel uenialia fieri: anathema sit.*

11 *Si quis dixerit: uerè, & ritè, collatum baptismum, iterandum esse illi, qui apud infideles, fidem Christi negauerit, cùm ad pœnitentiam conuertitur: anathema sit.*

12 *Si quis dixerit: neminem esse baptizandum, nisi ea ætate, qua Christus baptizatus est: uel in ipso mortis articulo: anathema sit.*

13 *Si quis dixerit: paruulos, eò quòd actum credendi non habent, suscepto baptismo, inter fideles, computandos non esse: ac propterea, cùm ad annos discretionis peruenerint, esse baptizandos: aut præstare, omitti eorum baptisma, quàm eos, non actu proprio credentes, baptizari, in sola fide Ecclesiæ: anathema sit.*

Anabaptistæ sacram. baptismi recipiunt [illegible] pro adultis [illegible]

14 *Si quis dixerit: huiusmodi paruulos baptizatos, cùm adoleuerint, interrogandos esse: an ratum haberi uelint, quod patrini, eorum nomine, dum baptizarentur, polliciti sunt: &, ubi se nolle responderint, suo esse arbitrio relinquendos: nec alia interim pœna, ad Christianam uitam cogendos: nisi ut ab eucharistiæ, aliorumq; sacramentorum. perceptione, arceantur, donec resipiscant: anathema sit.*

non si [illegible]

De confirmatione. Canon primus.

1 *Si quis dixerit: confirmationem baptizatorum, otiosam cæremoniam esse: & non potius uerum, & proprium sacramentũ: aut olim nihil aliud fuisse, quàm catechesim quandam, qua adolescentiæ proximi, fidei suæ rationem, coram Ecclesia, exponebant: anathema sit.*

2 Si quis dixerit: iniurios esse spiritui sancto, eos, qui, sacro confirmationis chrismati, uirtutem aliquam tribuunt: anathema sit.

3 Si quis dixerit: sanctæ confirmationis, ordinarium ministrum, non esse solùm Episcopum: sed quemuis simplicem sacerdotem: anathema sit.

DECRETVM SECVNDVM, DE REFORMAtione, publicatum in eadem septima Sessione, Concilij Tridentini, die uerò tertia mensis Martij, Anno. M. D. XLVII.

Septima Sessio, sub Paulo.

Eadem sacrosancta synodus, eisdem præsidentibus, & Legatis: incæptum, reformationis, & residentiæ negotium: ad Dei laudem, & Christianæ religionis incrementum, prosequi intendens: ut sequitur, statuendum censuit: salua semper, in omnibus, sedis apostolicæ, authoritate.

Canon Primus.

Ad cathedralium Ecclesiarum regimen: nullus, nisi ex legitimo matrimonio natus, & ætate matura: grauitate morum, literarumq; scientia (iuxta constitutionem Alexandri tertij (quæ incipit, Cùm in cunctis) in Concilio Lateranensi promulgatam) præditus, assumatur.

Canon. II.

Nemo, quacunq; etiam dignitate, gradu, aut præeminentia, præfulgens: plures metropolitanas, seu cathedrales Ecclesias, in titulum siue commendam, aut alio quouis nomine: contra sacrorum canonum instituta, recipere, & simul retinere, præsumat: Cùm ualdè fœlix sit ille censendus: cui, unam Ecclesiam, benè, ac fructuosè, & cum animarum sibi commissarum salute, regere, contigerit. Qui autem, plures Ecclesias: contra præsentis decreti tenorem, nunc detinent: una, quam maluerint, retenta: reliquas, infra sex menses, si ad liberam sedis Apostolicæ dispositionem, pertineant: aliâs, infra annum, dimittere teneantur: alioquin, Ecclesiæ ipsæ (ultimò obtenta duntaxat excepta) eo ipso uacare censeantur.

Canon. III.

Inferiora beneficia, præſertim curam animarum habentia: perſonis dignis, & habilibus, & quæ in loco reſidere, ac per ſe ipſos, curam ipſam exercere ualeant: iuxta conſtitutionem Alexandri tertij, in Lateranenſi, (quæ incipit, quia nonnulli:) & aliam Gregorij decimi, in generali Lugdunenſi Concilio (quæ incipit, Licet canon:) æditam, conferantur. Aliter autem facta collatio, ſiue prouiſio, omnino irritetur: & ordinarius collator, pœnas conſtitutionis Concilij generalis (quæ incipit, Graue nimis) ſe nouerit incurſurum.

Canon. IIII.

Quicunq; de ceterò, plura curata, aut aliâs incompatibilia beneficia Eccleſiaſtica: ſiue per uiam unionis ad uitam, ſeu commendæ perpetuæ: aut alio quocunq; nomine, & titulo: contra formam ſacrorum canonum: & præſertim conſtitutionis Innocentij tertij (quæ incipit, De multa:) recipere, ac ſimul retinere præſumpſerit: beneficijs ipſis, iuxta ipſius conſtitutionis diſpoſitionem, ipſo iure, etiam præſentis canonis uigore, priuatus exiſtat.

Canon. V.

Ordinarij locorum, quoſcunq;, plura curata, aut aliâs incompatibilia beneficia Eccleſiaſtica, obtinentes: diſpenſationes ſuas exhibere, diſtrictè compellant: & aliâs procedant, iuxta Conſtitutionem Gregorij decimi, in generali Lugdunenſi Concilio æditam, (quæ incipit, Ordinarij:) quam eandem, ſancta ſynodus, innouandam cenſuit, & innouat: addens inſuper: quòd ipſi ordinarij, etiam per idoneorum Vicariorum deputationem, & congruæ portionis fructuum aſſignationem, omnino prouideant: ut animarum cura nullatenus negligatur: & beneficia ipſa, debitis obſequijs minimè defraudentur: appellationibus, priuilegijs, exemptionibus, quibuſcunq;, etiam cum iudicum ſpecialium deputatione, & illorum inhibitionibus, in præmiſſis, nemini ſuffragantibus.

Canon. VI.

Vniones perpetuæ, à quadraginta annis citrà factæ, examinari ab ordinarijs: tanquam à ſede apoſtolica delegatis, poſſint. & quæ, per ſubreptionem, uel obreptionem, obtentæ fuerint:

irritæ declarentur. Illæ uerò, quæ, à dicto tempore citrà, concessæ: nondum in toto, uel in parte, sortitæ sunt effectum: & quæ deinceps, ad cuiusuis instantiam, fient: nisi eas, ex legitimis, aut aliâs rationabilibus causis, coram loci ordinario (uocatis quorum interest) uerificandis: factas fuisse constiterit: per subreptionem obtentæ, præsumantur: ac propterea (nisi aliter à sede apostolica declaratum fuerit) uiribus omnino careant:

Canon. VII.

Beneficia Ecclesiastica, curata: quæ cathedralibus, collegiatis: seu alijs Ecclesiis, uel monasterijs, beneficijs, seu collegijs, aut pijs locis quibuscunq;, perpetuò unita, & annexa, reperiuntur: ab ordinarijs locorum, annis singulis uisitentur. Qui solicitè prouidere procurent: ut, per idoneos Vicarios, etiam perpetuos: (nisi ipsis ordinarijs, pro bono Ecclesiarum regimine, aliter expedire uidebitur:) ab eis, cum tertiæ partis fructuum: aut maiori, uel minori, arbitrio ipsorum ordinariorum, portione: etiam super certa re assignanda: ibidem deputandos: animarum cura laudabiliter exerceatur. appellationibus, priuilegijs, exemptionibus, etiam cum iudicum deputatione, & illorum inhibitionibus quibuscunq;, in præmissis, minimè suffragantibus.

Canon. VIII.

Locorum ordinarij, ecclesias quascunq;, quomodolibèt exemptas, authoritate apostolica, singulis annis uisitare teneantur: ut ~~*et*~~ *opportunis iuris remedijs prouidere, ut quæ reparatione indigent, reparentur, & cura animarum, si qua illis immineat, alijsq; debitis obsequijs, minimè defraudentur: appellationibus, priuilegijs, consuetudinibus, etiam ab immemorabili tempore præscriptis, iudicum deputationibus, uel illorum inhibitionibus, penitus exclusis.*

Canon. IX.

Ad maiores ecclesias promoti, munus consecrationis, infra tempus à iure statutum, suscipiant: & prorogationes, ultra sex menses, concessæ nulli suffragentur.

Canon. X.

Non licet capitulis ecclesiarum, sede uacante, infra annum,

à die uacationis, ordinandi licentiam, aut literas dimissorias, seu reuerendas (ut aliqui uocant:) tam ex iuris communis dispẽsatione, quàm cuiusuis priuilegij aut consuetudinis uigore: alicui, qui beneficij ecclesiastici recepti, siue recipiendi, occasione, arctatus non fuerit concedere. Si secus fiat: capitulum contraueniens, ecclesiastico subiaceat interdicto. & sic ordinati: si in minoribus ordinibus constituti fuerint: nullo priuilegio clericali, præsertim in criminalibus, gaudeant: in maioribus uerò, ab executione ordinum, ad beneplacitum futuri prælati, sint ipso iure suspensi.

Canon. X I.

Facultates, de promouendo, à quocunq;: non suffragentur, nisi habentibus legitimam causam: ob quam, à propriis episcopis ordinari non possint, in literis exprimendam: & tunc non ordinentur, nisi ab episcopo, in sua diœcesi, residente: aut pro eo pontificalia exercente, & diligenti præuio examine.

Canon. X I I.

Facultates, de non promouendo: præterquam in casibus, à iure expressis, concessæ: ad annum tantùm suffragentur.

Canon. X I I I.

Præsentati, seu electi, uel nominati, quibusuis ecclesiasticis personis, etiam sedis apostolicæ nuntiis: ad quæuis ecclesiastica beneficia, non instituantur, nec confirmentur, neq; admittantur: etiam prætextu, cuiusuis priuilegij, seu consuetudinis, etiã ab immemorabili tempore præscriptæ: nisi fuerint priùs à locorum ordinarijs examinati, & idonei reperti: & nullus, appellationis remedio, se tueri possit, quò minùs examen subire teneatur. Præsentatis tamen, electis, seu nominatis, ab uniuersitatibus, seu collegijs generalium studiorum, exceptis.

Canon. XIIII.

In exemptorum causis, constitutio Innocentij quarti (quæ incipit, Volentes) in generali concilio Lugdunensi ædita, seruetur: quam eadem sacrosancta synodus innouandam censuit, & innouat: addendo insuper, quòd, in ciuilibus causis, mercedum, & misera-

miserabilium personarum, clerici seculares, aut regulares, extra monasterium degentes, quomodolibèt exempti: etiam, si certum iudicem, à sede apostolica deputatum, in partibus habeant: in aliys uerò, si ipsum iudicem non habuerint, coram locorum ordinariys, tanquam in hoc ab ipsa sede delegatis: conueniri, &, in remedio, ad soluendum debitum, cogi, & compelli, possint: priuilegiys, exemptionibus, conseruatorum deputationibus, & eorum inhibitionibus, aduersus præmissa, nequaquam ualituris.

Canon. XV.

Curent ordinariy: ut hospitalia quæcunq;, à suis administratoribus, quocunq; illi nomine censeantur: etiam quomodolibèt exemptis: fideliter, & diligenter, gubernentur: constitutionis conciliy Vienensis (quæ incipit, Quia contingit) forma seruata: Quam quidem constitutionem, eadem sancta synodus, innouandam duxit, & innouat: cum derogationibus in ea contentis.

Item hæc sacrosancta synodus, statuit, & decreuit: proximam futuram sessionem, habendam, & celebrandam esse, die Iouis, feria quinta, post sequentem Dominicam in albis: quæ erit uigesimaprima, mensis Aprilis, præsentis anni.

Et quia ego Angelus Massarellus, Sanctoseuerinas, utriusq; iuris doctor, & prothonotarius apostolicus, ac sacri Tridentini Conciliy secretarius, publicationi suprascriptorum decretorum, manu aliena, mihi fida, scriptorum, interfui: & ea, cum originalibus, quæ penes me sunt, collata sunt, & cum eis concordant: ideo, suprascripta decreta singula, manu mea propria, obsignaui: ac, de eis omnibus, ad quorum manus peruenerint, fidem facio indubitatam.

Hucusq; progressum fuit concilium Tridentinum, sub Paulo tertio, à quo posteà concilium idem Bononiam translatum: illic, ad tempus, est intermissum. Interim uerò, Paulus tertius, uiam uniuersæ carnis ingressus, successorem habuit Iulium tertium. Sub quo posteà, conuocatum est iterum, in eadem Ciuitate Tridentina: & uocati omnes, qui solent interesse Concilio, ad primam diem Maiy. M. D. L I. *Qua die, adsuit præsens, Legatus Crescentius, cum nonnullis Episcopis: nihil tamen actum est, propter paucitatem episcoporum, usq; ad .xi. Octobris, eiusdem anni: qua die, celebrata est tertia sessio, sub Iulio Pontifice.* Bononiam transfertur Concilium.

SESSIO OCTAVA.

ECRETVM SANCITVM, ET publicatum,in octaua Sessione, habita die. xi. mensis Martij. M. D. XLVII. super translatione concilij,ex tridento, ad ciuitatem Bononien. rogante Reuerendiss. & illustriss. D. Cardinale de Monte, ipsius Concilij præsidente, & Legato, patrum sententias,sub infrascripta forma,uidelicèt.

PLACET NE VOBIS, DECERnere, & declarare, de huiusmodi morbo allegatis: ex præmissis, & alijs, ita manifestè, & notoriè, constare: ut prælati in hac ciuitate, sine uitæ discrimine, commorari: & in ea iccircò inuiti minimè retineri possint, & debeant? Itemq;, attento recessu multorum prælatorum, post proximè præteritam Sessionem: & attentis protestationibus aliorum quamplurium prælatorum, in congregationibus generalibus factis: hinc omnino, timore ipsius morbi, abire uolentium, qui iustè detineri non possunt: &, ex, quorum discessu, concilium, uel dissolueretur, uel, ex paucitate prælatorum, bonus eius progressus impediretur: & attento etiam imminenti periculo uitæ, & alijs causis, per aliquos ex patribus, in ipsis congregationibus allegatis, utpotè notoriè ueris, & legitimis. Placet ne uobis, similiter decernere, & declarare, pro conseruatione, & prosecutione ipsius concilij, & securitate uitæ ipsorum prælatorum: Concilium ipsum, ad ciuitatem Bononiæ, ueluti ad locum magìs paratum, salubrem, & idoneum, pro tempore transferendum esse: & ex nunc transferri: & ibidem sessionem iam indictam, statuta die uigesimaprima Aprilis, celebrandam esse, & celebrari? Et successiuè ad ulteriora procedendum, donec sanctissimo Domino nostro, & sacro concilio, expedire uidebitur: ut ad hunc, seu alium locum: & communicato etiam consilio, cum inuictissimo Cæsare, & Christianissimo rege, & alijs regibus, ac principibus Christianis, ipsum concilium reduci possit, & debeat?

Decretũ suprascrip. placuit longè maiori parti patrũ: cõtradicentibus tamen, & palàm reclamantibus, patribus infrascrip.

NOMINA, COGNOMINA, ET
patriæ, prælatorum, qui interfuerunt
translationi Concilij.

Præsidentes & Legati.

Reuerendiß. & Illustriß. Dominus Dominus Ioannes Maria, episcopus prænestinus de Monte. Aretinus.
R. & Illustriß. D. D. Marcellus, tituli sanctæ Crucis, in Hierusalem presbyter, Ceruinus. Politianus.
Ambo Surij Rom. PP.

Sanctæ Romanæ ecclesiæ Cardinales, sacri Concilij præsidentes, & apostolici de latere Legati.

Archiepiscopi.

R.D. Andreas Cornelius, archiepiscopus Spalatrẽ. Venet.
R.D. Ludoui. chieregatus, archiepiscopus Antiba. Vincent.
A.D. Ioannes Michael Sarracenus, Archiepiscopus Materanus, & Acheruntinus. Neapolitan.
R.D. Sebastianus Lecauela, archiep. Naxien. Græcus.
R.D. Olaus magnus, archiep. Vpsallen. Gothus.
R.D. Robertus Vauchop, archiep. Armacan. Schotus.

Episcopi.

R.D. Philos Rouerella, episcopus Asculan. Ferrarien.
R.D. Thomas Campegius, episcopus Feltren. Bononien.
R.D. Benedictus de Nobilibus, episcopus Ascien. Lucensis.
R.D. Quintius de Rusticis, episcopus Militen. Romanus.
R.D. Antonius de Numais, episcopus Isernienśis. Foroliuien.
R.D. Cathalanus Triultius, episcopus Placenti. Mediol.
R.D. Hiero. Fuscherus, episcopus Torcellanus. Venetus.
R.D. Hiero. de Theodolis, episcopus Gæddicen. Foroliuien.
R.D. Ioannes lucius Staphileus, episcopus Sibinicẽ. Illiricen.
R.D. Hieronymus Vida, episcopus Alben. Cremonen
R. D. Iacobus Cortesius à Prato, episc. Vasionen. Rom.
R. D. Alexander de Vrsis, episc. Emonien. Venetus.
R.D. Georgius cornelius, episcopus Taruisin. Venetus.
R. D. Ioannes Campegius, episc. Parentinus. Bononien.
R. D. Ludouicus Simonetta, episc. Pisaurien. Mediolan.
R. D. Aloysius Lipomanus, episc. Motonen. coadiutor Veronensis. Venetus.

R. D. Philippus Archintus, episc. Salutia rum. Vicarius sanctiss. D. N. Papæ in urbe. Mediolanensis.
R. D. Ioannes Petrus Ferretus, episc. Mylen. Rauenaten.
R. D. Egidius falsetta, episcopus Caprulan. Cingulan.
R. D. Ricardus Patus, episc. Vigorniensis. Anglicus.
R. D. Marcus Maliperius, episc. Corsulan. Venetus.
R. D. Iacobus Iacobellus, episc. Bellicastren. Roman.
R. D. Thomas Caselus, episc. Britonorien. Rosanen.
R. D. Ioannes baptista Cicada, episcopus Albiganen. auditor cameræ Apostolicæ. Gienen.
R. D. Philippus Bonus, episc. Famaugust. Venetus.
R. D. Gregorius Castagnola, episc. Mylen. Græcus.
R. D. Petrus donatus cesius, episcopus Narnien. de Cesis.
R. D. Sebastianus pighinus, episcopus Alyphan. auditor rotæ Romanæ. Regiensis.
R. D. Ambrosi. catharinus politus, episcop. Minor. Senen.
R. D. Lucianus de Othonibus, Abbas pomposiæ Ferrarien. Mantuan.
R. D. Chrisostomus Gimilianen. Abbas sanctiss. Ttinitatis de Caieta. Calaber.
R. P. Franciscus Romæus, Generalis ordinis prædicatorum. Aretinus.
R. P. Hieronymus Seripandus, generalis ordinis Eremitarum sancti Augustini. Neapolitan.
R. P. Augustinus Bonucius, generalis ordinis sanctæ Mariæ seruorum. Aretinus.

Angelus Massarellus, sacri Concilij Secretarius.

Patres, qui non consenserunt in translatione Concilij.

R. & Illus. D. D. Petrus Paccecus. S. R. E. presbyter Cardinalis, & episcopus Gienen. Hispanus.

Archiepiscopi.

R. D. Saluator Alexius Sassarus, Archiepiscopus. Turritan. Hispanus.
R. D. Petrus Tagliauia, archiep. Panormit. Siculus.

Episcopi.

R. D. Marcus Vigerius, episc. Senogallien. Sauonen.
R. D. Braccius Martellus, episc. Fesularum. Florenti.
R. D. Coriolanus Martiranus, episc. s. Marci. Neapol.
R. D. Baldasar de Heredia, episc. Rosan. Sardus.
R. D. Ioannes Fonseca, episc. Castellimaris. Hispanus.
R. D. Ioannes Salazar, episc. Lancianen. Hispanus.
R. D. Hieronymus de Bononia, episc. Siracusa. Sicul.
R. D. Franciscus de Nauarra, episc. Pacen. Hispanus.
R. D. Didacus de Alaba, episc. Astoricen. Hispanus.
R. D. Petrus de Augustinis, episc. Oscen. Hispanus.
R. D. Bernardus Diaz, episc. Calagurritan. Hispanus.
R. D. Antonius de cruce, episc. Canarien. Hispanus.
R. D. Baldasar Limpus, episc. Portuen. Portugallen.
R. D. Claudius della guische, episcopus Mirapicen. Gallus.
R. D. Galeatius florimantius, episc. Aquinaten. Suesanen.

SESSIO NONA,

QVAE EST PRIMA, SACRI CONCILII BONONIEN.

Decretum, publicatum in prima Sessione Bononien. celebrata die Iouis. XXI. Mensis Aprilis. Anno. M. D. XLVIII.

AEC Sacrosancta, œcumenica, & generalis, synodus: quæ dudum in ciuitate Tridenti congregata erat: nunc Bononiæ, in spiritu sancto, legitimè congregata: præsidentibus in ea, nomine sanctissimi in Christo patris, & Domini nostri, Domini Pauli, diuina prouidentia Papæ tertij, eisdem Reuerendissimis Dominis, Dominis, Ioanne Maria Episcopo Prænestino, de Monte: & Marcello, tituli sanctæ Crucis, in Hierusalem presbytero: sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, & Apostolicis de latere Legatis: considerans, quòd die undecima mensis Martij, præsentis anni, in generali publica Sessione, in eadem Ciuitate Tridenti, & in loco consueto celebrata: omnibusq; agendis, de more, peractis: ex causis, tunc instantibus, urgentibus, & legitimis: interueniente etiam authoritate, sanctæ sedis Apostolicæ, eisdem Reuerendissimis Præsidentibus, etiam specialiter concessa: decreuit, & ordinauit, Concilium, ex eo loco, in hanc ciuitatem, transferendum esse, sicuti transtulit: itemq; Sessionem, pro præsenti die, uigesima prima Aprilis, illic indictam (ut de sacramentorum, & reformationis materijs, de quibus tractandum proposuerat, Canones sancirentur, & promulgarentur:) in hac ipsa ciuitate Bononiæ, celebrari debere. Considaransq;, nonnullos ex patribus, qui in hoc Concilio interesse consueuerunt, his superioribus, maioris ebdomadæ, etiam solennitatis paschalis, diebus, in proprijs Ecclesiis occupatos: aliquos etiam, alijs impedimentis detentos, huc nondum accessisse: quos tamen breui affuturos sperandum est: ac propterea factum esse, ut non ea, quam

sancta synodus desiderabat, prælatorum frequentia, potuerint materiæ ipsæ sacramentorum, & reformationis examinari, & discuti: ut omnia maturo consilio, cum dignitate, & grauitate debita fiant: bonum, opportunum, & expediens censuit, censetq;: Sessionem prædictam, quæ hoc ipso die (ut præfertur) celebranda erat: ad diem Iouis, infra octauam pentecostes proximè futuram, quò ad ipsas materias expediendas, differendam, & prorogandam esse: quemadmodùm differt, ac prorogat: Quam diem, & rei gerendæ maximè opportunam: & patribus præsertim absentibus, percommodam: iudicauit, & iudicat. Hoc tamen adiecto: quòd terminum ipsum, ipsa sancta synodus, pro eius arbitrio, & uoluntate: sicuti rebus Concilij putauerit expedire: etiam in priuata congregatione restringere, & imminuere, possit, & ualeat.

NOMINA, COGNOMINA, ET PATRIÆ, PRÆLATORUM, QUI INTERFUERUNT PRIMÆ SESSIONI BONONIENSI.

Præsidentes, & legati: ijdem qui in præcedenti Sessione.

Archiepiscopi.

R. D. Iacobus Caucus, Archiep. Corciren. Venetus.
Et alij qui in præcedenti Sessione: præter Olaum Magnum.

Episcopi.

R. D. Marcus Antonius Cāpegius, episc. Groscetan. Bonon.
R. D. Dionysius Græcus, Episcopus Chiron. & Millopotamensis. Græcus.
R. D. Ioannes baptista Campegius, epis. Maioricen. Bonon.
R. D. Petrus Boristius, episc. Aquen. Flandrus.
R. D. Augustinus Zannetus, episc. Sebasten. Bonon.
R. D. Eliseus Theodinus, episc. Soranus. Arpinas.
R. D. Vincentius de Durantibus, episc. Thermula. Brixien.
R. D. Cornelius Mussus, episc. Bituntinus. Placentin.
R. D. Galeatius Florimantius, episc. Aquinaten. Suessan.
R. D. Camillus Mantuanus, episc. Satuanen. Placentin.

Et alij omnes qui in præcedenti Sessione, demptis his decem: Episcopo Feltrensi. Torcellano. Gaddicen. Albenen. Emonien. Parentino. Pisaurien. Albiganen. Mylen. Narnien. Exceptis etiam illis, qui non consenserunt translationi Concilij. præter Galeatium Florimantium, episc. Aquinaten. Suessan.

Abba.

R. D. Chrisostomus Gimilianen. Abbas sanctissimæ Trinitatis de Caieta. Calaber.

Generales Ordinum, ijdem qui in præcedenti.

Et adhuc R. P. Bonauentura Pius, Generalis Ordinis minorum conuentualium. Costacciarius.

Angelus Massarellus, sacri Concilij Secretarius.

Sessio

SESSIO DECIMA,

QVAE EST SECVNDA

BONONIEN.

Decretum, publicatum in ſecunda Seſſione Bononien. celebrata, die ſecunda, menſis Iunij.

M. D. XLVII.

VAMVIS Hæc ſacroſancta, Oecumenica, & generalis Synodus, Seſſionem: quæ die uigeſima prima, menſis Aprilis proximè præteriti, ſuper ſacramentorum, & reformationis, materijs, in hac inclyta Ciuitate Bononiæ, ex Decreto, in urbe Tridentina, in publica Seſſione, die undecima menſis Martij promulgato, celebranda erat: propter aliquas cauſas, ac præſertim propter abſentiam nonnullorum patrum, quos breui affuturos ſperabat, ad hunc præſentem diem differendam, & prorogandam eſſe, decreuerit: Volens tamen cum his, qui non uenerunt, etiam adhuc benignè agere: Eadem ſacroſancta Synodus, in ſpiritu ſancto legitimè congregata: præſidentibus in ea, eiſdem ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, & apoſtolicæ ſedis Legatis: ſtatuit, & decernit, Seſſionem ipſam: quam hac die, ſecunda menſis Iunij, præſentis anni, milleſimi quingenteſimi quadrageſimi ſeptimi, celebrare decreuerat: ad diem Iouis, poſt feſtum Natiuitatis Beatæ Mariæ Virginis, quæ erit, decima quinta, menſis Septembris, proximè futuri: quò ad prædictas, & alias materias expediendas: differendam, & prorogandam eſſe, quemadmodùm differt, & prorogat. Ita tamen, quòd proſequutio diſcuſſionis, & examinationis: tam eorum, quæ ad dogmata: quàm ad reformationem pertinent: interim non omittatur: & terminum ipſum, ipſa ſancta ſynodus, pro eius libito, & uoluntate, etiam in priuata congregatione, abbreuiare, & prorogare, liberè poſſit, & ualeat.

R. Prælati, qui interfuerunt secundæ Sessioni Bononiensi.

Præsidentes, & Legati.

R. & Illustriß. D. D. Ioannes Maria, episcopus Pranestinus de Monte. Aretinus.

R. & Illustriß. D. D. Marcellus, tituli sanctæ Crucis, in Hierusalem presbyter, Ceruinus. Politianus.

Sanctæ Romanæ ecclesiæ Cardinales, sacri Concilij Præsidentes, & Apostolici de latere Legati.

R. D. Archiepiscopi.

Antibaren. Corcirensis. Materan. & Acheruntinus. Naxien. Vpsallen. Armachanus.

D. D. Episcopi.

Asculan. Feltrē. Ascien. Militē. Bononiē. Isernien. Sibinicen. Grossetan. Chironen. & Millopotamensis. Maioricen. Aquen. Sebasteensis. Soranus. Vasionen. Motulanus. Parentinus. Pisauriensis. Motonen. Ieracensis. Salutiarum. Mylensis. Thermular. Caprulanensis. Vigorniensis. Gauillicensis. Bituntinus. Corsulan. Bellicastren. Venusin. Britonorien. Aquinaten. Famaugustan. Lauelen. Mylen. Alyphan. Minorien.

Abbates.

R. D. Chrisostomus gimilianensis, abbas sanctissimæ Trinitatis de Caieta. Calaber.

Generales Ordinum.

R. P. Bonauentura pius, Generalis ordinis minorum conuentualium. Costacciarius.

R. P. Augustinus Bonucius, generalis ordinis sanctæ Mariæ Seruorum. Aretinus.

Angelus Massarellus, sacri Concilij Secretarius.

SESSIONIS VNDECIMAE PROROGATIO.

Acta in generali congregatione: habita die mercurij. xiiii. mensis Septembris, millesimi quingentesimi quadragesimi septimi: super prorogatione, undecimæ sessionis Bononien.

N NOMINE DOMINI NOstri Iesu Christi amen. Anno, à Natiuitate eiusdem, millesimo quingentesimo quadragesimo septimo: indictione quinta: die uerò mercurij, decimaquarta, mensis septembris: pontificatus, sanctissimi in Christo patris, et Domini nostri, Domini Pauli, diuina prouidentia, Papæ tertij, anno tertiodecimo: Bononiæ, in domo Campegiorum, & solitæ residentiæ, reuerendissimorũ, et illustrissimorum dominorum, sacri concilij præsidentiũ, et apostolicorum de latere Legatorum, & in aula ubi generales congregationes fieri consueuerunt: hora circiter uigesimaprima: habita fuit congregatio generalis patrũ ipsius sacri concilij. In qua quidem congregatione, primùm, more solito, reuerendissimus, & illustrissimus dominus Ioannes maria, episcopus prænestinus, Cardinalis de monte: ipsius sacri concilij præsidens, & legatus: inuocauit auxilium sancti spiritus, legens alta, et intelligibili uoce, infrascriptam orationem: uidelicet. Adsumus domine sancte spiritus, adsumus quidem Oratio. *peccati immanitate detenti: sed in nomine tuo specialiter aggregati. Veni ad nos, & esto nobiscum, et dignare illabi cordibus nostris. Doce nos, quid agamus: quò gradiamur: & ostende, quid efficere debeamus: ut, te auxiliante, tibi complacere in omnibus, ualeamus. Esto salus, & effector iudiciorum nostrorum: qui solus, cum Deo patre, et eius filio, nomen possides gloriosum. Non patiaris, perturbatores esse iustitiæ: qui summam diligis æquitatem. Non in sinistrum nos ignorantia trahat: non fauor inflectat: non acceptio munerum, uel personæ, corrumpat: sed iunge nos efficaciter tibi, solius tuæ gratiæ dono: ut simus in te unum: & in nullo aberremus à uerò: quatenùs in nomine tuo collecti, sic, in cunctis, teneamus, cum moderamine pietatis,*

iustitiam: ut hîc, à te, in nullo dissentiat sententia nostra: & in futuro, pro bene gestis, consequamur præmia sempiterna. Qua oratione absoluta: idem reuerendissimus, & illustriss. D. Cardinalis de monte, præsidens, et legatus præfatus, alloquutus fuit patres, his uerbis: uidelicèt.

Dies crastina, sanctissimi patres (ut dominationes uestræ sciunt) erit ea dies, quæ statuta fuit à nobis, ad sessionem celebrandam. Quot, quantisq;, & quàm diuersis circumueniamur angustijs, difficultatibus, & impedimentis: nemo est, qui non uideat. Nondum uenerunt prælati complures: (quos scimus arripuisse iter:) ac præsertim piæ: & inclytæ nationis gallicanæ. Aliqui uenerunt hodie, heri, nudius tertius, nudius quartus: deniq; tam de repente, ut non potuerint seipsos, et animum suum, informare, in materia tam graui, ampla, & diffusa: prout est hæc sacramentorum ecclesiæ: & abusuum innumerabilium, qui in ministerio ipsorum sacramentorum irrepserunt. Sed quid loquimur, de absentibus, aut de ijs, qui nuper uenerunt: cùm illi, qui semper fuerunt præsentes: & tota æstate uersati sunt in disputationibus, & examinationibus: & in audiendo priuatim, & publicè, minores theologos: adhuc parati non sint, neq; esse potuerint? His difficultatibus accedit, atrocitas insperati casus, Illustriss. Ducis placentiæ: qui nos ita detinet occupatos, in tuenda libertate ciuitatum ecclesiæ: ut nos ipsi, neq; per horam quidem, uel punctum temporis, liberi simus. Lætamur, & gratias agimus deo: quòd in decreto, proximæ præteritæ sessionis, fuerit addita illa clausula, in fine: prorogandi, & restringendi, terminum, etiam in priuata congregatione, &c. per quam certè magna cura, & solicitudine leuamur: cùm non oporteat, nos imparatos ad ecclesiam accedere, ut sessionem celebremus. Itaq;, ne diutiùs dominationes uestras perplexas detineamus: consilium nostrum est (quid dicimus consilium? quinimò necessitas) ut beneficio illius decreti, & clausulæ, nos iuuemus: prorogando nunc terminum Sessionis, & omittendo crastina die celebrationem. Cupimus intelligere, utrum placeat dominationibus uestris consilium nostrum. Hoc puncto absoluto, agemus de tempore.

Super qua re, rogatis sententijs patrum: placuit omnibus, Sessionem ipsam, quæ die crastina celebranda erat, prorogari.

Deinde idem R. & Illuſ. D. Cardinalis de monte, præſidens, & legatus præfatus, proſequendo ſermonem ſuum, dixit infraſcripta uerba: uidelicèt.

Multum cogitauimus, de tempore huius prorogationis: nullam tandem inuenimus in mente noſtra rationem: in qua poſſimus figere pedem, pro aliquo die certo. Certi eſſe non poſſumus, quando erimus parati, in materijs noſtris: ita, ut ſuper ipſis, poſſit promulgari decretum. Scimus, quòd cùm eſſemus Tridenti: & crederemus, ſpatio quindecim dierum, expediri poſſe decretum iuſtificationis: coacti fuimus, inſudare in eo, ſeptem continuis menſibus: non intermittendo unam diem: & habendo ſæpe duas congregationes, in uno, & eodem die. Vbi agitur de fide, de dogmatibus, de confundendis hæreticis: oportet nos, cum pede plumbeo, procedere: & interdum, in unius uerbuli diſcuſſione, longo tempore immorari. Occurrunt nobis etiam aliæ difficultates permultæ: ſed quæ nos acriùs, & uehementiùs urget, eſt: quia eam uidemus eſſe conditionem temporum, & ita eſſe tempora præparata, & diſpoſita, ad producendas res nouas: ut neſciamus, neque pro firmo, & conſtanti, aſſerere poſſimus: utrum neceſſitas nobis futura ſit, celebrandi Seſſionem, perendie, ex aliquo nouo, & inſperato emergenti, & incidenti: uel hinc ad octo dies, uel ad unum menſem, uel plures. Propterea, ſumus huius ſententiæ: ut, ſi uelimus cautè, & prudenter agere, debeamus facere prorogationem ipſam, ad beneplacitum Concilij. Hoc modo, & hac ratione, erit ſemper ſacro Concilio liberum, & integrum: ut poſſit celebrare Seſſionem, tunc, & quando, nouerit, ita honori Diuino, & rationibus ipſius Concilij, & reipublicæ, expedire. Sic deniq; putamus, ex uſu eſſe præſentis temporis. Sciunt patres, nos ſemper habuiſſe oculos, ad conſeruandum ius, & auctoritatem concilij: & ad bene dirigendum, & ordinandum ipſum Concilium: credere debent, nos non mutaſſe animum: & propterea poſſunt habere aliquam fidem in nobis, & quò ad hoc, ſe nobiſcum conformare: habentes pro certo, quòd nos bene conſiderabimus, quid deceat, & expediat, in præſenti, rerum, & temporum, ſtatu. Vna tantùm ratio, poſſet fortè aliquid ſcrupuli inijcere, in mente alicuius: uidelicet, quia, ſi patres ſcirent diem certum Seſſionis, poſſent aliqui ex eis, meliùs conſulere rebus ſuis proprijs, una ratione, uel alia. Credi-

mus, quòd hæc hæsitatio, haud longo tempore durabit: & quòd unusquisq;, post non multos dies, uidere poterit: quem cursum, & quem progressum, sit, sancta hæc synodus, habitura. Et nihilominùs, capiendo rem in quemcunq; sensum, etiam asperiorem: & in quocunq; euentu: possunt patres sperare, & sibi polliceri, de nobis, quòd non erimus secundiores, quàm hactenùs fuerimus: & quòd ita semper publica dirigemus: ut, priuatæ patrum commoditatis, rationem (quantùm fieri poterit) habeamus. Sit igitur conclusio: quòd huius sententiæ, & opinionis, sumus: ut, si patribus ita uideatur, & placeat, hæc prorogatio fiat, ad beneplacitum Concilij. Vnusquisq; dicat liberè, more solito, sententiam suam: prout, reipublicæ Christianæ, honori Concilij, commoditati patrum, putauerit expedire: & spiritus sanctus suggesserit ei. Quæcunq; à nobis dicta sunt, nulla alia ratione, dicta esse, censeri uolumus: quàm pro maiori patrum informatione: quia multi à nobis petierunt, ut, quid in hac re sentiremus, patribus aperire uellemus.

Posteà, patres dixerunt sententias suas: & omnibus placuit, Sessionem ipsam (quæ die crastina, iuxta decretum, publicatum in proxima præcedenti Sessione, die Iunij, præsentis anni, celebranda erat) prorogari, ad beneplacitum sacri Concilij. Et ita fuit conclusum, decretum, & firmatum. Deinde, dimittitur congregatio: & patres omnes recesserunt, circa horam uigesimam tertiam.

INTERFVERVNT, HVIC SESSIONI, patres præcedentis Sessionis, preterquàm sequentes.

Archiepiscopi.

R. D. Archiepiscopus Antibaren.	*Venetus.*
R. D. Archiepiscopus Corciren.	*Venetus.*

Episcopi.

R. D. Episcopus Asculan.	*Ferrarien.*
R. D. Episcopus Militen.	*Romanus.*
R. D. Episcopus Soranus.	*Arpinas.*

Orator Christianissimi Regis.

Illustrissimus. D. Claudius Durfe.	*Gallus.*

EX APENDICE, VITIS PONTIFICVM A PLATINA

descriptis, adiecta paucula de Iulio. III.

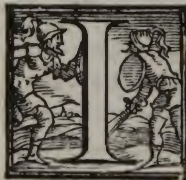
VLIVS III. patria Aretinus: Ioannes Maria de mõte, ante pontificatum appellatus: mortuo Paulo tertio, post diuturnam patrum in conclaui disceptationem, præter omnium expectationem, omnium tandem consensu, ex Prænestino episcopo, & bononiẽsi tunc legato: summus pontifex designatur: anno domini 1550. 7. Idus Febr. Iulij tertij adscito sibi nomine. pauloq; post coronatur, in solennibus cathedræ diui Petri ferijs, Vir cùm eruditus et eloquens, tum rerum non mediocriter expertus: quorum alterum quidem testatur oratio, quam iunior adhuc, in quinta Sessione Lateranen. Concilij, sub Iulio secundo habuit: alterum uerò, ꝙ Auditoris Apostolicæ cameræ munus, cum laude administrauit, abundè ostendit. Erat illi patruus, Antonius de Monte, Rotæ auditor: qui, Cardinalis sanctæ Praxedis sub Iulio II. factus, Archiepiscopatum Sipontinum, nepoti resignauit. Is porrò deinceps longè post Cardinalium collegio à Paulo tertio ascriptus: Pauli nomine, licèt non solus, Concilio Tridentino per Paulum incepto. legatus præsedit, Pontifex factus, mox Iubileum celebrat: utpote, qui in annum quinquagesimum sui electione incidisset. Statimq; magnam de se spem præbet, componendarum per Europam controuersiarum, præsertim religionis: quibus miserrimè per triginta annos, & ampliùs, distracta est in uarias sectas Germania. Nam primo põtificatus sui anno, ad decimumoctauum Calend. Decemb. ędito Romæ diplomate, Concilium œcumenicum: quod dudum Tridenti inchoatum erat: sed aliquanto post tempore suspensum: Apostolica authoritate indixit, ad ipsas Calend. Maij 1551. eadem in ciuitate, & resumendum, & continuandum. Quod diploma, non multo pòst, ad Carolum quintum à pontifice missum: cùm Imperij comitia Augustæ ageren-

tur: in procerum etiam consessu, mandato Imperatoris, mense Ianuario est publicatum. Quod quidem concilium, si tam feliciter successerit, quàm ab omnibus bonis meritò debet optari: futurum speramus per Dei gratiam, ut, sublatis dissidijs, & sectis, omnes, uno ore, & concordi fide, unanimes, laudemus Deum, & patrem domini nostri Iesu Christi: qui spiritu suo, illuminauerit cæca aberrantium corda, ad unitatem fidei reducens, quos uel misera ignorantia, uel pernitiosa philautia, uel ceruicosa pertinacia, infeliciter detinuit hactenùs in errore captiuos.

BVLLA APOSTOLICA,

CONTINVANDVM CONCILIVM TRIDENTINVM

Indicens.

IVLIVS EPISCOPVS SERVVS SERuorum Dei, ad futuram rei memoriam. Cùm, ad tollenda religionis nostræ, dissidia: quæ in Germania, longo tempore, non sine, totius Christiani orbis, perturbatione, & scandalo, uiguerunt: bonum, opportunum, & expediens esse uideatur: sicuti etiam charissimus in Christo filius noster, Carolus, Romanorum Imperator, semper Augustus, nobis, per suas literas, & nuncios, significari fecit: ut sacrum, œcumenicum, & generale, Concilium, per felicis recordationis Paulum Papam tertium, prædecessorem nostrum, indictum: & per nos, tunc, Cardinalatus honore, fungentes: atq; ipsius prædecessoris nomine, unà cum duobus alijs S. R. E. Cardinalibus, ipsi Concilio præsidentes: inceptum, ordinatum, & continuatum: in quo plures, publicè, solennes habitæ fuerunt sessiones: pluraq; , tam in causa fidei, quàm reformationis, promulgata decreta: multaq; etiam, ad utramq; causam, pertinentia, examinata, & discussa: ad ciuitatem Tridentinam, reducatur. Nos, ad quos, ut summos pro tempore pontifices, spectat, generalia Concilia indicere, & dirigere: ut Ecclesiæ pacem, & Christianæ fidei, at

dei, atq; orthodoxæ religionis incrementum, ad omnipotentis Dei laudem, & gloriam, procuremus: &, quantum in nobis est, tranquillitati ipsius Germaniæ: quæ sanè prouincia, retroactis temporibus, in uera religione, ac sacrorum Conciliorum, & sanctorum patrum doctrina excolenda, exhibendaq; maximis pontificibus, Christi redemptoris nostri in terra Vicarijs, debita obedientia, & reuerentia, nulli Christianorum prouinciæ fuit unquam secunda: paternè consulamus: sperantes, per ipsius Dei gratiam, & benignitatem, futurum: ut reges omnes, ac principes Christiani, iustis, pijsq;, nostris in hac re uotis, annuant, faueant, atq; assistant. Venerabiles fratres, Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, & dilectos filios abbates, omnesq; alios, & singulos: qui, de iure, uel consuetudine, uel priuilegio, Concilijs generalibus interesse debent: quosq;, idem prædecessor noster, in suis, indictionis, & alijs quibuscunq;, desuper confectis, & publicatis literis, Concilio interesse uoluit: per uiscera misericordiæ domini nostri Iesu Christi, hortamur, requirimus, & monemus: ut proximis futuris kalen. Maij. M. D. LI: *quem diem, ad ipsum Concilium, in eo, in quo nunc reperitur statu, resumendum, & prosequendum: præuia matura deliberatione, ex certa nostra scientia, & de apostolicæ authoritatis plenitudine, ac, uenerabilium fratrum nostrorum. S. R. E. SS. Cardinalium, consilio, & assensu, statuimus, decernimus, & declaramus: in ipsa ciuitate Tridenti (legitimo cessante impedimento) conuenire, & se congregare: ac ipsius Concilij continuationi, & prosecutioni, omni mora postposita, incumbere uelint. Nos enim operam sedulò daturi sumus: ut, eodem tempore, in eadem ciuitate, nostri omnino adsint Legati: per quos: si per ætatem nostram, ualetudinemq;, & sedis apostolicæ necessitates, personaliter adesse nequiuerimus: spiritu sancto duce, ipsi Concilio præsidebimus: Quacunq; ipsius Concilij translatione, & suspensione, cæterisq; contrarijs, non obstantibus quibuscunq;: ac præsertim illis, quibus, idem prædecessor noster, in suis literis prædictis: quas, cum omnibus, & singulis in eis contentis clausulis, & decretis, in suo robore permanere uolumus, atq; decernimus, & quatenùs opus sit innouamus: uoluit obstare. Irritum nihilominùs decernentes, & inane: si secus, super his, à quoquàm, quauis authoritate, scienter, uel igno-*

ranter, contigerit attentari. Nulli omnino hominum liceat, hanc paginam, nostrorum, hortationis, uoluntatis, innouationis, & decretorum, infringere: uel ei, ausu temerario, contraire. Si quis autem, hoc attentare præsumpserit: indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli, Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Datum Romæ, apud Sanctum Petrum: anno incarnationis dominicæ. M. D. L. *Decima octaua Kalen. Decemb. Pontificatus nostri, anno primo.*

M. Car. Crescentius. *Ro. Amaseus.*
R. Per Romulum secre.
R. de sancta Maria.

IVLIVS PAPA III.

D futuram rei memoriam. Superioribus diebus, de, uenerabilium fratrum nostrorum, sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, consilio, ex causis tunc expressis, Apostolica authoritate decreuimus: quòd sacrum, œcumenicum, et uniuersale Concilium: Tridentum, ubi olim inceptum fuerat, reduci: & ibi (adiuuante domino) terminari deberet: tempusq; , ad illud resumendum, & prosequendum, Kalendas Maij, proximè futuri, præfigimus: omnesq; : & singulos, quomodolibèt in eo interesse debentes, hortati fuimus, & monuimus: ut, dicto tempore, Tridenti esse uellent: prout in nostris, sub plumbum desuper expeditis literis, pleniùs continetur. Ne autem, propterea quòd dictæ literæ nondum publicatæ fuerunt, aliqui ignorantiam rei, ullo modo, prætexere possint: sed omnes, plenam illius notitiam habeant: dicta authoritate, per præsentes, ordinamus: quòd, tam prædictæ, quàm præsentes literæ, per aliquem ex nostris cursoribus, in basilicis sancti Petri de Vrbe, & sancti Ioannis Lateranensis, dum ibi diuina celebrantur, publicè, ac alta, & intelligibili uoce, legantur. Et, postquàm lectæ fuerint: ualuis ipsarum basilicarum affigantur: & ibi aliquandiù dimittantur: &, relicta posteà illarum copia, amoueantur. Decernentes, publicationem sic faciendam, omnes, & singulos, ipsius Concilij celebrationi quomodolibèt interesse debentes, perinde arctare, ac si eis personaliter intimatæ fuissent. Quodq; ipsarum literarum trasumptis, etiam impressis, manu alicuius Notarij subscriptis: ac sigillo, personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, munitis: eadem prorsus fides adhibeatur: quæ ipsis originalibus adhiberetur. Ac hortantes, & in domino requirentes, omnes, & singulos uenerabiles fratres nostros, patriarchas, & archiepiscopos: ad quos ipsarum literarum exempla impressa transmitti curabimus: ut, pro suo officio, & debito, id, eorum suffraganeis, & alijs minoribus prælatis, & abbatibus, notificent: Contrarijs non obstantibus quibuscunq;. Datum Romæ, apud sanctum Petrum, sub annulo piscatoris, die. XXVII. Decembris. M. D. L I. Pontificatus nostri anno primo.

MANDATVM IVLII TERTII, summi Pontificis, in reductione Concilij, ad ciuitatem Tridentinam.

IVlius episcopus, seruus seruorum Dei, dilecto filio Marcello, tit. S. Marcelli, presb. Cardinali, Crescentio nuncupato: nostro, & apostolicæ sedis ad concilium Tridentinũ legato de latere: et uenerabilibus fratribus, Sebastiano pighino, archiepisc. Sipontino, ac Aloysio Lipomano, episcopo Veronen: nostris, & ipsius sedis, ac in dicto concilio, unà cũ eodem marcello Cardinali, & legato, nomine nostro ad præsidendũ nuntijs, salutem, & Apostolicam benedictionem. Ad prudentis patrisfamilias officium, spectat: ea, quæ per seipsum commodè efficere non potest: ut per alios idoneos fiant, diligenter curare. Dudum siquidem, cùm, ex certis, tum expressis causis; bonum, opportunum, & expediens esse uideretur: ut sacrum, œcumenicũ, & generale concilium, per fœlicis recordationis Paulum papam tertium, prædecessorem nostrum indictum, ad ciuitatem Tridentinam reduceretur: Nos sperantes, per omnipotentis dei gratiam, & benignitatem, futurum: ut, reges omnes, & principes Christiani, iustis, piisq; , nostris, (in hac re) uotis annuerent, fauerent, & assisterent: uenerabiles fratres nostros, patriarchas, archiepiscopos, & episcopos, ac dilectos filios abbates, omnesq; alios, & singulos: qui de iure, uel consuetudine, aut priuilegio, concilijs generalibus interesse debent: hortati fuimus, requisiuimus, & monuimus: ut proximè futuris Kalendis maij: quam diem, ad ipsum concilium, in eo, in quo reperitur statu, resumendum, præuia matura deliberatione: ex certa nostra scientia, & de apostolicæ potestatis plenitudine, ac uenerabilium fratrum nostrorum, sanctæ Romanæ ecclesiæ Cardinalium consilio, & assensu: statuimns, decreuimus, & declarauimus: in ipsa ciuitate Tridentina, (legitimo cessante impedimento,) conuenire, & se congregare, ac ipsins concilij continuationi, & prosecutioni, omni mora postposita, incumbere, uellent: prout, in alijs nostris inde confectis literis, pleniùs continetur. Nos igitur, qui ætate nostra iam ingrauescente, & alijs multipliciter impediti, ad dictam ciuitatem ad præsens personaliter

accedere, & ipsi concilio, iuxta desiderium cordis nostri, interesse, nequimus: uolentes resumptionem, continuationem, & prosecutionem concilij huiusmodi, ex nostra absentia, non impediri: Te fili Marcelle cardinalis, fide feruentem: prudentia, scientia, ac rerum usu conspicuum: nostrum, & apostolicæ sedis, ad concilium huiusmodi, legatum de latere: ac uos fratres, Sebastiane Archiepiscope, & Aloysi episcope: pietate, & doctrina, ac rerum experientia, insignes: nostros, & ipsius sedis, ad dictum concilium, unà tecum fili Marcelle, cardinalis & legate, nomine nostro præsidendum, nuncios: cum speciali, & expresso mandato: necnon rati habitionibus, alijs clausulis in similibus apponi solitis: de simili eorundem fratrum nostrorum consilio, apostolica autoritate, tenore præsentium, constituimus, & deputamus: uosq; ad dictam ciuitatem Tridentinam, tanquam pacis angelos destinamus: ac uobis, nomine, & autoritate, nostris, eidem concilio præsidendi, ac illud reassumendi, continuandi, dirigendi, & prosequendi: necnon in illo, pro uestra pietate, & sapientia, ea omnia, quæ in præmissis, & circa ea necessaria & aliàs quomodolibèt opportuna esse, ac aliàs ad laudem, et honorem dei pertinere noueritis: (etiam si magis speciale mandatum exigant:) iuxta nostrarum prædictarum, ac indictionis, & aliarum ipsius prædecessoris super præmissis confectarum, & publicatarum literarum formam: faciendi, & exercendi, plenam, & liberam autoritatem: & tenore, prædictis: concedimus potestatem, & autoritatem, Hoc itaq; munus uobis iniunctum, ita implere studeatis: ut sperati fructus, inde proueniant: uosq;, à nobis commendationem, & à deo, bonorum operum retributore, fœlicitatis æternæ gloriam, consequi mereamini. Datis, pontificatus nostri, anno secundo.

MANDATVM IMPERATORIS.

AROLVS V. diuina fauente clementia, Romanorum Imp. Aug. ac Rex Germaniæ, Hispaniarum, utriusq; Siciliæ, Hierusalem, Hungariæ, Dalmatiæ, Croaciæ. etc. Archidux Austrię, Dux Burgundiæ, Brabantię. Comes Habspurgs, Flandriæ, & Tirolis. & c. Quum beatissimus in Christo pater, & . D. D. N. Iulius III. diuina prouidentia, S. R. ac uniuersalis ecclesiæ Pont. Max. D. N. R. sacrum, œcumenicum, & generale Concilium: per sanctitatis suæ prædecessorē fœlicis recor. Paulum, papam. III. indictū, et inceptū, et aliquandiù intermissum: ad tollenda religionis nostræ dissidia: quæ, in Germania, longo tēpore, maxima totius orbis Christiani perturbatione, uiguerunt: denuo ad ciuitatem Triden. reuocauerit: ac, per literas suę sanctitatis, ad calend. Maias, proximè præteritas, conuocauerit. Nos uerò, ob aduersam ualetudinem, cum qua aliquandiù iam continuò fermè conflictamur, tnm aliꝭs negotiꝭs impediti: quum eidem concilio, uti cupiebamus, personaliter interesse non possimus. Ne tamen muneri nostro, in re tam ardua, defuisse uideamur: operepretium duximus, mandatarios, & procuratores nostros, eò oblegare: ac proinde confisi de fide, probitate, et rerum experientia, ac, erga sacrosanctam religionem nostram orthodoxam, zelo, & pietate, uenerabilium deuotorum, ac generositate nobilium fidelium, nobis dilectorum, Hugonis, comitis à Monfort, don Francisci à Toleto, prioris monasteriꝭ reconuallensis, & Guillelmi à pictauia, Archidiaconi campaniæ, consiliarium nostrorum: eosdem, tam ratione Imperialis nostræ dignitatis, quam sustinemus, quàm regnorum, & prouinciarum, hæreditario iure, nobis spectantium: coniunctim, & separatim fecimus, creauimus, constituimus, & ordinauimus: atq; ex nunc, tenore præsentium, ex certa animi nostri scientia, et omnibus aliꝭs melioribus, medio, uia, iure et causa, quibus ualidiùs, et efficatiùs possumus, et debemus: solenniter facimus, et creamus, cōstituimus, et ordinamus nostros, ueros, legitimos, et indubitatos oratores, & mandatarios: dantes eis, & cuilibet eorum in solidum, amplam facultatem, & potestatem, ut omnes simul: aut tres, duo, uel

unus ipsorum: nomine nostro, in dicto Concilio œcumenico comparere: in omnibus sessionibus nostrum locum, uti oratores, & mandatarij nostri, habere: res, & negotia religionis, & fidei, & alia quæcunq; in prædicto concilio tractanda: unà cum alijs ibidem stantibus, reipublicæ christianæ principibus, eorúmue legatis, oratoribus, mandatarijs: consultare, agere, & tractare, illisq; omnibus, & per omnia, adesse: consilium, uotum, & decretum, nostro nomine, dare, impartiri, ac interponere: aliaq; omnia tractare, procurare, agere, concludere, & exercere debeant, & possint: quæ ad Dei gloriam, fidei unionem, & exaltationem, & reipublicæ christianæ honorem, commodum, & augmentum, pertinere: & in ipso concilio expedire, uisa fuerint: & quæ nos ipsi agere, tractare, procurare, & facere possemus, si, præmissis omnibus, & singulis, personaliter interessemus: etiam si talia essent, quæ mandatum exigerent magìs speciale, quàm præsentibus & expressum: ponentes idcircò præfatos oratores, & mandatarios nostros, quò ad præmissa, in locum & uicem personæ nostræ: promittentes, in uerbo nostro Cæsareo, nos habituros ratum, & gratum quicquid per ipsos oratores, mandatarios nostros, aut tres, duo, uel unum ipsorum, ad modum prænarratum, actum, procuratum, & gestum fuerit: dolo, & fraude penitus semotis. Harum testimonio literarum, sigilli nostri appensione, munitarum. Datis, in ciuite nostra Imp. Augusta uindelica, die I. mensis Iulij, anno M.D.LI. Imperij nostri XXXI. & regnorum nostrorum XXXVI.

C A R O L I.

Ad mandatum, Cæsareæ, & catholicæ M. proprium.

Ioannes Burger.

ORATIO, ORATORIS IMPERII, post præsentationem sui mandati.

Postquàm, intermissum annis aliquot sacrosanctũ Concil: (Illustriß. D., R. præsules, P. amplissimi) ad fidei, et religionis Christianæ incrementum, hæreses extirpandas, morumq; reformationem, non modò utilissimum, uerum, & necessarium: à sanctissimo Patre, Iulio tertio, pontifice maximo, Cæsar inuictissimus, in hac ciuitate Tridentina, prosequendum impetrauit: omnes, tam imperij Romani, quàm re-

gnorum suorum, & patrimonialium prouinciarum, præsules hortari, monere, frequenter etiam orare, ut, ad Concilium se conferrent, non destitit: quod equidem, & præsulum in hoc conuentu frequentia, & illustrissimorum sacri Romani imperij electorum præsentia, uel me tacente, attestatur. Nec his contentus Cæsar: quò maiorem: testatioremq; animi sui, erga sacram synodum, propensionem, ostenderet: præter fidelissimum, & iamdudum hoc munere fungentem, dominum Illustrissimum Franciscum à Toleto, unum ex hispaniarum regnis, ex patrimonialibus suis prouincijs: alterum me quoq; licèt indignum, ex Germania, ad ipsius uices, unà cum illo, hìc gerendas, oratorem, ac mandatarium constituit. Vnde magnum, animi Caroli, Cæsaris inuictissimi, erga religionem Christianam, ac germanicæ nationis salutem, extat argumentum. Vt uerò uoluntati clem. domini mei, morem gererem, eiusq; iussis obtemperarem: omissis rebus omnibus, huc me, quàm diligentissimè potui, contuli. Quamobrèm ego uos, præsules reuerendissimi, ac patres amplissimi, precor: ut, iuxta Cæsarei mandati tenorem, in eius me oratorem recipiatis. dixi.

RESPONSVM SYNODI, AD ORATOREM IMPERATORIS.

Illustres Domini.

ANDATVM Cæsareæ maiestatis, quod modò à dominationibus uestris exhibitum est, & coram patribus recitatum fuit: huic sanctæ Synodo iucundissimũ nuncium attulit. Quantùm enim, in hoc tam uniuersæ Christianæ reipub. salutari opere, de pijssima huius religione, & potentissimi principis animo, sibi polliceri possit: facilè, tum ex ipsius mandati lectione, tum ex personarum uestrarum destinatione, intellexit. Quarè, & dominationes uestras: quas, ob singularem earum prudentiam, & religionis studium, magno sibi adiumento fore sperat: grato, et beneuolo animo amplectitur: et mandatũ suæ Cæsareæ maiestatis, quantùm de iure potest, libentissimè admittit. Et, cùm de his omnibus, sancta Synodus, Deo benedicto gratias agat: simul, et diuinam clementiã, pro salute eiusdem maiestatis, & fœlici rerum ipsius euentu, assiduè precabitur.

Sacri

SACRI GENERALIS CONCILII TRIDENTINI, SVB IV- IVLIO TERTIO, PONTIFICE maximo, celebrati, Sessio prima, facta die Maij prima, M. D. LI.

N nomine sanctæ, & indiuiduæ Trinitatis, Patris, & filii, & Spiritus sancti, amen. Anno, à natiuitate Domini, millesimo quingẽtesimo quinquagesimo primo, Indictione nona, die uerò Veneris, prima mensis Maij, pontificatus, Sanctissimi Domini nostri Iulij, diuina prouidentia Papę tertij, anno secundo: R. & Illu. D. Marcellus, sanctæ Romanæ Ecclesiæ presbyter Cardinalis, de crescentiis: prælibati sanctissimi. D. N. Papæ de latere Legatus: ac R. D. Sebastianus pighinus, archiepiscopus sipontinus, & Aloysius Lypomanus, Episcopus Veronen. Apostolicæ sedis nuntii: unà cum reliquis reuerendis patribus, qui Tridenti aderant: de mane conuenerunt, in Ecclesia cathedrali sancti uigilij, ciuitatis Tridentinæ: in qua celebrarunt primam Sesſionem, huius sacri Concilii Tridentini, sub eodem sanctissimo D. N. Iulio. Vbi, celebrata priùs de spiritu sancto solenni missa: peractisq; consuetis cæremoniis: lectæ fuerunt literæ eiusdem sanctissimi D. N. Papæ, super reassumptione, & prosecutione, sacri, œcumenici, & generalis, concilii Tridentini. Deinde, R. D. Archiepiscopus Turritanus, conuersus ad patres: alta & intelligibili uoce, legit hæc duo, quæ sequuntur, decreta.

PRIMVM DECRETVM.

R. & Illus. D. & Reuerendi patres, placet ne uobis, ad laudem & gloriam, sanctæ & indiuiduæ trinitatis, patris, & fi-

lij, & spiritus sancti: ad incrementum, & exaltationem fidei, & religionis Christianæ: sacrum, œcumenicum, & generale Concilium Tridentinum: iuxta formam, & tenorem literarum sanctissimi D. N. reassumi debere, & procedendum esse ad ulteriora?

SECVNDVM DECRETVM.

R. & Illustris. Domini, reuerendiq; patres: placet ne uobis, proximè futuram Sessionem, habendam, & celebrandam esse, in Calendis Septembris? Quibus quidem lectis decretis: responsum est à patribus, placet. Et successiuè ab ipso Reuerendissimo, & Illustris. Domino Legato, declaratum est: Concilium ipsum resumptum esse: & procedendùm esse ad ulteriora.

Ego Angelus Massarellus, sacri Concil. Secretarius, scripta omnia, ita, ut notata sunt, acta fuisse: in quorum fidem, manu mea propria subscripsi.

Idem Angelus Massarellus Secretarius.

EXHORTATORIA ORATIO,

Reuerendissimorum sacri Concilij Tridentini præsidum nomine recitata Cal. Septem. M. D. LI.

VM post restitutam huc Synodum, patres amplissimi, recens, ijsq; peropportunus, ac nobis optatissimus, duorum clarissimorum Germaniæ præsulum, & eorundem sacri Romani Imperij principum electorum, aduentus, magnam spem attulerit nobis: fore, ut non solùm multi eiusdem nationis Episcopi, illorum exemplo, excitati: uerùm etiam alij quamplurimi, uarijs ex locis, propediem huc adsint: atq; ita, sacrum hoc Concilium, ad Dei omnipotentis honorem, prosequi, & peragere liceat. Nunc deniq; nostras esse partes duximus, pro loco, ac persona, quam sustinemus: ut, in

principio, & tanquàm limine actionum nostrarum, pauca uerba, uestri simul, & nostri hortandi, atq; admonendi causa, faciamus. Etsi enim uos, pro uestra pietate, & sapientia, ac studio salutis animarum: in tam graui Christianæ reipubl. tempore, ac necessitate: bonorum sacerdotum,& pastorum officio fungi, paratos esse, minimè dubitamus: tamen tanta est earum rerum, quas, præclarè inchoatas, Deo adiuuante, persequi, & ad exitum adducere instituimus, magnitudo: ut nulla, quæ nos uehementiùs excitet, & officij nostri sæpius admoneat, superuacanea uideri debeat oratio. Tollendæ enim nobis, ut scitis, atq; extirpandæ sunt hæreses: quibus,non sine maxima animarum iactura, longè, lateq; disseminatis, & indies longiùs serpentibus, miserandum in modum, Ecclesia scissa, lacerata, & perturbata est. Corrigenda,& reformanda est Ecclesiastica disciplina: quæ iamdiù deprauata, atq; corrupta, harum ipsarum hæresum, magna ex parte causa,origoq;, extitit. Postremò agẽdum est,de sedandis regum inter se,principumq;, discordijs: quibus effectum est, ut Christiana respublica, maximas intus, & foris, calamitates acceperit: &, impiorum hostium aucta potentia: nostris autem fractis, & debilitatis uiribus: salus iam, & libertas Christianorum omnium, atq; adeò ipsa fides, & religio, in summum, & extremum penè discrimen, adducta sit. Vnde autem nostræ hortationis initium aptius duxerimus: quàm ut nos, tantis, ac tam arduis rebus, non modò perficiendis, sed ne aggrediendis quidem,impares esse intelligamus? Quis enim oculos, ad tantarum rerum molem inspiciendam, attollens: inde eosdem,ad humanarum uirium exiguitatem considerandam,deijciens: hoc non intelligat: nequaquàm, tanto oneri subeundo, ac sustinendo,infirmitatem humanam posse sufficere? Nec uerò hoc, deterrendi uestri causa, dicimus: sed, ut nostram imbecillitatem agnoscentes, ad Dei opti. max. opem, & misericordiam, nobis confugiendum esse,statuamus. Ex eo enim,omnis (ut inquit apostolus) sufficientia nostra est. 2.Cor.3. Itaq; in illo, nostra omnis nobis spes, & fiducia, collocanda, & reponenda est: qui omnibus, dummodò in fide postulent, affluenter dat, & non improperat. Agitur ipsius religionis causa: agitur ecclesiæ salus: quã tantoperè dilexit,ut eã filij sui unigeniti,passione et morte redimendã putauerit. Vt supperioribus tẽporibus illi numquam defuit: ita nec

hoc quidem tempore, aut in posterum, unquam est defuturus. Iacta sunt, eo authore, harum rerum ferè omnium fundamenta. Profectò, cuius impulsu, atq; auxilio, opus iam institutum, & captum est: eodem quoq; uires subministrante, & nobiscum simul operante, absoluetur. Non est abbreuiata manus domini, ut ecclesiæ suæ opitulari non possit: neq; minuta clementia, ut nolit. Cuius quidem propitiæ uoluntatis, erga nos, cùm alia multa, tum hoc non minimum testimonium habemus: quòd hos duos germaniæ præsules, authoritate, prudentia, pietate præstantissimos, in eam mentem impulit: ut tam opportuno tempore: multis, et magnis, quibus impediebantur, difficultatibus, consilio, & uirtute superatis: ad hanc sacrosanctam synodum accederent. Nos modò, contrito, & humiliato corde, supplices, eius opem assiduè imploremus: quemadmodum paulò ante, more maiorum, atq; instituto fecimus. Intimo animi dolore, peccata nostra ingemiscamus: atq;, in bonis operibus, & dignis pœnitentiæ fructibus, ambulantes: animas nostras, & corda, spiritui sancto, tanquam sedes, ac templa munda, præbeamus: memores eius, quod scriptum est: Mundamini, qui fertis uasa Domini. Maxima semper, ut uos minimè præterit patres, generalium conciliorum uis: maxima fuit authoritas. Nec enim dubium est: quin eis (modò rectè, & ordine, habeantur) spiritus sanctus ipse præsideat. Etenim, si dominus noster, ubicunq; duo, aut tres, in nomine eius, fuerint congregati, in medio eorum se futurum esse confirmauit: quis eum, & sanctum ipsius spiritum, abesse putet, ab huiusmodi plurimorum patrum, & sacerdotum conuentu iusto, atq; legitimo: qui, quemadmodùm hic noster, propter causam fidei, & religionis: propter correctionem morum: propter pacem deniq; et tranquillitatem ecclesiæ: sit coactus? Itaq;, talium conciliorum scita: non hominum magis, quàm dei ipsius, existimantur esse decreta. horum exemplum nobis, primis illis ecclesiæ temporibus, spiritu sancto pleni, apostoli prodiderunt. Ad hoc remedium, maiores nostri deinceps, grauissimis ecclesiæ temporibus, confugerunt. Hoc, Arrianam illam sectam, toto terrarum orbe diffusam, tam inueteratam, tantis studijs, opibusq; potentissimorum principum defensam: Hoc, Macedonij, Nestorij, et Eutychetis hæresim, innumerabilesq; alias, sustulerũt. Hoc, sæpè sacerdotum, & populi uitam, ac mores reformarunt. Hoc,

Esa. 59.

Esa. 52.

Mat. 18.

seditionibus, & discordijs, aliquando agitatam ecclesiam, in quietum, & tranquillum statum, redegerunt. Quarè, magna spe, magno animo, patres, tam pias actiones, & tam christiano nomini salutares, persequamur. Hoc munus, hæ partes, hoc officium nostrum est: qui, hanc ob causam, ex tam distantibus, ac remotis regionibus, in hanc urbem conuenimus: ac primùm quidem, æterni Dei honor, & gloria, & sanctissimæ ipsius fidei, ac religionis, causa, nos moueat. Nam, cùm propter prauos, & corruptos mores, Dei uenerationem, cultum, & charitatem, ubiq; imminuta, tum uerò hæresibus, & impietate dogmatum, ueritatem, & synceritatem fidei, nusquam ferè non contaminatam, atq; pollutam, uideamus: Quis tam ingratus, ac tam immemor diuinorum munerum, ac beneficiorum erit: qui non Dei benedicti cultum, & gloriam, non cæteris modò rebus anteponat, sed uita, & anima sua, habeat chariorem? Qui, ut reliqua eius in humanum genus beneficia, quæ sunt innumerabilia, & longè maxima, omittamus: tantoperè nos, figmentum manuum suarum, luteum, amauit: quanquàm inimici ei essemus, & eo impiè relicto, ac repudiato, muta, & fragilia quædam simulachra coleremus: tamen, per unigeniti filij sui mortem crudelissimosq; cruciatus, nos sibi reconciliauerit: & Sathanæ dominatu, ac peccatorum mole oppressos, æternisq; supplicijs addictos, liberarit: atq; in filios, sibi in spem æternæ gloriæ, & cœlestis hæreditatis, adoptarit. Quòd si eius honori, & gloriæ, fideles omnes tantoperè inseruire oportet: quantò maiore studio, nos, quos ille sibi sacerdotes elegit, eius cultum, & religionem tueri, defendere, & conseruare debemus? Salus prætereà nos moueat animarum, pro quibus agnus ille immaculatus, D. N. Iesus Christus, suum in ara crucis sanctiss. & preciosiss. sanguinem effudit: quæ, cùm fidei, & custodiæ nostræ commissæ, & commendatæ fuerint, earum incolumitati à nobis, cura, & solicitudine prouidendum est: si officio nostro satisfacere: si nostri ipsorũ saluti, consulere uolumus. Væ enim ijs, qui dei opus negligenter faciunt. Væ nobis, si tam necessario tempore, officio ac muneri nostro defuerimus. Quas per Ezechielem minas Dominus pastoribus, oues sibi commissas negligentibus, intentauit? quàm acriter, quàm seuerè, quàm atrociter, gregem suum, se, de eorum manu, requisiturum esse, denunciauit? Qui, cùm primò

Hier. 48.

C. 34.

Ezech.34. *eorum negligentiam, his uerbis, accusasset: Quod infirmum fuit, non consolidastis: & quod ægrotum non sanastis: & quod confractum, non alligastis: & quod abactum, non reduxistis: & quod perierat, non quæsistis: Hæc paulò post adiunxit. Viuo ego: quòd pro eo, quòd facti sunt greges mei in rapinam & oues meæ in deuorationem omnium bestiarum agri: ecce ego ipse, super pastores, requiram gregem meum, de manu eorum. Quæ eadem ferè, quamquàm alijs uerbis, per Hieremiam minatus est. Vtinam uerò, patres (hæc magno animæ,* Hier. 2. *diceremus cum dolore) utinam hæc tam uehemens increpatio, in nostra tempora, minimè conueniret: non tantum ouium numerum desideraremus: non grex domini tantoperè disiectus, ac laceratus fuisset. Heu, quis tantam eius dissipationem, Dissipationem autem? imò uerò stragem, ac uastitatem, satis dignè possit deplorare? superat omnem, non orationis modò copiam, sed uim etiam doloris, tantæ, & tam luctuosæ cladis magnitudo. Expergiscamur igitur. Expergiscamur, per uiscera misericordiæ domini nostri Iesu Christi. Et quoniam ijs quæ interierunt, ouibus, amplius subuenire non possumus: demus saltem operam, ut tum ab ouili dominico adductas recuperemus, tum illas, quæ inde non exierunt, diligentiùs in posterum custodiamus. Non de salute tantùm eorum agitur: nostra quoq; ipsorũ salus agitur. Neque perire illæ: incuria nostra, possunt: quin id animabus nostris exitiosum futurum sit. Earum à nobis rationem, in tremendo illo iudicio, is reposcet: qui illas sanguine suo redemptas, nobis pascendas, custodiendasq; commisit. Hinc nos uiuentis dei minæ commoueant: cuius in manus incidere, horrendum est, si officio nostro defuerimus. Inde parata nobis, laboris, & solicitudinis nostræ, merces excitet: si fuerit per nos Dominici gregis saluti prospectum, atq; consultum. Omittimus laudem, quæ ab omnibus non huius modò ætatis hominibus, sed ab omni posteritate, sacro huic concilio, sine dubio maxima tribuetur: & eam omittimus, propterea quòd minimè decet, nos, inanem istam, & falsam gloriam aucupari: aut in ea, ullum, rectè factorum, fructum ponere: Quod, qui faciunt, ij (ut Do-*

Mat.6. *minus in Euangelio inquit) mercedem iam suam receperunt. De uera illa, & solida, & sempiterna gloria, loquimur: quæ bonis operibus à Christo domino nostro, promissa, & præparata est.*

Etenim, si ijs, qui proximum suum esurientem, aut sitientem, aut nudum, cibo, potu, ueste, aut alijs huiusmodi charitatis officijs, iuuerint, regnum ab eo cæleste promissum est: quantò illud magis sperare is debebit, qui proximi, & fratris sui animam, ex ipsis sathanæ faucibus eripuerit? Quid? qui non de uno, aut altero fratre, sed de cuncto fidelium cœtu, & uniuersa republica christiana, optimè fuerit meritus: ipsamq; dei religionem, consilijs, & laboribus suis, instaurauerit: quantò maiora, ab illo omnium bonorum operum autore, & eodem remuneratore, præmia consequetur? Hæc sunt, quæ spectare, quæ intueri, quæ proposita habere, & possumus, & debemus. Hæc sunt, genere ipso ineffabilia: magnitudine, infinita: diuturnitate, perpetua, & sempiterna. Quamobrèm incumbamus patres, toto pectore, (ut aiunt,) ad sananda christianæ reipub. uulnera: incumbamus: quanta maxima possumus cura, & diligentia, ad eas actiones: ex quibus, ad deum honor: ad ecclesiam, salus: ad nos, æterna gloria, & fœlicitas peruentura est. Incredibile est, quibus piorum omnium uotis expetitum: qua lætitia cæptum: qua expectatione rursus restitutum huc fuerit instauratumque concilium. Persuasum, ijs est, & rectè persuasum, hoc unum esse remedium: quo ecclesiæ nauis, iam diù hæresum, & discordiarum procellis agitata, atque quassata: &, cùm, ui tempestatis, tum nautarum etiam negligentia, propè obruta: è periculo eripi, & tuto in portu possit collocari. Hæc ne eorum uota inania, has spes fallaces, hanc uoluptatem irritam, patiemur euadere? Quid reliquum erit ampliùs, quod sperent? quid superit, quod expectent? Si ullo unquam tempore, bonorum, & sapientium sacerdotum, ecclesia, fidem, auxiliumque implorauit: hoc tempore patres, hoc tempore maximè implorat: afflicta, uexata, lacerata, tot spoliata præsidijs, tot charissimis filijs orbata, supplex deo, & uobis, manus tendit: filios suos, è sinu sibi ereptos, recuperare, pia parens desiderat: &, cùm eorum desiderio angitur, tum de reliquorum etiam salute est solicita. Quas illa Deo grates aget? quanta præ lætitia, ac, uoluptate exultabit, si quod optat, per uos fuerit consecuta? quam ea res, non huic solùm, quæ in terris est: uerũ etiam illi cœlesti ecclesię, grata, iucũda, optataq; accidet? Etenim si uel uno peccatore in terris penitentiã agente, beatę illę mentes, tantopere in cœlo Luc. 15.

gaudent: quid tot populis, ad ueritatis lucem, & rectam uiuendi rationem reuocatis, futurum esse censemus? Ipsum profectò cælũ, Eccl. hac unione, & religionis, ac disciplinæ Ecclesiast. instauratione, lætabitur. Et terra, ob factoris sui gloriam, iubilabit: ac, domino nobis placato, atq; propitio, lætiores posthàc dies, fæliciora tempora, uberiores terræ fructus, erunt. Reliquum est, patres amplissimi, ut uos, pro officio nostro admoneamus: tametsi grauitas, & sapientia uestra, minimè admonitionem nostram desideret: ut hæc, quæ pro totius Ecclesiæ salute agere molimur,
Gal.6. *in spiritu lenitatis, & mansuetudinis, quemadmodùm sanctæ huic Synodo dignum est, agantur. Facessat hinc omnis, huius sacrosancti cœtus maiestate, indigna contentio. Facessat omne odium, omnis uerborum immoderatio. Sit summa inter nos, ut debet charitas, summa animorum consensio, summa concordia. Nemo nostrum, quæ sua sunt, quærat: sed quæ Iesu Christi. Deniq; meminerimus huic conuentui, Deum ipsum, nostrorum consiliorum, & actionum omnium, spectatorem, ac iudicem esse affuturum. Cui salus est, & honor, in secula seculorum.*

AMEN.

DECRETVM SECVNDAE SESSIONIS, CALENDIS Septembribus, Tridenti habitæ. M. D. LI.

ACROSANCTA, œcumenica, & generalis, Tridentina Synodus, in ſpiritu ſancto legitimè congregata: quæ in proxima præterita Seſſione, ſequentem hanc hodie habendam, & ad ulteriora procedendum eſſe, decreuerat: cùm ob inclytæ Germaniæ nationis (cuius præcipuè cauſa agitur) abſentiam, procedere hactenùs diſtulerit: de, uenerabilium in Chriſto fratrum, & filiorum ſuorum, Moguntini, & Triuirenſis, Archiepiſcoporum, ac ſacri Romani Imperij Principum electorum, & complurium ipſius, aliarumq; prouinciarum Epiſcoporum, ſub hanc ipſam diem, aduentum, in domino exultans: & dignas, ipſi omnipotenti Deo, agens gratias: firmamq; ſpem concipiens, quàmplurimos, tam ipſius Germaniæ, quàm aliarum nationum prælatos, & ſui officij debito, & hoc exemplo commotos, propediem eſſe uenturos: futuram ſeſſionem, ad quadrageſimam diem, quæ erit. xi. menſis Octobris proximè ſequentis, indicit. Et Concilium ipſum, in ſtatu, in quo reperitur, proſequendo: cùm, in præteritis ſeſſionibus, de ſeptem ſacramentis nouæ legis, in genere: & in ſpecie, de baptiſmate, & confirmatione diffinitum fuerit: ſtatuit, & decreuit: de ſanctiſſimæ euchariſtiæ ſacramento: necnon quod ad reformationem attinet, de reliquis, quæ ad faciliorem, & commodiorem prælatorum reſidentiam, pertinent, agi, & tractari, debere. Ac monet, & hortatur omnes patres: ut interim. D. N. Ieſu Chriſti exemplo, quantum tamen humana fragilitas patietur, ieiunijs, & orationibus uacent. Vt tandem placatus (qui in ſecula ſit benedictus Deus) corda hominum, ad uerè ſuæ fidei agnitionem, & ſanctæ matris Eccleſiæ unitatem, ac rectè uiuendi normam, reducere dignetur.

Concordat cum originali. In cuius fidem, ego Angelus Maſſarellus, ſacri Concilij, Secretarius, ſubſcripſi manu propria.

SESSIO HÆBITÆ

XI. OCTOBRIS.

CELEBRAVIT AUTEM MISSAM summam, Episcopus Maioricensis. Orationemq; habuit Archiepiscopus Turritanus.

Decretum, de Sanctissimo Eucharistiæ sacramento, publicatum in tertia Sessione Tridentina, sub Iulio Papa tertio die XI. Octobris

M. D. L I.

ACROSANCTA, œcumenica, & generalis, Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata: præsidentibus in ea, eisdem, sanctæ sedis apostol. legato, & nuncijs.

Etsi in eum finem, non absque peculiari scilicet, ductu, & gubernatione conuenerit: ut ueram, & antiquam, de fide, & sacramentis, doctrinam exponeret: & ut hæresibus omnibus, & alijs grauissimis incommodis, quibus dei Ecclesia miserè nunc exagitatur, & in multas & uarias partes scinditur, remedium afferret: hoc præsertim iam inde à principio in uotis habuit, ut stirpitus conuelleret zizaniam execrabilium errorum, & schismatum, quam inimicus homo ijs nostris calamitosis temporibus, in doctrina fidei, usu, & cultu sacrosanctæ eucharistiæ superseminauit. Quam alioqui saluator noster, in Ecclesia sua, tanquàm symbolum reliquit, eius unitatis, & charitatis: qua Christianos omnes, inter se coniunctos, & copulatos esse, uoluit. Itaq; eadem sacrosancta synodus, sanam, & sinceram illam, de uenerabili hoc, & diuino eucharistiæ sacramento, doctrinam tradens: quam semper catholica Ecclesia, ab ipso Iesu Christo, domino nostro, & eius apostolis erudita, atq; à spiritu sancto, illi omnem ueritatem indies suggerente, edocta, retinuit: & ad finem usq; seculi conseruabit: omnibus Christi fidelibus interdicit: ne posthàc de sanctissima eucharistia, aliter credere, docere, aut prædicare audeant: quàm ut est, hoc præsenti decreto, explicatum, atq; diffinitum.

De reali præsentia, domini nostri Iesu Christi, in eucharistiæ sacramento. Cap. I.

Principiò docet sancta synodus, & apertè, ac simpliciter profitetur: in almo sanctæ eucharistiæ sacramento, post panis, & uini consecrationem D. N. Iesum Christum, uerum deum, atq; hominem, uerè, realiter, ac substantialiter, sub specie illarum rerum sensibilium contineri. Nec enim hæc inter se pugnant, ut ipse saluator noster, semper ad dexteram patris in cœlis assideat, iuxta modum existendi naturalem: &, ut multis nihilominùs alijs in locis, sacramentaliter præsens, sua substantia nobis adsit: ea existendi ratione, quam, etsi uerbis exprimere uix possumus: possibilem tamen esse deo, cogitatione per fidem illustrata, assequi possumus: & constantissimè credere debemus. Ita enim maiores nostri omnes, quotquot in uera Christi Ecclesia fuerunt: qui de sanctissimo hoc sacramento disseruerunt, apertissimè professi sunt: hoc tam admirabile sacramentum, in ultima cœna, redemptorem nostrum instituisse: cùm post panis, uiniq; benedictionem: se, suum ipsius corpus, illis præbere, ac suum sanguinem: disertis, ac perspicuis uerbis testatus est. Quæ uerba, à sanctis euangelistis commemorata, & à diuo paulo posteà repetita: cùm propriam illam, & apertissimam significationem præseferant, secundum quam à patribus intellecta sunt: indignissimum sanè flagitium est: ea, à quibusdam contentiosis, & prauis hominibus, ad fictitios, & imaginarios tropos, quibus ueritas carnis, & sanguinis Christi negatur, contra uniuersum Ecclesiæ sensum detorqueri: quæ, tanquàm columna, & firmamentum ueritatis, hæc, ab impijs hominibus excogitata commenta, uelut sathanica, detestata est: grato semper, & memore animo, præstantissimum hoc Christi beneficium agnoscens.

De ratione institutionis huius sanctissimi Sacramenti. Cap. II.

Ergo saluator noster: discessurus ex hoc mundo ad patrem, sacramentum hoc instituit: in quo diuitias diuini sui, erga homines, amoris uelut effudit: Memoriam faciens mirabilium suorum. Psal. 110. *Et, in illius sumptione, colere nos sui memoriam præcepit: suamq; annunciare mortem: donec ipse ad iudicandũ mundum ueniat.* Mat. 26. 1 Cor. 11. *Sumi autem uoluit sacramentum hoc, tanquam spi-*

ritalem animarum cibum: quo alantur, & consortentur uiuen-
Io. 6 tes, uita illius, qui dixit: Qui manducat me, & ipse uiuet propter me: & tanquàm antidotum, quo liberemur à culpis quotidianis, & à peccatis mortalibus præseruemur. Pignus præterea id esse uoluit, futuræ nostræ gloriæ, & perpetuæ fælicitatis, à Deo: quæ symbolum unius illius corporis, cuius ipse caput existit: cuiq; nos tanquàm membra, arctissima, fidei, spei, & charitatis connexione, astrictos esse uoluit: ut idipsum omnes diceremus, neq; essent in nobis schismata.

Contra Messalianos et Armenos

Eph. 4.

De excellentia sanctissimæ eucharistiæ, super reliqua sacramenta. Cap. III.

Commune hoc quidem est sanctissimæ eucharistiæ, cum cæteris sacramentis, symbolum esse, rei sacræ, & inuisibilis gratiæ formam uisibilem: uerùm, illud in ea excellens, & singulare reperitur: quòd reliqua sacramenta, tunc primùm sanctificandi uim habent, cùm quis illis utitur: at in eucharistia ipsa, sanctitatis autor, ante usum est. Nondum enim eucharistiam de manu domini, apostoli susceperant: cùm uerè tamen ipse affirmaret, corpus suum esse, quod præbebat. Et semper hæc fides, in ecclesia dei, fuit: statim post consecrationem, uerum domini nostri corpus, uerumq; eius sanguinem, sub panis & uini specie, unà cum ipsius anima, et diuinitate existere: sed corpus quidem sub specie panis, & sanguinem sub uini specie, ex ui uerborum; ipsum autem corpus sub specie uini, & sanguinem sub specie panis, animamque sub utraque, ui naturalis illius connexionis & concomitantiæ, qua partes christi domini, qui iam ex mortuis resurrexit, non ampliùs moriturus, inter se copulantur: diuinitatem porrò, propter admirabilem illam eius, cum corpore, & anima, hypostaticam unionem. Quapropter, uerissimum est, tantundem sub altera specie, atq; sub utraq;, contineri: totus enim & integer Christus, sub panis specie, & sub quauis ipsius speciei parte: totus item sub uini specie, & sub eius partibus, existit.

Lucæ. 22
Marci. 14.

De transubstantiatione. Cap. IIII.

Quoniam autem Christus, redemptor noster, corpus suum, id, quod sub specie panis offerebat, uerè esse dixit: ideo persuasum semper, in ecclesia dei, fuit: idq; nunc denuo, sancta hæc syno-

dus declarat: per consecrationem panis, & uini, conuersionem fieri totius substantiæ panis, in substantiam corporis Christi, Domini nostri: & totius substantiæ uini, in substantiam sanguinis eius: quæ conuersio conuenienter, et propriè à sancta catholica ecclesia, transubstantiatio est appellata.

De cultu, & ueneratione, huic sanctissimo sacramento exhibenda. Cap. V.

Nullus itaq; dubitandi locus relinquitur: cùm omnes Christi fideles, pro more, in catholica ecclesia, semper recepto: latriæ cultum: qui uero deo debetur: huic sanctissimo sacramento, in ueneratione adhibeant. Neque enim minùs est adorandum: quòd fuerit à domino, ut sumatur, institutum. Nam illum eundem deum, præsentem in eo, adesse credimus: quem pater æternus, introducens in orbem terrarum, dicit: Et adorent eum omnes angeli Dei: quem Magi procidentes, adorauerunt: quem denique; in Galilea, ab Apostolis adoratum fuisse, scriptura testatur. Heb. 1. Ps. 96. Mat. 2 Mat. 28.

Declarat præterea sancta synodus: piè, & religiosè admodùm, in dei ecclesia, inductum fuisse hunc morem: ut singulis annis, peculiari quodam, & festo die, præcelsum hoc, & uenerabile sacramentum, singulari ueneratione, ac solennitate, celebraretur: utq; in processionibus, reuerenter, & honorificè, illud per uias, & loca publica, circumferretur. Aequissimum est enim, sacros aliquos statutos esse dies: cùm christiani omnes, singulari, ac rara quadam significatione, gratos, & memores testentur animos, erga communem dominum, & redemptorem, pro tam ineffabili, & planè diuino beneficio: quo mortis eius uictoria, & triumphus repræsentatur. Ac sic quidem oportuit, uictricem ueritatem, de mendacio, & hæresi, triumphum agere: ut eius aduersarij, in conspectu tanti splendoris, & in tanta uniuersæ ecclesiæ lætitia positi: uel debilitati, & fracti, tabescant: uel pudore affecti, & confusi, aliquando resipiscant.

De asseruando Eucharistiæ sacramento, & ad infirmos deferendo. Cap. VI.

Consuetudo asseruandi in sacrario sanctam eucharistiam, adeò antiqua est, ut eam, sæculum etiam Niceni concilij, agnouerit. Porrò, deferri ipsam sacram eucharistiam ad infirmos, &

in hunc usum in ecclesiis conseruari:præterquàm quòd cum summa æquitate, & ratione, coniunctum est: tum multis in concilijs præceptum inuenitur: & uetustissimo catholicæ ecclesiæ more, est obseruatum. Quarè sancta hæc synodus, retinendum omninò salutarem hunc & necessarium morem, statuit.

De præparatione, quæ adhibenda est: ut dignè quis sanctam eucharistiam percipiat. Cap. VII.

Si non decet, ad sacras ullas functiones quempiam accedere, nisi sanctè: certè, quò magis sanctitas, & diuinitas, cœlestis huius sacramenti, uiro christiano comperta est: eò diligentiùs cauere ille debet, ne absq; magna reuerentia, & sanctitate, ad id percipiendum, accedat: præsertim cùm illa, plena formidinis, uerba, apud apostolum legamus: Qui manducat, & bibit, indignè: iudicium sibi manducat, & bibit: non diiudicans corpus domini. Quarè communicare uolenti, reuocandum est in memoriam eius, præceptum: Probet autem seipsum homo. Ecclesiastica autem consuetudo declarat, eam probationem necessariam esse: ut nullus sibi conscius mortalis peccati, quantumuìs sibi contritus uideatur, absque præmissa sacramentali confessione, ad sacram eucharistriam accedere debeat: quod à christianis omnibus, etiam ab ijs sacerdotibus, quibus, ex officio, incubuerit celebrare, hæc sancta synodus, perpetuò seruandum esse, decreuit: modò non desit illis copia confessoris. Quòd si, necessitate urgente, sacerdos, absq; præuia confessione, celebrauerit: quamprimùm confiteatur.

1 Cor. 11.

De usu admirabilis huius sacramenti. Cap. VIII.

Quò ad usum autem, rectè, & sapienter, patres nostri, tres rationes, hoc sanctum sacramentum accipiendi, distrinxerunt. Quosdam enim docuerunt, sacramentaliter duntaxat id sumere: ut peccatores. alios tantùm spiritualiter: illos nimirum, qui uoto, propositum illum cœlestem panem edentes, fide uiua, quæ per dilectionem operatur, fructum eius, & utilitatem sentiunt. tertios porrò, sacramentaliter simul et spiritualiter. ij autē sunt, qui ita se priùs probant, & instruunt: ut, uestem nuptialem induti, ad diuinam hanc mensam accedant. In sacramentali autem sumptione, semper in ecclesia Dei, mos fuit, ut laici, à sacerdo-

tibus communionem acciperent: sacerdotes autem celebrantes, seipsos communicarent: qui mos, tanquàm ex traditione aposto lica descendens, iure, ac meritò, retineri debet.

Demum uerò, paterno affectu, admonet sancta synodus, hor tatur, rogat, obsecrat, per uiscera misericordiæ Dei nostri: ut om nes, & singuli, qui christiano nomine censentur, in hoc unitatis signo, in hoc uinculo charitatis, in hoc concordiæ symbolo, iam tandem aliquando conueniant, & concordent. Memoresq́;, tantæ maiestatis & tam eximij amoris, Iesu Christi domini nostri: qui, dilectam animam suam, in nostræ salutis pretium: & carnem suam, nobis dedit ad manducandum: hæc sacra mysteria, corporis, & sanguinis eius, ea fidei constantia, & firmitate, ea animi deuotione, ea pietate & cultu, credant, et uenerentur: ut panem illum supersubstantialem, frequenter suscipere possint. Et is, uerè eis sit animæ uita, & perpetua sanitas mētis: cuius uigore confortati, ex huius miseræ peregrinationis itinere, ad cœlestem patriam peruenire ualeant: eundem panem angelorum, quem modò sub panis uelaminibus edunt, absque ullo uelamine manducaturi. Ps. 110.

Quoniam autem non est satis ueritatem dicere, nisi & detegantur, & refellantur errores: placuit sanctæ synodo, hos canones subiungere: ut omnes, iam agnita doctrina catholica, intel ligant quoq́;, quæ illis hæreses caueri, uitariq́; debeant.

CANONES DE SACRAMENTO Eucharistiæ.

Primus canon.

Si quis negauerit: in sanctissimo Eucharistiæ sacramento contineri, uerè, realiter, & substantialiter, corpus, & sanguinem, unà cum anima, et diuinitate, domini nostri Iesu Christi: ac proinde totum Christum: sed dixerit, tantummodò esse in eo, ut in signo: uel figura: aut uirtute: anathema sit.

Canon. II.

Si quis dixerit: in sacrosanctæ eucharistiæ sacramento, remanere substantiam panis, & uini, unà cum corpore, & sanguine domini nostri Iesu Christi: negaueritq́; mirabilem illam,

& singularem conuersionem, totius substantiæ panis, in corpus, & totius substantiæ uini, in sanguinem: manentibus duntaxàt speciebus panis, & uini: quam quidem conuersionem, catholica Ecclesia, aptissimè, transubstantiationem appellat: anathema sit.

Canon. III.

v. Tr. Cath. Veri. 122. Juenin Comment. Histor. et Dogmat. de Sacram. Dissert. 4. q. 4. c. 2. art. 4. pag. 210

Si quis negauerit: in uenerabili sacramento eucharistiæ, sub unaquaq; specie: & sub singulis, cuiusq; speciei, partibus: separatione facta, totum Christum contineri: anathema sit. Armeni

Canon. IIII.

v. Triumph. Cath. Veri. 120

Si quis dixerit: peracta consecratione, in admirabili eucharistiæ sacramento, non esse corpus, & sanguinem, domini nostri Iesu Christi: sed tantùm in usu, dum sumitur: non autem ante, uel post: & in hostijs, seu particulis consecratis, quæ post communionem reseruantur, uel supersunt, non remanere uerum corpus Domini: anathema sit. Martinus Bucerus Argentoratensis

Canon. V.

v. Tr. Cath. Veri. 137. Juenin Comment. hist. et Dogmat. de Sacram. Diss. 4. qu. 7. pag. 233

Si quis dixerit: uel præcipuum fructum, sanctissimæ eucharistiæ, esse remissionem peccatorum: uel ex ea, non alios effectus prouenire: anathema sit. Armeni

Canon. VI.

v. Promptuarium Catholicum ... 125. 150. 206. 2. Id. del Prompt. ... v. Juenin Comment. histor. et Dogmat. de Sacram. Dissert. 4. q. 7. c. 3. pag. 211

Si quis dixerit: in sancto eucharistiæ sacramento, Christum, unigenitum Dei filium, non esse cultu latriæ, etiam externo, adorandum: atq; ideo nec festiua peculiari celebritate uenerandum: neq; in processionibus, secundum laudabilem, & uniuersalem Ecclesiæ sanctæ ritum, & consuetudinem, solenniter circum gestandum: uel non publicè, ut adoretur, populo proponendum: & eius adoratores, esse idolatras: anathema sit. Chemnitius

Canon. VII.

v. Tr. Cath. Ver. 120.

Si quis dixerit: non licere, sacram eucharistiam in sacrario reseruari: sed statim post consecrationem, astantibus necessariò distribuendam: aut non licere, ut illa ad infirmos honorificè deferatur: anathema sit. v. Juenin Comment. histor. et Dogmatic. de Sacram. Dissert. 4. q. 7. c. 3. pag. 211.

Canon.

Canon. VIII.

Si quis dixerit: Christum, in eucharistia exhibitum, spiritualiter tantùm manducari: & non etiam sacramentaliter, ac realiter: anathema sit.

Canon. IX.

Si quis negauerit: omnes, & singulos Christi fideles, utriusq; sexus: cùm ad annos discretionis peruenerint: teneri, singulis annis, saltem in Paschate, ad communicandum: iuxta præceptum sanctæ matris ecclesiæ: anathema sit.

Canon. X.

Si quis dixerit: non licere sacerdoti celebranti, seipsum communicare: anathema sit.

Canon. XI.

Si quis dixerit: solam fidem, esse sufficientem præparationem, ad sumendum sanctissimum eucharistiæ sacramentum: anathema sit. Et, ne tantum sacramentum, indignè, atq; ideo in mortem, & condemnationem sumatur: statuit, atq; declarat, ipsa sancta Synodus: illis, quos conscientia peccati mortalis grauat, quantumcunq; etiam se contritos existiment, habita copia confessoris, necessariò præmittendam esse confessionem sacramentalem. Si quis autem, contrarium docere, prædicare, uel pertinaciter asserere, seu etiam publicè disputando defendere, præsumpserit: eo ipso excommunicatus existat.

DECRETVM SVPER REFORmationem, publicatum, Sessione habita XI. Octobris. M. D. LI.

Eadem sancta Tridentina synodus, præsidentibus in ea, eisdem, sanctæ sedis apostolicæ, Legato, & Nuncijs: intendens nonnulla statuere: quæ ad iurisdictionem pertinent Episcoporum: ut, iuxta proximæ Sessionis decretum; illi, in commissis sibi Ecclesiis, eò libentiùs resideant, quò facilius, & commodius, sibi subiectos regere, & in uitæ, ac morum honestate, continere potuerint: illud primùm eos admonendos censet: ut, se pastores,

non præcursores, esse meminerint: atq; ita præesse sibi subditis oportere: ut non in eis dominentur: sed illos, tanquàm filios, & fratres diligant: elaborentq;, ut hortando, & monendo, ab illicitis deterreant: ne, ubi deliquerint, debitis eos pœnis coërcere, cogantur. Quos tamen, si quid per humanam fragilitatem
2.Tim. 4 *peccare contigerit: illa apostoli est ab eis seruanda præceptio: ut illos arguant, obsecrent, increpent, in omni bonitate, & patientia: cùm sæpe plus, erga corrigendos, agat beneuolentia, quàm austeritas: plus exhortatio, quàm comminatio: plus charitas, quàm potestas. Sin autem, ob delicti grauitatem, uirga opus fuerit: tunc cum mansuetudine rigor, cum misericordia iudicium, cum lenitate seueritas adhibenda est: ut, sine asperitate, disciplina populis salutaris, ac necessaria, conseruetur: &, qui correcti fuerint, emendentur: aut si resipiscere noluerint, cæteri (salubri in eos animaduersionis exemplo) à uitijs deterreantur: Cùm sit diligentis, & pij simul, pastoris officium, morbis ouium, leuia primùm adhibere fomenta: post, ubi morbi grauitas, ita postulet, ad ueriora, & grauiora remedia descendere: sin autem nec ea quidem proficiant illis submouendis, cæteras saltem oues à contagionis periculo liberare.*

Cùm igitur rei criminum, plerunq; ad euitandas pœnas, & Episcoporum subterfugienda iudicia, quærelas, & grauamina simulent: &, appellationis diffugio, iudicis processum impediant: ne remedio, ad innocentiæ præsidium instituto, ad iniquitatis defensionem abutantur: atq; ut huiusmodi eorum calliditati, & tergiuersationi occurratur: ita statuit, & decreuit.

Canon. I.

In causis uisitationis, & correctionis, siue habilitatis, & inhabilitatis, necnon criminalibus, ab episcopo, seu illius in spiritualibus uicario generali: ante diffinitiuam sententiam, ab interlocutoria, uel alio quocunq; grauamine, non appelletur: nec episcopus, seu uicarius, appellationi huiusmodi, tanquàm friuolæ, deferre teneatur: sed ea, ac quacunq; inhibitione, ab appellationis iudicio emanata, necnon, omni stylo, & consuetudine, etiam immemorabili, contraria non obstante, ad ulteriora ualeat procedere: nisi grauamen huiusmodi per diffinitiuam sententiam reparari, uel ab ipsa diffinitiua appellari, non possit: qui-

bus casibus, sacrorum, & antiquorum canonum statuta, illibata persistant.

Canon. II.

A sententia episcopi, uel ipsius in spiritualibus uicarij generalis, in criminibus, appellationis causa (ubi appellationis locus fuerit:) si apostolica authoritate, in partibus, eam committi contigerit: metropolitano, seu illius etiam uicario in spiritualibus generali: aut si ille aliqua de causa suspectus foret, uel ultra duas legales dictas distet, seu ab ipso appellatum fuerit, uni ex uicinioribus episcopis, seu illorum uicarijs, uon autem inferioribus iudicibus, committatur.

Canon. III.

Reus, ab episcopo, aut eius uicario in spiritualibus generali, in criminali causa, appellare coram iudice possit: ei, ad quem appellauit, acta primæ instantiæ omnino producat: & iudex nisi illis uisis, ad eius absolutionem minimè procedat: is autem, à quo appellatum fuerit, intra xxx. dies, acta ipsa postulanti gratìs exhibeat: alioqui absque illis, causa appellationis huiusmodi, prout in iustitia sua asserit, terminetur. Cùm uerò tam grauia nonnunquàm sint delicta, ab ecclesiasticis commissa personis: ut, ob eorum atrocitatem è sacris ordinibus deponendæ, & curiæ sint tradendæ sæculari: in quo secundùm sacros canones, certus episcoporum numerus requiritur: quos si omnes adhibere difficilè esset, debita iuris executio differretur: si quando autem interuenire possent, eorum residentia intermitteretur; propterea statuit, & decreuit.

Canon. IIII.

Episcopo, per se, seu illius uicarium in spiritualibus generalem, contra clericum in sacris etiam presbyteratus ordinibus constitutum, etiam ad illius condemnationem, necnon uerbalē depositionem: & per seipsum etiam, ad actualem, atq; solennem degradationem ab ipsis ordinibus, & gradibus ecclesiasticis: in casibus, in quibus aliorum episcoporum præsentia, in numero à canonibus diffinitio requiritur: & absq; illis procedere liceat: adhibitis tamen, & in hoc sibi assistentibus, totidem abbatibus, usum mitræ et baculi, ex priuilegio apostolico habentibus: si in ciuitate, aut diœcesi reperiri, & commodè interesse, possint.

Alioquin alijs personis, in ecclesiastica dignitate constitutis, quæ ætate graues, ac iuris scientia commendabiles, existant.

Et quoniam ~~post~~ perfectas causas, quæ tamen satìs probabiles uidentur, interdum accidit: ut nonnulli eiusmodi gratias extorqueant, per quas, pœnæ, illis, episcoporum iuxta seueritatem inflictæ, aut remittuntur omnino, aut minuuntur: cùm non ferendum sit, ut mendacium, quod tantoperè Deo displicet, non modò ipsum impunitum sit, uerùm etiam alterius delicti ueniam impetret mentienti: idcircò, ut sequitur, statuit, et decreuit.

Canon. V.

Episcopus apud ecclesiam suam residens, de surreptione, et obreptione gratiæ: quæ super absolutione alicuius publici criminis, uel delicti, de quo ipse inquirere cæperat: aut remissione pœnæ, ad quam criminosus per eum condemnatus fuerit: falsis precibus impetratur: per seipsum, tanquam sedis apostolicæ delegatus, etiam summariè cognoscat: ipsamq; gratiam, postquam per falsi narrationem, aut ueri taciturnitatem, obtentam esse, legitimè constiterit, non admittat.

Quoniam uerò subditi episcopo: tametsi iure correpti fuerint, magnoperè tamen eum odisse: & tanquàm iniuria affecti sint, falsa illi crimina obijcere, solent: ut quoquo pacto possint, ei molestiam exhibeant: cuius uexationis timor, plerunq; illum, ad inquirenda, & punienda eorum delicta, segniorem reddit: idcircò, ne ij, magno suo, & ecclesiæ incommodo, gregem sibi creditum relinquere: ac, non sine episcopalis dignitatis diminutione, uagari, cogantur, ita statuit, & decreuit.

Canon. VI.

Episcopus: nisi ob causam, ex qua deponendus, siue priuandus ueniret: etiam si ex officio, aut per inquisitionem seu denuntiationem, uel accusationem, siue alio quouis modo procedatur: ut personaliter compareat, nequaquam citetur, uel moneatur.

Canon. VII.

Testes in causa criminali, ad informationem, uel iudicia, seu aliàs in causa principali, contra episcopum: nisi contestes, & bonæ conuersationis, existimationis, & famæ fuerint, non re-

cipiantur: & si, odio, temeritate, aut cupiditate, aliquid deposue rint, grauibus pœnis multentur.

Canon. VIII.

Causæ episcoporum, cùm, pro criminis obiecti qualitate, comparere debeant: coram pontifi. maximo referantur, ac per ipsum terminentur.

DECRETVM PROROGATIONIS, diffinitionis quatuor articulorum de sacramento Eucharistiæ, et salui conducti, protestantibus dandi, publicatum in sessione. XI. *Octob.* M. D. LI.

Eadem sancta synodus, errores omnes, qui super hoc sanctissimo sacramento repullularunt, tanquam uepres ex agro domini co euellere, ac omnium fidelium saluti prospicere, cupiens, quotidianis precibus, deo omnipotenti piè oblatis: inter alios ad hoc sacramentum pertinentes articulos, diligentissima ueritatis catholicæ inquisitione tractatos: plurimis, accuratissimisq; pro rerum grauitate disputationibus habitis: cognitis quoque præstantissimorum theologorum sententijs: hos etiam tractabat. An necessarium sit ad salutem, & diuino iure præceptum: ut singuli Christifideles, sub utraq; specie, ipsum uenerabile sacramentum accipiant: & nec minùs sumat, qui sub altera, quàm, qui sub utraq; communicat: & an errauerit sancta mater ecclesia laycos, & non celebrantes sacerdotes, sub panis specie duntaxàt communicando. Et an paruuli etiam communicandi sint. Sed quoniã ex nobilissima Germaniæ prouincia, ij, qui se protestantes nominant, super his ipsis articulis, antequàm diffiniantur, audiri à sancta synodo cupiunt: & eam ob causam, fidem publicam ab illa postularunt: ut, ipsis tutò huc uenire & in hac urbe commorari, ac liberè coram synodo dicere, atq; proponere quæ senserint, & posteà, cùm libuerit: recedere liceat: sancta ipsa synodus, licèt magno desiderio, eorum aduentum, multos anteà menses, expectarit: tamen ut pia mater, quæ ingemiscit, et parturit, summoperè id desiderans, ac laborans, ut in hijs, qui christiano no-

mine censentur, nulla sint schismata, sed quemadmodùm eundem omnes Deum, & redemptorem agnoscunt, ita idem dicant, idem credant, idem sapiant: confidens in Dei misericordia: & sperans fore, ut illi in sanctissimam, & salutarem, unius fidei, spei, charitatisq; concordiam redigantur: libenter eis, in hac re, morem gerens: securitatem, & fidem, ut petierunt, publicam, quam saluum conductum uocant, quò ad se pertinet, eius, qui infrascriptus erit, tenoris, dedit, atq; concessit: & eorum causa, diffinitionem illorum articulorum, ad secundam sessionem, distulit. Quam ut illi commodè ei interesse possent, in diem festum conuersionis .D. Pauli: quæ erit uigesima quinta die, mensis Ianuarij, anni sequentis: indixit. Illudq; prætereà statuit: ut in eadem sessione, de sacrificio missæ agatur: propter magnam utriusq; rei, connexionem: Intereà, sessione proxima, de pœnitentiæ, & extremæ unctionis sacramentis, tractandum. Illam autem die festo. D. Catherinæ uirginis, & martyris (qui erit uigesima quinta Nouembris) habendam esse decreuit. Simulq; in utraq; materia reformationis prosequatur.

SALVVS CONDVCTVS, DATVS protestantibus, in sessione habita XI. Octobris. M. D. LI.

ACROSANCTA generalis Tridentina synodus, in spiritu sancto legitimè congregata: præsidentibus in ea, eisdem, sanctæ sedis Apostolicæ, Legatis & Nuntijs.

Omnibus, & singulis, siue Ecclesiasticis, siue secularibus personis, uniuersæ Germaniæ, cuiuscunq; gradus, status, conditionis, & qualitatis sint: quæ ad œcumenicum hoc, & generale Concilium accedere uoluerint: ut de ijs rebus, quæ in ipsa synodo tractari debent, omni libertate conferre, proponere, & tractare: ac, ad ipsum œcumenicum Concilium, liberè, & tutò uenire, & in eo manere, & commorari: ac articulos, quot illis uidebitur, tam scripto, quàm uerbo, offerre, proponere: & cum patribus, siue ijs, qui ab ipsa sancta Synodo delecti fuerint, conferre: & absq; ullis conuitijs,

& contumelijs disputare: necnon quando illis placuerit, recedere possint, & ualeant: publicam fidem, & plenam securitatem, quam saluum conductum appellant: cum omnibus, & singulis clausulis, & decretis necessarijs, & opportunis: etiam si specialiter, & non per uerba generalia exprimi deberent, quæ pro expressis haberi uoluit: quantùm ad ipsam sanctam Synodum spectat, concedit. Placuit præterea sanctæ synodo: ut, si pro maiori libertate, ac securitate eorum, certos, tam pro commissis, quàm pro committendis, per eos delictis, iudices eis deputari cupiant: illos sibi beneuolos nominent: etiam si delicta ipsa, quantumcunq; enormia, ac hæresim sapientia, fuerint.

Angelus Massarellus, Secretarius.

R. PATRES, ET ORATORES: qui adfuerunt in Sessione, quæ habita fuit, undecima Octobris.

R. Marcellus tituli sancti Marcelli, Cardinalis Crescentius, Legatus Concilij à latere, patria Romanus.

Præsidentes Concilij.

Sebastianus Pighinus, archiep. Sipontinus. — Resan.
Aloysius Lypomanus, Episc. Veronen. — Venetus.
Christophorus Madrucius, tituli sancti cęsarei in palatio. S. Rom. eccle. Cardinalis. & princeps Trident. de Madrutio.

Electores, & principes, sacri Rom. Imp.

Sebastianus ab Huysteyn, archiep. Maguntin. — Germ.
Ioannes Comes ab Iisemburh, archiep. Treueren. — Germanus.
Adolphus Schanburg, archiep. Colonien. — German.

Oratores Imperatoris.

Hugo Comes à Monfort, & Rotenfels, orator Imperij. — Germanus.
Franciscus à Toleto, prior Reconuallensis, orator Cæsaris. — Hispanus.
Guilhelmus à Pictauia, Archidiaconus Campaniæ, orator flandriæ. — Flandrus.

Oratores regis Romanorum.

Paulus de Gregorianis episc. Zagabrien. *Hunga.*

Federicus Mansia, episc. Vienensis. *Germanus.*

Archiepiscopi.

Archiepiscopus Turritanus. Antibaren. Vpsalen. Panormitanus. Granaten. Calaritan.

Episcopi.

Episcopus Feltrensis. Senobricensis. s. Marci. Maioricen. Camarinensis. Castellimaris. Lancianensis. Alguerensis. Mitiensis. Siracusan. Bigorniensis. Bellicastrensis. Bizont. Auriensis. Pacensis. Argentin. Constantien. Oscen. Clodien. Solonen. Calagurritan. Eluensis. Ecneden. Monopothanus. Legion. Oueten. Triden. Iacoren. Gnichxersis. Astoricen. Verdunien. Salaminen. Bosen. Mutinen.

Abbates & generales.

Gerardus Hamericurth, abbas Bortini, ordinis Carmelitarum. *Germanus.*

Marcus de Brixida, abbas sancti uitalis, de Rauēna, ordinis sancti Benedicti. *Italus.*

Eusebius de Parma, abbas sanctæ Mariæ gratiarum, diœces. Placen. eiusdem ordinis. *Italus.*

Christophorus Patauinus, generalis ordinis sancti Augustini. *Italus.*

Oratores Marchionis Brandeburgensis.

Christophorus, de Straffen.

Ioannes Hofmannus.

Angelus Massarellus, sacri Concilij, Secretarius.

Ioannes baptista Castellus, promotor Concilij: Italus. *Bononien.*

Ludouicus Firmanus, magister cæremoniarum. *Italus.*

Doctrina

DOCTRINA DE SANCTISSIMIS, POENITENTIAE, & extremæ unctionis sacramentis: publicata in Sessione quarta Tridentina, die uigesima quinta Nouembris.

M. D. LI.

ACROSANCTA, œcumenica, & generalis, Tridentina Synodus, in spiritu sancto legitimè congregata: præsidentibus in ea, eisdem, sanctæ Apostolicæ sedis, Legato, & Nuncijs: quamuìs in decreto de iustificatione, multus fuerit, de pœnitentiæ sacramento, propter locorum cognationem, necessaria quadam ratione, sermo interpositus: tanta nihilominùs, circa illud, nostra hac ætate, diuersorum errorum, est multitudo: ut non parum publicæ utilitatis retulerit, de eo exactiorem, & pleniorem diffinitionem tradidisse: in qua, demonstratis, & conuulsis, spiritus sancti præsidio, uniuersis erroribus, catholica ueritas, perspicua, & illustris fieret: quam nunc, sancta hæc Synodus, Christianis omnibus, perpetuò seruandam proponit.

De necessitate, & institutione, sacramenti pœnitentiæ. Cap. I.

Si ea, in regeneratis omnibus, gratitudo erga Deum esset: ut iustitiam, in baptismo, ipsius beneficio, & gratia, susceptam, constanter tuerentur: non fuisset opus, aliud, ab ipso baptismo, sacramentum, ad peccatorum remissionem, esse institutum. Quoniam autem Deus, diues in misericordia, cognouit figmentum nostrum: illis etiam uitæ remedium contulit, qui sese posteà in peccati seruitutem, & dæmonis potestatem tradidissent: sacramentum uidelicèt pœnitentiæ: quo lapsis, post baptismum, beneficium mortis Christi applicatur. Fuit quidem pœnitentia uniuersis hominibus, qui se mortali aliquo peccato inquinassent, quouis tempore, ad gratiam, & iustitiam, assequendam neces-

ſaria : illis etiam, qui baptiſmi ſacramento ablui petiuiſſent : ut, peruerſitate abiecta, & eliminata, tantam Dei offenſionem, cum peccati odio, & pio animi dolore, deteſtarentur. Vnde propheta ait, Conuertimini, & agite pœnitentiam ab omnibus iniquitatibus ueſtris : & non erit uobis in ruinam iniquitas. Dominus etiam dixit : Niſi pœnitentiam egeritis, omnes ſimiliter peribitis. Et princeps Apoſtolorum Petrus, peccatoribus baptiſmo initiandis, pœnitentiam commendans dicebat: Pœnitentiam agite, & baptizetur unuſquisq; ueſtrum. Porrò nec ante aduentũ Chriſti, pœnitentia erat ſacramentum : nec eſt, poſt aduentum illius, cuiquàm ante baptiſmum. Dominus autem ſacramentum tunc præcipuè inſtituit, cùm à mortuis excitatus, inſuflauit in diſcipulos ſuos, dicens : Accipite Spiritum ſanctum : quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis : & quorum retinueritis, retenta ſunt. Quo tam inſigni facto, & uerbis tam perſpicuis, poteſtatem remittendi, & retinendi peccata : ad reconciliandos fideles, poſt baptiſmum, lapſos : Apoſtolis, & eorum legitimis ſucceſſoribus, fuiſſe communicatam, uniuerſorum patrum conſenſus ſemper intellexit. Et Nouatianos, remittendi poteſtatem olim pertinaciter negantes, magna ratione, Eccleſia catholica, tanquàm hæreticos exploſit, atq; condemnauit. Quarè ueriſſimum hunc illorum uerborum Domini ſenſum, ſancta hæc ſynodus probans, & recipiens : damnat eorum commentitias interpretationes : qui, uerba illa, ad poteſtatem prædicandi uerbum Dei, & Chriſti Euangelium annunciandi : contra huiuſmodi ſacramenti inſtitutionem : falsò detorquent.

Ezech. 18

Lucæ 13

Act. 2

Ioan. 20

De differentia ſacramenti pœnitentiæ, et baptiſmi. C. II.

Cæterùm hoc ſacramentum, multis rationibus, à baptiſmo differre dignoſcitur. Nam præterquàm quòd materia, & forma, quibus ſacramenti eſſentia perficitur, longiſſimè diſſident : conſtat certè, baptiſmi miniſtrum, iudicem eſſe, non oportere : cùm Eccleſia in neminem iudicium exerceat, qui non priùs in ipſam, per baptiſmi ianuam, fuerit ingreſſus : Quid enim mihi (inquit Apoſtolus) de his, qui foris ſunt iudicare? Secus eſt de domeſticis, quos Chriſtus Dominus lauacro baptiſmi, ſui corporis membra ſemel effecit : nam hos, ſi ſe poſteà crimine aliquo contaminauerint, non iam repetito baptiſmo ablui, cùm id, in

1 Cor. 5

Ecclesia catholica, nulla ratione liceat: sed ante hoc tribunal, tanquàm reos, sisti uoluit: ut, per sacerdotum sententiam: non semel, sed quoties ab admissis peccatis, ad ipsum pœnitentes confugerint, possent liberari. Alius est prætereà baptismi, & alius pœnitentiæ fructus: per baptismum enim Christum induentes, noua prorsus in illo efficimur creatura, plenam & integram peccatorum omnium remissionem consequentes: ad quam tamen nouitatem, & integritatem, per sacramentum pœnitentiæ, sine nostris magnis fletibus, & laboribus, diuina id exigente iustitia, peruenire nequaquàm possumus: ut meritò pœnitentia, laboriosus quidam baptismus, à sanctis patribus dictus fuerit. Est autem hoc sacramentum pœnitentiæ, lapsis post baptismum, ad salutem necessarium: ut, nondum regeneratis, ipse baptismus.

De partibus, & fructu, huius sacramenti. C. III.

Docet prætereà sancta synodus, sacramenti pœnitentiæ formam, in qua precipuè ipsius uis sita est, in illis ministri uerbis positam esse: ego te absoluo &c. Quibus quidem, de ecclesiæ sanctæ more, preces quedam laudabiliter adiunguntur: ad ipsius tamen formæ essentiam nequaquàm spectant: neq;, ad ipsius sacramenti administrationem, sunt necessariæ. Sunt autem quasi materia huius sacramenti, ipsius pœnitentis actus, nempe contritio, confessio, et satisfactio: qui, quatenùs in pœnitente, ad integritatem sacramenti, ad plenamq;, & perfectam peccatorum remissionem, ex Dei institutione, requiruntur: hac ratione, partes pœnitentiæ dicuntur. Sanè uerò res, & effectus, huius sacramenti: quantùm ad eius uim, & efficaciam pertinet: reconciliatio est cum Deo: quam interdum in uiris pijs, & cum deuotione hoc sacramentum percipientibus, conscientiæ pax, ac serenitas, cum uehementi spiritus consolatione, consequi solet. Hæc de partibus, & effectu, huius sacramenti, sancta synodus tradens, simul eorum sententias damnat: qui, pœnitentiæ partes, incussos conscientiæ terrores, & fidem, esse contendunt.

De contritione. Cap. IIII.

Contritio, quæ primum locum inter dictos pœnitentis actus habet: animi dolor, ac detestatio est, de peccato commisso: cum proposito non peccandi de cætero. Fuit autem quouis tempore, ad impetrandam ueniam peccatorum, hic contritionis motus, ne- Contritionis diffinitio.

cessarius: & in homine post baptismũ lapso, ita demum præparat ad remissionem peccatorum: si cum fiducia diuinæ misericordiæ, & uoto præstandi reliqua, coniunctus sit, quæ ad ritè suscipiendum hoc sacramentum requiruntur. Declarat igitur sancta synodus, hanc contritionem: non solùm cessationem à peccato, & uitæ nouæ propositum, & inchoationem: sed ueteris etiam odium continere, iuxta illud: Proijcite à uobis omnes iniquitates uestras, in quibus præuaricati estis: & facite uobis cor nouum, & spiritum nouum. Et certè, qui illos sanctorum clamores considerauerit: Tibi soli peccaui, & malum coram te feci: Laboraui in gemitu meo, lauabo per singulas noctes lectum meum: Recogitabo tibi omnes annos meos, in amaritudine animæ meæ: & alios huiusmodi generis: facilè intelliget, eos, ex uehementi quodam ante actæ uitæ odio, & ingenti peccatorum detestatione, manasse. Docet præterea: etsi contritionem hanc aliquando charitate perfectam esse contingat, hominemq; Deo reconciliare, priusquàm hoc sacramentum actu suscipiatur: ipsam nihilominus reconciliationem, ipsi contritioni, sine sacramenti uoto, quod in illa includitur, non esse ascribendam. Illam uerò contritionem imperfectam, quæ attritio dicitur: quoniam, uel ex turpitudinis peccati consideratione, uel ex gehennæ, & pœnarum metu, communiter concipitur: si uoluntatem peccandi excludat, cum spe ueniæ: declarat, non solùm non facere hominem hypocritam: uerùm etiam donum dei esse, & spiritus sancti impulsum: non adhuc quidem inhabitantis, sed tantùm mouentis, quo pœnitens adiutus, uiam sibi ad iustitiam parat: & quamuis sine sacramento pœnitentiæ, per se, ad iustificationem perducere peccatorem nequeat: tamen eum ad dei gratiam, in sacramento pœnitentiæ impetrandam disponit. Hoc enim timore utiliter concussi Niniuitæ, ad Ionæ prædicationem, plenam terroribus, pœnitentiam egerunt: & misericordiam à domino impetrarunt. Quamobrèm falsò quidam calumniantur catholicos scriptores, quasi tradiderint sacramentum pœnitentiæ, absq; bono motu suscipientium, gratiam conferre: quod nunquam ecclesia Dei docuit, nec sensit: sed & falsò docent, contritionem esse extortam, & coactam: non liberam, & uoluntariam.

Ezech. 18. Psal. 50. Psal. 6 Esa. 38

quae vera sit contritio quae ipsa [illegible], non absque tamen sacramenti confessionis Voto.

Attritio quid.

Attritionis impotentia et efficacia qualis.

x v. Giorn. Litt. [illegible] 90.

De confessione. Cap. V.

Ex institutione sacramenti pœnitentiæ iam explicata, uni-

uersa ecclesia semper intellexit, institutam etiam esse à Domino, integram peccatorum confessionem: & omnibus post baptismum lapsis, iure diuino, necessariam existere. Quia dominus noster Iesus Christus, è terris ascensurus ad cœlos, sacerdotes, sui ipsius, uicarios reliquit, tanquàm præsides, & iudices: ad quos omnia mortalia crimina deferantur, in quæ Christi fideles ceciderint: quò, pro potestate clauium, remissionis, aut retentionis peccatorum sententiam pronuncient. Constat enim sacerdotes iudicium hoc incognita causa, exercere non potuisse: neq; æquitatem quidem, illos, in pœnis iniungendis, seruare potuisse: si in genere dumtaxàt, & non potius in specie, ac sigillatim, sua ipsi peccata declarassent. Ex his colligitur: oportere, à pœnitentibus omnia peccata mortalia, quorum, post diligentem sui discussionem, conscientiam habent, in confessione recenseri: etiam si occultissima illa sint: & tantùm aduersus duo ultima decalogi præcepta commissa: quæ nonnunquam animum grauiùs sauciant, & periculosiora sunt his, quæ in manifesto admittuntur. Nam uenialia, quibus à gratia Dei non excludimur, & in quæ frequentiùs labimur: quanquàm rectè, & utiliter, citraque omnem præsumptionē, in confessione dicantur: quod piorum hominum usus demonstrat: taceri tamen citra culpam, multisq; alijs remedijs expiari, possunt. Verùm, cùm uniuersa mortalia peccata, etiam cogitationes, homines iræ filios, & Dei inimicos reddant: necessum est omnium etiam ueniam, cum aperta, & uerecunda confessione, à Deo quærere. Itaque dum omnia, quæ memoriæ occurrunt, peccata, Christi fideles confiteri audent: proculdubiò omnia diuinæ misericordiæ, ignoscenda, exponunt. Qui uerò secus faciunt, & scienter aliqua retinent: nihil diuinæ bonitati, per sacerdotem remittendum, proponunt. Si enim erubescat ægrotus, uulnus medico detegere, quod ignorat: medicina non curat. Colligitur prætereà, etiam eas circunstantias in confessione explicandas esse, quæ speciem peccati mutant: quòd sine illis peccata ipsa, neq; à pœnitentibus integrè exponantur, nec iudicibus innotescant: & fieri nequeat, ut de grauitate criminum rectè censere possint: & pœnam, quam oportet, pro illis, pœnitentibus imponere. Vnde alienum à ratione est, docere: circunstantias has, ab hominibus ociosis, excogitatas fuisse: aut unam tantùm circunstantiam confitendam esse: nempe peccasse in fratrem. Sed & im-

pium eſt, confeſſionem, quæ hac ratione fieri præcipitur, impoſſibilem dicere: aut carnificinam illam conſcientiarum appellare. Conſtat enim, nihil aliud, in eccleſia, à pœnitentibus exigi: quã, ut, poſtquàm quisq; diligentiùs ſe excuſſerit, & conſcientiæ ſuæ ſinus omnes, & latebras explorauerit: ea peccata confiteatur, quibus ſe dominum, & Deum ſuum, mortaliter offendiſſe, meminerit. Reliqua autem peccata, quæ diligenter cogitanti non occurrunt, in uniuerſum, eadem confeſſione incluſa eſſe intelliguntur. Pro quibus, fideliter, cum propheta, dicimus: ab occultis meis munda me Domine. Ipſa uerò, huiuſmodi confeſſionis, difficultas, ac peccata detegendi uerecundia, grauis quidem uideri poſſet: niſi tot, tantisq; commodis, & conſolationibus, releuaretur: quæ omnibus, dignè ad hoc ſacramentum accedentibus, per abſolutionem certiſſimè conferuntur. Cæterùm, quò ad modum confitendi, ſecretò, apud ſolum ſacerdotem: et ſi Chriſtus non uetuerit, quin aliquis in uindictam ſuorum ſcelerum, & ſui humiliationem, cùm ob aliorum exemplum, tum ob eccleſiæ offenſæ ædificationem, delicta ſua publicè confiteri poſſit: non eſt tamen hoc diuino præcepto mandatum, nec ſatìs conſultè, humana aliqua lege, præciperetur: ut delicta præſertim ſecreta, publica eſſent confeſſione aperienda. Vnde, cùm à ſanctiſſimis, & antiquiſſimis, patribus, magno unanimiq; conſenſu, ſecreta confeſſio ſacramentalis: qua ab initio eccleſia ſancta uſa eſt, & modò etiã utitur: fuerit ſemper commendata: manifeſtè refellitur inanis eorum calumnia, qui eam à diuino mandato alienam: & inuentum humanum eſſe: atque à patribus, in Concilio Lateranen. congregatis, initium habuiſſe: docere non uerentur. Nec enim, per Lateranen. concilium, eccleſia ſtatuit: ut Chriſti fideles confiterentur: quod, iure diuino, neceſſarium, & inſtitutum eſſe, intellexerat: ſed, ut præceptum confeſſionis, ſaltem ſemel in anno, ab omnibus, & ſingulis, cùm ad annos diſcretionis perueniſſent, impleretur. Vnde iam in uniuerſa eccleſia, cum ingenti animarum fructu, fidelium obſeruatur mos ille ſalutaris confitendi: ſacro illo, & maximè acceptabili tempore quadrageſimæ: quem morem hæc ſancta ſynodus maximè probat, & amplectitur, tanquàm piè & meritò, retinendum.

Pſal. 18

De miniſtro, & abſolutione, huius ſacramenti.

Cap. VI.

Circa ministrum autem huius sacramenti, declarat sancta synodus, falsas esse, & à ueritate euangelij penitus alienas, doctrinas omnes: quæ ad alios quosuis homines, præter episcopos, & sacerdotes, Clauium ministerium pernitiosè extendunt: putantes, uerba illa Domini, Quæcunq; alligaueritis super terrã, erunt alligata et in cœlo: et quæcunq; solueritis super terrã, erunt soluta, & in cœlo: & Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis: & quorum retinueritis, retenta sunt: ad omnes Christi fideles, indifferenter, & promiscuè, contra institutionem huius sacramenti, ita fuisse dicta: ut quiuis potestatem habeant, remittendi peccata: publica quidem, per correptionem, si correptus acquieuerit: secreta uerò, per spontaneam confessionem, cuicunque factam. Docet quoq; etiam sacerdotes, qui peccato mortali tenentur, per uirtutem spiritus sancti in ordinatione collatam, tanquàm Christi ministros, functionem remittendi peccata exercere: eosq; prauè sentire, qui in malis sacerdotibus, hanc potestatem non esse contendunt. Quamuìs autem absolutio sacerdotis, alieni beneficij sit dispensatio: tamen non est solùm nudum ministerium, uel annunciandi Euangelium, uel declarandi remissa esse peccata: sed, ad instar actus iudicialis, quo ab ipso uelut à iudice, sententia pronunciatur. Atque ideo non debet pœnitens, adeò sibi de sua ipsius fide blandiri: ut etiam si multa illi adsit contritio: aut sacerdoti animus, seriò agendi, & uerè absoluendi, desit: putet tamen se, propter suam solam fidem, uerè, & coram deo, esse absolutum: nec enim fides, sine pœnitentia, remissionem ullam peccatorum præstaret: nec is esset, nisi salutis suæ negligentissimus: qui sacerdotem, ioco se absoluentem, cognosceret: & non alium, seriò agentem, sedulò requireret.

Mat. 16
Ioan. 20

De casuum reseruatione.
Cap. VII.

Quoniam igitur natura, et ratio iudicij, illud exposcit: ut sententia, in subditos duntaxàt, feratur: persuasum semper, in ecclesia Dei, fuit: & uerissimum esse, synodus hæc, confirmat: nullius momenti, absolutionem eam, esse debere, quam sacerdos in

eum profert, in quem ordinariam, aut subdelegatã non habet iuris dictionem. Magnoperè uerò ad Christiani populi disciplinam pertinere, sanctissimis patribus nostris uisum est: ut attrociora quædã, et grauiora crimina, non à quibusuis, sed à summis dumtaxàt sacerdotibus absoluerentur. Vnde meritò põtifices maximi: pro suprema potestate, sibi, in Ecclesia uniuersa, tradita: causas aliquas criminum grauiores, suo potuerunt peculiari iudicio reseruare. Neq; dubitandum est: quando omnia, quæ à Deo sunt, ordinata sunt: quin hoc idem episcopis omnibus, in sua cuiq; diœcesi, in ædificationem tamen, non in destructionem liceat: pro illis, in subditos, tradita, supra reliquos inferiores sacerdotes, authoritate: præsertim quò ad illa, quibus excommunicationis censura annexa est. Hanc autem delictorum reseruationem, consonum est diuinæ authoritati, non tantùm in externa politia, sed etiam coram Deo, uim habere: ueruntamen, piè admodùm, ne hac ipsa occasione, aliquis pereat, in eadem Ecclesia Dei custoditum semper fuit: ut nulla sit reseruatio, in articulo mortis: atq; ideo omnes sacerdotes, quoslibet pœnitentes, à quibusuis peccatis, & censuris absoluere possint: extra quem articulum, sacerdotes: cùm nihil possint, in casibus reseruatis, ad unum: pœnitentibus persuadere nitantur, ut ad superiores, & legitimos iudices, pro beneficio absolutionis, accedant.

[illegible]

De satisfactionis necessitate, & fructu. Cap. VIII.

[illegible]

Demum quò ad satisfactionem, quæ ex omnibus pœnitentiæ partibus, quemadmodùm à patribus nostris, Christiano populo, fuit perpetuo tempore commendata: ita una, maximè nostra ætate, summo pietatis prætextu, impugnatur, ab his, qui speciem pietatis habent, uirtutem autem eius abnegarunt. Sancta Synodus declarat, falsum omnino esse, & à uerbo dei alienum: culpam à Domino nunquam remitti, quin uniuersa etiam pœna condonetur. Perspicua enim, & illustria, in sacris literis, exempla reperiuntur: quibus, præter diuinam traditionem, hic error quàm manifestissimè reuincitur. Sanè & diuinæ iustitiæ ratio exigere uidetur: ut aliter ab eo in gratiam recipiantur, qui ante baptismum per ignorantiam deliquerint: aliter uerò, qui semel à peccati: & dæmonis seruitute liberati, & accepto Spiritus sancti dono, scientes, templum Dei uiolare, & Spiritum sanctum contrista

Gen. 3
2.Reg. 12
Num. 12
& 20

contristare, non formidauerint. Et diuinam clementiam decet: ne ita nobis, absq; ulla satisfactione, peccata dimittantur: ut, occasione accepta, peccata leuiora putantes, uelut iniurij, & contumeliosi spiritui sancto, in grauiora labamur: thesaurizantes nobis iram, in die iræ. Proculdubiò enim magnoperè à peccato reuocant, & quasi freno quodam coërcent, hæ satisfactoriæ pœnæ: cautioresq;, & uigilantiores, in futurum, pœnitentes efficiunt: medentur quoq; peccatorum reliquijs, & uitiosos habitus, malè uiuendo comparatos, contrarijs uirtutum actionibus, tollunt. Neq; uerò securior ulla uia, in Ecclesia Dei, unquam existimata fuit: ad amouendum, imminentem à Domino pœnam: quàm ut hæc pœnitentiæ opera, homines, cum uerò animi dolore, frequentent. Accedit ad hæc, quòd, dum satisfaciendo, patimur pro peccatis: Christo Iesu, qui pro peccatis nostris satisfecit, ex quo omnis nostra sufficientia est, conformes efficimur: certissimamq; inde arram habentes, quòd si compatimur, & conglorificabimur. Neq; uerò, ita nostra est satisfactio hæc, quam pro peccatis nostris exoluimus, ut non sit per Christum Iesum: nam quod ex nobis, tanquam ex nobis, nihil possumus, eo cooperante, qui nos confortat, omnia possumus: ita non habet homo unde glorietur, sed omnis gloriatio nostra in Christo est: In quo uiuimus, in quo meremur, in quo satisfacimus: facientes fructus dignos pœnitentiæ: Qui ex illo uim habent: Ab illo offeruntur patri: & per illum acceptantur à patre. Debent ergo sacerdotes domini, quantum spiritus, & prudentia suggesserit: pro qualitate criminum, & pœnitentium facultate: salutares, & conuenientes satisfactiones iniungere: ne, si fortè peccatis conniueant, & indulgentiùs cum pœnitentibus agant, leuissima quædam opera pro grauissimis delictis iniungẽdo, alienorum peccatorum participes efficiantur. Habeant autem præ oculis: ut satisfactio, quam imponunt, non sit tantùm ad nouæ uitæ custodiam, & infirmitatis medicamentum: sed etiam ad præteritorum peccatorum uindictam, & castigationem: nam claues sacerdotum, non ad soluendum duntaxàt, sed & ad ligandum concessas etiam, antiqui patres, & credunt, & docent. Nec propterea existimarunt: sacramentum pœnitentiæ, esse forum iræ, uel pœnarum: sicut nemo unquam catholicus sensit, ex huiusmodi nostris satisfactionibus, uim meriti, & satisfactio-

Ioan. 17

nis domini nostri Iesu Christi, uel obscurari, uel aliqua ex parte imminui: quod, dum Nouatores intelligere uolunt, ita aptissimam pœnitentiam, nouam uitam esse docent, ut omnem satisfactionis uim, & usum tollant.

De operibus satisfactionis. Cap. IX.

Docet præterea: tantam esse, diuinæ munificentiæ, largitatem: ut non solùm pœnis, sponte à nobis, pro uindicando peccato, susceptis: aut sacerdotis arbitrio, pro mensura delicti impositis: sed etiam (quod maximum amoris argumentum est) temporalibus flagellis à deo inflictis, & à nobis patienter toleratis, apud Deum patrem, per Christum Iesum, satisfacere ualeamus.

Doctrina de sacramento extremæ unctionis. Cap. I.

Visum est autem sanctæ Synodo, præcedenti doctrinæ de pœnitentia, adiungere ea, quæ sequuntur, de sacramento extremæ unctionis: quod non modò pœnitentiæ, sed etiam totius Christianæ uitæ, quæ perpetua pœnitentia esse debet, consummatiuum existimatum est à patribus. Primùm itaq;, circa illius institutionem, declarat, & docet: quòd clementissimus redemptor noster, qui seruis suis, quouis tempore, uoluit de salutaribus remedijs, aduersus omnia omnium hostium tela, esse prospectum: quemadmodùm auxilia maxima in sacramentis alijs præparauit, quibus Christiani conseruare se integros, dum uiuerent, ab omni grauiore spiritus incommodo possint: ita extremæ unctionis sacrameuto, finem uitæ, tanquàm firmissimo quodam præsidio, muniuit. Nam, etsi aduersarius noster, occasiones per omnem uitam quærat, & captet, ut deuorare animas nostras quoquo modo possit: nullum tamen tempus est, quo uehementius ille omnes suæ uersutiæ neruos intendat, ad perdendos nos penitus: & à fiducia etiam, si possit, diuinæ misericordiæ, deturbandos: quàm, cùm impendere nobis exitum uitæ, prospicit. Instituta est autem sacra hæc unctio infirmorum, tanquàm uerè, & propriè sacramentum, noui testamenti, à Christo domino nostro:

Iac. 6 apud Marcum quidem insinuatum: per Iacobum autem Apo-

Mar. 6 13 stolum, ac domini fratrem, fidelibus commendatum, ac promulgatum. Infirmatur (inquit) quis in uobis, inducat presbyteros Ecclesiæ, & orent supra eum, ungentes eum oleo, in nomine

Et ungebant oleo multos aegrotos et sanabant.

Domini: & oratio fidei saluabit infirmum, & alleuiabit eum Dominus, & si in peccatis sit dimittentur ei. Quibus uerbis, ut, ex Apostolica traditione, per manus accepta, Ecclesia didicit: docet, materiam, formam, proprium ministrum, & effectum huius salutaris sacramenti. Intellexit enim Ecclesia, materiam, esse oleum, ab Episcopo benedictum. Nam unctio, aptissimè, Spiritus sancti gratiam, qua inuisibiliter anima ægrotantis inungitur, repræsentat: formam deinde, esse illa uerba: per istam unctionem &c. Res porrò, & effectus huius sacramenti, illis uerbis explicatur: Et oratio fidei saluabit infirmum, & alleuiabit eum Dominus: &, si in peccatis sit, dimittentur ei: res etenim, gratia est Spiritus sancti: cuius unctio, delicta (si quæ sint adhuc expianda) ac peccati reliquias, abstergit: & ægroti animam alleuiat, & confirmat: magnam in eo, diuinæ misericordiæ, fiduciam excitando: qua infirmus subleuatus, & morbi incommoda, ac labores leuius fert: & tentationibus dæmonis, calcaneo insidiantis, facilius resistit: & sanitatem corporis, interdum, ubi saluti animæ expedierit, consequitur. Iam uerò, quod attinet ad perscriptionem eorum, qui, & suscipere, & ministrare hoc sacramentum debent: haud obscurè fuit illud etiam in uerbis prædictis traditum: nam & ostenditur illic, proprios huius sacramenti ministros, esse Ecclesiæ presbyteros: quo nomine, eo loco, non ætate seniores, aut primores in populo, intelligendi ueniunt: sed aut Episcopi, aut sacerdotes, ab ipsis ritè ordinati, per impositionem manuum presbyteri. Declaratur etiam, esse hanc unctionem infirmis adhibendam: illis uerò præsertim, qui tam periculosè decumbunt, ut in exitu uitæ constituti uideantur: unde & sacramentum exeuntium, nuncupatur. Quòd si, infirmi, post susceptam hanc unctionem, conualuerint: iterum, huius sacramenti subsidio, iuuari poterunt, cùm in aliud simile Ecclesiæ, uitæ discrimen, inciderint. Quare nulla ratione audiendi sunt: qui, contra tam apertam, & dilucidam Apostoli Iacobi sententiam, docent: hanc unctionem, uel figmentum esse humanum, uel ritum à patribus acceptum: nec mandatum Dei, nec promissionem gratiæ, habentem: & qui illam iam cessasse asserunt, quasi ad gratiam curationum, duntaxàt in primitiua Ecclesia, referenda esset: & qui dicunt, ritum, & usum: quem sancta Romana Ecclesia, in huius sacramenti

administratione, obseruat: Iacobi Apostoli sententiæ repugnare: atq; ideo in alium commutandum esse: & deniq;, qui hanc extremam unctionem, à fidelibus, sine peccato, contemni posse, affirmant: hæc enim omnia manifestissimè pugnant, cum perspicuis, tanti Apostoli, uerbis. Nec profectò Ecclesia Romana, aliarum omnium mater, & magistra, aliud, in hac administranda unctione: quantùm ad ea, quæ huius sacramenti substantiam perficiunt: obseruat: quàm quod beatus Iacobus perscripsit. Nec uerò tanti sacramenti contemptus, absq; ingenti scelere, & ipsius spiritus sancti iniuria, esse posset.

Hæc sunt, quæ de pœnitentiæ, & extremæ unctionis, sacramentis, hæc, sancta œcumenica Synodus profitetur, & docet: atq; omnibus Christi fidelibus credenda, & tenenda proponit. Sequentes autem canones, inuiolabiliter, seruandos esse, tradit: &, asserentes contrarium, perpetuò damnat, & anathematizat.

CANONES DE SACRAMENTIS pœnitentiæ, & extremæ unctionis, publicati in sessione Tridentina, habita XXV. Nouembris. M. D. L. I.

Canon Primus.

Si quis dixerit: in catholica ecclesia, pœnitentiam non esse uerè, & propriè sacramentum, pro fidelibus, quoties post baptismum in peccata labuntur, ipsi deo reconciliandis, à Christo domino nostro institutum: anathema sit.

Canon. II.

Si quis sacramenta confundens, ipsum baptismum, pœnitentiæ sacramentum esse dixerit: quasi, hæc duo sacramenta, distincta non sint: atque ideo pœnitentiam, non rectè, secundam post naufragium tabulam, appellari: anathema sit.

Canon. III.

Jo. 20 Si quis dixerit: uerba illa Domini saluatoris: Accipite Spiritum sanctũ, quorũ remiseritis peccata remittuntur eis, et quorũ retinueritis retenta sunt: non esse intelligenda, de potestate remittendi, & retinendi peccata in sacramento pœnitentiæ: sicut

ecclesia catholica, ab initio, semper intellexit: detorserit autem, contra institutionem huius sacramenti, ad autoritatem prædicandi euangelium: anathema sit.

Canon. IIII.

Si quis negauerit, ad integram, & perfectam peccatorum remissionem, requiri tres actus in pœnitente: quasi materiam sacramenti pœnitentiæ: uidelicèt, contritionem, confessionem, et satisfactionem: quæ, tres pœnitentiæ partes, dicuntur: aut dixerit, duas tantùm esse pœnitentiæ partes, terrores. s. incussos conscientiæ, agnito peccato: & fidem conceptam ex euangelio, uel absolutione, qua credit quis, sibi per Christum remissa peccata: anathema sit.

Canon. V.

Si quis dixerit: eam contritionem, quæ paratur per discussionem: collectionem, & detestationem peccatorum: qua quis recogitat annos suos, in amaritudine animæ suæ: Esa. 38 *ponderando peccatorum suorum grauitatem, multitudinem, fœditatem, amissionem æternæ beatitudinis, & æternæ damnationis incursum: cũ proposito melioris uitæ: non esse uerum, & utilem dolorem, nec præparare ad gratiam: sed facere hominem hypocritam, & magìs peccatorem: demum illam: esse dolorem coactum, & non liberum ac uoluntarium: anathema sit.*

Canon. VI.

Si quis negauerit, confessionem sacramentalem, uel institutã, uel ad salutem necessariam esse, iure diuino: aut dixerit, modum secretè confitendi, soli sacerdoti: quem ecclesia catholica ab initio semper obseruauit, & obseruat: alienum esse ab institutione, & mandato Christi, et inuentum esse humanum: anathema sit.

Canon. VII.

Si quis dixerit: in sacramento pœnitentiæ, ad remissionem peccatorum, necessarium non esse, iure diuino, confiteri omnia, & singula peccata mortalia: quorum memoria, cũ debita, & diligenti præmeditatione, habeatur: etiam occulta, & quæ sunt contra duo ultima decalogi præcepta, & circunstantias, quæ peccati speciem mutant: sed eam confessionem tantùm esse utilem, ad erudiendum, & consolandum pœnitentem: & olim obserua-

tam fuisse tantùm ad satisfactionem canonicam imponēdam: aut dixerit, eos qui omnia peccata confiteri student, nihil relinquere uelle diuinæ misericordiæ ignoscendum: aut demum, non licere confiteri peccata uenialia: anathema sit.

Canon. VIII.

Si quis dixerit: confessionem omnium peccatorum, qualem Ecclesia seruat, esse impossibilem: & traditionem humanam, à pijs abolendam: aut ad eam non teneri omnes, et singulos, utriusque sexus, Christi fideles: iuxta magni Concilij Lateranen. constitutionem, semel in anno: & ob id, suadendum esse Christi fidelibus, ut non confiteantur tēpore quadragesimæ: anathema sit.

Canon. IX.

Si quis dixerit: absolutionem sacramentalem sacerdotis, non esse actum iudicialem, sed nudum ministerium, pronunciandi, et declarandi remissa esse peccata confitenti: modò tantùm credat, se esse absolutum: aut sacerdos, non seriò, sed ioco absoluat: aut dixerit, non requiri confessionem pœnitentis, ut sacerdos eum absoluere possit: anathema sit.

Canon. X.

Si quis dixerit: sacerdotes, qui in peccato mortali sunt, potestatem ligandi, & soluendi non habere: aut non solos sacerdotes, esse ministros absolutionis: sed omnibus, & singulis Christi fidelibus esse dictum: Quæcunque ligaueritis super terram, erunt ligata & in cœlo, & quæcunq; solueritis super terram, erunt soluta & in cœlo: & quorum remiseritis peccata remittuntur eis, et quorum retinueritis retenta sunt: quorum uerborum uirtute, quilibet absoluere possit peccata: publica quidem per correptionem duntaxàt, si correptus acquieuerit: secreta uerò, per spontaneam confessionem: anathema sit.

Canon. XI.

Si quis dixerit: Episcopos non habere ius reseruandi sibi casus, nisi quò ad externam politiam: atq; ideo casuum reseruationem non prohibere: quò minùs sacerdos à reseruatis uerè absoluat: anathema sit.

Canon. XII.

Si quis dixerit: totam pœnam, simul cum culpa, remitti semper à Deo: satisfactionemq́; pœnitentium, non esse aliam, quàm fidem, qua aprehendunt, Christū pro eis satisfecisse: anathema sit.

Canon. XIII.

Si quis dixerit: pro peccatis, quò ad pœnam temporalem, minimè Deo, per Christi merita, satisfieri pœnis, ab eo inflictis, et patienter toleratis: uel à sacerdote iniunctis: sed neq; sponte susceptis, ut ieiunijs, orationibus, eleemosinis, uel alijs etiam pietatis operibus: atque ideo optimam pœnitentiam, esse tantùm nouam uitam: anathema sit.

Canon. X IIII.

Si quis dixerit: satisfactiones, quibus pœnitentes per Christum Iesum peccata redimunt, non esse cultus Dei: sed traditiones hominum: doctrinam de gratia, & uerum Dei cultum, atq; ipsum beneficium mortis Christi, obseruantes: anathema sit.

Canon. X V.

Si quis dixerit: claues ecclesię esse datas tantùm ad soluendū, non etiam ad ligandum: & propterea sacerdotes, dum imponunt pœnas confitentibus, agere contra finem clauium, & contra institutionem Christi: & fictionem esse, quòd, uirtute clauium sublata, pœna æterna, & pœna temporalis, plerunq; exoluenda remaneat: anathema sit.

CANONES DE SACRAMENTO Extremæ unctionis.

Si quis dixerit: extremam unctionem, non esse uerè, & propriè sacramentum, à Christo domino nostro institutum, & à beato Iacobo apostolo promulgatum: sed ritum tantùm acceptum à patribus: aut figmentum humanum: anathema sit.

Canon. I I.

Si quis dixerit: sacram infirmorum unctionem, non conferre gratiam, nec remittere peccata, nec alleuiare infirmos: sed iam cessasse, quasi olim tantùm fuerit gratia curationū: anathema sit.

Canon. III.

Si quis dixerit: extremæ unctionis ritum, & usum, quem obseruat sancta Romana ecclesia, repugnare sententiæ beati Iacobi apostoli: ideoq; eum mutandum: posseq; à Christianis, absq; peccato, contemni: anathema sit.

Canon. IIII.

Si quis dixerit: presbyteros Ecclesiæ: quos beatus Iacobus, adducendos esse, ad infirmum ungendum, hortatur: non esse sacerdotes, ab Episcopo ordinatos: sed ætate seniores, in quauis communitate: ob idq; proprium extremæ unctionis ministrum, non esse solum sacerdotem: anathema sit.

DECRETVM, DE REFORMATIONE, publicatum in Sessione quarta, Concilij Tridentini, XXV. Nouembris. Anno. M. D. LI.

Proëmium.

Cùm propriè Episcoporum munus sit, subditorum omnium uitia redarguere: hoc illis præcipuè cauendum erit, ne clerici præsertim, ad animarum curam constituti, criminosi sint: néue inhonestam uitam, ipsis conniuentibus, ducant. Nam, si eos, prauis, & corruptis moribus esse permittant: quo pacto laicos, de ipsorum uitijs, redarguent? qui, uno ab eis sermone conuinci possent, quòd clericos ipsis patiantur esse deteriores. Qua etiam libertate, laicos corripere poterunt sacerdotes: cùm tacitè sibi ipsi respondeant, eadem se admisisse, quæ corripiunt? Monebunt propterea Episcopi suos clericos, in quocunque ordine fuerint: ut conuersatione, sermone, & scientia, commisso sibi Dei populo
Leuit. 19. & 20. *præeant: memores eius, quod scriptum est: Sancti estote, quia*
2.Cor.6 *& ego sanctus sum. Et iuxta Apostoli uocem: Nemini dent ullam offensionem, ut non uituperetur ministerium eorum: sed in omnibus exhibeant se, sicut ministros Dei: ne, illud prophetæ dictum, impleatur in eis. Sacerdotes mei contaminant sancta, & reprobant legem. Vt autem ipsi Episcopi id liberius exequi, ac quoquam prætextu desuper impediri nequeant: eadem sacrosancta Tridentina Synodus: præsidentibus in ea, eisdem Apostolice*

ſtolicæ ſedis, legato, & nuntijs: hos, qui ſequuntur, canones, ſtatuendos, & decernendos duxit.

Canon Primus.

Cùm honeſtiùs, ac tutiùs ſit ſubiecto, debitam præpoſitis obedientiam impendendo, in inferiori miniſterio deſeruire: quam, cum præpoſitorum ſcandalo, graduum altiorum appetere dignitatem: ei, cui, aſcenſus ad ſacros ordines, à ſuo prælato, ex quacunque cauſa, etiam ob occultum crimen: quomodolibèt etiam extra iudicialiter fuerit interdictus: aut qui à ſuis ordinibus, ſeu gradibus, uel dignitatibus Eccleſiaſticis, fuerit ſuſpenſus: nulla, contra ipſius prælati uoluntatem, conceſſa licentia, de ſe promoueri faciendo: aut ad priores ordines, gradus, & dignitates, ſiue honores, reſtitutio, ſuffragetur.

Canon. II.

Et quoniam nonnulli Epiſcopi Eccleſiarum, quæ in partibus infidelium conſiſtunt, clero carentes, & populo Chriſtiano: cùm ferè uagabundi ſint, & permanentem ſedem non habeant: non quæ Ieſu Chriſti, ſed alienas oues, inſcio proprio paſtore quærentes: dum, per hanc ſanctam Synodum, ſe pontificalia officia in alterius diœceſi (niſi de loci ordinarij expreſſa licẽtia, & in perſonas eidem ordinario ſubiectas tãtùm) exercere prohibitos uident: in legis fraudem, & contemptum, quaſi Epiſcopalem cathedram, in loco nullius diœceſis, ſua temeritate, eligunt: & quoſcunq; , ad ſe uenientes, etiam ſi ſuorum Epiſcoporum, ſeu prælatorum, literas commendatitias, non habeant, clericali caractere inſignire, & ad ſacros etiam presbyteratus ordines promouere præſumunt: quo plerunq; fit, ut minùs idonei, & rudes, ac ignari, & qui à ſuo Epiſcopo tanquam inhabiles, & indigni reiecti fuerunt: ordinati, nec diuina officia peragere, nec Eccleſiaſtica ſacramenta rectè ualeant miniſtrare. Nemo Epiſcoporum, qui titulares uocantur: etiam ſi in loco nullius diœceſis etiam exempto, aut aliquo monaſterio cuiuſuis ordinis reſederint, aut moram traxerint: uigore cuiuſuis priuilegij, ſibi de promouendo quoſcunque ad ſe uenientes, pro tempore conceſſi: alterius ſubditum, etiam prætextu familiaritatis continuæ commenſalitatis ſuæ, abſq; ſui proprij prælati expreſſo conſenſu, aut

S

literis dimissorijs, ad aliquos sacros, aut minores ordines, uel primam tonsuram promouere, seu ordinare ualeat: contra faciens, ab exercitio pontificalium, per annum: taliter uerò promotus, ab executione ordinum sic susceptorum, donec suo prælato uisum fuerit: ipso iure sint suspensi.

Canon. III.

Episcopus, quoscunq; suos clericos, præsertim in sacris constitutos, absq; suo præcedenti examine, & commendatitijs literis, quacunq; authoritate promotos: licèt tanquàm habiles ab eo, à quo ordinati sunt, probatos: quos tamen ad diuina officia celebranda, seu ecclesiastica sacramenta ministranda, minùs idoneos, & capaces repererit: à susceptorum ordinum exercitio, ad tempus, de quo ei uidebitur, suspendere: & illis, ne in altari, aut aliquo ordine ministrent, interdicere, possit.

Canon. IIII.

Omnes ecclesiarum prælati: qui ad corrigendum subditorum excessus, diligenter intendere debent: & à quibus nullus clericus, per huius sanctæ Synodi statuta, cuiusuis priuilegij prætextu tutus censetur: quò minùs iuxta canonicas sanctiones uisitari, puniri, et corrigi possit: si in ecclesiis suis resederint: quoscunq; seculares clericos: qualitercunq; exemptos: qui aliâs suæ iurisdictioni subessent: de eorum excessibus, criminibus, & delictis, quoties, & quando opus fuerit: etiam extra uisitationem tanquam ad hoc apostolicæ sedis delegati, corrigendi, & castigandi facultatem habeant: quibuscunq; exemptionibus, declarationibus, consuetudinibus, sententijs, iuramentis, concordijs: quæ tantùm suos obligant autores: ipsis clericis, ac eorum consanguineis, capellanis, familiaribus, procuratoribus, & alijs quibuslibet: ipsorum exemptorum contemplatione, & intuitu minimè suffragantibus.

Canon. V.

Insuper cùm nonnulli: qui sub prætextu, quod super bonis, et rebus, ac iuribus suis, diuersæ eis iniuriæ, ac molestiæ inferantur, certos iudices per literas conseruatorias deputari obtinent: qui illos à molestijs: & iniurijs huiusmodi tueantur, ac defen

dant: & in possessionem, seu quasi bonorum, rerum, ac iurium suorum, manuteneant, et conseruent: nec super illis eos molestari permittant: eiusmodi literas in plerisq; contra concedentis mentem, in reprobum sensum detorqueant: idcircò nemini omnino cuiuscunq; dignitatis, & conditionis sit, etiam si capitulum fuerit, conseruatoriæ literæ, cum quibuscunq; clausulis, aut decretis, quorumcunq; iudicum deputatione, quocunque etiam alio prætextu, aut colore concessæ, suffragentur ad hoc: ut coram suo episcopo siue alio superiore ordinario, in criminalibus: aut mixtis causis, accusari, & conueniri, ac contra eum inquiri, & procedi non possit: aut quò minùs siqua iura ei ex cessione competierint, super illis liberè ualeat apud iudicem ordinarium conueniri. In ciuilibus etiam causis, si ipse actor extiterit, aliquem ei, apud suos conseruatores iudices, in iudicium trahere minimè liceat. Quod si, in his causis, in quibus ipse reus fuerit, contigerit, ut electus ab eo conseruator, ab actore suspectus esse dicatur: aut si qua inter ipsos iudices, conseruatorem, et ordinarium controuersia, super competentiam iurisdictionis orta fuerit: nequaquã in causa procedatur, donec per arbitros, in forma iuris electos, super suspitione, aut iurisdictionis competentia, fuerit iudicatum. Familiaribus uerò eius, qui huiusmodi literis conseruatorijs tueri solent, nihil illæ prosint, præterquàm duobus duntaxàt: si tamen illi, proprijs eius sumptibus, uixerint. Nemo etiã similium literarum beneficio, ultra quinquennium gaudere possit. Non liceat quoq; conseruatoribus iudicibus, ullum habere tribunal erectum. In causis uerò mercedum, aut miserabilium personarum huius sanctæ synodi, super hoc decretum, in suo robore permaneat. Vniuersitates autem generales, ac collegia doctorum, seu scolarium, & regularia loca, necnon hospitalia, actu hospitalitatem seruantia: ac uniuersitatum, collegiorum, locorum, & hospitalium huiusmodi personæ: in præsenti canone minimè comprehensa, sed exempta omnino sint, et esse intelligantur.

Canon. VI.

Quia uerò, etsi habitus non facit monachum, oportet tamen clericos, uestes, proprio congruentes ordini, semper deferre: ut, per decentiam habitus extrinseci, morum honestatem intrinsecam ostendant: tanta autem hodie aliquorum innoleuit temeritas, re

ligionisq; contemptus, ut propriam dignitatem, & honorem clericalem paruipendentes, uestes etiam deferant publicè laicales: pedes in diuersis ponentes, unum in diuinis, alterum in carnalibus: propterea omnes ecclesiasticæ personæ, quantumcunq; exemptæ: quæ aut in sacris fuerint, aut dignitates, personatus, officia, aut beneficia, qualiacunq; ecclesiastica obtinuerint: si, postquàm ab episcopo suo, etiam per edictum publicum moniti fuerint, honestum habitum clericalem, illorum ordini, & dignitati congruentem, & iuxta ipsius episcopi ordinationem, & mandatum, non detulerint: per suspensionem ab ordinibus, ac officio, & beneficio, ac fructibus, redditibus, & prouentibus ipsorum beneficiorum: necnon si semel correpti, denuo in hoc deliquerint: etiam per priuationem officiorum, & beneficiorum huiusmodi, coërceri possint, & debeant: secundum constitutionem Clementis quinti, in Concilio Vienen. æditam: quæ incipit: Quoniam inuocando, & ampliando.

Canon. VII.

Cùm etiam qui per industriam occiderit proximum suum, & per insidias, ab altari auelli debeat, quia sua uoluntate homicidium perpetrauerit: etiam si crimen id, nec ordine iudiciario priuatum, nec alia ratione publicum, sed occultum fuerit: nullo tempore, ad sacros ordines, promoueri possit: nec illi aliqua ecclesiastica beneficia, etiam si curam non habeant animarum, conferre liceat: sed omni ordine, ac beneficio, & officio ecclesiastico, perpetuò careat. Si uerò homicidium, non ex proposito, sed casu: uel uim ui repellendo, ut quis se à morte defenderet: fuisse commissum narretur: quam ob causam, etiam ad sacrorum ordinum, & altaris ministerium, & beneficia quæcunque, ac dignitates, iure quodammodò dispensatio debeatur: committatur loci ordinario: aut, ex causa, metropolitano, seu uiciniori episcopo: qui nõ nisi causa cognita, & probatis processibus ac narratis: nec aliter, dispensare possit.

Canon. VIII.

Præterea, quia nonnulli, quorum etiam aliqui, ueri sunt pastores, ac proprias oues habent: alienis etiam ouibus præesse quærunt: & ita alienis subditis quandoq; intendunt, ut suorum

curam negligant: quicunq; etiam episcopali praditus dignitate, qui alienos subditos puniendi priuilegium habuerit: contra clericos sibi non subditos, præsertim in sacris constitutos: quorumcunq; etiam atrocium criminum reos: nisi cùm proprij ipsorum clericorum Episcopi, si apud Ecclesiam resederit: aut personæ, ab ipso episcopo deputandæ, interuentu: nequaquàm procedere debeat: aliâs processus, & inde sequuta quæcunq; uiribus omnino careant.

Canon. IX.

Et quia iure optimo, distinctæ fuerunt diœceses, & parochiæ: ac, unicuiq; gregi, proprij attributi pastores, & inferiorum rectores, qui suarum quisq; ouium curam habeant: ut ordo ecclesiasticus non confundatur, aut una & eadem Ecclesia, duarum quodammodò diœcesum fiat, non sine graui eorum incommodo, qui illi subditi fuerint: beneficia unius diœcesis: etiam si parochiales Ecclesiæ, uicariæ perpetuæ, aut simplicia beneficia, seu præstimonia, aut præstimoniales portiones fuerint: etiam ratione ad augendum cultum diuinum, aut numerum beneficiatorum, aut alia quacunq; de causa: alterius diœcesis beneficio, aut monasterio, seu collegio, uel loco etiam pio, perpetuò non uniantur: decretum huius sanctæ Synodi, super huiusmodi unionibus, in hoc declarando.

Canon. X.

Regularia beneficia: in titulum regularibus professis prouideri consueta, cùm per obitum, aut resignationem, uel aliâs, illa in titulum obtinentis uacare contigerit: religiosis tantùm illius ordinis, uel his, qui habitum omnino suscipere, & professionem emittere teneantur: & non alijs: ne uestem lino, lanaq; contextam induant: conferantur.

Canon. XI.

Quia uerò regulares, de uno ad alium ordinem translati, facilè à suo superiore licentiam standi extra monasterium obtinere solent, ex quo uagandi, & apostatandi occasio tribuitur: nemo cuiuscunq; ordinis prælatus, uel superior, uigore cuiuscunq; facultatis, aliquem ad habitum, & professionem admittere possit:

nisi, ut in ordine ipso, ad quem transfertur, sub sui superioris obedientia, in claustro perpetuò maneat, ac taliter traslatus, etiam si canonicorum regularium fuerit, ad beneficia secularia etiam curata, omnino incapax existat.

Canon. XII.

Nemo etiam, cuiusuis dignitatis ecclesiasticæ, uel secularis, quacunq; ratione: nisi ecclesiam, beneficium, aut capellam, de nouo fundauerit, & construxerit: seu iam erectæ, quæ tamen sine sufficienti dote fuerit, de suis proprijs, & patrimonialibus bonis, competenter dotauerit: ius patronatus impetrare, aut obtinere possit, aut debeat. In casu autem fundationis, aut dotationis, huiusmodi institutio, episcopo, & non alteri inferiori, reseruetur.

Canon. XIII.

Non licet prætereà patrono, cuiusuis priuilegij prætextu, aliquem ad beneficia sui iuris patronatus: nisi Episcopo loci ordinario, ad quem prouisio, seu institutio ipsius beneficij, cessante priuilegio, iure pertineret: quoquo modo præsentare: aliâs præsentatio, ac institutio, forsan sequutæ, nullæ sint, & esse censeantur.

Declarat prætereà sancta Synodus, futurã Sessionẽ: quam ad xxv. diem Ianuarij, subsequentis anni M. D. LII. *habendam esse, iam decreuit: unà cum sacrificio missæ, agendum, & tractandum esse, de sacramento ordinis: & prosequendam esse materiam, de reformatione.*

Angelus Massarellus subscripsit, in fidem, & testimonium præmissorum.

Subscripserunt prælati ijdem, qui in Sessione præcedenti.

SESSIO QVINTA HABITA XXV. IANVARII,

REM DIVINAM FECIT EPISCOPVS *Catinensis: Orationem autem habuit Episcopus Maioricensis.*

VM ex eo quòd proximis Sessionibus decretum fuit, sancta hæc, & uniuersalis Synodus, per hos dies accuratissimè diligentissimeq; tractauerit, ea, quæ ad sanctissimum missæ sacrificium, & ad sacramentum ordinis spectant: ut hodierna Sessione, quemadmodùm spiritus sanctus suggessisset, decreta de his rebus: & quatuor intereà articulos, ad sanctissimum eucharistiæ sacramentum pertinentes, publicaret: atq; interim affuturos esse putauerit, ad hoc sacrosanctum Concilium, eos, qui protestantes se uocant: quorum causa, eorum publicationem articulorum distulerat: &, ut liberè, sine cunctatione ulla, huc uenirent, fidem eis publicam, siue saluum conductum, concesserat: tamen, cùm illi nondum uenerint: &, eorum nomine, supplicatum huic sanctæ Synodò fuerit: ut publicatio, quæ hodierno die facienda fuerat, in sequẽtem Sessionem differatur: certa spe allata, affuturos eos esse omnino, multò ante illam Sessionem, saluo conductu amplioris formæ interim accepto. Eadem sancta Synodus, in spiritu sancto legitimè congregata: ijsdem legato, & nuntijs Præsidentibus: nihil magis optans, quàm, ex præstantissima natione Germanica, omnes de religione dissensiones, & schismata tollere: ac eius quieti, paci, ocioq; consulere: parata, ipsos, si uenerint, & humaniter excipere, & benignè audire: confidensq;, eos, non fidei catholicæ pertinaciter oppugnandæ, sed ueritatis cognoscendæ studio, esse uenturos: &, ut euangelicæ ueritatis studiosos decet, sanctæ matris Ecclesiæ decretis, ac disciplinæ, ad extremum esse acquieturos: sequentem Sessionem, ad ædenda, & publicanda ea, quæ supra commemorata sunt, in diem festum sancti Iosephi, qui erit die. xix. mensis Martij, distulit: ut satis illi temporis, & spatij habeant, non solùm ad ueniendum, uerumetiam

ad ea, quæ uoluerint, antequàm is dies ueniat, proponenda. Quibus, ut omnem cunctandi diutiùs causam adimat: fidem publicam, siue saluum conductum, eius, qui recitabitur, tenoris, & sententiæ, libenter dat, & concedit. Intereà uerò de matrimonij sacramento agendum: & de eo, præter superiorum decretorum publicationem, diffiniendum esse, eadem Sessione statuit, & decernit: & prosequendam esse materiam reformationis.

SYNODI TRIDENTINAE protestatio, in congregatione generali. XXV. Ianuarij. M. D. LII. anteà, quàm protestantes audirentur, acta.

Hæc Sacrosancta Synodus. &c. ne ob disceptationes, (quæ, tam de personis comparentibus, mandatisq;, & scripturis exhibendis: quàm de loco ad sedendum, personis assignando, oriri possent:) fœlix ipsius Concilij progressus retardetur: inhærens decreto, in secunda Sesione promulgato, atq; illud innouans, statuit, decernit, declarat: quòd, si fortè contigerit, aliquos, qui ex dispositione iuris, aut, ex approbatorum Conciliorũ more, admittendi, aut recipiendi non essent: uel per seipsos, uel per interpositas personas, admitti, aut recipi: uel in loco non debito sedere: uel sententiam, etiam sub uerbo placet, proferre: uel congregationibus interesse: uel alios quoscunq; actus facere, Cõcilio durante: quodq;, si etiam contigerit, mandata, instrumenta, protestationes, & alia cuiusuis generis scripta quæcunq;, quæ ipsius Concilij honorem, ius, ac potestatem quomodocunq; læderent, seu lædere possent, recipi, aut admitti: propterea non præiudicetur, neq; aliquo modo præiudicatum censeatur, uel intelligatur, præsenti Concilio, neq; Concilijs œcumenicis, ac generalibus in perpetuum celebrandis: cùm omnis intentio huius Concilij sit, & eò tendat, ut pax & concordia quacunq; ratione, licita tamen, & congruenti, in ecclesia reducantur.

Saluus

SALVVS CONDVCTVS, CONCESSVS protestantibus. XXV. Ianuarij. M. D. LII.

SACROSANCTA, OECVMENICA, ET generalis, Tridentina synodus, in spiritu sancto legitimè congregata: præsidentibus in ea, eisdem, sedis apostolicæ, Legato, & nuntijs: inhærendo saluo conductui, in penultima Sessione dato: & illum, qui in hunc sequitur modum, ampliando: tenore præsentium, Vniuersis fidem facimus: quòd omnibus, & singulis, Sacerdotibus, Electoribus, Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Nobilibus, Militaribus, Popularibus, & alijs quibuscunq; uiris: cuiuscunque status, & conditionis, aut qualitatis existant: Germaniæ prouinciæ, & nationis, ciuitatibus, ac alijs locis eiusdem: & omnibus alijs ecclesiasticis, et secularibus, præsertim Augustanæ confessionis personis: qui, aut quæ, unà cum ipsis, ad hoc generale Tridentinum Cōciliū uenient, aut mittētur, ac profecturi sunt, aut hucusq; uenerunt: quocunq; nomine censeantur, aut ualeant nuncupari: tenore præsentium, publicam fidem, et plenissimam, uerissimamq; securitatem, quam saluum conductum appellant, liberè ad hanc Tridentinam ciuitatem ueniendi, ibidemq; manendi, stādi, morandi, proponendi, loquendi, unà cum ipsa Synodo, de quibuscunq; negotijs tractandi, examinandi, discutiendi: & omnia quæcunq; ipsis libuerit, ac articulos quoslibèt, tam scripto, quā uerbo liberè offerendi, propalandi, eosq; scripturis sacris, & beatorum patrum uerbis, sententijs, & rationibus declarandi, astruendi, & persuadendi: &, si opus fuerit, etiam ad obiecta concilij generalis respōdendi, refellendi: et cū ijs, qui à concilio delecti fuerint, disputādi christianè, aut charitatiuè, absq; omni impedimēto cōferendi, opprobrijs, conuitijs, ac contumelijs penitus semotis: et signanter, quòd causæ controuersæ, secundum sacram scripturam, & apostolorum traditiones, probata concilia, catholicæ ecclesiæ consensum, & sanctorum patrum authoritates, in prædicto concilio Tridentino tractentur: illo etiam addito, ut religionis prætextu, aut delictorum circa eam commissorum, aut committendorum minimè puniantur: impartitur, ac omnino concedit: sic etiam, ut propter illorum præsentiam, neq; in

itinere, aut quocunq; locorum, eundo, manendo, aut redeundo, nec in ipsa ciuitate Tridentina, à diuinis officijs quouismodo cessetur. Et, ut, his peractis, uel non peractis, quandocunq; ipsis libuerit, aut maiorum suorum mandato, & assensu, ad propria reuerti optabunt: aut aliquis eorum optabit: mox, absq; ulla renitentia, & occasine, aut mora, saluis rebus eorum, & suorum, pariter honore, et personis, uice uersa, possint iuxta beneplacitum liberè, & securè redire: de scientia tamen ab eadem Synodo deputandorum: ut tunc opportunè eorum securitati, absque dolo, & fraude prouideatur. Vult etiam sancta synodus, in hac publica fide, saluoq; conductu, omnes quascunque clausulas includi, ac contineri, ac pro inclusis haberi: quæ pro plena efficaci, & sufficienti securitate, in eundo, stando, & redeundo, necessariæ, & oportunæ fuerint. Illud etiam, ad maiorem securitatem, & pacis, ac conciliationis bonum, exprimens: quòd, si quispiam, aut illorum aliqui, siue in itinere Tridentum ueniendo, siue ibidem morando, aut redeundo, aliquod enorme (quod absit) egerint, aut commiserint, quo posset huius fidei publicæ, & assecurationis beneficium, eis concessum, anullari aut cassari: uult, & concedit eadem sancta synodus, ut in huiusmodi facinore deprehensi, ab ipsis duntaxàt, & non ab alijs, condigna animaduersione, cum emenda sufficienti, per partem ipsius Synodi meritò approbanda, & laudanda, mox puniantur: illorum assecurationis forma, conditionibus, & modis omnino manentibus illibatis. Pariformiter etiam uult, ut si quisquam, uel aliqui, ex ipsa Synodo, siue in itinere, aut manendo, aut redeundo, aliquod enorme (quod absit) egerint, aut commiserint, quo posset huius fidei publicæ et assecurationis beneficium uiolari, aut quoquomodo tolli; in huiusmodi facinore deprehensi, ab ipsa synodo dumtaxàt, & non ab alijs, condigna, animaduersione, & emenda sufficienti, per partem dominorum Germanorum Augustanæ confessionis, tunc hic præsentium meritò laudanda, & aprobanda, mox puniantur, præsenti assecurationis forma, conditionibus, & modis omnino manentibus illibatis. Vult prætereà ipsa Synodus: quòd liceat ipsis ambasiatoribus, omnibus & singulis, toties quotiescunque opportunum fuerit, seu necessarium, ad auram capiendam, exire de ciuitate Tridentina, & reuerti ad eandem: necnon nuntium, uel nuntios suos, ad quæcunq; loca,

pro suis necessarijs negotijs ordinandis, liberè mittere, seu destinare: ac ipsos missos, seu destinatos, seu missum, & destinatum suscipere, toties quoties eis uidebitur expedire. Ita quòd aliqui, uel aliquis per deputandos concilij, socientur: qui eorum securitati prouideant, uel prouideat. Qui quidem saluus conductus, & securitates, stare, ac durare debent, & à tempore: & per tempus, quo in ipsius synodi, & suorum tuitionis curam ipsos suscipi contigerit, & usq; ad Tridentum perduci, ac toto tempore mansionis eorum ibidem: & rursum, post sufficientem audientiam habitam, spatio uiginti dierum præmisso, cum ipsi petierint: aut concilium, habita huiusmodi audientia, ipsis recessum indixerit: à Tridento, usq; in quem quisq; elegerit sibi locum tutum, Deo fauente, restituet, dolo, & fraude prorsus exclusis. Quæ quidem omnia, pro uniuersis, & singulis Christifidelibus, pro omnibus principibus, tam ecclesiasticis, quàm secularibus quibuscunq;: atq; omnibus alijs ecclesiasticis, ac secularibus personis, cuiuscunq; status, & conditionis existant, aut quocunq; nomine censeantur: inuiolabiliter obseruanda esse promittit, & bona fide spondet.

Insuper, omni fraude, & dolo seclusis, uera, & bona fide promittit: ipsam Synodum, nullam uel manifestè, uel occultè, occasionem quæsituram: aut aliqua autoritate, potentia, iure, uel statuto, priuilegio, legum, uel canonum, aut quorumcunque conciliorum, præsertim Constantiensis, & Senen. quacunq; forma uerborum expressa, in aliquod huius fidei publicæ, & plenissimæ assecurationis, ac publicæ, & liberæ audientiæ, ipsis per ipsam synodum concessæ, præiudicium quouismodo usuram: aut quenquam uti permissuram: quibus, in hac parte, pro hac uice, derogat. Quòd si, sancta Synodus, aut aliquis ex ea, uel suis, cuiuscunq; conditionis, uel status, aut præeminentiæ existens, præscriptæ assecurationis & salui conductus, formam & modũ, in quocunq; puncto, uel clausula uiolauerit: (quod tamen dignetur auertere omnipotens) et sufficiens emenda nõ fuerit mox subsequuta, ipsorum arbitrio, meritò approbanda, & laudanda: habeant ipsam synodum, & habere poterunt, incidisse in omnes pœnas: quas iure diuino & humano, aut consuetudine, huiusmodi saluorum conductuum uiolatores, incurrere possunt, absq; omni excusatione, aut quauis, in hac parte, contradictione. Datum

Tridenti, in ſeſſione publica, die. XXV. *Ianuarij.* M. D. LII.

Ego Angelus Maſſarellus, ſacri Concilij Secretarius, in fidem & teſtimonium præmiſſorum, manu propria ſubſcripſi.

SVBSCRIPSERVNT HVIC SESSIONI Patres, qui in præcedenti, & inſuper ſequentes.

Epiſcopus Placentin.
Epiſcopus Carthagin.
Epiſcopus Pampilon.
Epiſcopus Mondonien.
Epiſcopus Elenen.
Epiſcopus Zamorenſis.
Epiſcopus Segobien.
Epiſcopus Ciuitaten.
Epiſcopus Leriden.

xvij

SESSIO VLTIMA

CONCILII GENERALIS, TRIDENTINI,

Sub Iulio Papa. III. XXVIII. Aprilis. Anno. M. D. LII.

SESSIO SVSPENSIONIS OECVMENICI Concilij Tridentini, ad biennium, celebrata apud. D. Vigilium, Feria V. Aprilis. XXVIII. An. Domini. M. D. LII.

ACROSANCTA, œcumenica, & generalis, Tridentina Synodus, in ſpiritu ſancto legitimè congregata: præſidentibus in ea, Reuerendiſſimis dominis, Sebaſtiano, Archiepiſcopo Sipontino, & Aloyſio, epiſcopo Veronenſi, Apoſtolicis nuntijs: tam eorum proprio, quàm Reuerendiſſimi, & Illuſtriſſimi domini Marcelli, tituli ſancti Marcelli. S. R. E. Cardinalis, Creſcentij Legati, ob aduerſam eius grauiſſimam ualetudinem abſentis, nomine: non dubitat, Chriſtianis omnibus patere, hoc concilium œcumenicum, Tridentum, primò à Paulo fœlicis recordationis conuocatum, & collectum fuiſſe: deinde à ſanctiſſimo Domino noſtro Iulio. III. (efflagitante Carolo quinto, Auguſtiſſimo Imperatore) ea præcipuè cauſa fuiſſe reſtitutum: ut religionem, in multis orbis partibus, & præſertim in Germania, in diuerſas opiniones, miſerabiliter diſtractam, in ſtatum priſtinum reuocaret: abuſus, & mores chriſtianorum corruptiſſimos emendaret: tumq; ad hoc agendũ, quãplurimi patres (nulla, laborum ſuorum, periculorumq;, habita ratione) è diuerſis regionibus, alacriter confluxiſſent: resque, ſtrenuè, magno fidelium concurſu, fœliciterq; procederet: ac ſpes eſſet non leuis, illos Germanos, qui eas nouitates excitarant, in concilium uenturos, ſic animatos, ut ueris eccleſiæ rationibus, unanimiter acquieſcerent: lux deniq; quædam, rebus affulſiſſe uideretur: caputq; attollere inciperet, profligata anteà, & afflicta, reſpublica Chriſtiana: hi repẽte tumultus, ea bella (hoſtis generis humani uerſutia) exarſerunt: ut concilium uelut hærere, ac, ſuum curſum interrumpere, & ſatìs incommodè gereretur: ſpesque omnis ulterioris progreſſus, hoc in tempore tolleretur,

Tantumq; aberat, ut sancta Synodus Christianorum malis, & incommodis mederetur: ut multorum mentes, præter sui animi sententiam irritaret potiùs, quàm placaret. Cùm igitur ipsa sancta Synodus, omnia, & præcipuè Germaniam, armis ardere, & discordijs, uideret: omnes ferè Episcopos germanos, præsertim Principum, Electores, suis consultum ecclesiis è Concilio abijsse: Decreuit tantæ necessitati non reluctari, & ad meliora tempora reticere: ut patres, ex quo eis tunc hoc agere non liceat, suis ouibus prospectum, ad suas ecclesias regredi ualerent: ne diutiùs, utrobiq;, inutili ocio, conterantur. Atq; ita, quoniam sic temporum cõditio tulit: huius œcumenici Concilij Tridentini progressum, per biennium suspendendum fore, decernit, prout præsenti decreto suspendit: ea tamen lege, ut si citius paccata res sit, ac tranquillitas pristina reuertatur, quod sperat, Dei Opt. Maxi. beneficio, non longo fore spatio in futurum, ipsius Concilij progressus: eodemmet tempore, suam uim, firmitatem, uigoremq;, habere, censeatur. Sin autem (quod Deus auertat) peracto biennio, prædicta legitima impedimenta non fuerint submota, quamprimùm cessauerint, talis suspensio, eo ipso sublata esse intelligatur: ac suus uigor, & robur, Concilio sit restitutum, & esse intelligatur, sine alia noua Concilij conuocatione: accedente, ad hoc decretum, consensu, & autoritate sanctitatis suæ, & sanctæ sedis apostolicæ.

Intereà tamen, eadem sancta Synodus, exhortatur omnes Principes Christianos, & omnes prælatos: ut obseruent: & respectiuè, quatenùs ad eos spectat, obseruare faciant, in suis regnis, dominijs, & Ecclesiis omnia, & singula: quæ, per hoc sacrum œcumenicum Concilium, fuerunt hactenùs statuta, & decreta.

Angelus Massarellus, Secretarius Concilij sacri, subscripsi.

PROTESTATIO PATRVM, INFRA ſubſcribentium, contra decretum ſuſpenſionis ad biennium generalis Concilij Tridentini, lecta in præfata Seſsione, per R. Saluatorem, archiepiſcopum Turritanum.

Cùm hoc ſacrum, œcumenicum Concilium, ante tot annos, à toto Chriſtiano orbe deſideratum, tantis laboribus procuratum, tandem Tridenti, ad extirpandas hæreſes, tollenda ſchiſmata, reformandos mores, pacemq; inter Chriſtianos Principes componendam, fuerit conuocatum: neque poſt eius conuocationem fuerit adhuc ſatisfactum, nedum omnibus, ſed nec plenè alicui ex cauſis, propter quas conuocatum eſt, præſertim reformationi neceſſariæ abuſuum, unde mala omnia, quibus uexatur eccleſia, & orta eſſe, & confoueri, apertum eſt. Nos infraſcripti, Archiepiſcopus, & Epiſcopi: noſtrarum conſcientiarum teſtimonijs compulſi: huic decreto ſuſpenſionis Concilij, cum omnibus in eo contentis circunſtantijs, & conditionibus, tam quò ad ſubſtantiam eius, quàm quò ad formam, contradicere decreuimus, prout de præſenti contradicimus, & repugnamus: tum quia cauſæ ſuſpendendi, quæ in eo aſſignantur, bella ſcilicet, & germaniæ tumultus (quos breui ſedatos iri, ac componi, uel in ipſo decreto ſperari dicitur) non uſq; adeò uidentur urgere, ut ſit propter eas ita à Concilij proſequutione ceſſandum, ſaltem in his quæ ad reformationem attinent, quinimò ad ſedandas principum diſcordias, aptiſſima uiſa eſt Concilij conuocatio, ſubindeq; proſequutio, & continuatio: Tum etiam quia dicta ſuſpenſio, magis diſſolutionis, quàm iuſtæ, moderatæ, aut neceſſariæ ~~ſuper-~~ ~~ſeſsionis~~ ſuſpenſionis. ſpeciem præ ſe ferre uidetur. Neq; enim, etſi cæteræ difficultates deerint, quas timere nos docuit experientia tam celebris: Prælatorum conuentus, ex tam diuerſis remotiſq; prouincijs, haberi facilè poterit: nec deerunt impugnatoribus catholicæ Eccleſiæ, occaſiones, & rationes, ad ferenda, alendaq; bella, atq; diſcordias: quibus huius Concilij, cuius nomen apud eos eſt tam odioſum, reaſſumptionem impediant, ac ludificentur: quod nunc eos conari, uarijsq; rationibus tentare, uidemus: ſi præſertim uiderint, conatus huiuſmodi proſperè eis cedere: noſq; eò adegiſſe, ut, ab incepto opere, ceſſauerimus. Prætereà deter-

ret nos,ingens scandalum, certaq; hæresum propè confirmatio, quam ex tali, & tam diuturna suspensione, nedum ipsis ecclesiæ aduersarijs, sed & catholicorum plerisq; orituram esse, manifestum est: cùm dominica castra, publicamq; causam deserere, non alia ratione magìs, quàm persecutionum metu, laborum impatientia, & quod peius est, causæ ipsius, & diuini auxilij, desperatione, opinabuntur: cùm tamen, in tuto loco, ab omni bellica iniuria remoto, sedisse nos uiderint: ubi aliâs, cùm non minus periculosa bella gererentur, nihilominùs ipsa Synodus fiducialiter, in diuino hoc opere, perseuerauerit: quod profectò inficiari, nec nos ipsi, possumus. Cùm itaq; è manibus nostris, repetendæ erunt animæ: quæ perituræ sunt, per subtractionem huius salubris, atq; unici remedij: alijsq; de causis conscientias nostras mouentibus, huic decreto non expresse contradicere non possumus: imò & contradicimus, &, quantùm possumus, absolutè repugnamus. Ne tamen omni consilio, non consentiendi, rationem quærere, uideamur: néue abhorrere credamur à suaui rerum dispositione: cùm & nos difficultatis temporum, recessusq; prælatorum Germanicæ nationis ferè omnium, rationem aliquã habendam esse, non improbemus: petimus, ut sequens uiam, quã hactenùs tenuit, atq; seruauit hæc sancta Synodus, Sessionem, ad proximas Calendas Maij indictam, ad moderatum aliquem terminum proroget: diemq; declaret, qui ipse ita pro homine interpellet, ut alia conuocatio, declaratio, aut intimatio minimè sit expectanda: quò minùs, ad hunc locum Concilij, omnes prælati conuenire, & possint, & teneantur. Addentes nihilominùs, quòd, si infra dictum declarandum terminum, prædicta impedimenta cessauerint: curet sanctitas sua, prælatos omnes, ad prosecutionem Concilij, reuocare; quos interim ad proprias ecclesias remeare, si libeat, licebit. Vltima uerò decreti uerba: quibus commendatur decretorum huius sanctæ Synodi obseruatio, placerent utiq;, si absq; his uerbis (quatenùs ad eos de iure spectat) publicetur: quæ litium occasio esse uidentur, & seminarium: Quæquidem omnia, ita, & non aliter, fieri petimus, & protestamur: quod si secus fiat, nullum nobis, nec sanctæ Synodo præiudicium, fieri quouis tempore, tam propter huius decreti suspensionis publicationem, quàm ob quemcunq; alium actum, factum, uel faciendum, attentatum, uel attentandum,

per

per quaſcunq; perſonas, contra huius œcumenici Concilij autoritatem, & poteſtatem, Conciliorumq; œcumenicorum omnium. Petimus inſuper à Synodi huius notario: ut hanc noſtram ſchedulam contradictionis, atteſtationis, ac proteſtationis, inter acta Synodi, unà cum hoc decreto inſerat: indeq; ipſe, uel alij, nobis unum, uel plura autentica inſtrumenta, exhibeant.

PRAELATI QVI CONTRADIXERUNT decreto ſuſpenſionis concilij. XXVIII. Aprilis M. D. LII. Fuerunt iſti.

R.D.Saluator Alexius ſaſſarus, archiepiſc.Turritan. Hiſpanus.
R.D.Ioannes Salazar, epiſc.Lancianen. Hiſpanus
R.D.Aluarus della quadra.epiſc.Venuſin. Hiſpanus
R.D.Epiſcopus Tundenſis.
R.D.Petrus Acuna & Auellaneda Epiſc.Aſtoricen. Hiſpanus.
R.D.Epiſcopus Ciuitaten.
R.D.Ioannes Fonſeca Epiſcopus Caſtellimaris. Hiſpanus.
R.D.Franciſcus de Nauara Epiſcopus Pacen. Hiſpanus.
R.D.Michael Puch. Epiſcopus Elnenſis. Hiſpanus
R.D.Epiſcopus Gadixen.
R.D.Epiſcopus Pampilon.
R.D.Io. Bernardus Diaz, epiſc. Calagurritan. Hiſpanus. contradixit ſimpliciter ſuſpenſioni, nulla facta diſtinctione, inter ſuſpenſionem, uel prorogationem Concilij.

V

S. IN CHRISTO PATRIS, ET DOMINI N. D. PII, DIVINA PROVIDENTIA PAPAE IIII.

BVLLA INDICTIONIS SACRI *Oecumenici Concilij Tridentini celebrandi.*

PIVS PAPA QVARTVS *Ad perpetuam rei memoriam.*

D ECCLESIAE *Regimen, licèt tanto oneri impares, sola Dei dignatione uocati, statim circunferentes mentis oculos, per omnes Reipublicæ Christianæ partes: cernentesq; non sine magno horrore, quàm longè, lateq;, pestis hæresum, & schismatis, peruasisset: & quanta, Christiani populi mores, correctione indigerent: in eam curam, & cogitationem, pro suscepti muneris officio, incumbere cœpimus: quemadmodùm ipsas hæreses extirpare: tantumq;, & tam perniciosum schisma tollere: moresq; adeò corruptos, & deprauatos, emendare possemus. Cùm autem intelligeremus, ad hæc sananda mala, aptissimum esse remedium, quod sancta hæc Sedes, adhibere consueuisset: œcumenici generalisq; Concilij eius congregandi, & Deo iuuante celebrandi, consilium cœpimus. Indictum illud quidem anteà fuit, à fæ. re. Paulo III. & eius successore Iulio, prædecessoribus nostris: sed uarijs de causis, sæpius impeditum, & interpellatum, perfici non potuit. Siquidem Paulus, cùm id primò in urbem Mantuam, deinde Vicentiam indixisset: quasdam ob causas, in literis eius expressas, id primò suspendit: posteà Tridentum transtulit. Deinde cùm quibusdam de causis, ibi quoque, eius celebrandi tempus dilatum fuisset: tandem, suspensione sublata, in eadem Ciuitate Tridentina, inchoatum fuit. Verùm Sessionibus aliquot habitis, & nonnullis decretis factis, ipsum se posteà Concilium, aliquibus de causis, accedente etiam Sedis Apostolicæ authoritate, Bononiam transtulit. Iulius autem, qui ei successit, in eandem Ciuitatem Tridentinam, id reuocauit: quo quidem tempore, facta alia quæ-*

dam decreta sunt. Sed cùm noui, in propinquis Germaniæ locis, tumultus excitati fuissent: & bellum in Italia, & Gallia grauissimum exarsisset: rursus Concilium suspensum, & dilatum fuit: adnitente nimirum humani generis hoste, aliasq; ex alijs difficultates, & impedimenta obijciente: ut tantum Ecclesiæ commodum, quod prorsus auferre non poterat: saltem quàm diutissimè retardaret. Quantoperè uerò intereà auctæ fuerint, & multiplicatæ, ac propagatæ hæreses: quantoperè schisma creuerit: sine maximo animi dolore, nec meminisse possumus, nec referre. Sed tandem pius, & misericors, Dominus, qui nunquam ita irascitur, ut misericordiæ obliuiscatur: Regibus, & Principibus Christianis, pacem, & unanimitatem donare dignatus est. Qua nos occasione oblata, maximam in spem uenimus, ipsius misericordia freti, fore, ut his tantis quoq; Ecclesiæ malis, eadem Concilij uia finis imponatur. Nos itaq;, ad schisma, hæresesq; tollendas: ad corrigendos, & reformandos mores: ad pacem inter Christianos Principes conseruandam: celebrationem eius non esse duximus diutiùs differendam. Habita igitur, cum Venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus, deliberatione matura: factis etiam consilij nostri certioribus, Charissimis in Christo filijs nostris, Ferdinando Romanorum Imperatore Electo: & alijs Regibus, atq; Principibus: quos quidem (sicut de eorũ summa pietate, & sapientia nobis pollicebamur) paratissimos, ad ipsius Concilij celebrationem adiuuandam inuenimus: ad Dei omnipotentis laudem, honorem, & gloriam, atque uniuersalis Ecclesiæ utilitatem, de eorundem fratrum nostrorum consilio, & assensu, Sacrum, œcumenicum, & Generale Concilium ex authoritate eiusdem Dei, & beatorum Petri, & Pauli Apostolorum (qua nos quoque in terris fungimur) freti, & subnixi: in ciuitate Tridentina, ad sacratiss. diem resurrectionis Dominicæ proximè futurum indicimus: & ibi celebrandum, sublata suspensione quacunque, statuimus, atque decernimus. Quocircà, Venerabiles fratres nostros, omnibus ex locis, Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, & dilectos filios Abbates, cæterosque, quibus in Concilio generali sedere, & sententiam dicere, iure communi, uel ex priuilegio, uel ex antiqua consuetudine licet: uehementer in Domino hortamur, & monemus: atq; etiam districtè præcipiendo mandamus,

in uirtute sanctæ obedientiæ, in ui quoq; iuramenti, quod præstite runt: et sub pœnis, quas in eos, qui ad Cōcilia generalia conuenire neglexerint, Sacris sciunt esse canonibus cōstitutas: ut ad Cōciliū ibi celebrandum cōueniant, intra eam diem: nisi fortè impedimento fuerint legitimo præpediti: quod tamen impedimentum, per legitimos procuratores synodo probare debebunt. Monemus præterea omnes, & singulos, quorum interest, interesseúe poterit, ut in Concilio adesse ne negligant. Charissimos uerò in Christo filios nostros, Romanorum Imperatorem electum, cæterosq; Reges, & Principes, quos optandum sanè esset Concilio interesse posse, hortamur, & rogamus: ut si ipsi interesse Concilio non potuerint: ut Oratores suos prudentes, graues, & pios uiros utiq; mittant: qui ipsorum nomine illi intersint: curentq; diligenter, pro sua pietate: ut ex eorum regnis, atq; dominijs, Prælati, sine recusatione, ac mora, tam necessario tempore, Deo, & Ecclesiæ officium suum præstent: eosdem etiam curaturos esse minimè dubitantes: ut per ipsorum regna, & dominia, tutum, ac liberum iter, Prælatis, eorumque familiaribus, comitibus, & alijs omnibus ad Concilium euntibus, et ab illo redeūtibus pateat: benigneq;, ac comiter, omnibus in locis recipiātur, atq; tractentur: sicut, (quod ad nos attinet) ipsi quoque curabimus: qui nihil omnino prætermittere decreuimus, quod ad tam pium, & salutare opus perficiendum, à nobis, in hoc loco constitutis, præstari possit: nihil, ut Deus scit, quærentes aliud: nil propositum habentes in hoc Concilio celebrando: nisi honorem ipsius Dei: dispersarum ouium reductionem, ac salutem: & perpetuam Christianæ Reipublicæ tranquillitatem, ac quietem. Vt uerò hæ literæ, & quæ in eis continentur, ad omniū, quorum oportet, notitiam perueniant: nec quisquam ea excusatione uti possit: quòd illa ignorauerit: præsertim cùm non ad omnes, quos de his literis certiores fieri oporteret: tutus forsitan pateat aditus: uolumus, & mandamus, ut in Basilica Vaticana Principis Apostolorum, & in Ecclesia Lateranen. tunc, cùm in eis populus, ut Missarum solennibus intersit, congregari solet: palàm, clara uoce, à curiæ nostræ cursoribus, seu Notarijs aliquibus publicis recitentur: et postquàm recitatæ fuerint, ad ualuas earum Ecclesiarum, itemq; Cancellariæ Apostolicæ, & in loco solito campi Floræ affigantur: ibiq;, quo legi, & omnibus innotescere possint, aliquandiù relinquantur. Cùm autem, inde

amouebuntur: earum exempla, in ijsdem locis affixa remaneant. Nos enim, per recitationem hanc, publicationem, & affixionem: omnes, & singulos, qui his literis comprehenduntur: post duos menses, à die publicationis, & affixionis earum: uolumus perinde astrictos, & obligatos esse: ac si ipsismet, illæ corā æditæ, & lectæ fuissent. Transumptis quoque earum, quæ manu publici alicuius Notarij scripta, subscriptáue, & sigillo, ac subscriptione alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ, munita fuerint: ut sine dubitatione ulla, fides habeatur, mandamus, atq; decernimus. Nulli ergo omnino hominum liceat, hanc paginam nostræ Indictionis, statuti, decreti, præcepti, admonitionis, & adhortationis infringere: uel ei, ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit: indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno incarnationis Dominicæ. M. D. LX. III. *Calen. Decembris. Pontificatus Nostri Anno Primo.*

† *Ego Pius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.*

SI MEI NON FVERINT

DOMINATI

.S. .S.	.P. .P.
.PI .PP.	VS. .IIII.

TVNC

IMMACVLATVS ERO.

† Ego R. Cardinalis de Carpo, Episcopus portuen.
† Ego F. Card. Episcopus Tusculanus.
† Ego Fed. Cardinalis Cæsius, Episcopus Prænestinus.
† Ego Io. Card. Moronus, Episcopus Albanen.
†
†
† Ego Christophorus Madrucius, Card. Tridentinus.
† Ego Otho Truches, Cardinalis Augustanus.
† Ego B. de la Cueua, Cardinalis Sanctæ Crucis.
† Ego Tiberius, Card. Crispus.
† Ego Ioan. Mich. Cardin. Saracenus.
† Ego Io. Card. S. Vitalis.
† Ego Io. And. Card. Messanen.
† Ego Iacobus, Card. Puteus.
† Ego Io. B. Cicada, Card. S. Clementis.
†

†
† Ego Scipio, Card. Pisarum.
† Ego Io. Card. Romanus.
† Ego Io. Ant. Card. Capisuccus.
† Ego Thad. Card. Gaddus.
† Ego F. M. Card. Alexandrinus.
† Ego Clem. Card. Aræ cæli.
† Ego Io. Card. Sabellus.
† Ego Io. Ant. Car. S. Georgij.
†
† Ego A. Card. Farnesius Vicecancel.
† Ego G. As. Cardin. Camerarius.
† Ego Hyp. Card. Ferrarien.
†
† Ego Iu. Card. Vrbin.
† Ego Aloy. Cardi. Cornelius.
† Ego Hier. Card. Simoncellus
† Ego Vitellotius Card. Vitellius.
† Ego Io. Card. de Medicis.
† Ego Carolus, Ca. Borromeus

Antonius Florebellus Lauellinus. Barengus.

Anno à Natiuitate Domini Millesimo Quingentesimo Sexagesimo: Indictione tertia: die uerò secunda, mensis Decemb. Pontificatus Sanctissimi in Christo patris, & Domini nostri, Domini Pij, diuina prouidentia Papæ Quarti: Anno Pri. Retrorsc. literæ Apostoli. lectæ, affixæ, & publicatæ fuerunt, in locis supras. Iuxta earum seriem & tenorem &, etiam ut moris est: & illis amotis, dimissis illarum copijs affixis per nos Bernardinum Andreutium, & Io. Andream Panizzã Apostolicos Curs.

Petrus Valtrini Magister Cursorum.

BREVE PII, PAPAE IIII.
Super ordine ſedendi in Concilio, non habita ratione dignitatis primatialis.

ILECTI filij noſtri ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem. Sicut ea, quæ pacem & concordiam nutriunt, pura mente ſemper inquirimus: ita ex debito noſtræ paſtoralis ſolicitudinis, tenemur illa ſubmouere, quæ diſcordiam ſuſcitare, & ſcandalum introducere poſſe uidentur. Itaq; ad tollendam omnem controuerſiam materierum quæ inter Prælatos, ad celebrationem ſacri Oecumenici, & generalis Concilij, in ciuitate Tridentina, pro tempore congregatos, ſuper eorum præcedentia, fortè iam ſunt exortæ, & in dies oriri poſſunt: Volumus, ac uobis, per præſentes mandamus: ut omnes, & ſingulos.

Prælatos prædictos, uidelicèt, uenerabiles fratres Patriarchas primò: ſecundò Archiepiſcopos: tertiò autem loco, Epiſcopos: in quibuſuis actibus publicis, ſecundum gradum, & ordinem, ſuarum ad eorum Eccleſias promotionum (ita quòd, qui priùs promotus ad eas fuerit, in ſuo quisq; ordine prior exiſtat) incedere, ſedere, ac locum habere (nulla habita ratione, ad ipſorum dignitates primatiales: ſiue ueræ ſiue prætenſæ illæ fueriut) authoritate noſtra faciatis, ſtudioſeq́; & diligenter curetis: atque pro ueſtra prudentia, ac pietate geratis: ut cuncta iſtic, concordibus animis, in uirtute ſpiritus Sancti, cum Dei omnipotentis honore, atq; timore, quietè feliciterq́; procedere ualeant.

Non obſtantibus præmiſſis, & quibuſuis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, cæterisq́; contrarijs quibuſcunq;.

Datum Romæ apud ſanctum Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die ultima Decembris. M. D. LXII. Pont. noſtri, anno ſecundo.

DECLARATIO FACTA PER Illustrissimos D. D. Legatos, super Decreto Sanctissimi D. N. D. Pij P. P. Quarti.

VIA dubitari posset, an ex prædicto Decreto sanctissimi D. N. aliquod præiudicium generetur, Primatibus supradictis in proprietate, seu possessione suarum primatiarum, siue uerarum, siue prætensarum: Nos Hercules tituli sanctæ Mariæ nouæ de Mantua: Hieronymus tituli sanctæ Susannæ Seripandus: Stanislaus tituli sancti Laurentii in Palisperna, Varmiensis: ac Ludouicus tituli sancti Ciriaci in Thermis, Simonettæ nuncupati S. R. E. Presbyteri Cardinales, sacri Oecumenici Concilij Tridentini Præsidentes, & Apostolici de latere legati: declaramus quòd mens Sanctissimi D. N. & nostra est: quòd per hoc decretum, nulli ius de nouo acquiratur: nulliq; præiudicium generetur: nulliusq; ius, in proprietate, uel possessione lædatur: Atq; demum, in omnibus, & per omnia, unumquemq; Primatem, uerum uel prætensum, in eodem statu, post hoc Concilium remanere, in quo anteà permanebat.

SACRI GENERALIS
CONCILII TRIDENTINI.

SVB PIO QVARTO, PONTIFICE Maximo, celebrati.

SESSIO PRIMA, FACTA DIE XVIII. Ianuarij. M. D. LXII.

Primum Decretum, pub. in hac prima Seß.

LLVSTRISSIMI & Reuerendiſſimi D. D. Reuerendiq; Patres. Placet ne uobis, ad laudem, & gloriam, ſanctæ, ac indiuiduæ Trinitatis, Patris, & filij, & ſpiritus ſancti: ad incrementum & exaltationem fidei, & religionis Chriſtianæ: ſacrum, Oecumenicum, & generale Concilium Tridentinum, in ſpiritu ſancto legitimè congregatum, ab hodierno die, qui eſt decimus octauus, menſis Ianuarij, anni à Natiuitate Domini, Milleſſimi quingenteſimi ſexageſimi ſecundi, Cathedræ Romanæ, beati Petri Apoſtolorum Principis, conſecrato: ſublata quacunq; ſuſpenſione, iuxta formam, & tenorem literarum ſanctiſſimi D. N. Pij iiii. Pont: max: celebrari: quæ, proponentibus legatis ac præſidentibus, ad horum temporum leuandas calamitates, ſedandas de religione controuerſias, coërcendas linguas doloſas, deprauatorum morum abuſus corrigendos, Eccleſiæ ueram atq; Chriſtianam pacem cõciliandam, apta & idonea ipſi ſanctæ Synodo uidebuntur?

DECRETVM SECVNDVM, publicatum in eadem prima Seſſione.

Illuſtriſſimi & Reuerendiſſimi Domini, Reuerendiq; Patres. Placet ne uobis, proximam futuram Seſſionem habendam, & celebrandam eſſe, feria quinta, poſt ſecundam Dominicam, in Quadrageſima, quæ erit dies uigeſimus ſextus, Menſis Februarij?

PROPOSITIO FACTA.

In prima præterita Seſſione, declaratum eſt, & communi om-

nium uoto approbatum, post tractandum esse de ijs, quæ necessaria uidebuntur, ad Catholicæ fidei doctrinam stabiliendam, atq; morum integritatem restituendam.

Vt autem hæc, Deo Duce, aggrediamur, uisum est magnoperè referre, ad doctrinam dè fide in suam puritatem restituendam: ut libri, à uarijs Authoribus, post exortas hæreses scripti: atque etiam librorum censuræ, in diuersis locis, à catholicis æditæ examinentur. De quibus quicquid sancta Synodus statuèrit, tanquàm sacrosanctum decretum, suo tempore publicabitur: ut ab omnibus, absq; ulla tergiuersatione custodiatur. Super quà re, quicunq; pro eius faciliori expeditione, aliquid afferre uoluerint, libenter audientur.

Ad hæc ritè diiudicanda, ut uocentur omnes, ex decreto sanctæ Synodi, consentaneum fore existimauimus: ad quos istarum rerum aliqua pertinere, quoquo modo potest: ne deinceps, inauditos, se esse condemnatos censeri possint.

Non ab re quoq; putauimus esse, omnes, qui in hæreses quascunq; lapsi sunt, & adhuc irretiti sunt, ad pænitentiam inuitare, cum salui conductus ampla concessione, ac promissione magnæ & singularis clementiæ, & benignitatis: modò redeant ad cor: & sanctæ Ecclesiæ Catholicæ potestatem agnoscant.

Tam super modo facilioris expeditionis examinis librorum et censurarum, quàm super alijs quæ sequuntur, Patres, postquàm huius scripti exemplum acceperint, & considerauerint, dicant sententias suas, in sequenti congregatione.

SECVNDA SESSIO.

DECRETVM PRIMVM, PVBLICATVM in Sessione secunda sacri Concilij Tridentini, sub Pio PP: IIII. die XXVI. mensis Februarij. M. D. LXII.

ACROSANCTA, Oecumenica, & generalis, Tridentina Synodus, in spiritu sancto legitimè cõgregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ sedis legatis: non humanis quidem uiribus confisa: sed domini nostri Iesu Christi (qui os, & sapientiam, Ecclesiæ suæ daturum se promisit) ope & auxilio freta: illud præcipuè cogitat: ut catholicæ fidei doctrinam, multorum inter se dissidentium opinionibus, pluribus locis inquinatam & obscuratam, in suam puritatem, & splendorem, aliquando restituat: & mores, qui à ueteri instituto deflexerunt, ad meliorem uitæ rationem renouet: corq; patrum ad filios: & cor filiorum ad patres conuertat. Cùm itaq; omnium primum animaduerterit, hoc tempore, suspectorum, ac perniciosorum librorum, quibus doctrina impura continetur, & longè lateq; diffunditur, numerum nimis excreuisse (Quod quidem, in causa fuit, ut multæ censuræ, in uarijs prouincijs, & præsertim in alma Vrbe Roma, pio quodam zelo æditæ fuerint) neq; tamen huic tam magno, ac pernicioso morbo, salutarem ullam profuisse medicinam: censuit, ut delecti ad hanc disquisitionem patres, de censuris, librisq;, quid facto opus esset, diligenter considerarent: atq; etiam ad eandem sanctam Synodum, suo tempore referrent: quò faciliùs ipsa possit, uarias & peregrinas doctrinas, tanquàm zizanias, à Christianæ ueritatis tritico separare: deq; his comodiùs deliberare, & statuere: quæ, ad scrupulum ex complurium animis eximendum: & tollendas multas querelæ causas, magis opportuna uidebuntur. Hæc autem omnia, ad notitiam quoruncunq; deducta esse uult: prout etiam præsenti decreto deducit: ut si quis, ad se pertinere, aliquo modo putauerit, quæ uel de hoc librorum, & censurarum negocio: uel de alijs, quæ in hoc generali Concilio tractanda prædixit: non dubitet à sanct a Synodo se benignè auditum iri.

Luc. 21.

Quoniam uerò, eadem sancta Synodus, ex corde optat, Deumq; enixè rogat, quæ ad pacem sunt Ecclesiæ: ut uniuersi communem matrem in terris agnoscentes (quæ, quos peperit, obliuisci non potest) unanimes, uno ore, glorificemus Deum, & patrem domini nostri Iesu Christi: per uiscera misericordiæ eiusdem Dei, & domini nostri, omnes qui nobiscum communionem non habent, ad concordiam & reconciliationem: & ut ad hanc sanctam Synodum ueniant: inuitat, atq; hortatur: utq; charitatem, quod est uinculum perfectionis, amplectantur: pacemq; Christi exultantem in cordibus suis præseferant: in quam uocati sunt, in uno corpore. Hanc ergo non humanam, sed spiritus sancti uocem audientes, ne obdurent corda sua: sed in suo sensu non ambulantes, neq; sibi placentes, ad tam piam, & salutarem matris suæ admonitionem, excitentur, & conuertantur. Omnibus enim charitatis officijs, sancta Synodus, eos, ut inuitat, ita amplectetur.

Insuper eadem sancta Synodus, decreuit, fidem publicam in congregatione generali concedi posse, & eandem uim habituram, eiusdemq; roboris & momenti futuram: ac si in publica sessione data, & decreta fuisset.

DECRETVM SECVNDVM PVBLICAtum in eadem secunda Sessione

Eadem sacrosancta Synodus Tridentina, in spiritu sancto legitimè congregata: præsidentibus in ea, eisdem apostolicæ sedis legatis: statuit, & decreuit, proximam futuram sessionem, habendam & celebrandam esse, feria quinta, post sacratissimum festum ascensionis Domini: quæ erit xii. mensis Maij.

Patres delecti ad indicem librorum.

Antonius de Muglicio, Archiep. pragen: sacræ Cæ. M. Orator.
Ioannes Triuisanus, Patriarcha Venetiarum.
Sebastianus Leccauella, Archiepiscopus Naxien.
Ludouicus Beccatellus Archiepiscopus Ragusinus.
Iulius Pauesius, Archiepiscopus Surrhentinus.
Bartholomæus de Martyribus Archiepiscopus Bracharen.
Thomas Casselius, Episcopus Cauensis.
Octauianus *Episcopus Arrianensis:* et deinde Archiep[iscopu]s. Panormitanus.

Draconius Alessanensis. ord. min. conuentualium.

Aegidius Foscherarius, Episcopus Mutinensis.
Hieronymus Vlaschus, Episcopus Ouetensis.
Antonius Augustinus, Episcopus Ilerdensis.
Dominicus Bolanus Episcopus Brixiensis.
Sic fuit Car. lis et deinde Sū- mus Rom. Pont. *Nicolaus Sfondratus, Episcopus Cremonensis.*
Hieronymus Triuisanus, Episcopus Veronensis.
Vrbanus Vegerius, Episcopus Senogalliensis.
Abbas Casinensis, Eutitius.
Generalis Minorum de obseruantia.
Generalis sancti Augustini.

Addit. his sūt per Illustrissimos ac R.mos D. Legatos, eorum congregationis gnalis asses[sores]; quę in eos reiecit electione infrascripti Pres die VI. septemb. M. D. LXII. Archiep.s Lancianensis. Ep.s colimbriensis. Ep.s Sacrista. Ep.s Tinniensis Sbar[do]latus. Et Gnalis Jesuitarum Laines.

SACROSANCTA SYNODVS, ETC. FIDEM publicam, siue saluum conductum, dat omnibus, et singulis, Germanicæ nationis sub ea forma, quam aliâs ipsi petierunt, cuius tenor est, qui subsequitur.

ACROSANCTA, Oecumenica, & generalis, Tridentina Synodus, in spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea, eisdem Apostolicæ sedis legatis, uniuersis fidem facit; quòd omnibus, & singulis Sacerdotibus, Electoribus, Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Nobilibus, Militaribus, Popularibus, & alijs quibuscunq; uiris, cuiuscunq; status, & conditionis, aut qualitatis existant, Germanicæ Prouinciæ, & Nationis, Ciuitatibus, & alijs locis eiusdem, & omnibus alijs Ecclesiast. et secularibus, præsertim Augustanæ confessionis personis: qui, aut quæ, unà cum ipsis, ad hoc generale Tridentinum Concilium uenient, aut mittentur, ac profecturi sunt, aut hucusq; uenerunt: quocunq; nomine censeantur, aut ualeant nuncupari: tenore præsentium, publicam fidem, et plenissimam, uerissimamq; securitatem, quam saluum conductum appellant, liberè ad hanc Tridentinam ciuitatem ueniendi, ibidemq; manendi, stādi morandi, proponendi, loquendi, unà cum ipsa Synodo, de quibuscunq; negotijs tractandi, examinandi, discutiendi: & omnia quæcunq; ipsis libuerit, ac articulos quoslibèt, tam scripto, quā uerbo, liberè offerendi, propalandi, eosq; scripturis sacris, &

beatorum patrum uerbis, sententijs, & rationibus declarandi, astruendi, & persuadendi: & ; si opus fuerit, etiam ad obiecta concilij generalis respondendi: & cum ijs, qui à concilio delecti fuerint, disputandi, aut charitatiuè, absque omni impedimento conferendi, opprobrijs, conuitijs, ac contumelijs penitus semotis: & signanter, quòd causæ controuersiæ, secundum sacram scripturam, & apostolorum traditiones, probata concilia, et catholicæ ecclesiæ consensum, & sanctorum patrum authoritates, in prædicto concilio Tridentino tractentur: illo etiam addito, ut religionis prætextu, aut delictorum circa eam commissorum, aut committendorum minimè puniantur: impertitur, ac omnino concedit: sic etiam, ut propter illorum præsentiam, neq; in itinere, aut quocunq; locorum, eundo, manendo, aut redeundo, nec in ipsa Ciuitate Tridẽtina, à diuinis officijs quouis modo cessentur, et ut his peractis, uel nõ peractis, quandocunq; ipsis libuerit: aut maiorum suorum mandato, & assensu ad propria reuerti optabunt: aut aliquis eorum optabit, mox absq; ulla renitentia, & occasione, aut mora, saluis rebus eorum, & suorum pariter honore, et personis, uice uersa, possint iuxta beneplacitũ, liberè et securè redire (de scientia tamen ab eadem Synodo deputandorum) ut tunc opportunè, eorum securitati, absq; dolo & fraude, prouideatur. Vult etiam sancta synodus, in hac publica fide, saluoq; conductu, omnes, quascunq; clausulas includi, & contineri, ac pro inclusis haberi, quæ pro plena, efficaci & sufficienti securitate, in eundo, stando, ac redeundo, necessariæ & opportunæ fuerint. Illud etiam ad maiorem securitatem, & pacis, ac conciliationis bonum exprimens, quòd si quispiam, aut illorum aliqui, siue in itinere Tridentum ueniendo, siue ibidem morando, aut redeundo, aliquod enorme (quod absit) egerint, aut commiserint: quo possit huius fidei publicæ, & assecurationis beneficiũ, eis concessum annullari, aut cassari, uult, & concedit, ut in huiusmodi facinore deprehensi, ab ipsis duntaxàt, & non ab alijs, condigna animaduersione, cum emenda sufficienti, per partem ipsius Synodi meritò approbanda, et laudanda, mox puniantur: illorum assecurationis forma, conditionibus, & modis, omnino manentibus illibatis: Pariformiter etiam uult, ut si quisq;, uel aliquis, ex ipsa Synodo, siue in itinere, aut manendo, aut redeundo aliquod enorme (quod absit) egerint, aut commiserint, quo pos-

ſet huius fidei publicæ, & aſſecurationis beneficium uiolari, aut quoquo modo tolli, in huiuſmodi facinore deprehenſi, ab ipſa Synodo duntaxàt, & non ab alijs, condigna animaduerſione, & emenda ſufficienti, per partem Dominorum Germanorum, Auguſtanæ Confeſſionis, tunc hîc præſentium meritò laudanda & approbanda, mox puniantur: præſenti aſſecurationis forma, conditionibus, & modis omnino manētibus illibatis. Vult prætereà ipſa Synodus, quòd liceat ipſis Ambaſiatoribus omnibus & ſingulis, toties, quotieſcunq; opus fuerit, ſeu neceſſarium, ad auram capiendam, exire de Ciuitate Tridentina, & reuerti ad eandem: nec non, Nuntium, uel nuntios ſuos, ad quæcunq; loca, pro ſuis neceſſarijs negotijs ordinandis, liberè mittere, ſeu deſtinare: ac ipſos miſſos, ſeu deſtinatos, ſeu miſſum, & deſtinatum, ſuſcipere, toties, quoties eis uidebitur expedire, ita quòd aliqui, uel aliquis, per deputandos Concilij ſocientur: qui eorum ſecuritati prouideant, uel prouideat. Qui quidem ſaluus conductus, & ſecuritates, ſtare, ac durare debeant: & à tempore, & per tempus, quo in ipſius Synodi, & ſuorum tuitionis curam, ipſos ſuſcipi contigerit, & uſq; ad Tridentum perduci: ac toto tempore manſionis eorum ibidem: & rurſum, poſt ſufficientem audientiam habitam, ſpatio uiginti dierum præmiſſo, cùm ipſi petierint, aut Concilium, habita huiuſmodi audientia, ipſis receſſum indixerit à Tridento, uſq; in quem quiſq; elegerit ſibi locum tutum, Deo fauente reſtituet: dolo & fraude prorſus excluſis. Quæ quidem omnia, pro uniuerſis, & ſingulis Chriſti fidelibus, pro omnibus Principibus, tam Eccleſiaſticis, quàm ſecularibus quibuſcunq;: atq; omnibus alijs Eccleſiaſticis & ſecularibus perſonis, cuiuſcunq; ſtatus, & conditionis exiſtant: aut quocunq; nomine cenſeantur, inuiolabiliter obſeruanda eſſe promittit, & bona fide ſpondet. Inſuper omni fraude & dolo excluſis, uera et bona fide promittit, ipſam Synodum, nullam, uel manifeſtè, uel occultè, occaſionem quæſituram aut aliqua autoritate, potentia, iure, uel ſtatuto, priuilegio legum, uel canonum, aut quorūcunq; Conciliorum, præſertim Conſtantien. & Senen. quacunque forma uerborū expreſſa, in aliquod huius fidei publicæ et pleniſſimæ aſſecurationis, ac publicæ & liberæ audientiæ, ipſis per ipſam Synodum conceſſæ, præiudicium quouis modo uſuram, aut quemquam uti permiſſuram: quibus in hac parte, pro hac ui

ce derogat. Quòd si, sancta Synodus, aut aliquis ex ea, uel suis, cuiuscunq; conditionis, uel status, aut præeminentiæ existens, præscriptæ assecurationis, & salui conductus formam, & modum, in quocunq; puncto, uel clausula uiolauerit, (quod tamen auertere dignetur omnipotens) & sufficiens emenda non fuerit mox subsecuta, & ipsorum arbitrio, meritò approbanda & laudanda: habeant ipsam Synodum, & habere poterunt, incidisse in omnes pœnas, quas iure diuino & humano, aut consuetudine huiusmodi saluorum conductuum uiolatores incurrere possunt, ni excusatione, aut quauis in hac parte contradictione

Extensio ad alias Nationes.

Eadem Sancta Synodus, omnibus, & singulis alijs, qui nobiscum, in ijs quæ sunt fidei, communionem non habent: ex quibuscunq; Regnis, Nationibus, Prouincijs, Ciuitatibus, ac locis, in quibus publicè, aut impunè prædicatur, uel docetur, siue creditur contrarium, eius, quod sancta Romana sentit Ecclesia: dat fidem publicam, siue saluum conductum, sub eadem forma, & eisdem uerbis, quibus datur Germanis. Quamuis autem in hac extensione, non uideantur omnes Natioues comprehendi (quod certis respectibus factum est.) Non propterea tamen, existimandum est, exclusos eos esse, qui ex quacunq; tandem natione resipiscere, & ad Ecclesiæ gremium, (quod omnibus apertum esse cupit) redire uoluerint. Sed quoniam, qua forma: dandus sit illis saluus conductus, diligentioris ea res delibrationis indiget: uisum est, id, in tempus aliud reijcere: quo res accuratiùs considerari possit. Nunc satis existimatum est: si qui publicè (quemadmodùm in extensionis formam lectum est) deseruerunt ecclesiæ doctrinam, illorum securitati, ea forma, quam legi audiuistis, prospiceretur.

Tertia

TERTIA SESSIO.

DECRETVM PVBLICATVM IN SESSIONE Tertia, sacri Concilij Tridentini, sub Pio PP. IIII. Die. XIIII. Maij. M. D. LXII.

ACROSANCTA, Oecumenica, & generalis, Tridentina Synodus, in spiritu sancto legitimè cõgregata, prę̨sidentibus in ea eisdem Apostolicæ sedis legatis: Decreta ea, quæ hodie in præsenti Sessione statuenda, ac sancienda erant, iustis non nullis, ac honestis causis, in feriam quintã, post primam solennitatem corporis Christi (quæ erit pridie nonas Iunij) proroganda esse censuit, ac prorogat: dictaq; die, Sessionem habendam esse, ac celebrandam, omnibus indicit: Intereà rogandus est Deus, & Pater D. N. Iesu Christi, author pacis, ut sanctificet corda omnium: quò adiuuante, Sancta Synodus, & nunc & semper, meditari, atq; peragere ualeat, quæ ad eius laudem & gloriam pertineant.

QVARTA SESSIO.

DECRETVM PVBLICATVM IN SESSIONE quarta, Sacri Concilij Tridentini, sub S. D. N. Pio PP. IIII. Die IIII. Iunij. M. D. LXII.

ACROSANCTA, Oecumenica, et generalis, Tridentina Synodus, in spiritu Sancto legitimè congregata: præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ sedis legatis: Propter uarias difficultates, ex diuersis causis exortas: atq; etiam, ut congruentiùs, maioriq; cum deliberatione, omnia procedant, nempe ut dogmata, cum ijs, quæ ad reformationem spectant, simul tractentur: & sanciantur ea, quæ statuenda uidebuntur, tam de reformatione, quàm de dogmatibus, in proxima sessione: quam omnibus indicit, in diem sextam decimam, subsequentis mensis Iulij, diffinienda esse decreuit: Hoc tamen adiecto, quòd dictum terminum, ipsa sancta Synodus, pro eius arbitrio, & uoluntate, sicuti rebus Concilij putauerint expedire, etiam in generali congregatione, restringere & prorogare, liberè possit & ualeat.

SESSIO QVINTA.

DOCTRINA DE COMMVNIONE SVB utraq; specie, & paruulorum, publicata in Sessione quinta, sacri, œcumenici Concilij Tridentini.

Sub S. D. N. Pio IIII. Pont. Max. die XVI. Iulij. M. D. LXII.

PROOEMIVM.

SACROSANCTA, œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata: præsidentibus in ea eisdē Apostolicæ Sedis legatis (Cùm de tremendo, & sanctissimo Eucharistiæ sacramento, uaria diuersis in locis errorum monstra, nequissimi Dæmonis artibus circunferantur: ob quæ, in nonnullis Prouincijs, multi à Catholicæ Ecclesiæ fide, atq; obedientia, uideantur, discessisse) censuit, ea, quæ ad communionem sub utraq; specie, & paruulorum pertinent, hoc loco exponenda esse. Quapropter, cunctis Christi fidelibus interdicit, ne posthàc, de ijs, aliter uel credere, uel docere, uel prædicare audeant, quàm est ijs Decretis explicatum, atq; definitum.

LAICOS, ET CLERICOS NON conficientes, non astringi iure diuino, ad communionem sub utraq; specie. Cap. I.

Esa. 11. Itaq; sancta ipsa Synodus, à spiritu sancto (qui spiritus est sapientiæ, & intellectus, spiritus consilij, & pietatis) edocta, atque ipsius Ecclesiæ iudicium, & consuetudinem sequuta: declarat, ac docet, nullo diuino præcepto, laicos, & clericos non conficientes, obligari ad eucharistiæ sacramentum sub utraq; specie sumendum: neq; ullo pacto (salua fide) dubitari posse, quin illis alterius speciei communio ad salutem sufficiat. Nam, etsi Christus Dominus, in ultima cœna, uenerabile hoc sacramentum, in panis, & uini speciebus instituit, & Apostolis tradidit: non tamen illa institutio, & traditio, eò tendunt, ut omnes Christi fideles, statuto Domini, ad utranq; speciem accipiendam astrin-

Mat. 26. Marc. 14. Luc. 22.

Graeci Petrus [illegible] [illegible]

gantur. Sed neque ex sermone illo, apud Ioannem sexto, rectè colligitur, utriusq; speciei communionem, à Domino præceptam esse, ytrunq; iuxta uarias sanctorum patrum, et doctorum interpretationes intelligatur. Nanq; qui dixit: Nisi manducaueritis carnem filij hominis, & biberitis eius sanguinem, non habebitis uitam in uobis: Dixit quoque, siquis manducauerit ex hoc pane, uiuet in æternum. Et qui dixit: Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, habet uitam æternam: Dixit etiam: Panis quem ego dabo, caro mea est, pro mundi uita. Et denique qui dixit: Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in illo: Dixit nihilominùs: Qui manducat hunc panem, uiuet in æternum. Ioan. 6.

Ecclesiæ potestas, circa dispensationem sacramenti Eucharistiæ. Cap. II.

Præterea, declarat hanc potestatem perpetuò in Ecclesia fuisse, ut in sacramentorum dispensatione, salua illorum substantia, ea statueret, uel mutaret: quæ suscipientium utilitati, seu ipsorum sacramentorum uenerationi, pro rerum, temporum, & locorum uarietate, magis expedire iudicaret. Id autem Apostolus, non obscurè uisus est innuisse, cùm ait: sic nos existimet homo, ut ministros Christi, & dispensatores mysteriorum Dei: atque ipsum quidem hac potestate usum esse satis constat, tum in multis alijs, tum in hoc ipso sacramento, cùm ordinatis nonnullis circa eius usum: cætera, inquit, cùm, uenero, disponam. Quarè agnoscens sancta mater Ecclesia, hanc suam in administratione sacramentorum authoritatem, licèt ab initio Christianæ Religionis, non infrequens utriusq; speciei usus fuisset: tamen progressu temporis, latissimè iam mutata illa consuetudine, grauibus, & iustis causis adducta, hanc consuetudinem, sub altera specie communicandi approbauit: & pro lege habendam decreuit: quam reprobare, aut sine ipsius Ecclesiæ authoritate, pro libito mutare non licet. 1 Cor. 4. 1 Cor. 11.

Totum & integrum Christum, ac uerum sacramentum, sub qualibèt specie sumi. Cap. III.

Insuper declarat, quamuis Redemptor noster (ut anteà dictum est) in suprema illa cœna, hoc sacramentum, in duabus 1 Cor. 11

speciebus instituerit: & Apostolis tradiderit: tamen fatendum esse, etiam sub altera tantùm specie, totum, atq; integrum Christum, uerumq; sacramentum sumi. Ac propterea, quod ad fructum attinet, nulla gratia necessaria ad salutem, eos defraudari, qui unam speciem solam accipiunt.

Paruulos non obligari ad communionem sacramentalem. Cap. IIII.

Denique eadem sancta Synodus, docet, paruulos usu rationis carentes, nulla obligari necessitate, ad sacramentalem Eu-Tit. 3. charistiæ communionem. Siquidem per baptismi lauacrum regenerati, & Christo incorporati, adeptam iam filiorum Dei gratiam, in illa ætate amittere non possunt. Neq; ideo tamen damnanda est antiquitas, si eum morem in quibusdam locis aliquando seruauit. Vt enim sanctissimi illi patres, sui facti probabilem causam, pro illius temporis ratione habuerunt, ita certè eos nulla salutis necessitate, id fecisse, sine controuersia credendum est.

CANONES DE COMMVNIONE sub utraque specie, & Paruulorum.

Canon. I.

Si quis dixerit, ex Dei præcepto, uel necessitate salutis, omnes, & singulos Christi fideles, utranq; speciem sanctissimi eucharistiæ Sacramenti, sumere debere; Anathema sit.

Canon. II.

Si quis dixerit, sanctam Ecclesiam catholicam, non iustis causis, & rationibus adductam fuisse: ut laicos, atq; etiam Clericos non conficientes, sub panis tantummodò specie communicaret: aut in eo errasse: anathema sit.

Canon. III.

Si quis negauerit, totum, & integrum Christum, omnium gratiarum fontem, & authorem, sub una panis specie sumi: quia (ut quidam falsò asserunt) non secundum ipsius Christi institutionem, sub utraq; specie sumatur: anathema sit.

Canon. IIII.

Siquis dixerit: paruulis, antequàm ad annos discretionis peruenerint, necessariã esse eucharistiæ cõmunionem: anathema sit.

Duos uerò articulos, aliâs propositos, nondum tamen excussos, uidelicèt.

An rationes: quibus sancta catholica Ecclesia adducta fuit, ut communicaret laicos, atq; etiam non celebrantes sacerdotes, sub una tantùm panis specie: ita sint retinendæ, ut nulla ratione Calicis usus, cuiquam sit permittendus. &

An, si honestis, & Christianæ charitati consentaneis rationibus, concedendus alicui, uel nationi, uel Regno, Calicis usus uideatur: sub aliquibus conditionibus concedendus sit: & quænam sint illæ.

Eadem sancta Synodus, in aliud tempus, oblata sibi quamprimùm occasione, examinandos, atq; definiendos, reseruat.

DECRETVM DE REFORMATIONE, publicatum in eadem Sessione quinta, sub S. D. N. Pio IIII. Pont. Max.

PROOEMIVM.

Eadem sacrosancta, œcumenica, & generalis, Tridentina Synodus, in Spiritusancto legitimè congregata: præsidentibus in ea, eisdem Apostolicæ sedis legatis: Ad Dei omnipotentis laudem, & sanctæ Ecclesiæ ornamentum, ea, quæ sequuntur, de reformationis negocio, in præsenti statuenda esse censuit.

Canon. I.

Quoniam ab Ecclesiastico ordine, omnis auaritiæ suspicio, abesse debet: nihil, pro collatione quoruncunq; ordinum, etiam clericalis tonsuræ, nec pro literis dimissorijs, aut testimonialibus, nec pro sigillo, nec alia quacunq; de causa, etiam sponte oblatum, Episcopi, & alij ordinum collatores, aut eorum ministri, quouis prætextu, accipiant. Notarij uerò, in his tantùm locis, in quibus non uiget laudabilis consuetudo, nihil accipiendi: pro singulis literis dimissorijs, aut testimonialibus, decimam tantũ unius aurei partẽ, accipere possint: dummodò eis, nullũ salariũ sit constitutũ, pro officio exercẽdo: nec episc. ex notarij cõmodis, aliquod

emolumentũ, ex eisdem ordinum collationibus, directè, uel indirectè, prouenire possit, Tunc. n. gratis operã suam eos prestare omnino teneri decernit: contrarias taxas, ac statuta, & consuetudines, etiam immemorabiles, quorumcunq; locorum (quæ potius abusus, & corruptelæ, simoniacæ prauitati fauentes, nuncupari possunt) penitus cassando, & interdicendo: et qui secùs fecerint tam dantes, quàm accipientes, ultra diuinam ultionem, pœnas à iure inflictas, ipso facto incurrant.

Canon II.

Cùm non deceat, eos, qui diuino ministerio ascripti sunt, cum ordinis dedecore mendicare, aut sordidum aliquem quæstum exercere: compertumq́; sit, quamplures, plerisq; in locis, ad sacros ordines, nullo ferè delectu admitti: qui uarijs artibus, ac fallacijs, confingunt, se beneficium Ecclesiasticum, aut etiam idoneas facultates obtinere: statuit Sancta Synodus, ne quis deinceps clericus secularis (quamuis aliâs sit idoneus, moribus, scientia, & ætate) ad sacros ordines promoueatur, nisi prius legitimè constet, eum, beneficium Ecclesiasticum, quod sibi ad uictum honestè sufficiat, pacificè possidere. Id uerò beneficium, resignare non possit: nisi facta mentione, quòd ad illius beneficij titulũ sit promotus. Neq; ea resignatio admittatur, nisi constito, quòd aliunde uiuere commodè possit: & aliter facta resignatio nulla sit. Patrimonium uerò, uel pensionem obtinentes, ordinari posthàc non possint: nisi illi, quos Episcopus iudicauerit assumendos, pro necessitate, uel commoditate Ecclesiarum suarum: eo quoq; priùs perspecto, patrimonium illud, uel pensionem, uerè ab eis obtineri, taliaq́; esse, quæ eis ad uitam sustentandam satis sint: atq; illa deinceps sine licentia Episcopi alienari, aut extingui, uel remitti, nullatenùs possint: donec beneficium Ecclesiasticum sufficiens sint adepti: uel aliunde habeant, unde uiuere possint: antiquorum Canonum pœnas, supra his innouando.

Canon III.

Cùm beneficia, ad diuinum cultum, atq; Ecclesiastica munia obeunda, sint constituta: ne qua in parte minuatur diuinus cultus, sed ei debitum omnibus in rebus obsequium præstetur: statuit Sancta Synodus, in Ecclesiis, tam cathedralibus, quã colle-

giatis in quibus nullæ sunt distributiones quotidianæ (uel ita te nues, ut uerisimiliter negligantur) tertiam partem fructuum, et quorumcunq; prouentuum, & obuentionum, tam dignitatum, quam Canonicatuum, personatuum, portionum, & officiorum, separari debere: & in distributiones quotidianas conuerti: quæ inter dignitates obtinentes, & cæteros diuinis interessentes, proportionabiliter, iuxta diuisionem ab Episcopo, etiam tanquàm Apostolicæ sedis delegato, in ipsa prima fructuum deductione facienda, diuidantur: saluis tamen consuetudinibus earum Ecclesiarum, in quibus non residentes, seu non seruientes, nihil, uel minus tertia parte percipiunt: non obstantibus exemptionibus, ac alijs consuetudinibus, etiam immemorabilibus, & appellationibus quibuscunq;: Crescenteq; non seruientium contumacia, liceat contra eos procedere, iuxta iuris, ac sacrorum canonum dispositionem.

Canon IIII.

Episcopi, etiam tanquã Apostolicæ sedis delegati, in omnibus Ecclesiis parochialibus, uel baptismalibus, in quibus populus ita numerosus sit, ut unus Rector, non possit sufficere Ecclesiasticis Sacramentis ministrandis, & cultui diuino peragendo: cogant rectores, uel alios, ad quos pertinet, sibi tot sacerdotes ad hoc munus adiungere, quot sufficiant ad sacramenta exhibenda, & cultum diuinum celebrandum. In ijs uerò, in quibus ob locorum distantiam, siue difficultatem, parochiani, sine magno incommodo, ad percipienda sacramenta, & diuina officia audienda, accedere non possunt: nouas parochias, etiam inuitis rectoribus, iuxta formã constitutionis Alex. iii. (quæ incipit, Ad audientiam) constituere possint. Illis autem sacerdotibus, qui de nouo erunt Ecclesiis nouiter erectis præficiendi, competens assignetur portio, arbitrio Episcopi, ex fructibus, ad Ecclesiam matricem quomodocunq; pertinentibus: & si necesse fuerit, compellere possit populum, ea subministrare, quæ sufficiant, ad uitam dictorũ sacerdotum sustentandam: quacunq; reseruatione generali, uel speciali, uel affectione, super dictis ecclesiis, non obstantibus. Neq; huiusmodi ordinationes: & erectiones, possint tolli, nec impediri, ex quibuscunq; prouisionibus, etiam uigore Resignationis, aut quibusuis alijs derogationibus, uel suspensionibus.

Canon V.

Vt etiam Ecclesiarum status, ubi sacra Deo officia ministrantur, ex dignitate conseruetur: possint Episcopi, etiam tanquàm Apostolicæ sedis delegati, iuxta formam iuris, sine tamen præiudicio obtinentium, facere uniones perpetuas, quarumcunq; Ecclesiarum parochialium, & baptismalium, & aliorum beneficiorum curatorum, uel non curatorum, cum curatis, propter earum paupertatem: & in cæteris casibus à iure permissis: etiam si dictæ Ecclesiæ, uel beneficia essent, generaliter, uel specialiter reseruata, aut qualitercunq; affecta. Quæ uniones etiam non possint reuocari, nec quoquo modo infringi, uigore cuiuscunque prouisionis, etiam ex causa resignationis, aut derogationis, aut suspensionis.

Canon. V I.

Quia illiterati, & imperiti, parochialium Ecclesiarum Rectores, sacris minus apti sunt officijs, & alij, propter eorum uitæ turpitudinem, potiùs destruunt, quàm ædificant: Episcopi, etiam tanquàm Apostolicæ sedis delegati, eisdem illiteratis, & imperitis, si aliâs honestæ uitæ sint, coadiutores, aut Vicarios, pro tempore deputare: partemq; fructuum eisdem, pro sufficienti uictu assignare, uel aliter prouidere possint: quacunq; appellatione, & exemptione remota. Eos uerò, qui turpiter, & scandalosè uiuunt, postquàm præmoniti fuerint, coërceant, ac castigent: Et, si adhuc incorrigibiles in sua nequitia perseuerent: eos beneficijs (iuxta sacrorum Canonum constitutiones) exemptione, & appellatione quacunq; remota, priuandi facultatẽ habeãt.

Canon. V I I.

Cùm illud quoque, ualde curandum sit: ne ea, quæ sacris ministerijs dicata sunt, temporum Iniuria obsolescant, & ex hominum memoria excidant: Episcopi, etiam tanquàm Apostolicæ sedis delegati, transferre possint beneficia simplicia (etiam iuris patronatus) ex Ecclesiis, quæ uetustate, uel aliâs collapsæ sint, & ob eorum inopiam, nequeant instaurari (uocatis ijs quorum interest) in matrices, aut alias Ecclesias locorum eorundem, seu uiciniorum, arbitrio suo: atq; in eisdem Ecclesiis, erigant altaria, uel capellas, sub eisdem inuocationibus: uel in iam erecta altaria, uel capellas, transferant, cum omnibus emolumentis, &

tis, & oneribus, prioribus Ecclesiis impositis. Parochiales uerò Ecclesias (etiam si iuris patronatus sint) ita collapsas, refici, & instaurari procurent, ex fructibus, & prouentibus quibuscunq; , ad easdem Ecclesias, quomodocunq; pertinentibus. Qui si non fuerint sufficientes, omnes patronos, & alios, qui fructus aliquos, ex dictis Ecclesiis prouenientes percipiunt: aut in illorum defectum, parochianos, omnibus remediis opportunis, ad prædicta cogant: quacunq; appellatione, exemptione, & contradictione remota. Quòd si, nimia egestate, omnes laborent: ad matrices, seu uiciniores Ecclesias trasferantur: cum facultate, tam dictas parochiales, quàm alias Ecclesias dirutas, in prophanos usus, non sordidos (erecta tamen ibi Cruce) conuertendi.

Canon. VIII.

Quæcunque in Diœcesi ad Dei cultum spectant, ab ordinario diligenter curari, atque iis, ubi oportet, prouideri, æquum est. propterea commendata monasteria, etiam Abbatiæ, Prioratus, & præpositurae nuncupatæ, in quibus non uiget Regularis obseruantia: nec non beneficia, tam curata, quàm non curata, sæcularia, & regularia, qualitercunq; commendata, etiam exempta, ab Episcopis, etiam tãquàm Apostolicæ sedis delegatis, annis singulis uisitentur: curentq; iidem episcopi, congruentibus remediis, etiam per sequestrationem fructuum, ut, quę renouatione indigẽt, aut restauratione, reficiantur: & cura animarum, si qua illis, uel eorum annexis immineat, aliaq; debita obsequia rectè exerceantur: appellationibus quibuscunque, priuilegiis, consuetudinibus, etiam immemorabili tempore præscriptis, conseruatoriis, iudicum deputationibus, & eorum inhibitionibus non obstantibus: &, si in eis uigeret obseruantia regularis, prouideant episcopi, paternis admonitionibus: ut eorum Regularium superiores, iuxta eorum Regularia instituta, debitam uiuendi rationem obseruent: & obseruari faciant: &, sibi subditos, in officio contineant, ac moderentur. Quòd si, admoniti, intra sex menses, eos non uisitauerint, uel correxerint: tunc iidem episcopi, etiam ut delegati sedis Apostolicæ, eos uisitare possint, & corrigere, prout ipsi superiores possent, iuxta eorum instituta: quibuscunq; appellationibus, priuilegiis, & exemptionibus penitus remotis, & non obstantibus.

Canon IX.

Cùm multa à diuersis anteà Concilijs, tam Lateranen. ac Lugdunen. quàm Viennen. aduersus prauos Eleemosinarum Quæstorum abusus, remedia tunc adhibita, posterioribus tẽporibus reddita fuerint inutilia: potiusq; eorum malitia, ita quotidie magno fidelium omnium scandalo, & querela, excrescere deprehendatur: ut de eorum emendatione, nulla spes amplius relicta uideatur: statuit, ut posthàc, in quibuscunq; Christianæ Religionis locis, eorum nomen, atq; usus, penitus aboleatur: nec ad officium huiusmodi exercendum, ullatenùs admittantur: non obstantibus priuilegijs, Ecclesiis, Monasterijs, Hospitalibus, pijs locis, & quibusuis, cuiuscunque gradus, status, & dignitatis personis concessis, aut consuetudinibus etiam immemorabilibus. Indulgentias uerò, aut alias spirituales gratias, quibus non ideo Christi fideles decet priuari: deinceps, per ordinarios locorum, adhibitis duobus de capitulo, debitis temporibus, populo publicandas esse decernit. Quibus etiam, Eleemosinas, atque oblata sibi charitatis subsidia, nulla prorsus mercede accepta, fideliter colligendi facultas datur: Vt tandem, cœlestes hos Ecclesiæ Thesauros, non ad quæstum, sed ad pietatem exerceri, omnes uerè intelligant.

DECRETVM INDICTIONIS FVTVRAE Sessionis, publicatum in eadem Sessione quinta, sub S. D. N. Pio IIII.

Eadem sacrosancta, œcumenica, & generalis, Tridentina Synodus, in spiritu sancto legitimè congregata: præsidentibus in ea, eisdem Apostolicæ sedis legatis: statuit & decreuit: proximam futuram Sessionem, habendam, & celebrandam esse, feria quinta, post octauam festi Natiuitatis Beatæ Mariæ Virginis: quæ erit decimaseptima, mensis Septembris, proximi futuri. Hoc tamen adiecto: quòd dictum terminum, ac cuicunq; Sessioni inposterum præfigendum, ipsa sancta Synodus, pro eius arbitrio, & uoluntate, sicuti rebus Concilij putauerit expedire, etiam in generali congregatione, restringere, & prorogare, liberè possit, & ualeat.

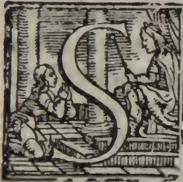
XXIIII.

SESSIO SEXTA

VERA, ET CATHOLICA DOCTRINA, quòd in missa, uerum Sacrificium, & propitiatorium offeratur: promulgata in Sessione Sexta Concilij Tridentini.

Die XVII. Mensis Septembris M. D. LXII. Sub Beatiss. Pio IIII.

PROOEMIVM.

SACROSANCTA, Synodus &c. Vt uetus, absoluta, atq; omni ex parte perfecta, de magno Eucharistiæ mysterio, in Sancta Catholica Ecclesia, fides, atq; doctrina retineatur: & in sua puritate (propulsatis erroribus, atq; hæresibus) conseruetur: de ea, quatenùs uerum, & singulare sacrificium est, spiritus sancti illustratione edocta, & hæc, quæ sequuntur, docet, declarat, & fidelibus populis prædicanda decernit.

Explicationem vide apud Fr. Paulum in Comment. Historico et Dogmatico de Sacramento...

Caput. I.

Quoniam sub priori testamento (teste Apostolo Paulo) propter leuitici sacerdotij imbecillitatem, consummatio non erat: oportuit (Deo, patre misericordiarum, ita ordinante (sacerdotem alium, secundum ordinem Melchisedech surgere, Dominum nostrum Iesum Christum: qui posset, omnes, quotquot sanctificandi essent, consummare, & ad perfectum adducere. Is igitur Deus, & Dominus noster, etsi semel seipsum in ara crucis (morte intercedente) Deo patri oblaturus erat, ut æternam illic redemptionem operaretur: quia tamen per mortem, sacerdotium eius extinguendum non erat: in cœna nouissima, qua nocte tradebatur, ut dilectæ suæ sponsæ Ecclesiæ, uisibile (sicut hominum natura exigit (relinqueret sacrificium, quo cruentum illud semel in Cruce peragendum repræsentaretur: eiusq; memoria, in finem usq; sæculi, permaneret: atq; illius salutaris uirtus, in remissionem eorum, quæ à nobis quotidie committuntur, peccatorum, applicaretur: sacerdotem secũdum ordinem Melchisedech, se in æter- Hebr. 7. Part. 1. ... Sacrif. ... cap. 2.

num constitutum declarans, corpus, & sanguinem suum, sub spe
ciebus panis & uini, Deo patri obtulit: ac sub earundem rerum
symbolis, Apostolis (quos tunc noui testamenti sacerdotes consti-
tuebat) ut sumerent, tradidit: & eisdem, eorumq; in sacerdotio
Luc. 22 successoribus, ut offerrent, præcepit, per hæc uerba: Hoc facite
in meam commemorationem: uti semper ecclesia Catholica intel-
lexit, & docuit. Nam celebrato ueteri Pascha (quod in memoriã
Exod. 13 exitus de Aegypto, multitudo filiorum Israel immolabat) nouũ
instituit Pascha: seipsum, ab Ecclesia, per sacerdotes, sub signis
uisibilibus immolandum, in memoriam transitus sui, ex hoc mun
do, ad patrem: quando, per sui sanguinis effusionem, nos redemit:
Col. 1 atq; eripuit de potestate tenebrarum, & in Regnum suum tran
stulit. Et hæc quidem illa munda oblatio est: quæ nulla indignita
te, aut malitia offerentium, inquinari potest. quam etiam Domi
Mala. 1 nus, per Malachiam nomini suo, quod magnum futurum esset in
gentibus: in omni loco, mundam offerendam prædixit. & quam
1 Cor. 10 non obscurè innuit Apostolus Paulus, Corinthijs scribens, cùm
dicit: non posse eos, qui participatione mensæ demoniorum pollu
ti sunt, mensæ Domini participes fieri: per mensam, altare utro-
biq; intelligens. Hæc denique illa est, quæ per uarias sacrificio-
rum, naturæ, et legis tempore, similitudines, figurabatur: utpo
te, quæ, bona omnia, per illa significata, uelut illorum omnium
consummatio & perfectio, complectitur.

Caput. II.

Et quoniam in diuino hoc sacrificio, quod in missa peragitur, idem ille Christus continetur, & incruentè immolatur, qui in ara Crucis semel seipsum cruentè obtulit: docet Sancta Synodus, sacrificium istud, uerè propitiatorium esse: per ipsumq; fieri: ut, si eum uero corde, et recta fide, cum metu, & reuerentia, contriti, ac pœnitentes, ad Deum accedamus: misericordiam consequamur, et gratiam inueniamus, in auxilio opportuno. Huius quippe obla tione placatus Dominus, gratiam, & donum pœnitentiæ conce- dens: crimina, & peccata, etiam ingentia, dimittit. Vna enim eademq; est hostia, idemq; nunc offerens sacerdotum ministerio: qui seipsum tunc in cruce obtulit: sola offerendi ratione diuersa. Cuius quidem oblationis (cruentæ, inquàm) fructus, per hanc incruentam uberrimè percipiuntur: tantum abest, ut illi, per hãc

quouis modò derogetur. Quarè, non solùm, pro fidelium uiuorũ peccatis, pœnis, satisfactionibus, & alijs necessitatibus: sed et pro defunctis in Christo, nondum ad plenum purgatis: ritè, iuxta Apostolorum traditionem, offertur.

Caput. III.

Et quamuis, in honorem, & memoriam sanctorum, nonnullas interdum missas, Ecclesia celebrare consueuerit, non tamen illis sacrificium offerri docet: sed Deo soli, qui illos coronauit. Vnde nec sacerdos dicere solet, offero tibi sacrificium Petre, uel paule: sed Deo, de illorum uictorijs gratias agens, eorum patrocinia implorat: ut ipsi pro nobis intercedere dignentur in cœlis, quorum memoriam facimus in terris.

Caput. IIII.

Et cùm sancta sanctè administrari conueniat, sitq; hoc omniũ sanctissimum sacrificium: Ecclesia Catholica, ut dignè reuerenterq; offerretur, ac perciperetur, sacrum Canonem multis ante seculis instituit, ita ab omni errore purum: ut nihil in eo contineatur, quod non maximè sanctitatem, & pietatem quandam redoleat, mentesq; offerentium in Deum erigat. Is enim constat, cùm ex ipsis Domini uerbis, tum & Apostolorum traditionibus, ac sanctorum quoq; Pontificum, pijs institutionibus.

Caput. V.

Cumq; natura hominum ea sit, ut non facilè queat, sine ipsis adminiculis exterioribus, ad rerum diuinarum meditationem sustolli: propterea pia mater Ecclesia, ritus quosdam: ut scilicèt quædam summissa uoce, alia uerò elatiore, in missa pronuncia-rentur: instituit. Cæremonias item adhibuit, ut mysticas benedictiones, lumina Thimiamata, uestes, aliaq; id genus multa, ex Apostolica disciplina & traditione, quò & maiestas tanti sacrificij commendaretur: & mentes fidelium, per hæc uisibilia, religionis & pietatis signa, ad rerum altissimarum, quæ in hoc sacrificio latent, contemplationem, excitarentur.

Caput. VI.

Optaret quidem Sacrosancta Synodus, ut in singulis missis,

fideles adstantes, non solùm spirituali affectu, sed sacramentali etiã Eucharistiæ perceptione communicarent: quò ad eos, huius sanctiß. sacrificij fructus uberior, proueniret: nec tamen si id non semper fiat, propterea missas illas, in quibus solus sacerdos sacramentaliter communicat, ut priuatas & illicitas damnat: sed probat, atq; adeò commendat. Siquidem illæ quoq; missæ, uerè communes censeri debent: partim, quòd in eis populus spiritualiter communicet: partim uerò, quòd à publicò Ecclesiæ ministro, non pro se tantùm, sed pro omnibus fidelibus, qui ad corpus Christi pertinent, celebrentur.

Caput VII.

Monet deinde Sancta Synodus: præceptum esse ab Ecclesia sacerdotibus, ut aquam uino, in calice offerendo miscerent: tum quòd Christum Dominum ita fecisse credatur, tum etiam, quia, è latere eius, aqua simul cum sanguine exierit: quod sacramentum, hac mixtione recolitur, &, cùm aquæ in Apocalipsi Beati Ioannis, populi dicantur: ipsius populi fidelis, cum capite Christo, unio repræsentatur.

Apoc. 17

Caput. VIII.

Et si missa, magnam contineat populi fidelis eruditionem: non tamen expedire uisum est patribus, ut uulgari lingua passim celebraretur. Quamobrèm, retento ubiq;, cuiusq; Ecclesiæ antiquo & à Sancta Romana Ecclesia, omnium Ecclesiarum matre, & magistra probato ritu: ne oues Christi esuriant, neúe paruuli panem petant, & non sit qui frangat eis: mandat Sancta Synodus, Pastoribus, & singulis curam animarum gerentibus: ut frequenter inter missarum celebrationem, uel per se, uel per alios, ex ijs, quæ in missa leguntur, aliquid exponant: atque inter cætera, sanctissimi huius sacrificij mysterium aliquod declarèt, diebus præsertim Dominicis, & festis.

Hebr. 4

Caput. IX.

Quia uerò aduersus ueterem hanc, in sacrosancto Euangelio, Apostolorum traditionibus, sanctorumq; patrum doctrina, fundatam fidem, hoc tempore, multi disseminati sunt errores, et multa à multis docentur, atque disputantur: Sacrosancta Synodus:

post multos, grauesq; , his de rebus, maturè habitos tractatus: unanimi patrum omnium consensu, quæ huic purissimæ fidei, sacreq; doctrinæ aduersantur, damnare, & à sancta Ecclesia eliminare, per subiectos hos canones constituit.

Canon Primus.

Si quis dixerit, in missa, non offerri Deo, uerum & proprium sacrificium: aut quòd offerri non sit aliud, quàm nobis Christum ad manducandum dari: Anathema sit.

Canon. II.

Si quis dixerit, illis uerbis, hoc facite in meam commemorationem: Christum non instituisse Apostolos sacerdotes: aut non ordinasse, ut ipsi, alijq; sacerdotes offerrent corpus, & sanguinem suum: anathema sit. Luc. 22

Canon. III.

Si quis dixerit, missæ sacrificium, tantùm esse laudis, & gratiarum actionis: aut nudam commemorationem sacrificij in cruce peracti: non autem propitiatorium: uel soli prodesse sumenti: neq; pro uiuis, & defunctis, pro peccatis, pœnis satisfactionibus, & alijs necessitatibus offerri debere: anathema sit.

Canon. IIII.

Si quis dixerit, blasphemiam irrogari Sanctissimo Christi sacrificio, in cruce peracto, per missæ sacrificium: aut illi per hoc derogari: anathema sit.

Canon. V.

Si quis dixerit: imposturam esse, missas celebrare in honorem sanctorum, & pro illorum intercessione apud Deum obtinenda, sicut ecclesia intendit: anathema sit.

Canon. VI.

Si quis dixerit, canonem missæ, errores continere, ideoq; abrogandum: anathema sit.

Canon. VII.

Si quis dixerit, cæremonias, uestes, & externa signa: quibus, in missarũ celebratione, Ecclesia catholica utitur: irritabula impietatis esse, magìs quàm officia pietatis: anathema sit.

Canon. VIII.

Si quis dixerit, missas:in quibus solus sacerdos sacramentaliter communicat:illicitas esse,ideoq; abrogandas: anathema sit.

Canon. IX.

Si quis dixerit, Ecclesiæ Romanæ ritum, quo summissa uoce, pars canonis,& uerba consecrationis proferuntur, damnandum esse: aut lingua tantùm uulgari,missam celebrari debere: aut aquam non miscendam uino,in calice offerendo, quòd sit contra Christi institutionem: anathema sit.

DECRETVM DE REFORMATIONE, publicatum in eadem sessione sexta.

Eadem sacrosancta Synodus, ut reformationis negotium prosequatur: hæc, in præsenti sessione, statuenda censuit.

Canon Primus.

Nihil est, quod alios magis ad pietatem, ac Dei cultum, assiduò instruat: quàm eorum uita, & exemplum,qui se diuino ministerio dedicarunt. Cùm enim à rebus seculi, in altiorem sublati locum conspiciantur: in eos, tanquàm in speculum, reliqui, oculos conijciunt: ex ijsq; sumunt quod imitentur. Quapropter, sic decet omnino clericos, in sortem Domini uocatos. uitam, moresq; suos omnes componere: ut habitu, gestu, incessu, sermone, alijsq; omnibus rebus,nil,nisi graue,moderatum,ac religione plenum,præ se ferant: leuia etiam delicta (quæ in ipsis maxima essent) effugiant: ut eorum actiones, cunctis afferant uenerationem. Cùm igitur, quò maiore in Ecclesia Dei, & utilitate, & ornamento hæc sunt, ita etiam diligentiùs sunt obseruanda: Statuit sancta Synodus,ut quæ aliâs, à summis Pontificibus, & à sacris Conciliis,de clericorum uita, honestate, cultu, doctrinaq; retinenda: ac simul de luxu, commessationibus, choreis, aleis, lusibus, ac quibuscunq; criminibus,necnon secularibus negotiis fugiendis: copiosè, ac salubriter sancita fuerunt: eadem in posterum,iisdem pœnis,uel maioribus,arbitrio ordinarii imponendis, obseruentur. nec appellatio, executionem hanc,quæ ad morum correctionem pertinet,suspendat. Si qua uerò iis, in desuetudinem

tudinem

xxiv.

tudinem abiisse compererint; ea quamprimùm in usum reuocari, & ab omnibus accuratè custodiri studeant: non obstantibus consuetudinibus quibuscunq;: ne subditorum neglectæ emendationis, ipsi, condignas, Deo uindice, pœnas persoluant.

Canon. I I.

Quicunq; posthàc, ad Cathedrales Ecclesias erit assumendus, is, non solùm natalibus, ætate, moribus, & uita, ac aliis, quæ à sacris canonibus requiruntur, plenè sit præditus: uerùm etiam in sacro ordine, anteà, saltem sex mensium spatio, constitutus. quarum rerum instructio, si eius notitia nulla, aut recens in Curia fuerit: à sedis Apostolicæ Legatis, seu nuntijs Prouinciarum, aut eius ordinario: eoq; deficiente, à uicinioribus ordinarijs, sumatur. Scientia uerò, præter hæc, huiusmodi polleat, ut muneris sibi iniungendi necessitati possit satisfacere. Ideoq; anteà in uniuersitate studiorum, magister siue doctor, aut licentiatus in sacra Theologia, uel iure Canonico, meritò sit promotus aut publico alicuius Academiæ testimonio idoneus, ad alios docendos, ostēdatur. Quod si regularis fuerit, à superioribus suæ religionis, similem fidem habeat. Prædicti autem omnes, unde instructio, seu testificatio erit sumenda, hæc fideliter et gratis referre teneantur: Alioquin, eorum conscientias, grauiter oneratas esse scient: & Deum, & superiores suos, habebunt ultores.

Canon. I I I.

Episcopi, etiam tanquàm delegati Apostolici, ex fructibus, & prouentibus quibuscunq;, omnium dignitatum, personatuum, & officiorum, in Ecclesiis Cathedralibus, uel collegiatis existentium, tertiam partem, in distributiones, eorum arbitrio assignādas, diuidere possint: ut scilicèt, qui eas obtinent, si personaliter competens sibi seruitium, iuxta formam ab eisdem Episcopis præscribendam, quolibet die statuto non impleuerint: illius diei distributionem amittant: nec eius quoquo modo dominium acquirant: sed fabricæ Ecclesiæ, quatenùs indigeat, aut alteri pio loco, arbitrio ordinarij applicetur. Crescente uerò contumacia, contra eos, iuxta Sacrorum Canonum constitutiones, procedant. Quòd si, alicui ex prædictis dignitatibus, in Ecclesiis Cathedralibus, uel collegiatis, de iure, seu consuetudine, iurisdictio, ad-

ministratio, uel officium, non competat: sed extra ciuitatem, in diœcesi, cura animarum immineat: cui, is, qui dignitatem obtinet, incumbere uoluerit: tunc pro tempore, quo in curata Ecclesia resederit, ac ministrauerit, tanquàm præsens sit, ac diuinis intersit, in Ecclesiis Cathedralibus, ac collegiatis, habeatur. Hæc in his Ecclesiis tantùm constituta intelligantur, in quibus, nulla est consuetudo, uel statutum, ut dictæ dignitates non seruientes aliquid amittant, quod ad tertiam dictorum fructuum, & prouentuum, partem ascendat: non obstantibus consuetudinibus, etiam immemorabilibus, & constitutionibus, etiam iuramento, & quauis authoritate firmatis.

Canon. I I I I.

Quicunque, in Cathedrali, uel collegiata, seculari, aut regulari Ecclesia, diuinis mancipatus officijs, in subdiaconatus ordine saltem constitutus non sit: uocem in huiusmodi Ecclesiis, in capitulo non habeat: etiam si hoc sibi ab alijs liberè fuerit concessum. Ii uerò, qui, dignitates, personatus, officia, præbendas, portiones, ac qualibet alia beneficia, in dictis Ecclesiis obtinent, aut in posterum obtinebunt: quibus onera uaria sunt annexa, uidelicèt, ut alij missas, alij Euangelia, alij Epistolas dicant, & cantent: teneantur infra annum, iusto impedimento cessante, quocunque priuilegio, exemptione, prærogatiua, generis nobilitate sint insigniti, ordines suscipere requisitos: Alioquin pœnas incurrant, iuxta constitutionem Concilij Vienen. quæ incipit: Vt ij, qui: Quam præsenti decreto innouat. Cogantq; Episcopi, eos, diebus statutis, dictos ordines, per seipsos exercere: ac cætera omnia officia, quæ debent in cultu diuino præstare: sub eisdem, & alijs, etiam grauioribus pœnis, arbitrio eorum imponendis. Nec alijs in posterum fiat prouisio: nisi ijs, qui, iam ætatem, & cæteras habilitates integrè habere dignoscantur: aliter irrita sit prouisio.

Canon. V.

Dispensationes, quacunque authoritate concedendæ, si extra Romanam Curiam committendæ erunt: committantur ordinarijs illorum, qui eas impetrauerit. Eæ uerò quæ gratiosè concedentur, suum non sortiantur effectum: nisi priùs, ab eisdem, tanquàm delegatis Apostolicis, summariè tantùm, & extra, iudi-

cialiter cognoſcatur,expreſſas preces, ſubreptionis uel obreptionis uitio, non ſubiacere.

Canon. V I.

In commutationibus ultimarum uoluntatum: quæ, non niſi ex iuſta, & neceſſaria cauſa, fieri, debent: Epiſcopi, etiam tanquàm delegati ſedis Apoſtolicæ, ſummariè, & extra, iudicialiter cognoſcant, nihil in precibus, tacita ueritate, uel ſuggeſta falſitate, fuiſſe narratum: priuſquàm commutationes prædictæ, executioni demandentur.

Canon. V I I.

Legati, & Nuntij Apoſtolici, Patriarchæ, Primates, & Metropolitani, in appellationibus ad eos interpoſitis, in quibuſuis cauſis: tam in admittendis appellationibus, quàm in concedendis inhibitionibus, poſt appellationem: ſeruare teneantur formam & tenorem ſacrarum conſtitutionum, & præſertim Innocentij quarti, quæ incipit: Romana: quacunq; conſuetudine etiam immemorabili, aut ſtylo, uel priuilegio, in contrarium non obſtantibus: aliàs inhibitiones, & Proceſſus, & inde ſequuta quæcunq; ſint ipſo iure nulla.

Canon. V I I I.

Epiſcopi, etiam tanquàm ſedis Apoſtolicæ delegati, in caſibus à iure conceſſis, omnium piarum diſpoſitionum, tam in ultima uoluntate, quàm inter uiuos, ſint executores: habeant ius uiſitandi hoſpitalia, collegia quæcunq;, ac confraternitates laicorum, etiam quas ſcholas, ſiue quocunq; alio nomine uocant: non tamen quæ ſub regum immediata protectione ſunt, ſine eorum licentia: eleemoſinas montis pietatis, ſiue charitatis: & pia loca omnia, quocunq; modo nuncupentur: etiam ſi prædictorum locorum cura, ad laicos pertineat, atq; eadem pia loca, exemptionis priuilegio ſint munita: ac omnia, quæ ad Dei cultum, aut animarum ſalutem, & pauperes ſuſtentandos inſtituta ſunt, ipſi ex officio ſuo, iuxta ſacrorum canonum ſtatuta cognoſcant, & exequantur: non obſtantibus, quacunq; conſuetudine, etiam immemorabili, priuilegio, aut ſtatuto.

Canon. I X.

Administratores, tam Ecclesiastici, quàm laici, fabricæ cuiusuis Ecclesiæ, etiam Cathedralis, hospitalis, confraternitatis, eleemosinæ, montis pietatis, & quorumcunq; piorum locorum, singulis annis teneantur. reddere rationem administrationis, ordinario:consuetudinibus & priuilegijs quibuscunq; in contrarium sublatis: nisi secus fortè, in institutione, & ordinatione talis Ecclesiæ, seu fabricæ, expresse cautum esset. Quòd si, ex consuetudine, aut priuilegio, aut ex constitutione aliqua loci, alijs ad id deputatis ratio reddenda esset: tunc cum iis adhibeatur etiam ordinarius: aliter factæ liberationes, dictis administratoribus minimè suffragentur.

Canon. X.

Cùm ex notariorum imperitia, plurima damna, & multarum occasio Litium oriatur: possit Episcopus, quoscunq; Notarios, etiam si Apostolica, Imperiali, aut regia authoritate, creati fuerint: etiam tanquàm delegatus sedis Apostolicæ, examinatione adhibita, eorum sufficientiam scrutari: illisq; non idoneis repertis, aut quomodocunq; in officio delinquentibus: officij eius, in negotijs, litibus, & causis Ecclesiasticis, ac spiritualibus: exercendi, usum, perpetuò, aut ad tempus, prohibere. Nec appellatio eorum, interdictionem ordinarij suspendat.

Canon. X I.

Si quem clericorum, aut laicorum: quacunq; is dignitate, etiam Imperiali, aut Regali præfulgeat: tantùm, malorum omnium radix cupiditas, occupauerit: ut alicuius Ecclesiæ, seu cuiusuis secularis, aut regularis beneficii, montium pietatis, aliorumq; piorum locorum iurisdictiones, bona, census, ac iura, etiam feudalia, & emphiteotica, fructus, emolumenta, seu quascunq; obuentiones: quæ in ministrorum, ac pauperum necessitates conuerti debent: per se, uel per alios, ui, uel timore incusso, seu etiam per suppositas personas clericorum, aut laycorum, seu quacunq; arte, aut quocunq; quæsito colore in proprios usus conuertere, illosq; usurpare præsumpserit: seu impedire, ne ab iis, ad quos iure pertinent, percipiantur: is, Anathemati tandiù subiaceat, quandiù iurisdictiones, bona, res, iura, fructus, & redditus, quos occupauerit: uel qui ad eum quomo-

docunq;, etiam ex donatione suppositæ personæ, peruenerint: Ecclesiæ, eiusq; administratori, siue beneficiato, integrè restituerit: ac deinde à Romano Pontifice absolutionem obtinuerit. Quòd si, eiusdem Ecclesiæ patronus fuerit: etiam iurispatronatus, ultra positas pœnas, eo ipso priuatus existat. Clericus uerò qui nefandæ fraudis, & usurpationis huiusmodi fabricator, seu consentiens fuerit, eisdem pœnis subiaceat: necnon quibuscunq; beneficiis priuatus sit, & ad quæcunq; alia beneficia, inhabilis efficiatur: & à suorum ordinum executione: etiam post integram satisfactionem, & absolutionem: arbitrio sui ordinarii, suspendatur.

DECRETVM DE OBSERVANDIS, VEL euitandis, in celebratione Missæ, promulgatum in eadem Sessione Sexta.

Quanta cura adhibenda sit, ut sacrosanctum Missæ sacrificiũ, omni religionis cultu, ac ueneratione celebretur: quiuis facilè existimare poterit: qui cogitarit, maledictum in sacris literis eum uocari, qui opus Dei facit negligẽter. Quòd si necessario fatemur, nullum aliud opus, adeò sanctum, ac diuinum, à Christi fidelibus tractari posse, quàm hoc ipsum tremendum mysterium: quo, uiuifica illa hostia, qua Deo patri reconciliati sumus, in altari, per Sacerdotes quotidie immolatur: satìs etiam apparet, omnem operã, & diligentiam, in eo ponendam esse: ut quanta maxima fieri potest interiori cordis munditia, & puritate, atq; exteriori deuotionis, ac pietatis specie, peragatur. Cùm igitur multa iam, siue temporum uitio, siue hominum incuria, & improbitate, irrepsisse uideantur, quæ à tanti sacrificij dignitate aliena sunt; ut ei debitus honor, & cultus, ad Dei gloriam, & fidelis populi ædificationem, restituatur: decernit Sancta Synodus: ut ordinarij locorũ Episcopi, ea omnia prohibere, atq; è medio tollere sedulo curent, ac teneantur: quæ, uel auaritia, idolorum seruitus: uel irreuerentia, quæ ab impietate uix seiuncta esse potest: uel superstitio, ueræ pietatis falsa imitatrix, induxit. Hier. 48

Atq;, ut multa paucis comprehendantur: in primis, quod ad auaritiam pertinet, cuiussuis generis mercedum, conditiones, pacta, conuentiones, & quicquid pro Missis nobis celebrandis da-

tur:necnon importunas, atq; illiberales eleemosinarum exactiones, potius quam postulationes: aliaq; huiusmodi: quę à Simoniaca labe: uel certè à turpi quæstu non longè absunt: omnino prohibeant.

Deinde ut irreuerētia uitetur: singuli in suis diœcesibus interdicāt: ne cui uago, et ignoto sacerdoti, Missas celebrare liceat. Neminem prætereà: qui publicè, & notoriè criminosus sit: aut Sancto altari ministrare: aut sacris interesse permittant: néue patiātur: priuatis in domibus: atque omnino extra Ecclesiam, & ad diuinum tantùm cultum dedicata oratoria, ab eisdem ordinarijs designanda, & uisitanda, sanctum hoc sacrificium, à secularibus, aut regularibus quibuscunq; peragi: ac nisi priùs intersint decenter: composito corporis habitu, declarauerint, se, mente etiam, ac deuoto cordis affectu, non solùm corpore adesse. Ab Ecclesiis uerò musicas eas: ubi siue organo: siue cantu, lasciuum, aut impurum aliquid miscetur, item seculares omnes actiones, uana, atq; adeo profana colloquia, deambulationes, strepitus, clamores arceant: ut domus Dei, uerè domus orationis esse uideatur, & dici possit.

Postremò, ne superstitioni locus aliquis detur: edicto, & pœnis propositis, caueant, ne sacerdotes, alijs, quàm debitis horis, celebrent, neúe ritus alios, aut alias cæremonias, & preces, in Missarum celebratione adhibeant, præter eas, quæ ab Ecclesia probatæ, ac frequenti, & laudabili usu receptæ fuerint. Quarundam uerò Missarum, & candelarum, certum numerum, qui magis à superstitioso cultu, quàm à uera religione inuentus est, omnino ab Ecclesia remoueant: Doceantq; populum, quis sit, & à quo potissimùm proueniat, huius sanctissimi sacrificij, tam pręciosus, ac propè cœlestis fructus. Moneant etiam eundem populum: ut frequenter ad suas parochias, saltem diebus dominicis, & maioribus festis, accedant. Hæc igitur omnia, quæ summatim enumerata sunt, omnibus locorum ordinarijs ita proponuntur: ut, non solùm ea ipsa, sed quæcunque alia, huc pertinere uisa fuerint: ipsi, pro data sibi à Sancta Synodo potestate, ac etiam ut delegati Sedis Apostolicæ, prohibeant, mandent, corrigant, statuant: atque ad ea inuiolatè seruanda, censuris Ecclesiasticis, alijsq; pœnis, quæ illorum arbitrio constituent, fidelem populum compellant: non obstantibus, priuilegijs, exemptionibus, appellationibus, ac consuetudinibus quibuscunque.

XXIV.

DECRETVM SVPER PETITIONE CONCESSIONIS CALICIS, publicatum in eadem Sessione. VI.

Insuper, cùm eadem Sancta Synodus, superiori Sessione, duos articulos, alias propositos, & nondum discussos, uidelicet: An rationes: quibus sancta Catholica Ecclesia adducta fuit, ut communicaret laicos, atque etiam non celebrantes sacerdotes, sub una tantùm panis specie: ita sint retinendæ, ut nulla ratione, calicis usus, cuiquam sit permittendus. & An si honestis, et Christianę charitati cõsentaneis rationibus, concedendus alicui, uel nationi, uel Regno, calicis usus uideatur: sub aliquibus conditionibus sit concedendus, & quænam sint illæ in aliud tempus, oblata sibi occasione, examinandos, atque definiendos reseruauerit: nunc eorũ pro quibus petitur, saluti optimè consultum uolens, decernit, integrum negotium ad S. D. N. esse referendum: prout præsenti decreto refert: qui pro sua singulari prudentia id efficiat, quod utile Reipub. Christianæ, & salutare, petentibus usum calicis, fore iudicauerit.

DECRETVM INDICTIONIS, futuræ Sessionis.

Insuper eadem sacrosancta Synodus, diem futuræ Sessionis, ad feriam quintam, post octauam festiuitatis omnium sanctorum: qui erit dies XII. Nouembris, indicit: & in ea decernetur de Sacramento ordinis: & de Sacramento Matrimonij. &c.

SESSIO SEPTIMA.

VERA, ET CATHOLICA DOCTRINA,
De Sacramento Ordinis, ad condemnandos errores nostri temporis, à sancta Synodo Tridentina decreta, & publicata in Sessione septima.

Die XV. Mensis Iulij. M. D. LXIII.
Sub Beatiss. Pio IIII.

CAPVT PRIMVM.

SACRIFICIVM, & sacerdotium, ita, Dei ordinatione coniuncta sunt: ut utrunque in omni lege extiterit. Cùm igitur in nouo testamento, sanctum Eucharistię sacrificium uisibile, ex Domini institutione, catholica Ecclesia acceperit: fateri etiam oportet, in ea nouum esse uisibile, & externum sacerdotium: in quod, uetus translatum est. Hoc autem, ab eodem Domino Saluatore nostro institutum esse, atque Apostolis, eorumq; successoribus, in sacerdotio, potestatem traditam consecrandi, offerendi, & ministrandi corpus, & sanguinem eius, nec non & peccata dimittendi, & retinendi, sacræ literæ ostendunt: et catholicæ Ecclesię traditio, semper docuit.

Caput. II.

Cùm autem diuina res sit, tam sancti sacerdotij ministerium: consentaneum fuit, (quò digniùs, et maiori cum ueneratione exerceri posset) ut in ecclesiæ ordinatissima dispositione, plures, & diuersi essent ministrorum ordines, qui sacerdotio ex officio deseruirent: & ita distributi, ut, qui iam clericali tonsura insigniti essent: per minores ad maiores ascenderent. Nam non solùm de sacerdotibus, sed et de diaconis, sacræ literæ apertam mentionem faciunt: & quæ maximè in illorum ordinatione attendenda sunt, grauissimis uerbis docent: & ab ipso ecclesiæ initio, sequentium ordinum nomina, atq; uniuscuiusq; eorum propria ministeria, subdiaconi scilicet, Acolyti, exorcistæ, lectoris, et ostiarij, in usu fuisse cogno

cognoscuntur: quamuis non pari gradu. Nam subdiaconatus, ad maiores ordines, à Patribus, & Sacris Concilijs refertur: in quibus, & de alijs inferioribus, frequentissimè legimus.

Caput. III.

Cùm scripturæ testimonio, Apostolica traditione, & patrum unanimi consensu, perspicuum sit: per sacram ordinationem (quæ uerbis, & signis exterioribus perficitur) gratiam conferri: dubitare nemo debet: ordinem, esse uerè, & propriè, unum ex septem Sanctæ Ecclesiæ Sacramentis. Inquit. n. Apostolus: Admoneo te, ut resuscites gratiam Dei: quæ est in te, per impositionem manuum mearum. Non enim dedit nobis deus, spiritum timoris: sed uirtutis, & dilectionis, & sobrietatis. 2 Timot. 1

Caput. IIII.

Quoniam uerò in sacramento ordinis, sicut & in Baptismo, & confirmatione, character imprimitur: qui nec deleri, nec auferri potest: meritò sancta Synodus, damnat eorum sententiam, qui asserunt noui testamenti sacerdotes, temporariam tantummodò potestatem habere: ac semel ritè ordinatos, iterum Laicos effici posse: si uerbi dei ministerium non exerceant. Quòd si quis, omnes christianos promiscuè noui testamenti sacerdotes esse, aut oẽs pari inter se potestate spirituali præditos affirmet: nihil aliud facere uidetur: quàm Ecclesiasticã Hierarchiam (quæ est, ut castrorũ acies ordinata) confundere: perinde, ac si contra beati Pauli doctrinam, omnes Apostoli: omnes Prophetæ: omnes Euangelistæ: oẽs Pastores: omnes sint Doctores. Proinde sacrosancta Synodus declarat: præter cæteros Ecclesiasticos gradus: Episcopos, (qui in Apostolorũ locum successerunt) ad hunc Hierarchicum ordinem præcipuè pertinere: & positos (sicut idẽ Apostolus ait) à spiritu sancto, regere Ecclesiam Dei: eosq; Presbyteris superiores esse: ac sacramentum confirmationis conferre: ministros Ecclesiæ ordinare: atq; alia pleraq; peragere ipsos posse: quarum functionum potestatem, reliqui inferioris ordinis nullam habent. Docet insuper sacrosancta Synodus: in ordinatione Episcoporum, sacerdotum, & cæterorum ordinum, nec populi, nec cuiusuis secularis potestatis, & magistratus consensum, siue uocationem, siue authoritatem, ita requiri: ut sine ea, irrita sit ordinatio: quin potiùs decernit: eos, qui tantummodò à populo, aut seculari potestate, ac magistratu uocati, & instituti, ad hæc ministeria exercen-

1 Cor. 12
Eph. 4.
Act. 20.

da ascendunt: & qui ea, propria temeritate sibi sumunt: omnes, non Ecclesiæ ministros: sed fures, & latrones, per ostium non ingressos, habendos esse. Hæc sunt, quæ generatim, sacræ Synodo uisum est, Christi fideles, de sacramento ordinis docere. His autem contraria, certis, & propriis Canonibus, in hunc, qui sequitur modum, dannare constituit: ut omnes, adiuuante Christo, fidei regula utentes: in tot errorum tenebris, Catholicam ueritatem, faciliùs agnoscere, & tenere possint.

Canon. I.

Si quis dixerit, non esse in nouo testamento sacerdotium uisibile, & externum: uel non esse potestatem aliquam, consecrandi & offerendi uerum corpus, & sanguinem Domini: & peccata remittendi, & retinendi: sed officium tantùm, & nudum ministerium, prædicandi Euangelium: uel eos, qui non prædicant, prorsus non esse sacerdotes: Anathema sit.

Canon. II.

Si quis dixerit, præter sacerdotium, non esse in Ecclesia Catholica alios ordines, & maiores, & minores: per quos, uelut per gradus quosdam, in sacerdotium tendatur: Anathema sit.

Canon. III.

Si quis dixerit, ordinem, siue sacram ordinationem, non esse uerè & propriè sacramentum, à Christo Domino institutum: uel esse figmentum quoddam humanum, excogitatum à uiris rerum Ecclesiasticarum imperitis: aut esse tantùm ritum quendam, eligendi ministros uerbi dei, & sacramentorum: Anathema sit.

Canon. IIII.

Si quis dixerit, per sacram ordinationem, non dari spiritum sanctum: ac proinde, frustra Episcopos dicere: Accipe spiritum sanctum: aut per eam, non imprimi characterem: uel eum, qui sacerdos semel fuit, laicum rursus fieri posse: Anathema sit.

Canon. V.

Si quis dixerit, sacram unctionem, qua Eccl. in sancta ordinatione utitur: non tantùm non requiri, sed contemnendam &

Fxxiij.

perniciosam esse: similiter, & alias ordinis cæremonias: Anat. sit.

Canon. V I.

Si quis dixerit, in Ecclesia Catholica, non esse Hierarchiam diuina ordinatione institutam, quæ constat ex Episcopis, Presbyteris, & ministris: Anathema sit.

Canon V I I.

Si quis dixerit, Episcopos non esse Presbyteris superiores: uel non habere potestatem confirmandi, & ordinandi: uel eam, quam habent, illis esse cum Presbyteris communem: uel ordines ab ipsis collatos, sine populi, uel Potestatis secularis consensu, aut uocatione, irritos esse: aut eos, qui nec ab Ecclesiastica & Canonica potestate ritè ordinati, nec missi sunt, sed aliunde ueniunt, legitimos esse uerbi & sacramentorum ministros: Anathema sit.

Canon. V I I I.

Si quis dixerit, Episcopos, qui authoritate Rom. Pontificis assumuntur: non esse legitimos, ac ueros Episcopos, sed figmentum humanum: Anathema sit.

De Residentia.

EADEM SACROSANCTA TRIDENTINA Synodus, reformationis materiam prosequens, hæc, quæ sequuntur, in præsenti decernenda esse statuit, & decernit. c. 1. 6.

Cùm præcepto diuino mandatum sit, omnibus, quibus animarum cura commissa est, oues suas agnoscere: pro his sacrificiũ offerre: uerbiq; diuini prædicatione: sacramentorum administratione: ac bonorum omnium operũ exemplo pascere: pauperũ, aliarumq; miserabilium personarum curam paternam gerere: & in cætera munia pastoralia incumbere: quæ omnia, nequaquàm ab his præstari, & impleri possunt, qui gregi suo non inuigilant, neq; assistunt, sed mercenariorum more deserunt: sacrosancta Synodus eos admonet, & hortatur: ut diuinorum præceptorum memores, factiq; forma gregis: in iudicio, & ueritate pascant, & regant. Ne uerò, ea, quæ de residentia, sanctè & utiliter, iam anteà, sub fæl. re. Paulo iij. sancita fuerunt, in sensus à Sacrosanctæ Synodi mente alienos trahantur: ac si uigore illius decreti, quinq; mensibus continuis abesse liceat: illis inhærendo, declarat sacrosancta

Synodus, omnes, Patriarchalibus, Primatialibus, Metropolitanis, ac cathedralibus Ecclesiis quibuscunq;, quocunq; nomine, & titulo præfectos, etiam si S. R. E. Card, sint: obligari ad personalem, in sua Ecclesia uel diœcesi residentiam: ubi iniuncto sibi officio defungi teneantur: neq; abesse posse, nisi ex causis, & modis infrascriptis. Nam cùm christiana charitas, urgens necessitas, debita obedientia, ac euidens Eccl. uel reipublicæ utilitas: aliquos nonnunquam abesse postulent, & exigant: decernit eadem Sancta Synodus: has legitimæ absentiæ causas, à Beatissimo Ro. Pont. aut à Metropolitano: uel eo absente, suffraganeo Episcopo antiquiori residente: qui idem Metropolitani absentiam probare debebit: in scriptis esse approbandas: nisi cùm absentia inciderit, propter aliquod munus, & Reip. officium, Episcopatibus adiunctum: cuius quoniam causæ sunt notoriæ, & interdum repentinæ: ne eas quidem, significari metropolitano, necesse erit: Ad eundem tamen, cum Concilio prouinciali, spectabit, iudicare de licentijs à se, uel à suffraganeo datis: & uidere, ne quis, eo iure abutatur: et ut pœnis canonicis errantes puniantur. Intereà, meminerint discessuri: ita ouibus suis prouidendum: ut (quantum fieri poterit) ex ipsorum absentia, nullum damnum accipiant. Quoniam autem, qui aliquantisper tantùm absunt: ex ueterum canonum sententiæ non uidentur abesse: quia statim reuersuri sunt: Sacrosancta Synodus, uult illud absentiæ spatium, singulis annis, siue cõtinuum, siue interruptum, extra prædictas causas, nullo pacto debere, duos, aut ad summum tres menses excedere: & haberi rationem, ut id æqua ex causa fiat: & absq; ullo gregis detrimento: quod an ita sit, abscedentium conscientiæ relinquit: quam sperat religiosam, & timoratam fore, cùm Deo corda pateant: cuius opus, non fraudulenter agere, suo periculo tenentur: Eosdem interim admonet, & in Domino hortatur, ne per illius temporis spatium: dominici aduentus, quadragesimæ, Natiuitatis, Resurrectionis Domini, Pentecostes item, & corporis Christi diebus, (quibus refici maximè, & in domino gaudere, Pastoris præsentia oues debeãt) ipsi ab Eccl. sua cothedrali, ullo pacto absint: nisi episcopalia munia, in sua diœcesi, eos aliò uocent.

Si quis autem (quod utinam nunquã eueniat) cõtra huius decreti dispositionem abfuerit, statuit Sacrosancta Synodus: præter alias pœnas, aduersus nõ residentes, sub Paulo III. impositas

XXIIII.

& innouatas: ac mortalis peccati reatum, quem incurrit: eum, pro rata temporis absentiæ, fructus suos non facere: nec tuta conscientia (alia etiam declaratione non secuta) illos sibi detinere posse: sed teneri, aut (ipso cessante) per superiorem ecclesiasticum, illos fabricæ eccle. aut pauperibus loci erogare: prohibita quacunque conuentione, uel compositione, quæ pro fructibus malè perceptis appellatur: ex qua etiam prædicti fructus, in totum, aut pro parte, ei remitterentur: non obstantibus quibuscunque priuilegijs, cuicunque collegio, aut fabricæ concessis.

Eadem omnino (etiam quò ad culpam & amissionem fructuum, & pœnas) de curatis inferioribus, et alijs quibuscunque, qui beneficium aliquod ecclesiasticum, curam animarum habens, obtinent, Sacrosancta Synodus declarat, & decernit: Ita tamen, ut quandocunq;, eos, causa priùs per Episcopum cognita, et probata, abesse contigerit: Vicariũ idoneũ, ab ipso ordinario approbandũ, cum debita mercedis assignatione relinquant. Discedendi autem licentiam, in scriptis gratisq; concedendam, ultra bimestre tẽpus, (nisi ex graui causa) non obtineant. Quòd si, per edictum citati (etiam non personaliter) contumaces fuerint: liberum esse uult ordinarijs: per censuras Ecclesiasticas, et sequestrationem, & subtractationem fructuum, aliaq; iuris remedia: etiam usq; ad priuationem, compellere: Nec executionẽ hanc, quolibet priuilegio, licentia, familiaritate, exemptione: etiã ratione cuiuscunque beneficij, pactione, statuto: etiam iuramento, uel quacunque authoritate confirmato: consuetudine etiam immemorabili (quæ potius corruptela censenda est) siue appellatione, aut inhibitione: etiam in Rom. Curia: uel rigore Eugenianæ constitutionis, suspendi posse.

Postremò, tam decretum illud, sub Paulo III. quàm hoc ipsum, in Concilijs prouincialibus, & episcopalibus publicari, Sancta Synodus præcipit. Cupit enim, quæ adeò ex Pastorum munere, animarumque salute, sunt: frequenter omnium auribus, mentibusq; infigi: ut in posterum, (deo iuuante) nulla temporum iniuria, aut hominum obliuione, aut desuetudine, aboleantur.

EADEM SACROSANCTA TRIDENTINA Synodus, reformationis materiam prosequens, hæc, quæ sequuntur, in præsenti decernenda esse statuit, & decernit.

1 Ecclesiis cathedral. seu superioribus, quocunque nomine, ac ti-

tulo præfecti: etiam si S. R. E. Cardinales sint: si munus consecrationis, intra tres menses, non susceperint: ad fructuum perceptorum restitutionem, teneantur. Si intra totidem menses, postea id facere neglexerint: Ecclesiis, ipso iure, sint priuati. Consecratio uerò, si extra Curiam Romanam fiat: in Ecclesia, ad quã promoti fuerint: aut in prouincia, si commodè fieri poterit, celebretur.

2 Episcopi, per semetipsos, ordines conferant. Quòd si ægritudine fuerint impediti: subditos suos, non aliter, quàm iam probatos, & examinatos, ad alium episcopum ordinandos dimittant.

3 Prima Tonsura non initientur, qui Sacramentum confirmationis non susceperint: & fidei rudimenta edocti non fuerint: quiq; legere, & scribere, nesciant: & de quibus, probabilis coniectura non sit: eos, non secularis iudicij fugiendi fraude: sed, ut deo fidelem cultum præstent, hoc uitæ genus elegisse.

4 Ad minores ordines promouendi, bonum à Parocho, & à magistro scholæ, in qua educantur, testimonium habeant. Hi uerò, qui ad singulos maiores erunt assumendi: per mensem, ante ordinationem, episcopum adeant: qui Parocho, aut alteri, cui magis expedire uidebitur, committat: ut nominibus, ac desiderio eorum, qui uolent promoueri, publicè in Ecclesia propositis: de ipsorum ordinandorum natalibus, ætate, moribus & uita, à fide dignis diligenter inquirat: & literas testimoinales, ipsam inquisitionem factam continentes, ad ipsum episcopum, quamprimùm transmittat.

5 Nullus prima tonsura initiatus: aut etiam in minoribus ordinibus constitutus: ante decimum quartum annum, beneficium possit obtinere. Is etiam, fori priuilegio non gaudeat: nisi beneficium Ecclesiasticum habeat: aut clericalem habitum, & tonsuram deferens, alicui Ecclesiæ ex mandato episcopi inseruiat: uel in seminario clericorum, aut in aliqua schola, uel uniuersitate, de licentia episcopi, quasi in uia ad maiores ordines suscipiendos uersetur. In clericis uerò coniugatis, seruetur constitutio Bonifa. VIII. quæ incipit: Clerici, qui cum unicis: modò hi clerici alicuius Eccle. seruitio, uel ministerio ab Episcopo deputati, eidẽ Eccle. seruiant, uel ministrent: & clericali habitu, & tonsura utantur: nemini, quò ad hoc, priuilegio, uel consuetudine, etiam immemorabili, suffragante.

6 Sacrosancta Synodus, antiquorum Canonum uestigijs inhæ-

rendo, decernit: ut quando Episcopus ordinationem facere disposuerit: omnes, qui ad sacrum ministerium accedere uoluerint: feria quarta, ante ipsam ordinationem. uel quãdo Episcopo uidebitur: ad ciuitatem euocẽtur. Episcopus autẽ (sacerdotibus, & alijs prudentibus uiris, peritis diuinæ legis, ac in ecclesiasticis sanctionibus exercitatis, sibi ascitis) ordinandorum genus, personam, ætatem, institutionem, mores doctrinam, & fidem, diligenter inuestiget, & examinet.

7 Ordinationes sacrorum ordinum, statutis à iure temporibus, ac in Cathedrali Ecclesia uocatis, præsentibus ad id, Ecclesiæ Canonicis, publicè celebrentur. Si autem in alio diœcesis loco: præsente clero loci, dignior (quantum fieri poterit) Ecclesia, semper adeatur. Vnusquisque autem, à proprio Episcopo ordinetur. Quòd si, quis, ab alio promoueri petat: nullatenùs id ei, etiam cuiusuis generalis, aut specialis rescripti, uel priuilegij prætextu, etiam statutis temporibus permittatur: nisi eius probitas, ac mores, ordinarij sui testimonio commendentur. Si secus fiat: ordinans, à collatione ordinum, per annum: & ordinatus, à susceptorum ordinũ executione, quandiù proprio ordinario uidebitur expedire, sit suspensus.

8 Episcopus, familiarem suum non subditum, ordinare non possit, nisi per triennium secum fuerit commoratus: & beneficium, quacunque fraude cessante, statim re ipsa illi conferat: consuetudine quacunque, etiam immemorabili, in contrarium non obstante.

9 Abbatibus, ac alijs quibuscunque: quantumuìs exemptis, nõ liceat in posterum, intra fines alicuius diœcesis consistentibus, etiam si nullius diœcesis, uel exempta esse dicantur, cuiquam, qui regularis subditus sibi non sit, tonsuram, uel minores ordines cõferre: nec ipsi Abbates, & alij exempti, aut collegia, uel capitula quæcunque: etiam Ecclesiarũ Cathedralium, literas dimissorias, aliquibus clericis secularibus, ut ab alijs ordinentur, concedant. Sed horum omnium ordinatio, seruatis omnibus, quæ in huius Sacrosanctæ Synodi decretis continentur, ad Episcopos, intra quorum Diœcesi fines existant, pertineat: non obstantibus quibuscunque priuilegijs, præscriptionibus, aut consuetudinibus etiam immemorabilibus. Pœnam quoq; impositam his, qui contra huius Sanctæ Synodi, sub Paulo III. decretum, à ca

pitulo Episcopali, sede uacante, literas dimissorias impetrant: ad illos, qui easdem literas non à capitulo, sed ab alijs quibusuis, in iurisdictione Episcopi, loco capituli, sede uacante, succedentibus, obtinerent, mandat extendi. Concedentes autem dimissorias, contra formam decreti, ab officio & beneficio, per annum, sint ipso iure suspensi.

10 *Minores ordines, his, qui saltem latinam linguam intelligant, per temporum interstitia (nisi aliud Episcopo expedire magis uideretur) conferantur: ut eò accuratiùs, quantùm sit huius disciplinæ pondus, possint edoceri: ac in unoquoque munere, iuxta præscriptum Episcopi, se exerceant: idq́;, in ea, cui adscripti erũt, Ecclesia: nisi fortè ex causa studiorum absint: atq; ita de gradu in gradum ascendant: ut in eis, cum ætate, uitæ meritum, & doctrina maior, accrescat. Quod, & bonorum morum exemplum, & assiduum in Ecclesia ministerium: atq; maior erga presbyteros, & superiores ordines reuerentia: & crebrior, quàm anteà, corporis Christi communio, maximè comprobabunt. Cumq́; hinc, ad altiores gradus, & sacratissima mysteria sit ingressus: nemo ijs initietur, quem non scientiæ spes, maioribus ordinibus dignum ostendat. Hi uerò, non nisi post annum à susceptione postremi gradus minorum ordinum, ad sacros ordines promoueantur: nisi necessitas, aut Eccl. utilitas, iudicio Episcopi, aliud exposcat.*

11 *Nullus in posterum, ad subdiaconatus ordinem, ante uigesimum secundum: Ad Diaconatus, ante uigesimum tertium: Ad presbyteratus, ante uigesimum quintum ætatis suæ annum, promoueatur. Sciant tamen Episcopi, non singulos in ea ætate constitutos, debere ad hos ordines assumi: sed dignos duntaxàt, & quorum probata uita, senectus sit. Regulares quoq;, nec in minori ætate, nec sine diligenti Episcopi examine, ordinentur: priuilegijs quibuscunq;, quò ad hoc, penitùs exclusis.*

12 *Subdiaconi & Diaconi ordinentur, habentes bonum testimonium: & in minoribus ordinibus iam probati, ac literis, & his, quæ ad ordinem exercendum pertinent, instructi: qui sperant (deo authore) se continere posse: Ecclesijs, quibus ascribentur, inseruiant: sciantq́;, maximè decere, si saltem diebus dominicis, & solennibus, cùm altari ministrauerint, sacram communionem perceperint. Promoti ad sacrum subdiaconatus ordinem, si per annum*

XXIIIJ.

annum saltem, in eo non sint uersati, ad altiorem gradum (nisi aliud Episcopo uideatur) ascendere non permittantur. Duo sacri ordines, non eodem die, etiam regularibus, cōferantur: priuilegijs, ac indultis quibusuis concessis non obstantibus quibuscunq;.

13 Qui piè & fideliter in ministerijs anteactis se gesserint, & ad presbyteratus ordinem assumuntur: bonum habeant testimonium. Et hi sint, qui non modò in diaconatu, ad minùs annum integrum, (nisi ob Ecclesiæ utilitatem, ac necessitatem aliud Episcopo uideretur) ministrauerint: sed etiam ad populum docē-dum ea, quæ scire omnibus necessarium est, ad salutem: ac ministrandi sacramenta, diligenti examine præcedente, comprobentur. Atque ita, pietate, ac castis moribus conspicui: ut præclarum bonorum operum exemplum, & uitæ monita, ab eis possint expectari. Curet Episcopus, ut ij, saltem diebus dominicis, ac festis solennibus (si autem curam habuerint animarum, tam frequenter, ut suo muneri satisfaciant) missas celebrent. Cùm promotis per saltum (si non ministrauerint) Episcopus, ex legitima causa possit dispensare.

14 Quanuis Presbyteri, in sua ordinatione, à peccatis absoluendi potestatem accipiant, decernit tamen sacrosancta Synodus, nullum (etiam regularem) posse confessiones secularium, etiam sacerdotum audire: nec ad id idoneum reputari: nisi aut parochiale beneficium: aut ab Episcopis, per examen (si illis uidebitur, esse necessarium) aut aliàs idoneus iudicetur: & approbationem, quæ gratis detur, obtineat: priuilegijs, consuetudine quacunq;, etiam immemorabili, non obstante.

15 Cùm nullus debeat ordinari, qui iudicio sui Episcopi non sit utilis, aut necessarius suis Ecclesiis: sancta Synodus, uestigijs sexti Canonis, Concilij Calcedonen. inhærendo, statuit: ut nullus in posterum ordinetur, qui illi Ecclesiæ, aut pio loco, pro cuius necessitate, aut utilitate assumitur, non ascribatur: ubi suis fungatur muneribus: nec incertis uagetur sedibus. Quòd si, locum inconsulto Episcopo deseruerit: ei sacrorum exercitium interdicatur. Nullus præterea clericus peregrinus: sine commendatitijs sui ordinarij literis, ab ullo Episcopo, ad diuina celebranda, & sacramenta administranda, admittatur.

16 Vt sanctorum ordinum, à Diaconatu, ad ostiariatum functiones, ab Apostolorum temporibus, in Ecclesia laudabiliter

receptæ, & pluribus in locis, aliquandiù intermissæ, in usum, iuxta sacros Canones reuocentur: nec ab hæreticis, tanquàm otiosæ traducantur: illius pristini moris restituendi, desiderio flagrans, sancta Synodus, decernit: ut in posterum, huiuscemodi ministeria, non nisi per constitutos in dictis ordinibus exerceantur: omnesq́;, & singulos prælatos ecclesiarum, in Domino hortatur: & illis præcipit, ut (quantùm fieri commodè poterit) in Ecclesiis Cathedralibus, collegiatis, & parochialibus suæ diœcesis (si populus frequens, & Ecclesiæ prouentus, id ferre queant) huiusmodi functiones curent restituendas, & ex aliqua parte redditum, aliquorum simplicium beneficiorum, uel fabricæ Ecclesiæ, si prouentus suppetant: aut utriusque illorum eas functiones exercentibus, stipendia assignent: quibus si negligentes fuerint, ordinarij iudicio, aut ex parte mulctari, aut in totum priuari possint. Quòd si, ministerijs quatuor minorum ordinum exercendis, clerici cælibes præstò non erunt, suffici possint, etiam coniugati, uitæ probatæ (dummodò non bigami) ad ea munia obeunda idonei: & qui tonsuram, & habitum clericalem, in Ecclesia gestent.

17 *Cùm Adolescentium ætas, nisi rectè instituatur, prona sit ad mundi uoluptates sequendas: & nisi à teneris annis, ad pietatem & religionem informetur, antequàm uitiorum habitus, totos homines possideat: nunquàm perfectè, ac sine maximo, ac singulari propemodùm dei omnipotentis auxilio, in disciplina ecclesiastica perseuerat: sacrosancta Synodus, statuit: ut singulæ cathedrales, Metropolitanæ, atq; his maiores Ecclesiæ (pro modo facultatum, & diœcesis amplitudine) certum puerorum ipsius ciuitatis, & diœcesis, uel eius prouinciæ, si ibi non reperiantur, numerum: in collegio, ad hoc, propè ipsas Ecclesias, uel alio in loco conuenienti, ab Episcopo eligendo: alere, ac religiosè educare, & in ecclesiasticis disciplinis instituere, teneantur. In hoc uerò collegio recipiantur, qui ad minimum duodecim annos, ex legitimo matrimonio, nati sint: ac legere, & scribere competenter nouerint: & quorum indoles, & uoluntas, spem afferat, eos, ecclesiasticis ministerijs perpetuò inseruituros. Pauperum autem filios, præcipuè eligi uult: nec tamen ditiorum excludit: modò suo sumptu alantur, & studium præseferant, Deo, & ecclesiæ inseruiendi. Hos pueros Episcopus in tot classes, quot ei uidebi-*

tur, diuisos, iuxta eorum numerum, ætatem, ac in disciplina ecclesiastica progressum, partim cùm ei opportunum uidebitur, ecclesiarum ministerio addicet: partim in collegio erudiendos retinebit: aliosq; in locum eductorum sufficiet: ita ut hoc collegium, dei ministrorum, perpetuum seminarium sit. Vt uerò in eadem disciplina Ecclesiastica, commodiùs instituantur: tonsura statim, atq; habitu clericali, semper utentur. Grammatices, Cantus, Computi Ecclesiastici, aliarumq; bonarum artium disciplinam discent: sacram scripturam, libros Ecclesiasticos, homilias sanctorum, atq; sacramentorum tradendorum, (maximè quæ ad confessiones audiendas uidebuntur opportuna) & rituum, ac cæremoniarum formas ediscent. Curet Episcopus: ut singulis diebus missæ sacrificio intersint: ac saltem singulis mensibus confiteantur peccata: et iuxta confessoris iudicium, sumant corpus domini nostri Iesu Christi: cathedrali, & alijs loci Ecclesiis, diebus festis inseruiant. Quæ omnia, atq; alia, ad hanc rem opportuna, & necessaria, Episcopi singuli, cum consilio duorum Canonicorum seniorum, & grauiorum, quos ipsi elegerint, prout spiritus sanctus suggesserit, constituent: eaque, ut semper obseruentur, sæpius uisitando operam dabunt. Discolos, & incorrigibiles, ac malorum morum seminatores, acriter punient: eos etiam, si opus fuerit, expellendo: omniaque impedimenta auferentes, quæcunque ad conseruandum, & augendum, tam pium, & sanctum institutum, pertinere uidebuntur, diligenter curabunt. Et quia ad collegij fabricam instituendam, & ad mercedem præceptoribus & ministris soluendam, & alendam iuuentutem, & ad alios sumptus, certi redditus erunt necessarij: ultra ea, quæ ad instituendos alendosúe pueros, sunt in aliquibus Ecclesiis, & locis, destinata: quæ eo ipso, huic, seminario, sub eadem Episcopi cura, applicata censeantur: Idem Episcopus, cum consilio duorum à capitulo: quorum alter ab Episcopo, alter ab ipso capitulo eligatur: Itemq; duorum de clero ciuitatis: quorum quidem alterius electio, similiter ad Episcopum, alterius uerò ad clerum pertineat: ex fructibus integris mensæ episcopalis, & capituli, & quarumcunque dignitatum, personatuum, officiorum, præbendarum, portionum, Abbatiarum, & prioratuum, cuiuscunque ordinis, etiam regularis, aut qualitatis, uel conditionis fuerint, & hospitalium, quæ dantur in titulum, uel ad-

ministrationem: iuxta constitutionem Concilij uiennensis, quæ incipit, quia contingit: & beneficiorum quorumcunque, etiam regularium, etiam si iuris patronatus cuiuscunque fuerint, etiã si exempta, etiam si nullius Diœcesis, uel alijs Ecclesiis, monasterijs, & hospitalibus, & alijs quibusuis locis pijs etiam exemptis annexa, & ex fabricis ecclesiarum, & aliorum locorum, etiam ex quibuscunque alijs Ecclesiasticis redditibus, seu prouentibus, etiam aliorum collegiorum: in quibus tamen seminaria discentium uel docentium ad commune Ecclesiæ bonum promouendum actu non habentur: Hæc enim exempta esse uoluit: præterquàm ratione reddituum, qui superflui essent, ultra conuenientem ipsorum seminariorum sustentationem, seu corporum, uel confraternitatum (quæ in nonnullis locis scholæ appellantur) et omniũ monasteriorum (non tamen mendicantium) etiã ex decimis quacunque ratione ad laycos, ex quibus subsidia Ecclesiastica solui solent, & milites cuiuscunque militiæ, aut ordinis pertinentibus (fratribus sancti Ioannis Hierosolymitani duntaxàt exceptis) partem aliquam, uel portionem detrahent: Et eam portionem sic detractam: nec nõ beneficia aliquot simplicia, cuiuscunq; qualitatis, & dignitatis fuerint, uel etiam præstimonia, uel præstimoniales portiones, etiam ante uacationem nuncupatæ, sine cultus diuini, & illa obtinentium præiudicio, huic collegio applicabunt, et incorporabunt: Quod locum habeat, etiam si beneficia sint reseruata, uel affecta: nec per resignationem ipsorum beneficiorum, uniones & applicationes suspendi, uel ullo modo impediri possint: sed omnino quacunque uacatione, etiam si in curia effectum suum sortiantur, quacunque constitutione non obstante. Ad hanc autem portionem soluendam: beneficiorum, dignitatum, personatuum, & omnium, & singulorum supra commemoratorum possessores, non modò pro se, sed pro pensionibus, quas alijs forsan ex dictis fructibus soluerent, retinendo tamen pro rata, quicquid pro dictis pensionibus, illis erit soluendum ab episcopo loci, per censuras ecclesiasticas, ac alia iuris remedia compellantur: etiam uocato ad hoc (si uidebitur) auxilio brachij secularis: quibusuis, quò ad omnia & singula suprascripta, priuilegijs, exemptionibus, etiam si specialem derogationem requirerent, consuetudine etiam immemorabili, quauis appellatione, inhibitione, & allegatione, quæ exe-

XXIIII.

cutionem impediat, non obstantibus. Succedente uerò casu, quo per uniones effectum suum sortientes, uel aliter seminarium ipsum in totum, uel in partem dotatum reperiatur: tunc portio ex singulis beneficijs, ut supra detracta, & incorporata ab Episcopo, prout res ipsa exegerit, in totum uel pro parte remittatur. Quòd si, cathedralium, & aliarum maiorum ecclesiarum Prælati, in hac seminarij erectione, eiusq; conseruatione, negligentes fuerint: ac suam portionem soluere detrectauerint: Episcopum, Archiepiscopus: Archiepiscopum & superiores, Synodus prouincialis, acriter corripere, eosq; ad omnia supradicta cogere debeat: & ut quamprimùm hoc sanctum, & tam pium opus, ubicunque fieri poterit promoueatur, studiosè curabit. Rationes autem redditum huius seminarij, Episcopus singulis annis accipiat, præsentibus duobus à capitulo, & totidem à clero ciuitatis deputatis.

Deinde, ut cum minori impensa, huiusmodi scholis instituendis prouideatur: statuit sancta Synodus: ut Episcopi, Archiepiscopi, primates, & alij locorum ordinarij, scholasterias obtinentes, & alios quibus est lectionis, uel doctrinæ munus annexum, ad docendum in ipsis scholis instituendos, per seipsos si idonei fuerint, alioquin per idoneos substitutos, ab eisdem scholasticis eliegendos, & ab ordinarijs approbandos, per subtractionem fructuum, cogant, & compellant. Quòd si, iudicio Episcopi, digni non fuerint: alium, qui dignus sit, nominet: omni appellatione remota. Quòd si neglexerit, Episcopus ipse deputet. Docebunt autem prædicti, quæ uidebuntur Episcopo expedire. De cætero uerò, officia, uel dignitates illæ, quæ scholastriæ dicuntur, non nisi doctoribus, & magistris, aut licentiatis in sacra pagina, aut in iure Canonico, & alijs personis idoneis, & qui per seipsos id munus explere possint, conferantur: & aliter facta prouisio, nulla sit, & inualida: non obstantibus quibusuis priuilegijs, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus.

Si uerò in aliqua prouincia, ecclesiæ tanta paupertate laborent, ut collegium in aliquibus erigi non possit: Synodus prouincialis, uel Metropolitana, cum duobus antiquioribus suffraganeis, in ecclesia Metropolitana, uel alia prouinciæ Ecclesia commodiori, unum aut plura collegia, prout, opportunum iudicabit, ex fructibus duarum, aut plurium ecclesiarum, in quibus

ſingulis collegium commodè inſtitui non poteſt, erigendum curabit: ubi pueri illarum eccleſiarum educentur.

In Eccleſiis autem, amplas Diœceſes habentibus, poſſit Epiſcopus, unum, uel plura, in Diœceſi, prout ſibi opportunum uidebitur, habere ſeminaria: quæ tamen ab illo uno, quod in ciuitate erectum, & conſtitutum fuerit, in omnibus dependeant.

Poſtremò ſi uel pro unionibus, ſeu proportionum taxatione, uel aſſignatione, & incorporatione, aut qualibèt alia ratione, difficultatem aliquam oriri contigerit: ob, quam huius ſeminarij inſtitutio, uel conſeruatio impediretur, aut perturbaretur: epiſcopus, cum ſupra deputatis: uel Synodus prouincialis, pro regionis more, pro eccleſiarum & beneficiorum qualitate, etiam ſupraſcripta, ſi opus fuerit, moderando aut augendo, omnia, & ſingula, quæ ad huius ſeminarij profectum, neceſſaria, & opportuna uidebuntur: decernere, ac prouidere ualeat.

Inſuper, eadem ſacroſancta Tridentina Synodus, proximam futuram Seſſionem, in diem decimam ſextam, Menſis Septembris indicit: in qua agetur de Sacramento matrimonij: & de alijs, ſi qua erunt ad doctrinam fidei pertinentia, quæ expediri poſſint. Item de prouiſionibus Epiſcopatuum, dignitatum, aliorumq; beneficiorum eccleſiaſticorum, ac de diuerſis reformationis articulis.

DECRETA

DE SACRAMENTO MATRIMONII,

ET DE REFORMATIONE,

PVBLICATA IN SESSIONE OCTAVA, SACRI CONCILII TRIDENTINI,

SVB BEATISS. N. PIO IIII. PONT. MAX.

Die XI. *Nouemb.* M. D. LXIII.

BRIXIAE: Ad *instantiam Io: Baptistæ Bozolæ.*
M. D. LXIII.

XXV.

DOCTRINA, ET CANONES,

CVM ALIIS CONCERNENTIBVS Sacramentum Matrimonij.

ATRIMONII perpetuum, indissolubilemq; nexum, primus humani generis Parens, diuini spiritus instinctu pronunciauit, cùm dixit: hoc nunc os, ex ossibus meis, et caro de carne mea. Quamobrem relinquet homo patrem suum, & matrem, et adhęrebit uxori suæ, et erunt duo in carne una.

Hoc autem uinculo, duos tantummodò copulari, & coniungi, Christus Dominus apertius docuit, cùm postrema illa uerba, tanquàm à Deo prolata referens dixit: itaq; iam non sunt duo, sed una caro: statimq; eiusdem nexus firmitatem, ab Adamo tanto ante pronunciatam, his uerbis confirmauit: Quod ergo Deus coniunxit, homo non separet.

Gratiam uerò, quæ naturalem illum amorem perficeret, & indissolubilem unitatem confirmaret, coniugesq; sanctificaret, ipse Christus uenerabilium sacramentorum institutor, atq; perfector, sua nobis passione promeruit. Quod Paulus Apostolus innuit, dicens: Viri diligite uxores uestras, sicut Christus dilexit Ecclesiam, & se ipsum tradidit pro ea: mox subiungens; sacramentum hoc magnum est: ego autem dico in Christo, & in Ecclesia.

Cùm igitur Matrimonium, in lege Euangelica, ueteribus connubijs, per Christum gratiam præstet: meritò inter nouæ legis sacramenta annumerandum, Sancti Patres nostri, Concilia, & uniuersalis Ecclesiæ traditio, semper docuerunt: Aduersus quam, impij homines huius seculi insanientes, non solùm perperàm de hoc uenerabili sacramento senserunt: sed de more suo, prætextu Euangelij, libertatem carnis introducentes, multa ab Ecclesiæ Catholicæ sensu, & ab Apostolorum temporibus probata, consuetudine aliena, scripto, & uerbo asseruerunt: non sine magna Christi fidelium iactura: Quorum temeritati sancta, & uniuersalis Synodus cupiens occurrere: insigniores præfatorum schismaticorum hæreses, & errores, ne plures ad se trahat perniciosa eorum contagio, exterminandos duxit: hos in ipsos hæreticos, eorumq; errores, decernens Anathematismos.

contra ... menos et ... Deum

MATRIMONII.

1 *Si quis dixerit, Matrimonium, non esse uerè, & propriè unum ex septem legis Euangelicæ sacramentis, à Christo Domino institutum, sed ab hominibus in Ecclesiam inuectum: neq; gratiam conferre: Anathema sit.*

2 *Si quis dixerit, licere Christianis, plures simul habere uxores, & hoc nulla lege diuina esse prohibitum: Anathema sit.*

3 *Si quis dixerit, eos tantùm consanguinitatis, & affinitatis gradus, qui leuitico exprimuntur, posse impedire Matrimoninm contrahendum, & dirimere contractum: nec posse Ecclesiam, in nonnullis illorum dispensare, aut constituere, ut plures impediant, & dirimant: Anathema sit.*

4 *Si quis dixerit, Ecclesiam non potuisse constituere impedimenta Matrimonium dirimentia, uel in ijs constituendis errasse: Anathema sit.*

5 *Si quis dixerit, propter hæresim, aut molestam cohabitationem, aut affectatam absentiam à coniuge, dissolui posse Matrimonij uinculum: Anathema sit.*

6 *Si quis dixerit, Matrimonium ratum, non consummatum, per solennem religionis professionem, alterius coniugum non dirimi: Anathema sit.*

7 *Si quis dixerit, Ecclesiam errare, cùm docuit, & docet (iuxta Euangelicam, & Apostolicam doctrinam) propter adulterium alterius coniugum, Matrimonij uinculum non posse dissolui, & utrunq;, uel etiam innocentem, qui causam adulterio non dedit, non posse altero coniuge uiuente, aliud Matrimonium contrahere: mæchariq; eum, qui dimissa adultera, aliam duxerit, & eam, quæ dimisso adultero, alij nupserit: Anathema sit.*

8 *Si quis dixerit, Ecclesiam errare, cùm ob multas causas, separationem inter coniuges, quò ad thorum, seu quò ad cohabitationem, ad certum, in certumúe tempus, fieri posse decernit: Anathema sit.*

9 *Si quis dixerit, clericos in sacris ordinibus constitutos, uel regulares, castitatem solenniter professos, posse matrimonium contra-*

XCV.

here, contractumq; ualidum esse, non obstante lege Ecclesiastica, uel uoto: & oppositum nil aliud esse, quàm damnare matrimonium: posseq; omnes contrahere matrimonium, qui non sentiunt se castitatis (etiam si eam uouerint) habere donum: Anathema sit: cùm Deus id rectè petentibus non deneget, nec patiatur, nos, supra id, quod possumus, tentari.

10 Si quis dixerit, statum coniugalem, anteponendum esse, statui uirginitatis, uel cælibatus: & non esse melius, ac beatius, manere in uirginitate, aut cælibatu, quàm iungi matrimonio: Anathema sit.

11 Si quis dixerit, prohibitionem solennitatis nuptiarum, certis anni temporibus, superstitionem esse tyrannicam, ab ethnicorum superstitione profectam: aut benedictiones, & alias cæremonias, quibus Ecclesia in illis utitur, damnauerit: Anathema sit.

12 Si quis dixerit, causas matrimoniales, non spectare ad Iudices Ecclesiasticos: Anathema sit.

DECRETA DE REFORMATIONE MATRIMONII.

I TAMETSI DVBITANDVM NON EST, *clandestina Matrimonia, libero contrahentium consensu facta, rata, & uera esse Matrimonia, quandiu Ecclesia, ea irrita non fecit: & proinde iure damnandi sint illi, ut eos sancta Synodus anathemate damnat, qui ea, uera, ac rata esse negant, quiq; falsò affirmant, Matrimonia, à filijs familias, sine consensu Parentum contracta, irrita esse, & Parentes, ea, rata, uel irrita facere posse: nihilominus sancta Dei Ecclesia, ex iustissimis causis, illa semper detestata est, atq; prohibuit. Verùm cùm sancta Synodus, animaduertat, prohibitiones illas, propter hominum inobedientiam, iam nõ prodesse: & grauia peccata perpendat, quæ ex eisdem clandestinis coniugijs ortum habent: præsertim uerò eorum, qui in statu damnationis permanent, dum priore uxore cum qua clàm contraxerant relicta, cum alia palàm contrahunt, & cum ea in perpetuo adulterio uiuunt. Cui malo, cùm ab Ecclesia, quæ de occultis nõ iudicat, succurri non possit, nisi efficacius aliquod remedium adhibeatur: Idcirco sacri Lateranensis Concilij, sub Innocentio Tertio celebrati, uestigijs inhærendo, præcipit, ut in posterum, antequàm Matrimonium contrahatur, ter à proprio contrahentium Parocho, tribus continuis diebus festiuis, in Ecclesia, inter missarum solẽnia, publicè denuncietur, inter quos matrimonium sit contrahendum: quibus denunciationibus factis, si nullum legitimum opponatur impedimentum, ad celebrationem matrimonij in facie Ecclesiæ procedatur: ubi Parochus, uiro, & muliere interrogatis, & eorum mutuo consensu intellecto, uel dicat, ego uòs in matrimonium coniungo, in nomine patris, & filij, & spiritus sancti: uel alijs utatur uerbis, iuxta receptum uniuscuiusq; Prouinciæ ritum. Quod si aliquando probabilis fuerit suspicio, matrimonium malitiosè impediri posse, si tot præcesserint denunciationes, tunc uel una tantùm denunciatio fiat, uel saltem Parocho, & duobus, uel tribus testibus præsentibus, matrimonium celebretur. Deinde ante illius consummationem, denunciationes in Ecclesia fiant: ut si aliqua subsunt impedimenta, facilius detegantur: nisi ordinarius ipse expedire iudicauerit, ut prædictæ denunciationes remittantur: quod illius prudentiæ, & iudicio, Sancta Synodus relinquit: qui aliter,*

quàm præsente Parocho, uel alio sacerdote: de ipsius Parochi, seu Ordinarij licentia, & duobus, uel tribus matrimonium contrahere attentabunt: eos sancta Synodus ad sic contrahendum omnino inhabiles reddit: & huiusmodi contractus, irritos, et nullos esse decernit, prout eos præsenti decreto irritos facit, & annullat. Insuper Parochum, uel alium sacerdotem, qui cum minore testium numero, & testes, qui sine Parocho, uel sacerdote huiusmodi contractui interfuerint, nec non ipsos contrahentes, grauiter arbitrio ordinarij puniri præcipit. Præterea eadẽ sancta Synodus hortatur, ut coniuges, ante benedictionem sacerdotalem, in templo suscipiendam, in eadem domo non cohabitent: statuitq; benedictionem à proprio Parocho fieri: neq; à quoquam, nisi ab ipso Parocho, uel ab ordinario, licentiam ad prædictã benedictionẽ faciendã, alij sacerdoti cõcedi posse, quacunq; consuetudine, etiã immemorabili, quæ potius corruptela dicenda est, uel priuilegio, non obstan. Quòd si quis Parochus, uel alius sacerdos siue regularis, siue secularis sit, etiam si id sibi ex priuilegio, uel immemorabili consuetudine, licere contendat, alterius Parochiæ sponsos, sine illorum Parochi licentia, matrimonio coniungere, aut benedicere ausus fuerit, ipso iure tamdiù suspensus maneat, quamdiù ab ordinario eius Parochi, qui matrimonio interesse debebat, seu à quo benedictio suscipienda erat, absoluatur. Habeat Parochus librum, in quo coniugum, & testium nomina, diemq; & locum contracti matrimonij describat, quem diligenter apud se custodiat.

Postremò Sancta Synodus, coniuges hortatur, ut antequã contrahant, uel saltem triduo ante matrimonij consummationem, sua peccata diligenter confiteantur: & ad sanctissimum Eucharistiæ sacramẽtũ piè accedant. Si quæ Prouinciæ, alijs (ultra prædictas) laudabilibus consuetudinibus, & cæremonijs hac in re utuntur: eas omnino retineri sancta Synodus uehementer optat. Ne uerò hæc tam salubria præcepta quemquam lateant: ordinarijs omnibus præcipit, ut quamprimùm poterint, curent, hoc decretum populo publicari, ac explicari in singulis suarũ Diœcesum Parochialibus Ecclesiis: Idq; in primo anno quàm sæpissimè fiat: Deinde uerò quoties expedire uiderint.

Decernit insuper, ut huiusmodi decretum, in unaquaq; Parochia, suum robur, post triginta dies, habere incipiat, à die primæ publicationis, in eadem Parochia factæ numerandos.

2 Docet experientia, propter multitudinem prohibitionum, multo-

ties in casibus prohibitis, ignoranter contrahi matrimonia, in quibus, uel non sine magno peccato perseueratur: uel ea, non sine magno scandalo dirimuntur. Volens itaq; sancta Synodus, huic incommodo prouidere, et à cognationis spiritualis impedimento incipiens, statuit, ut unus tantùm, siue uir, siue mulier, iuxta sacrorum canonum instituta, uel ad summum unus, & una, baptizatum de baptismo suscipiant, inter quos, ac baptizatum ipsum, & illius patrem, et matrem, necnon inter baptizantem, & baptizatum, baptizatiq; patrem, ac matrem, tantùm spiritualis cognatio contrahatur. Parochus, antequàm ad baptismum conferendum accedat: diligenter, ab ijs, ad quos spectabit, sciscitetur, quem uel quos elegerint, ut baptizatum de sacro fonte suscipiant, et eũ, uel eos tantùm, ad illũ suscipiendũ admittat, et in libro, eorum nomina describat: doceatq; eos quã cognationem contraxerint, ne ignorantia ulla excusari ualeant: Quòd si alij, ultra designatos, baptizatum tetigerint: cognationem spiritualem, nullo pacto contrahant: constitutionibus in contrarium facientibus, non obstantibus: si Parochi culpa, uel negligentia secus factum fuerit, arbitrio ordinarij puniatur. Ea quoque cognatio, quæ ex confirmatione contrahitur, confirmantem, & confirmatum, illiusq; patrem, & matrem, ac tenentem, non egrediatur: omnibus, inter alias personas, huius spiritualis cognationis, impedimentis omnino sublatis.

3 Iustitiæ publicæ honestatis impedimentum, ubi sponsalia quacunque ratione ualida non erunt, sancta Synodus prorsus tollit: ubi autem ualida fuerint, primum gradum non excedant: quoniam in ulterioribus gradibus, iam non potest huiusmodi prohibitio, absq; dispendio obseruari.

4 Præterea sancta Synodus, eisdem, & alijs grauissimis de causis adducta, impedimentum, quod propter affinitatem, ex fornicatione contractum inducitur: & matrimonium posteà factum dirimit: ad eos tantũ, qui in primo, & secundo gradu coniunguntur, restringit: In ulterioribus uerò gradibus, statuit huiusmodi affinitatem, matrimonium posteà contractum non dirimere.

5 Si quis intra gradus prohibitos, scienter, matrimonium contrahere præsumpserit: separetur, & spe dispensationis consequendæ careat: idq;, in eo, multo magis locum habeat, qui non tantùm matrimoniũ contrahere, sed etiam consummare ausus fuerit. Quòd si ignoranter id fecerit: siquidem solennitates requisitas, in contrahendo matrimonio

XXV.

trimonio neglexerit, eisdem subijciatur pœnis. Non enim dignus est, qui Ecclesiæ benignitatem, facilè experiatur, cuius salubria præcepta, temerè contempsit. Si uerò solennitatibus adhibitis, impedimentum aliquod posteà subesse cognoscatur, cuius ille probabilem ignorantiam habuit: tunc facilius cum eo, & gratis dispensari poterit. In contrahendis matrimonijs, uel nulla omnino detur dispensatio, uel rarò, idq; ex causa, & gratis concedatur: In secundo gradu nunquàm dispensetur: nisi inter magnos Principes, & ob publicam causam.

6 Decernit Sancta Synodus, inter raptorem, & raptam, quamdiù ipsa, in potestate raptoris manserit, nullum posse consistere matrimonium. Quod si rapta, à raptore separata, & in loco tuto, & libero constituta, illum in uirum habere consenserit: eam raptor in uxorem habeat: & nihilominus raptor ipse, ac omnes illi, consilium, auxilium, & fauorem præbentes, sint ipso iure excommunicati, ac perpetuò infames, omniumq; dignitatum incapaces. Et si clerici fuerint: de proprio gradu decidant. Teneatur præterea, raptor, mulierem raptam, siue eam in uxorem duxerit, siue non duxerit: decenter arbitrio Iudicis dotare.

7 Multi sunt, qui uagantur, & incertas habent sedes, & ut improbi sunt ingenij, prima uxore relicta, aliam, & plerunque plures, illa uiuente, diuersis in locis ducunt: cui morbo cupiens Sancta Synodus occurrere: omnes, ad quos spectat, paternè monet, ne hoc genus hominum uagantium, ad matrimonium facilè recipiant: magistratus etiam seculares hortatur, ut eos seuerè coërceant. Parochis autem præcipit, ne illorum matrimonijs intersint, nisi prius, diligentem inquisitionem, fecerint, & re ad ordinarium delata, ab eo licentiam, id faciendi, obtinuerint.

8 Graue peccatum est, homines solutos, concubinas habere: grauissimum uerò, & in huius magni sacramenti singularem contemptum admissum: uxoratos quoq;, in hoc damnationis statu uiuere, ac audere eas quandoq; domi, etiam cum uxoribus alere, et retinere. Quarè ut huic tanto malo, Sancta Synodus, opportunis remedijs prouideat: Statuit huiusmodi concubinarios, tam solutos, quàm uxoratos, cuiuscunque status, dignitatis, & conditionis existant, si postquàm ab ordinario, etiam ex officio ter admoniti, ea de re fuerint, concubinas non eiecerint, seq; ab earum consuetudine non seiunxerint, excommunicatione feriendos esse: à qua non absoluantur,

donec re ipsa admonitioni factæ paruerint. Quòd si, in concubinatu per annum, censuris neglectis, permanserit: contrà eos, ab ordinario seuerè pro qualitate criminis procedatur. Mulieres, siue coniugatæ, siue solutæ, quæ cum adulteris, seu concubinarijs, publicè uiuunt, si ter admonitæ non paruerint: ab ordinarijs locorum, nullo etiam requirente, ex officio, grauiter, pro modo culpæ puniantur: & extra oppidum, uel diœcesim (si id eisdem ordinarijs uidebitur) inuocato, si opus fuerit, brachio seculari eijciantur: Alijs pœnis contra adulteros, & concubinarios inflictis, in suo robore permanentibus.

9 Ita plerunque temporalium Dominorum, ac Magistratuum, mentis oculos, terreni affectus, atq; cupiditates excæcant, ut uiros, & mulieres, sub eorum iurisdictione degentes, maximè diuites, uel spem magnæ hæreditatis habentes, minis, & pœnis adigant, cum ijs matrimonium inuitos contrahere, quos ipsi Domini, uel Magistratus illis præscripserint. Quare cum maximè nefarium sit, matrimonij libertatem uiolare, & ab eis iniurias nasci, à quibus iura expectantur: præcipit Sancta Synodus, omnibus cuiuscunque gradus, dignitatis, & conditionis existant, sub Anathematis pœna, quam ipso facto incurrant, ne quouis modo directè, uel indirectè, subditos suos, uel quoscunque alios cogant, quo minus liberè matrimonia contrahant.

10 Ab aduentu Domini Nostri Iesu Christi, usque in diem Epiphaniæ, & à feria quarta Cinerum, usque in Octauam Paschatis inclusiuè, antiquas solennium nuptiarum prohibitiones, diligenter ab omnibus obseruari, Sancta Syndus præcipit: in alijs uerò temporibus, nuptias solenniter celebrari permittit, quas episcopi, ut ea, qua decet, modestia, & honestate fiant, curabunt. Sancta enim res est Matrimonium, & sanctè tractandum.

XXV.

DECRETA DE REFORMATIONE GENERALI.

1 ADEM Sacrosancta Synodus, Reformationis materiam prosequens, hæc in præsenti Sessione statuenda decreuit.

Si in quibuslibet Ecclesiæ gradibus prouidenter, scienterq; curandum est, ut in Domini domo nihil sit inordinatum, nihilq; præposterum, multo magis elaborandum est, ut in electione eius, qui supra omnes gradus constituitur, non erretur. Nam totius familiæ Domini status, & ordo nutabit, si quod requiritur in corpore, non inueniatur in capite. Vnde & si aliàs sancta Synodus, de promouendis ad cathedrales, & superiores Ecclesias, nonnulla utiliter decreuit: hoc tamen munus huiusmodi esse censet, ut si pro rei magnitudine expendatur, nunquam satis cautum de eo uideri possit. Itaq; statuit, ut cùm primùm Ecclesia uacauerit, supplicationes, ac preces, publicè, priuatimq; habeantur: atq; à capitulo, per ciuitatem, & diœcesim indicantur: quibus clerus, populusq;, bonum à Deo Pastorem ualeat impetrare. Omnes uerò, & singulos, qui ad promotionem præficiendorum, quodcunq; ius & quacunq; ratione, à sede apostolica habent, aut alioquin operam suam præstant, nihil in his, pro præsenti temporum ratione innouando, hortatur, & monet: ut in primis meminerint, nihil se ad Dei gloriam, & populorum salutem, utilius posse facere, quàm si bonos Pastores, & Ecclesiæ gubernandæ idoneos, promoueri studeant: eosq; alienis peccatis communicantes, mortaliter peccare: nisi quos digniores, & Ecclesiæ magis utiles ipsi iudicauerint (non quidem precibus, uel humano affectu, aut ambientium suggestionibus, sed eorum exigentibus meritis) præfici diligenter curauerint: & quos ex legitimo matrimonio natos, & uita, ætate, doctrina, atq; alijs omnibus qualitatibus præditos sciant, quæ iuxta sacros canones, & Tridentinæ huius Synodi decreta requiruntur. Quoniam uerò, in sumendo de prædictis omnibus qualitatibus, graui, idoneoq; bonorum, & doctorum uirorum testimonio, non uniformis ubiq;, ex nationum, populorum, ac morum uarietate, regula potest adhiberi: mandat

ſanctа Synodus, ut in prouinciali Synodo, per Metropolitanum habenda, præſcribatur quibusq; locis, & Prouincijs, propria examinis, ſeu inquiſitionis, aut inſtructionis facienda forma, Sanctiſſimi Romani Pontificis arbitrio approbanda: quæ magis eisdem locis, utilis, atq; opportuna eſſe uidebitur: Ita tamen, ut cùm deinde, hoc examen, ſeu inquiſitio, de perſona promouenda perfecta fuerit: ea in inſtrumentum publicum redacta, cum toto teſtimonio, ac profeſſione fidei ab eo facta, quàmprimùm ad ſanctiſſimum Rom: Pont: omnino tranſmittatur: ut ipſe ſummus Pontifex, plena totius negocij, ac perſonarum notitia habita, pro gregis Dominici commodo, de illis, ſi idonei per examen, ſeu inquiſitionem factam, reperti fuerint, Eccleſiis poſſit utilius prouidere. Omnes uerò inquiſitiones, informationes, teſtimonia, ac probationes quæcunq;, de promouendi qualitatibus, & Eccleſiæ ſtatu, à quibuſcunq;, etiam in Romana curia habitæ: per Cardinalem, qui relationem facturus erit in conciſtorio, & alios tres Cardinales, diligenter examinentur: ac relatio ipſa, Cardinalis relatoris, & trium Cardinalium ſubſcriptione roboretur: in qua, ipſi ſinguli quatuor Cardinales affirment, ſe, adhibita accurata diligentia, inueniſſe promouendos, qualitatibus à iure, & ab hac ſancta Synodo requiſitis, præditos: ac certò exiſtimare, ſub periculo ſalutis æternæ, idoneos eſſe, qui Eccleſiis præficiantur: ita ut relatione in uno conciſtorio facta, quò maturius intereà de ipſa inquiſitione cognoſci poſſit, in aliud conciſtorium, iudicium differatur: niſi aliud Beatiſſimo Pontifici uidebitur expedire. Ea uerò omnia, & ſingula, quæ de Epiſcoporum præficiendorũ uita, ætate, doctrina, & cæteris qualitatibus, aliàs in eadem Synodo conſtituta ſunt, Decernit eadem, etiam in creatione ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, etiam ſi Diaconi ſint, exigenda: quos ſanctiſſimus Romanus Pontifex, ex omnibus Chriſtianitatis nationibus, quantum commodè fieri poterit, prout idoneos repererit, aſſumet. Poſtremò, eadem ſancta Synodus, tot grauiſſimis Eccleſiæ incommodis commota, non poteſt non commemorare, nihil magis Eccleſiæ Dei eſſe neceſſarium, quàm, ut Beatiſſimus Romanus Pontifex, quam ſolicitudinem uniuerſæ Eccleſiæ, ex muneris ſui officio debet, eam hîc potiſſimùm impendat: ut lectiſſimos tantùm ſibi Cardinales adſciſcat; & bonos maximè, atque idoneos Paſtores, ſingulis Eccleſiis præficiat: Idq;, eò magis, quòd ouium Chriſti ſanguinem, quæ ex malo, negligentium, & ſui

H. De Cardinalibus.

XXV.

officij immemorum Paſtorum regimine peribunt, Dominus Noſter Ieſus Chriſtus, de manibus eius, ſit requiſiturus.

2 *Prouincialia Concilia, ſicubi ommiſſa ſunt, pro moderandis moribus, corrigendis exceſſibus, controuerſiis componendis, alijſq; ex ſacris canonibus permiſſis renouentur. Quare Metropolitani, per ſe ipſos: ſeu, illis legitimè impeditis, coëpiſcopus antiquior, intra annum ad minus, à fine præſentis Concilij: & deinde quolibet ſaltem triennio, poſt octauam Paſchæ Reſurrectionis Domini Noſtri Ieſu Chriſti: ſeu alio commodiori tempore, pro more Prouinciæ, non prætermittat Synodum in Prouincia ſua cogere: quò, Epiſcopi omnes & alij, qui de iure, uel conſuetudine intereſſe debent, (exceptis his, quibus cum imminenti periculo transfretandum eſſet) conuenire omnino teneantur. Nec Epiſcopi comprouinciales, prætextu cuiuſlibèt conſuetudinis, ad Metropalitanam Eccleſiam in poſterum accedere inuiti compellantur. Itidem Epiſcopi, qui nulli Archiepiſcopo ſubijciuntur, aliquem uicinum Metropolitanum ſemel eligant: in cuius Synodo Prouinciali cum alijs intereſſe debeant: & quæ ibi ordinata fuerint, obſeruent, ac obſeruari faciant: In reliquis omnibus, eorum exemptio, & Priuilegia, ſalua, atque integra maneant. Synodi quoq; diœceſanæ, quotannis celebrentur: ad quas, exempti etiam omnes, qui aliâs ceſſante exemptione intereſſe deberent, nec Capitulis generalibus ſubduntur, accedere teneantur, ratione tamen Parochialium, aut aliarum ſecularium Eccleſiarum, etiam annexarum, debeant hi, qui illarum curam gerunt, quicunq; illi ſint, Synodo intereſſe. Quòd ſi, in his: tam Metropolitani, quàm Epiſcopi, & alij ſupraſcripti, negligentes fuerint: pœnas, ſacris canonibus ſancitas incurrant.*

3 *Patriarchæ, Primates, Metropolitani, et Epiſcopi, propriam Diœceſim, per ſe ipſos: aut ſi legitimè impediti fuerint, per ſuum generalem Vicarium, aut Viſitatorem: ſi quot annis totam, propter eius latitudinem uiſitare non poterint, ſaltem maiorem eius partem: ita tamen, ut tota biennio, per ſe, uel uiſitatores ſuos compleatur: uiſitare non prætermittant. A∫ [redacted] Metropolitanis, uero etiam poſt plenè uiſitatam propriam Diœceſim, non uiſitentur cathedrales Eccleſiæ, neque Diœceſes ſuorum comprouincialium, niſi cauſa cognita & probata in Concilio prouinciali. Archidiaconi autem, Decani, & alij inferiores, in his Eccleſiis, ubi hactenus uiſitationem exercere legitimè conſueuerunt, debeant quidem, aſſumpto*

notario, de consensu Episcopi, deinceps per se ipsos tantùm, ibidem ui sitare. Visitatores etiam à Capitulo deputandi, ubi capitulum ius uisitandi habet, prius ab Episcopo approbentur: sed non ideo Episcopus, uel eo impedito, eius uisitator, easdem ecclesias, seorsum ab his uisitare prohibeatur: cui ipsi Archidiaconi, uel alij inferiores, uisitationis factæ, infra mensem rationem reddere, & depositiones testium, ac integra acta, ei exhibere teneantur: Non obstan. quacunque consuetudine, etiam immemorabili, atque exemptionibus, & priuilegijs quibuscunq;. Visitationum autem omnium istarum, præcipuus sit scopus: sanam, orthodoxamq; doctrinam, expulsis hæresibus, inducere: bonos mores tueri, prauos corrigere: populum, cohortationibus, & admonitionibus, ad religionem, pacem, innocentiamque accendere: cætera, prout locus, tempus, & occasio feret, ex uisitantium prudentia, ad fidelium fructum constituere. Quæ ut facilius, fæliciusque succedant, monentur prædicti omnes, & singuli, ad quos uisitatio spectat: ut paterna charitate, Christianoq; zelo, omnes amplectantur: ideoq; modesto contenti equitatu, famulatuq; studeant, quàm celerrimè (debita tamen cum reuerentia) uisitationem ipsam absoluere. Interimq; caueant, ne inutilibus sumptibus cuiquam graues, onerosiúe sint: neúe ipsi, aut quisquàm suorum, quicquam, procurationis causa, pro uisitatione, etiam testamentorum ad pios usus, præter id, quod ex relictis pijs iure debetur, aut alio quouis nomine, nec pecuniam, nec munus, quodcunque sit, etiã qualitercunque offeratur, accipiant: Non obstante quacunque consuetudine, etiam immemorabili: exceptis tamen uictualibus, quæ sibi, ac suis, frugaliter, moderateq;, pro temporis tamen necessitate, & non ultra erunt ministranda: Sit tamen in optione eorum, qui uisitantur, si malint soluere id quod erat ab ipsis anteà solui, certa pecunia taxata, consuetum: an uerò prædicta uictualia subministrare: saluo item iure conuentionum antiquarum, cũ Monasterijs, alijsúe pijs locis, aut Ecclesiis non parochialibus inito: quod illæsum permaneat. In his uerò locis, seu Prouincijs, ubi consuetudo est, ut nec uictualia, nec pecunia, nec quicquam aliud, à Visitatoribus accipiatur, sed omnia gratis fiant: ibi id obseruetur. Quòd si quisquam (quod absit) aliquid amplius in supradictis omnibus casibus, accipere præsumpserit: is, præter dupli restitutionem, intra mensem faciendam, alijs etiam pœnis, iuxta constit. Concilij generalis Lugdunen. quæ incipit, Exigit: nec non & alijs pœnis, in Synodo Prouinciali,

arbitrio Synodi, absq; ulla spe ueniæ, mulctetur. Patroni uerò, in his, quæ ad sacramentorum administrationem spectant, nullatenùs se præsumant ingerere: neq; uisitationi ornamentorum Ecclesiæ, aut bonorum stabilium, seu fabricarum prouentibus immisceant: nisi quatenus id eis ex institutione ac fundatione competat: sed Episcopi ipsi, hæc faciant, & fabricarum redditus, in usus Ecclesiæ necessarios, & utiles, prout sibi expedire magis uisum fuerit, expendi curent.

4 Prædicationis munus, quod Episcoporum præcipuum est, cupiens sancta Synodus, quò frequentius possit ad fidelium salutem exerceri: Canones aliâs super hoc editos, sub fæ: re: Paulo III. aptius præsentium temporum usui accomodando: mandat, ut in Ecclesia sua, ipsi per se: aut si legitimè impediti fuerint, per eos, quos ad prædicationis munus assument: In alijs autem Ecclesiis, per Parochos: siue ijs impeditis, per alios, ab Episcopo, impensis eorum, qui id præstare, uel tenentur, uel solent, deputandos: in ciuitate, aut in quacunq; parte diœcesis censebunt expedire: saltem omnibus Dominicis, & solennibus diebus festis: Tempore autem Ieiuniorum, Quadragesimæ, & Aduentus Domini, quotidiè: uel saltem tribus in hebdomada diebus, si ita oportere duxerint, sacras scripturas, diuinamq; legem annuncient: & alias quotiescunq; id opportunè fieri posse iudicauerint. Moneatq; Episcopus populum diligenter, teneri unumquemq;, Parochiæ suæ interesse, ubi commodè id fieri potest, ad audiendum uerbum Dei. Nullus autem secularis, siue regularis, etiam in Ecclesiis suorum ordinum, contradicente Episcopo, prædicare præsumat. Iidem etiam Episcopi, saltem Dominicis, & alijs festiuis diebus, pueros, in singulis Parochijs, fidei rudimenta, & obedientiam erga Deum, & parentes, diligenter ab his, ad quos spectabit, doceri curabunt: & si opus sit, etiam per censuras Ecclesiasticas compellent: Non obstantibus priuilegijs, & consuetudinibus. In reliquis, ea, quæ de prædicationis munere, sub eodem Paulo III. decreta fuerunt, suum robur obtineant.

5 Causæ criminales grauiores, contra Episcopos, etiam hæresis (quod absit) quæ depositione, aut priuatione dignæ sunt: ab ipso tantùm summo Romano Pontifice cognoscantur, & terminentur. Quòd si eiusmodi sit causa, quæ necessario extra Romanam curiam sit committenda: nemini prorsus ea committatur, nisi Metropoli-

tanis, aut Episcopis à Beatissimo Papa eligendis. Hæc uerò commissio, & specialis sit: & manu ipsius Sanctissimi Pontificis signata: nec unquam plus his tribuat, quàm ut solam facti instructionem sumant, processumq; conficiant: quem statim ad Romanum Pontificem transmittant: reseruata eidem sanctissimo sententia diffinitiua. Cætera, aliâs sub fæ: re: Iulio III. super his decreta: nec non & constitutio sub Innocentio III. in Concilio Generali, quæ incipit, Qualiter & quando, quam Sancta Synodus in præsenti innouat: ab omnibus obseruetur. Minores uerò criminales causæ, ~~non à Metropolitano, sed~~ in Concilio prouinciali, uel à deputandis per Concilium prouinciale, ~~cognoscantur, & termi-nentur.~~

6 Liceat Episcopis, in irregularitatibus omnibus, & suspensionibus, ex delicto occulto prouenientibus, excepta ea, quæ oritur ex homicidio uoluntario, & exceptis alijs deductis ad forum contentiosum, dispensare: & in quibuscunq; casibus occultis, etiam sedi Apostolicæ reseruatis, delinquentes quoscunq; sibi subditos, in diœcesi sua, per se ipsos, aut Vicarium ad id specialiter deputandum, in foro conscientiæ gratis absoluere, imposita pænitentia salutari. Idem & in hæresis crimine, in eodem foro conscientiæ, eis tantùm, non eorum Vicarijs, sit permissum.

7 Vt fidelis populus, ad suscipienda sacramenta, maiori cum reuerentia, atq; animi deuotione accedat: præcipit sancta Synodus, Episcopis omnibus: ut non solùm cùm hæc per se ipsos erunt populo administranda, prius illorum uim, & usum, pro suscipientium captu explicent: sed etiam idem à singulis Parochis, piè, prudenterq;, etiam lingua uernacula, si opus sit, & commodè fieri poterit, seruari studeant, iuxta formam, à sancta Synodo, in cathechesi, singulis sacramentis præscribendam: quam Episcopi in uulgarem linguam fideliter uerti, atq; à Parochis omnibus populo exponi curabunt: nec non ut inter missarum solennia, aut diuinorum celebrationem, sacra eloquia, & salutis monita, eadem uernacula lingua, singulis diebus festis, uel solennibus explanent: eademq; in omnium cordibus, postpositis inutilibus quæstionibus, inserere: atq; eos, in lege Domini erudire, studeant.

8 Apostolus monet, publicè peccantes, palàm esse corripiendos: Quando igitur ab aliquo, publicè, & in multorum conspectu, crimen commissum fuerit, unde alios scandalo offensos, commotosq;

fuisse,

fuisse, non sit dubitandum: huic condignam, pro modo culpæ, pœnitentiam, publicè iniungi oportet: ut quos, exemplo suo, ad malos mores prouocauit: suæ emendationis testimonio, ad rectam reuocet uitam. Episcopus tamen, publicæ hoc pœnitentiæ genus, in aliud secretum poterit commutare, quando ita magis iudicauerit expedire. In omnibus etiam cathedralibus Ecclesiis (ubi id commodè fieri poterit) Pœnitentiarius aliquis, cum unione præbendæ proximè uacaturæ, ab Episcopo instituatur: qui Magister sit, uel Doctor, aut licentiatus in Theologia, uel iure canonico, & annorum quadraginta, seu aliàs qui aptior pro loci qualitate reperiatur: qui dum confessiones in Ecclesia audiet, interim præsens in choro censeatur.

9 Quæ aliàs sub fæ: re: Paulo III. & nuper sub Beatissimo N. Pio IIII. in hoc eodem Concilio, de adhibenda ab ordinarijs diligentia, in beneficiorum etiam exemptorum uisitatione, constituta sunt, eadem etiam in ijs Ecclesiis secularibus obseruentur, quæ in nullius diœcesi esse dicuntur: ut ab Episcopo, cuius cathedralis Ecclesia est proximior, si id possit, alioquin ab eo, qui semel in Concilio prouinciali, à Prælato loci illius electus fuerit, tanquàm sedis Apostolicæ delegato, uisitentur: Non obstantibus priuilegijs, & consuetudinibus quibuscunq;, etiam immemorabilibus.

10 Episcopi (ut aptius, quem regunt populum, possint in officio, atq; obedientia continere) in omnibus his, quæ ad uisitationem, ac morũ correctionem subditorum suorum spectant, ius & potestatem habeant, etiam tamquàm sedis Apostolicæ delegati, ea ordinandi, moderandi, puniendi, & exequendi, iuxta canonum sanctiones, quæ illis ex prudentia sua, pro subditorum emendatione, ac diœcesis suæ utilitate, necessaria uidebuntur. Nec in his, ubi de uisitatione, aut morum correctione agitur, exemptio, aut ulla inhibitio, appellatio, seu querela, etiam ad sedem Apostolicam interposita, executionem eorum, quæ ab his mandata, decreta, aut iudicata fuerint, quoquo modo impediat, aut suspendat.

11 Quoniã priuilegia, et exemptiones, quæ uarijs titulis plerisq; conceduntur, hodie perturbationem in Episcoporum iurisdictione excitare, & exemptis occasionem laxioris uitæ præbere dignoscuntur: Decernit Sancta Synodus, ut si quando, iustis, grauibus, & ferè necessarijs suadentibus causis, aliquos, honorarijs titulis Prothonotariatus, Accolytatus, Comitis Palatini, Capellani Regij, aut

aliỹs huiusmodi, in Romana curia, uel extra, insignibus decorandos esse placuerit: nec non alios, cuicunque monasterio oblatos, uel quomodocunque addictos, aut sub nomine seruientium militijs, seu monasterijs, Hospitalibus, Collegijs, aut quocunque alio titulo assumi: nihil, ex his priuilegijs, detractum esse ordinarijs intelligatur: quominus ij quibus ea iam concessa sunt, uel in posterum concedi contigerit, ipsis ordinarijs, tanquàm sedis Apostolicæ delegatis, plenè in omnibus, & quo ad capellanos regios, iuxta constitutionem Innocentij. III. quæ incipit, Cùm capellæ, subiecti existant. exceptis tamen ijs, qui prædictis locis, aut militijs actu seruiunt, & intra eorum scepta, ac domos resident, subq; eorum obedientia uiuunt: siue ijs, qui legitimè, & secundum regulam, earundem militiarum, professionem fecerint: de qua Ordinario constare debeat: Non obstantibus priuilegijs quibuscunque: etiam religionis sancti Ioannis Hierosolymitani, & aliarum militiarum. Quæ uerò priuilegia, residentibus in curia Romana, uigore Eugenianæ constitutionis, aut familiaritatis Cardinalium, competere solent: ea, in his, qui beneficia Ecclesiastica obtinent, ratione prædictorum beneficiorum, minimè intelligantur: sed ordinarij iurisdictioni, subiecti permaneant: Non obstantibus quibuscunque inhibitionibus.

12 Cùm dignitates, in Ecclesiis præsertim cathedralibus, ad conseruandam augendamq; Ecclesiasticam disciplinam, fuerint institutæ: ut qui eas obtinerent, pietate præcellerent, alijsq; exemplo essent, atque Episcopos, opera, et officio iuuarent: meritò qui ad eas uocantur, tales esse debent, qui suo muneri respondere possint. Nemo igitur deinceps, ad dignitates quascunque, quibus animarum cura subest, promoueatur: nisi qui saltem. XXV. suæ ætatis annum attigerit, & in clericali ordine uersatus, doctrina ad suum munus exequendum necessaria, ac morum integritate commendetur, iuxta constitutionem Alexandri. III. in Concilio Lateranen. promulgatam, quæ incipit, Cùm in cunctis. Archidiaconi etiam, qui oculi dicuntur Episcopi, sint in omnibus Ecclesiis, ubi fieri poterit, Magistri in Theologia, seu Doctores, aut licentiati in iure canonico. Ad cæteras autem dignitates, uel personatus, quibus animarum cura nulla subest, clerici alioquin idonei, & XXII. annis non minores, asciscantur. Patroni etiam, de beneficijs quibuscunque, curam animarum habentibus, teneantur à die adeptæ possessionis, ad minus intra duos menses, in manibus ipsius Episcopi, uel eo impedito, co-

ram generali eius Vicario, seu officiali, orthodoxæ suæ fidei publicam facere professionem: & in Romanæ Ecclesiæ obedientia, se permansuros, spondeant, ac iurent. Prouisi autem de Canonicatibus, & dignitatibus, in Ecclesiis Cathedralibus, non solùm coram Episcopo, seu eius officiali, sed etiam in capitulo, idem facere teneantur: alioquin prædicti omnes prouisi, ut suprà, fructus non faciant suos: nec illis possessio suffragetur. Neminem etiam deinceps, ad dignitatem, Canonicatum, aut portionem recipiant, nisi qui eo ordine sacro, aut sit initiatus, quem illa dignitas, præbenda, aut portio requirit: aut in tali ætate, ut infra tempus, à iure, & ab hac Sancta Synodo statutum, initiari ualeat. In omnibus uerò Ecclesiis Cathedralibus, omnes canonicatus, ac portiones, habeant annexum ordinem præsbiterij, diaconatus, uel subdiaconatus. Episcopus autem, cum consilio Capituli, designet, ac distribuat, prout uiderit expedire, quibus, quisq; ordo ex sacris, annexus, in posterum esse debeat: Ita tamen, ut dimidia saltem pars, præsbyteri sint: cæteri uerò Diaconi, aut subdiaconi: ubi uerò consuetudo laudabilior, habet, ut plures, uel omnes, sint præsbyteri, omnino obseruetur. Hortatur etiam Sancta Synodus, ut in Prouincijs (ubi id commodè fieri potest) dignitates omnes, & saltem dimidia pars canonicatuum, in Cathedralibus Ecclesiis, & collegiatis insignibus, conferatur tantùm magistris, uel doctoribus, aut etiam licentiatis in Theologia, uel iure canonico. Prætereà obtinentibus, in eisdem Cathedralibus, aut collegiatis, dignitates, canonicatus, præbendas, aut portiones; non liceat, uigore cuiuslibèt statuti, aut cousuetudinis, ultra tres menses, ab eisdem Ecclesiis, quolibèt anno abesse: saluis nihilominus earum Ecclesiarum constitutionibus, quæ longius seruitij tempus requirunt: alioquin primo anno, priuetur unusquisq;, dimidia parte fructuum, quos ratione etiam præbendæ, ac residentiæ fecit suos. Quòd si iterum, eadem fuerit usus negligentia: priuetur omnibus fructibus, quos eodem anno lucratus fuerit. Crescente uerò contumacia: contra eos, iuxta sacrorum canonum constitutiones, procedatur. Distributiones uerò, qui statis horis interfuerint, recipiant: Reliqui, quauis collusione, aut remissione exclusa, his careant: iuxta Bonifacij VIII. decretum: quod incipit, consuetudinem: quod sancta Synodus in usum reuocat: non obstantibus quibuscunq; statutis, & consuetudinibus.

Omnes uerò, diuina, per se, & non per substitutos, compellan-

tur obire officia: & Episcopo celebranti, aut alia pontificalia exercenti, adsistere, & inseruire: atq; in choro ad psallendum instituto, hymnis, & canticis, Dei nomen, reuerenter, distinctè, deuoteq; laudare. Vestitu insuper decenti, tam in Ecclesia, quàm extra, assiduò utantur: ab illicitisq; uenationibus, aucupijs, choreis, tabernis, lusibusq; abstineant: atq; ea morum integritate polleant, ut meritò Ecclesiæ Senatus dici possit. Cætera, quæ ad debitum in diuinis, officijs regimen spectant: deq; congrua in his canendi, seu modulandi ratione: de certa lege in choro conueniendi, & permanendi: simulq; de omnibus Ecclesiæ ministris, quæ necessaria erunt, & si qua huiusmodi: Synodus prouincialis, pro cuiusq; Prouinciæ utilitate, & moribus, certam cuiq; formulam præscribet. Intereà uerò Episcopus, non minus quàm cum duobus canonicis, quorum unus, ab Episcopo, alter à capitulo eligatur: in his, quæ expedire uidebuntur, poterit prouidere.

13 Quoniam plereq; cathedrales Ecclesiæ, tam tenuis redditus sunt, & angustæ, ut episcopali dignitati, nullo modo respondeant, neq; Ecclesiarum necessitati sufficiunt: examinet Concilium prouinciale, uocatis his, quorum interest, & diligenter expendat, quas propter angustias, tenuitatemq;, uicinis unire, uel nouis prouentibus augere expediat: confectaq; de premissis instrumenta, ad summum Romanum Pontificem mittat. Quibus instructus summus Pontifex, ex prudentia sua, prout expedire iudicauerit: aut tenues inuicem uniat: aut aliqua accessione ex fructibus augeat. Interim uerò, donec prædicta effectum sortiantur: huiusmodi Episcopis, qui fructuum subuentione, pro diœcesis suæ tenuitate indigent, poterit de beneficijs aliquibus (dum tamen curata non sint, nec dignitates, seu canonicatus & præbendæ, nec monasteria, in quibus uiget regularis obseruantia, uel quæ capitulis generalibus, & certis uisitatoribus subduntur) à summo Pontifice prouideri. In parochialibus etiam Ecclesiis, quarum fructus æquè adeò exigui sunt, ut debitis nequeant oneribus satisfacere: curabit Episcopus: si per beneficiorum unionem, non tamen regularium, id fieri non possit: ut primitiarum, uel decimarum assignatione, aut per Parochorum symbola, ac collectas, aut qua commodiori ei uidebitur ratione, tantum redigatur, quod pro Rectoris, ac Parochiæ necessitate, decenter sufficiat. In unionibus uerò quibuslibèt, seu ex supradictis, seu alijs causis faciendis, Ecclesiæ Parochiales, monaste-

XXV.

rijs quibuscunq;, aut Abbatijs, seu dignitatibus, siue præbendis Ecclesiæ cathedralis, uel collegiatæ, siue alijs beneficijs simplicibus, aut hospitalibus, militijsúe, non uniantur: & quæ unitæ sunt, reuideantur ab ordinarijs, iuxta aliâs decretum in eadem Synodo, sub fæ: re: Paulo III. quod etiam in unitis ab eo tẽpore citrà, æquè obseruetur: Non obstantibus in ijs, quibuscunq; uerborum formis, quæ hîc pro sufficienter expressis habeantur. Ad hæc, in posterum, omnes hæ cathedrales Ecclesiæ, quarum redditus, summam ducatorum mille: & parochiales, quæ summam ducatorum centum, secundum uerum annuum ualorem, non excedunt: nullis pensionibus, aut reseruationibus fructuum, grauentur. In his quoq; ciuitatibus, ac locis, ubi parochiales Ecclesiæ, certos non habent fines, nec earum Rectores, proprium populum quem regant, sed promiscuè petentibus sacramenta administrant: Mandat sancta Synodus Episcopis, pro tutiori animarum eis commissarum salute: ut distincto populo, in certas, propriasq; Parochias, unicuiq;, suum perpetuum, peculiaremq; Parochum assignent: qui eas cognoscere ualeat: & à quo solo, licitè sacramenta suscipiant: aut alio utiliori modo, prout loci qualitas exegerit, prouideant. Idemq;, in his ciuitatibus ac locis, ubi nullæ sunt Parochiales, quamprimùm fieri curent: Nõ obstantibus quibuscunq; priuilegijs, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus.

14 In pluribus Ecclesiis, tam cathedralibus, quàm collegiatis, & parochialibus, ex earum constitutionibus, aut ex praua consuetudine, obseruari intelligitur: ut in electione, præsentatione, nominatione, institutione, confirmatione, collatione, uel alia prouisione, siue admissione ad possessionem alicuius cathedralis Ecclesiæ, uel beneficij, canonicatuum, aut præbendarum, uel partem prouentuum: seu ad distributiones quotidianas, certæ conditiones, seu deductiones ex fructibus, solutiones, promissiones, compensationesúe illicitæ, aut etiam, quæ in aliquibus ecclesiis dicuntur turnorum lucra, interponantur: Hæc, cùm sancta Synodus detestetur: mandat episcopis, ut quæcunq; huiusmodi in usus pios non conuertuntur, atq; ingressus eos, qui simoniacæ labis, aut sordidæ auaritiæ suspitionem habent, fieri non permittant: ipsiq; diligenter, de eorum constitutionibus, siue consuetudinibus super prædictis cognoscant, & illis tantùm, quas ut laudabiles probauerint, exceptis: reliquas, ut prauas, ac scandalosas reijciant, & aboleant. Eos uerò, qui ad-

uersus hæc in præsenti decreto comprehensa, quauis ratione commiserint, pœnis contra simoniacos editis, sacris canonibus, & uarijs summorum Pontificum constitutionibus, quas omnes innouat, teneri decernit: Non obstantibus quibuscunq; statutis, constitutionibus, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus: etiam apostolica authoritate confirmatis: de quarum subreptione, obreptione, & intentionis defectu, Episcopus, tanquàm Apostolicæ sedis delegatus, cognoscere possit.

15 In Ecclesiis cathedralibus, et collegiatis insignibus, ubi frequentes, adeoq; tenues sunt præbendæ, simul cum distributionibus quotidianis, ut sustinendo decenti canonicorum gradui, pro loci, & personarum qualitate, non sufficiant: liceat Episcopis, cum consensu capituli, uel aliquot simplicia beneficia, non tamen regularia, ijs unire: uel si hac ratione prouideri non possit, aliquibus ex ijs suppressis, cum patronorum consensu, si de iure patronatus laicorum sint, quarum fructus, & prouentus reliquarum præbendarum distributionibus quotidianis applicentur, eas ad pauciorem numerum reducere: ita tamen, ut tot supersint, quæ diuino cultui celebrando, ac dignitati Ecclesiasticæ commodè ualeant respondere: Non obstantibus quibuscunque constitutionibus, & priuilegijs, aut quacunque reseruatione generali, uel speciali, aut affectione: Neque prædictæ uniones, aut suppressiones tolli, seu impediri possint, ex quibuscunque prouisionibus, etiam uigore resignationis, aut quibusuis alijs derogationibus, uel suspensionibus.

16 Capitulum, sede uacante, ubi fructuum percipiendorum, ei munus incumbit, Oeconomum unum, uel plures fideles, ac diligentes decernat: qui rerum Ecclesiasticarum, & prouentuum, curam gerant: quorum rationem, ei ad quem pertinebit, sint reddituri. Item officialem, seu Vicarium, infra octo dies, post mortem episcopi, constituere, uel existentem confirmare, omnino teneatur: qui, saltem in iure canonico sit Doctor, uel licentiatus, uel aliàs (quantum fieri poterit) idoneus. Si secus factum fuerit, ad Metropolitanum deputatio huiusmodi deuoluatur. Et si Ecclesia ipsa, Metropolitana fuerit, aut exempta, capitulumq;, ut præfertur, negligens fuerit. tunc antiquior Episcopus ex suffraganeis, in Metropolitana: & propinquior Episcopus in exempta: Oeconomum, & Vicarium idoneos, possit constituere. Episcopus uerò, ad eandem Ecclesiam uacan-

XXV.

tem promotus, ex his, quæ ad eum spectant, ab eisdem, Oeconomo, Vicario, & alijs quibuscunq; officialibus, & administratoribus, qui sede uacante fuerunt, à capitulo, uel ab alijs, in eius locum constituti: etiam si fuerint ex eodem capitulo: rationem exigant officiorum, Iurisdictionis, administrationis, aut cuiuscunq; eorum muneris: possitq; eos punire, qui in eorum officio, seu administratione deliquerint: etiam si prædicti officiales, redditis rationibus à capitulo, uel à Deputatis ab eodem, absolutionem, aut liberationem obtinuerint. Eidem quoq; Episcopo, teneatur capitulum, de scripturis ad Ecclesiam pertinentibus, si quæ ad capitulum peruenerunt, rationem reddere.

17 Cùm Ecclesiasticus ordo peruertatur, quando unus, plurium officia occupat clericorum: sanctè, sacris canonibus cautum fuit: neminem oportere, in duabus ecclesiis conscribi. Verùm, quoniam multi, improbæ cupiditatis affectu, se ipsos, non Deum decipientes, ea, quæ bene constituta sunt, uarijs artibus eludere, & plura simul beneficia obtinere non erubescunt: sancta Synodus, debitam, regendis ecclesiis, disciplinam, restituere cupiens: præsenti decreto, quod in quibuscunq; personis, quocunq; titulo, etiam si Cardinalatus honore fulgeant, mandat obseruari: statuit, ut in posterum, unū tantùm beneficium ecclesiasticum, singulis conferatur. Quod quidem, si ad uitam eius, cui confertur, honestè sustentandam, non sufficiat: liceat nihilominus, aliud simplex sufficiens, dummodò utrunq;, personalem residentiam non requirat, eidem conferri. Hæcq; non modò ad cathedrales ecclesias, sed etiam ad alia omnia beneficia, tam secularia, quàm regularia quæcunq;, etiam commendata pertineant, cuiuscunq; tituli, ac qualitatis existant. Illi uerò, qui in præsenti, plures parochiales ecclesias, aut unam cathedralem, & aliam parochialem obtinent: cogantur omnino, quibuscunq; dispēsationibus, ac unionibus, ad uitam non obstantibus: una tantùm parochiali, uel sola cathedrali retenta, alias parochiales, infra spatium sex mensium, dimittere: alioquin tam parochiales, quàm beneficia omnia, quæ obtinet, ipso iure uacare censeantur: ac tanquàm uacantia, liberè alijs idoneis conferantur: nec ipsi anteà illa obtinentes, tuta conscientia, fructus post dictum tempus retineant. Optat autem sancta Synodus, ut resignantium necessitatibus, commoda aliqua ratione, prout summo Pontifici uidebitur, prouideatur.

Sessio.

18 *Expedit maximè animarum saluti, à dignis, atque idoneis Parochis gubernari. Id ut diligentius, ac rectius perficiatur: statuit Sancta Synodus, ut cùm parochialis Ecclesiæ uacatio, etiam si cura Ecclesiæ, uel Episcopo incumbere dicatur, & per unum, uel plures administretur, etiam in Ecclesiis patrimonialibus, seu receptiuis nuncupatis, in quibus consueuit Episcopus, uni, uel pluribus, curam animarum dare, quos omnes ad infrascriptum examen teneri mandat, per obitum, uel resignationem, etiam in curia, seu aliter quomodocunque contigerit, etiam si ipsa Parochialis Ecclesia reseruata, uel affecta fuerit generaliter, uel specialiter, etiam uigore indulti, seu priuilegij, in fauorem sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, seu Abbatum, uel capitulorum: debeat Episcopus, statim habita notitia uacationis Ecclesiæ, si opus fuerit, idoneum in ea Vicarium, cum congrua, eius arbitrio, fructuum portionis assignatione, constituere: qui onera ipsius Ecclesiæ sustineat: donec ei de Rectore prouideatur. Porrò Episcopus, & qui Ius patronatus habent, intra decem dies, uel aliud tempus, ab Episcopo præscribendum, idoneos aliquot clericos, ad regendam Ecclesiam, coram deputandis examinatoribus nominet. Liberum sit tamen etiam alijs, qui aliquos ad id aptos nouerint, eorum nomina deferre: ut possit postcà, de cuiuslibèt ætate, moribus, et sufficientia, fieri diligens inquisitio. Et si Episcopo, aut Synodo prouinciali, pro regionis more, uidebitur magis expedire: per edictum etiam publicum uocentur, qui uolent examinari. Transacto constituto tempore, omnes qui descripti fuerint, examinentur ab Episcopo: siue eo impedito, ab eius Vicario generali: atque ab alijs, examinatoribus, non paucioribus, quam tribus: quorum uotis, si pares, aut singulares fuerint, accedere possit Episcopus, uel Vicarius, quibus magis uidebitur. Examinatores autem, singulis annis, in diœcesana Synodo, ab Episcopo, uel eius Vicario, ad minus sex proponantur: qui Synodo satisfaciant, & ab ea probentur. Adueniente que uacatione cuiuslibèt Ecclesiæ, tres ex illis eligat Episcopus, qui cum eo examen perficiant: indeq́, succedente alia uacatione, aut eosdem, aut alios tres, quos maluerit, ex prædictis illis sex eligat. Sint uerò hi examinatores, Magistri, seu doctores, aut licentiati in Theologia, aut iure canonico, uel alij clerici, seu regulares, etiam ex ordine mendicantiũ, aut etiam seculares, qui ad id uidebuntur magis idonei: iurentq; omnes ad sancta Dei Euãgelia se, qua*

se, quacunque humana affectione postposita, fideliter munus executuros. Caueantq;, ne quicquam prorsus, occasione huius examinis, nec ante, nec post, accipiant: alioqui simoniæ uitium, tam ipsi, quàm alij dantes, incurrant: A qua absolui nequeant, nisi demissis beneficijs, quæ quomodocunque, etiam anteà obtinebant: & ad alia, in posterum, inhabiles reddantur. Et de his omnibus, non solùm coram Deo, sed etiam in Synodo prouinciali, si opus erit, rationem reddere teneantur. A qua, si quid, contra officium, eos fecisse compertum fuerit: grauiter, eius arbitrio, puniri possint. Peracto deinde examine renuncientur, quotcunque ab his idonei iudicati fuerint ætate, moribus, doctrina, prudentia, et alijs rebus, ad uacantem Ecclesiam gubernandam opportunis. Ex hisque Episcopus eum eligat, quem cæteris magis idoneum iudicauerit: atque illi, & non alteri, collatio Ecclesiæ, ab eo fiat, ad quem spectabit eam conferre. Si uerò Iurispatronatus Ecclesiastici erit, ac institutio ad Episcopum, & non alium pertineat, is, quem patronus digniorem, inter probatos ab examinatoribas iudicabit, Episcopo præsentare teneatur: ut ab eo instituatur. Cùm uerò institutio, ab alio, quàm ab Episcopo erit facienda: tunc Episcopus solus, ex dignis, eligat digniorem: quem Patronus ei præsentet, ad quem institutio spectat. Quòd si, iurispatronatus laicorum fuerit: debeat qui à Patrono præsentatus erit, ab eisdem deputatis, ut suprà, examinari: & non nisi idoneus repertus fuerit, admitti. In omnibusque supradictis casibus, non cuiquàm alteri, quàm uni ex prædictis examinatis, & ab examinatoribus approbatis, iuxta supradictam regulam, de Ecclesia prouideatur: nec prædictorum examinatorum relationem, quò minus executionem habeat, ulla deuolutio, aut appellatio, etiam ad sedem apostolicam, siue eiusdem sedis legatos, aut uicelegatos, aut Nuncios, seu Episcopos, aut Metropolitanos Primates, uel Patriarchas, interposita, impediat, aut suspendat: alioquin Vicarius, quem Ecclesiæ uacanti, anteà Episcopus, arbitrio suo, ad tempus deputauit, uel forsan posteà deputabit: ab eius Ecclesiæ cuostdia, et administratione, non amoueatur: donec aut eisdem, aut alteri, qui probatus et electus fuerit, ut suprà, sit prouisum: Aliâs, prouisiones omnes, seu institutiones, præter supradictam formam factæ, subreptitiæ esse censeantur: Non obstantibus huic decreto, exemptionibus, indultis, priuilegijs, præuentionibus, affectionibus, nouis prouisionibus, indultis, concessis quibuscunque uniuersi-

tatibus, etiam ad certam summam, & alijs impedimentis quibuscunque. Si tamen adeò exigui redditus, dictæ parochialis fuerint, ut totius huius examinationis, operam non ferant: aut nemo sit, qui se examini quærat subijcere: aut ob apertas factiones, seu dissidia, quæ in aliquibus locis reperiuntur, facilè grauiores rixæ, ac tumultus possint excitari: poterit ordinarius, si pro sua conscientia, cum deputatorum consilio, ita expedire arbitrabitur, hac forma omissa, priuatum aliud examen (cæteris tamen ut suprà seruatis) adhibere. Licebit etiam Synodo prouinciali, si qua in supradictis, circa examinationis formam, addenda, remittendaúe esse consueuerit, prouidere.

19 Decernit Sancta Synodus, Mandata de prouidendo, & gratias, quæ expectatiuæ dicuntur, memini amplius, etiam collegijs, uniuersitatibus, senatibus, & alijs singularibus personis, etiam sub nomine indulti, aut ad certam summam, uel alio quouis colore concedi: nec hactenus concessis, cuiquam uti licere. Sed nec reseruationes mentales, nec aliæ quæcunq; gratiæ, ad uacatura, nec indulta ad alienas Ecclesias, uel monasteria: alicui, etiam ex sanctæ Romanæ ecclesiæ Cardinalibus, concedantur: & hactenus concessa, abrogata esse censeantur.

20 Causæ omnes, ad forum ecclesiasticum quomodolibèt pertinentes, etiam si beneficiales sint, in prima instantia, coram ordinarijs locorum duntaxàt, cognoscantur: atq; omnino, saltem infra biennium, à die motæ litis, terminentur: alioquin post id spacium, liberum sit partibus, uel alteri illarum, iudices superiores, aliàs tamen competentes adire: qui causam, in eo statu, quo fuerit, assumant: & quamprimùm terminari curent: nec anteà alijs committantur, nec auocentur: nec appellationes ab eisdem interpositæ, per superiores quoscunq; recipiantur: eorumúe commissio, aut inhibitio fiat, nisi à diffinitiua, uel à diffinitiuæ uim habente: & cuius grauamen, per appellationem, à diffinitiua reparari nequeat. Ab his excipiantur causæ, quæ iuxta canonicas sanctiones, apud sedem Apostolicam, sunt tractandæ: uel quas, ex urgenti, rationabiliq; causa, iudicauerit summus Romanus Pontifex, per speciale rescriptum signaturæ sanctitatis suæ, manu propria subscribendum, committere, aut auocare. Ad hæc, causæ matrimoniales, & criminales, non Decani, Archidiaconi, aut aliorum inferiorum iudicio, etiam uisitando, sed Episcopi tantum examini, & iurisdictioni relin-

quantur: etiam si in præsenti, inter Episcopum, & Decanum, seu Archidiaconum, aut alios inferiores, super causarum istarum cognitione, lis aliqua, in quacunq; instantia, pendeat: coram quo, si pars uerè paupertatem probauerit: non cogatur extra Prouinciam, nec in secunda, nec in tertia instantia, in eadem causa matrimoniali litigare: nisi pars altera, & alimenta, & expensas litis, uelit subministrare. Legati quoq;, etiam de latere, Nuncij, gubernatores Ecclesiastici, aut alij, quarumcunq; facultatum uigore, non solùm Episcopos, in prædictis causis impedire, aut aliquo modo, eorum iurisdictionem, ijs præripere, aut turbare, nõ præsumant: sed nec etiam, contra clericos, aliasúe personas ecclesiasticas, nisi Episcopo prius requisito: eoq; negligente procedant: aliâs, eorum processus, ordinationesúe, nullius momenti sint: atq; ad damni satisfactionem partibus illati, teneantur. Præterea, si quis, in casibus à iure permissis, appellauerit: aut de aliquo grauamine conquestus fuerit: seu aliâs ob lapsum biennij, de quo suprà, ad alium Iudicẽ recurrerit: teneatur, acta omnia, coram Episcopo gesta, ad Iudicem appellationis, expensis suis transferrre: eodem tamen episcopo, prius admonito: ut si quid ei, pro causæ instructione, uidebitur, possit Iudici appellationis, significare. Quòd si, appellatus compareat: cogatur tunc is quoq;, actorum quæ translata sunt, expensas, pro portione sua, si illis uti uoluerit, subire: nisi aliter ex loci consuetudine seruetur: ut scilicèt ad appellantem, integrum hoc onus pertineat. Porrò ipsam actorum copiam, teneatur Notarius, congrua mercede accepta, appellanti, quanto citius, & ad minus intra mensem exhibere. Qui Notarius, si in differenda exhibitione, fraudem fecerit, ab officij administratione, arbitrio ordinarij suspendatur: & ad dupli pœnam, quanti ea lis fuerit, inter appellantem, & pauperes loci distribuendam, compellatur. Iudex uerò, si & ipse impedimenti huius conscius, particepsúe fuerit, aliterúe obstiterit: ne appellanti, integrè acta, intra tempus traderentur: ad eandem dupli pœnam, prout suprà teneatur: Non obstantibus, quò ad omnia supradicta, priuilegijs, indultis, concordijs: quæ suos tantùm teneant authores: & alijs quibuscunque consuetudinibus.

Cupiens Sancta Synodus, ut ex decretis ab ea editis, nulla unquàm futuris temporibus, dubitandi occasio oriatur: uerba illa, posita in decreto, publicato Sessione prima, sub Beatissimo D. N. „ Pio Quarto, Videlicet. Quæ proponentibus legatis, ac Præsiden

» tibus, ad horum temporum leuandas calamitates, ſedandas de re-
» ligione controuerſias, coërcendas linguas doloſas, deprauatorum mo
» rum abuſus corrigendos, Eccleſiæ ueram, & Chriſtianam pacem
» conciliandam, apta & idonea, ipſi ſanctæ Synodo uidebuntur. Explicando declarat, mentis ſuæ non fuiſſe, ut ex prædictis uerbis, ſolita ratio tractandi negocia, in generalibus concilijs, ulla ex parte immutaretur: neque noui quidquam, præter id, quod à ſacris canonibus, uel generalium Synodorum forma, hactenus ſtatutum eſt, cuiquam adderetur, uel detraheretur.

DECRETVM INDICTIONIS, futuræ Seſſionis.

Inſuper, eadem Sacroſancta Synodus, proximam futuram Seſſionem, feria Quinta, poſt conceptionem Beatæ Mariæ Virginis, quæ erit dies Nona Menſis Decembris, proximè uenturi, habendam eſſe ſtatuit, & decernit, cum poteſtate etiam abbreuiandi. In qua Seſſione, tractabitur de ſexto nunc in eam dilato capite: & de reliquis reformationis capitibus, iam exhibitis: deq; alijs, ad eam pertinentibus. Si uerò opportunum uidebitur, et tempus patietur: poterit etiam de nonnullis dogmatibus, tractari: prout ſuo tempore, in congregationibus proponentur.

FINIS.

BRIXIAE apud Ludouicum Sabienſem.

Vt archetypo, ad unguem, omnia reſpondeant:

Corrigas prudens lector, duo hæc errata, quæ, in impresſione prima, huius octauæ Sesſionis, contigerunt.

Primum, capite tertio reformationis generalis, Vbi impreſſum eſt:
Ab eisdem uerò Metropolitanis: Legas ſic,
A Metropolitanis uerò.

Secundum, in fine quinti capitis, eiusdem reformationis generalis, Vbi impreſſum reperies:
Minores uerò criminales cauſæ, non à Metropolitano, ſed in Concilio prouinciali, uel à deputandis per Concilium prouinciale, cognoſcantur, & terminentur: Legas ſic,
Minores uerò criminales cauſæ Epiſcoporum, in Concilio tantùm prouinciali cognoſcantur, & terminentur: uel à deputandis pe Concilium prouinciale.

VERA, ET CATHOLICA *DOCTRINA,*

PVBLICATA IN SESSIONE NONA ET VLTIMA, SACRI CONCILII TRIDENTINI,

SVB SANCTISS. D. N. PIO IIII. PONT. MAX.
Diebus III. & IIII. *Decemb.* M D LXIII.

PATAVII, *Apud Christophorum Gryphium*,
M D L X I I I I.

DECRETA, PVBLICATA

DIE PRIMA, SESSIONIS IX. ET VLTIMAE SACRI CONCILII TRIDENTINI,

Sub Sanctißimo D.N.Pio PP. IIII. *Die* III.*Decemb.*

M D L X I I I.

DECRETVM DE PVRGATORIO,

publicatum prima die Seßionis nonæ & ultimæ Tridentinæ: *sub sanctißimo* D. N. Pio IIII. *Pont. Max.* Die III. *Decemb.* MDLXIII.

VM Catholica Ecclesia, *spiritusancto edocta, ex sacris literis, & antiqua* Patrum traditione, *in sacris* Concilijs, *& nouißime in hac œcumenica* Synodo, *docuerit,* Purgatorium *esse: animasq; ibi detentas, fidelium suffragijs, potißimùm uerò, acceptabili altaris sacrificio iuuari: præcipit sancta* Synodus Episcopis, *ut sanam de* Purgatorio *doctrinam, à sanctis* Patribus, *& sacris* Concilijs *traditam: à* Christi *fidelibus credi, teneri, doceri, & ubique prædicari, diligenter studeant.* Apud *rudem uerò plebem, difficiliores, ac subtiliores quæstiones, quæq; ad ædificationem non faciunt, & ex quibus plerunque nulla fit pietatis accessio: à popularibus concionibus secludantur. Incerta item, uel quæ specie falsi laborant, euulgari, & tractari non permittant.* Ea *uerò, quæ ad curiositatem quandam, aut superstitionem spectant, uel turpe lucrum sapiunt: tanquam scandala, & fidelium offendicula prohibeant. Curent autem* Episcopi, *ut fidelium uiuorum suffragia, missarum scilicet sacrificia, orationes, eleemosynæ, aliaq; pietatis opera, quæ à fidelibus, pro aliis fidelibus defunctis fieri consueuerunt: secundum* Ecclesiæ *instituta, piè, & deuotè fiant: & quæ pro illis, ex testatorum fundationibus, uel alia ratione debentur: non perfunctoriè, sed à sacerdotibus, &* Ecclesiæ *ministris, & aliis, qui hoc præstare tenentur, diligenter, & accuratè persoluantur.*

DE INVOCATIONE, VENERATIONE, *& reliquiis sanctorum, & sacris imaginibus, publicatum eadem die prima Seßionis nonæ, & ultimæ Tridentinæ.*

2 *Mandat Sancta Synodus omnibus Episcopis, & cæteris, docendi munus; curamq; sustinentibus; ut iuxta catholicæ, & Apostolicæ Ecclesiæ usum, à primæuis Christianæ religionis temporibus receptum, sanctorumq; Patrũ consensionem, & sacrorum Conciliorum decreta: in primis de sanctorum intercessione, inuocatione, reliquiarum honore, & legitimo Imaginum usu, fideles diligenter instruant; docẽtes eos, Sanctos unà cum Christo regnantes, orationes suas, pro hominibus deo offerre: bonum, atq; utile esse, suppliciter eos inuocare: & ob beneficia impetranda à Deo, per filium eius Iesum Christum, Dominum nostrum, qui solus noster Redemptor & Saluator est, ad eorum orationes, opem, auxiliumq; confugere. Illos uerò, qui negant, Sanctos æterna felicitate in cœlo fruentes, inuocandos esse: aut qui asserunt, uel illos pro hominibus non orare: uel eorum, ut pro nobis etiam singulis orent, inuocationem esse Idolatriam, uel pugnare cum uerbo Dei: aduersariq; honori unius mediatoris Dei, & hominum Iesu Christi: uel stultum esse, in cœlo regnantibus, uoce, uel mente supplicare: impiè sentire.*

Sanctorum quoq; martyrum, & aliorum cum Christo uiuentium, sancta corpora, quæ uiua membra fuerunt Christi, & templum spiritus sancti: ab ipso ad æternam uitam suscitanda, & glorificanda: à fidelibus ueneranda esse: per quæ, multa beneficia à Deo, hominibus præstantur. Ita ut affirmantes, sanctorum reliquiis, uenerationem atq; honorem non deberi: uel eas, aliaq; sacra monumenta, à fidelibus inutiliter honorari: atq; eorum opis impetrandæ causa, sanctorum memorias frustra frequentari: omnino damnandos esse: prout iampridem, eos damnauit, & nunc etiam damnat Ecclesia:

Imagines porrò Christi, Deiparæ uirginis, & aliorum sanctorum, in tẽplis præsertim, habendas, & retinendas: eisq; debitum honorem, & uenerationem impertiendam: non quòd credatur inesse aliqua in ijs diuinitas, uel uirtus, propter quam sint colendæ: uel quòd ab eis sit aliquid petendum: uel quòd fiducia in imaginibus sit figenda: ueluti olim fiebat à gentibus: quæ in Idolis spem suam collocabant: sed quoniam honos, qui eis exhibetur, refertur ad prototypa, quæ illæ repræsentant. Ita ut per imagines, quas osculamur, & coram quibus caput aperimus, & procumbimus, Christum adoremus: & sanctos, quorum illæ similitudinem gerunt, ueneremur. Id quod, Conciliorum, præsertim uerò, secundæ Nicenæ Synodi decretis, contra Imaginum oppugnatores, est sancitum.

Illud uerò diligenter doceant Episcopi, per historias mysteriorum nostræ redemptionis, picturis uel aliis similitudinibus expressas: erudiri, &

XXVI.

confirmari populum, in articulis fidei commemorandis, & aßiduè recolendis: Tum uerò, ex omnibus sacris imaginibus, magnum fructum percipi: non solùm quia admonetur populus beneficiorum & munerum, quæ à Christo sibi collata sunt: sed etiam, quia Dei per sanctos miracula, & salutaria exempla, oculis fideliũ subiiciũtur: ut pro ijs Deo gratias agant, ad sanctorumq; imitationem, uitam, moresq; suos componant: excitenturq; ad adorandum, ac diligendum Deum, & ad pietatem colendam. Si quis autem his decretis contraria docuerit, aut senserit: Anathema sit.

In has autem sanctas & salutares obseruationes, si qui abusus irrepserint: eos prorsus aboleri sancta Synodus uehementer cupit. Ita ut, nullæ falsi dogmatis imagines, & rudibus, periculosi erroris occasionem præbentes, statuantur. Quòd si aliquando historias, & narrationes sacræ scripturæ, cùm id indoctæ plebi expediet, exprimi & figurari contigerit: doceatur populus, non propterea diuinitatem figurari, quasi corporeis oculis conspici, uel coloribus aut figuris exprimi poßit. Omnis porrò superstitio, in sanctorum inuocatione, reliquiarum ueneratione, & imaginum sacro usu, tollatur: omnis turpis quæstus eliminetur: omnis denique lasciuia uitetur: ita ut procaci uenustate imagines non pingantur, nec ornentur: & sanctorum celebratione, ac reliquiarum uisitatione, homines, ad commessationes atque ebrietates, non abutantur: quasi festi dies, in honorem sanctorum, per luxũ ac lasciuiam agantur. Postremò, tanta circa hæc diligentia & cura, ab Episcopis adhibeatur: ut nihil inordinatum, aut præpostere & tumultuariè accommodatum: nihil prophanum, nihilq; inhonestum appareat: cùm domum Dei deceat sanctitudo.

Hæc ut fideliùs obseruentur: statuit sancta Synodus, nemini licere, ullo in loco, uel Ecclesia, etiam quomodolibet exempta, ullam insolitam ponere, uel ponendam curare Imaginem, nisi ab Episcopo approbata fuerit: nulla etiam admittenda esse noua miracula, nec nouas reliquias recipiendas, nisi eodem recognoscente & approbante Episcopo. Qui simulatq; de iis aliquid compertum habuerit, adhibitis in consilium Theologis, & alijs pijs uiris: ea faciat, quæ ueritati & pietati consentanea iudicauerit. Quòd si aliquis, dubius, aut difficilis abusus, sit extirpandus: uel omnino aliqua de ijs rebus grauior quæstio incidat: Episcopus, ante quàm controuersiam dirimat, Metropolitani, & comprouincialium Episcoporum, in Concilio prouinciali, sententiam expectet: Ita tamen, ut nihil inconsulto Sanctißimo Ro. Pontifice, nouum: aut in Ecclesia hactenus inusitatum, decernatur.

DECRETVM DE REGVLARIBVS, ET MOnialibus, publicatum eadem die prima Seßionis nonæ, & ultimæ Triden. sub sanctißimo D.N. Pio Quarto, Pont. Max.

Die 3. Decemb. M D L X I I I.

3 Eadem sacrosancta Synodus, Reformationem prosequens, ea, quæ sequuntur, statuenda esse censuit, de Regularibus.

Canon I.

Quoniam non ignorat sancta Synodus, quantum ex monasterijs piè institutis, & rectè administratis, in Ecclesia Dei, splendoris, atque utilitatis, oriatur: necessarium esse censuit (quò faciliùs, ac maturiùs, ubi collapsa est, uetus, & regularis disciplina instauretur: & constantiùs, ubi conseruata est, perseueret) præcipere, prout hoc Decreto præcipit: ut omnes regulares, tam uiri, quàm mulieres: ad regulæ, quàm professi sunt, præscriptum, uitam instituant, & componant. Atque in primis, quæ ad suæ professionis perfectionem: ut obedientiæ, paupertatis, & castitatis: ac si quæ alia sunt, alicuius regulæ, & ordinis peculiaria uota, & præcepta, ad eorũ respectiuè essentiam, necnon ad communem uitam, uictum, & uestitum conseruanda, pertinentia: fideliter obseruent. Omnisq; cura, & diligentia, à superioribus adhibeatur: tam in capitulis generalibus, & prouincialibus: quàm in eorum uisitationibus (quæ suis temporibus facere non prætermittant) ut ab illis non recedatur. Cùm compertum sit, ab eis nõ posse, ea, quæ ad substantiam regularis uitæ pertinent, relaxare. Si enim illa, quæ bases sunt, & fundamenta, totius regularis disciplinæ, exactè non fuerint conseruata: totum corruat ædificium necesse est: Canon II.

Nemini igitur Regularium, tam uirorum, quàm mulierum, liceat, bona immobilia, uel mobilia, cuiuscunq; qualitatis fuerint, etiam quouismodo ab eis acquisita, tanquàm propria, aut etiam nomine conuentus poßidere, uel tenere: sed statim ea superiori tradantur, conuentuiq; incorporentur. Nec deinceps liceat superioribus, bona stabilia, alicui regulari concedere, etiam ad usumfructum, uel usum, administrationem, aut commendam. Administratio autem bonorum, Monasteriorum, seu conuentuum: ad solos officiales eorundẽ, ad nutum superiorum amouibiles, pertineat. Mobilium uerò usum, ita superiores permittant, ut eorum suppellex, statui paupertatis, quam professi sunt, conueniat: nihilq; superflui in ea sit: nihil etiam, quod sit necessarium, eis denegetur. Quòd si quis aliter, quicquam tenere, depræhensus, aut conuictus fuerit: is, biennio, actiua, & paßiua uoce, priuatus sit: atq; etiam, iuxta suæ regulæ, & ordinis constitutiones puniatur.

Canon III.

Concedit Sancta Synodus, omnibus Monasterijs, & Domibus, tam uirorũ,

quàm mulierum,& Mendicantium(exceptis domibus fratrum Sancti Francisci Cappuccinorum: & eorum,qui minorum de obseruantia uocantur) etiam quibus,aut ex constitutionibus suis erat prohibitum: aut ex priuilegio Apostolico,non erat concessum:ut deinceps,bona immobilia, eis poßidere liceat.Quòd si aliqua loca ex prædictis, quibus authoritate Apostollca, similia bona poßidere permissum erat,eis spoliata sint:eadem omnia, illis restituenda eße decernit. In prædictis autem Monasterijs, & domibus, tam uirorum quàm Mulierum,bona immobilia poßidentibus,uel non poßidentibus: is tantùm numerus constituatur,ac in posterum conseruetur: qui,uel ex redditibus proprijs monasteriorum,uel ex consuetis eleemosynis,commodè posśit sustentari:Nec de cætero,similia loca erigantur,sine Episcopi, in cuius Diœcesi erigenda sunt,licentia prius obtenta.

Canon IIII.

Prohibet sancta Synodus,ne quis regularis,sine sui superioris licētia,prædicationis,uel lectionis, aut cuiusuis pij operis prætextu, subijciat se obsequio alicuius prælati,principis,uel uniuersitatis,uel communitatis, aut alterius cuiuscunq; personæ,seu loci:neq; ei aliquod priuilegium, aut facultas, ab alijs,super ijs obtenta,suffragetur.Quòd si contrafecerit:tanquàm inobediens,arbitrio superioris puniatur.Nec liceat regularibus,à suis conuentibus recedere:etiam prætextu ad superiores suos accedendi: nisi ab eisdem mißi,aut uocati fuerint.Qui uerò,sine prædicto mandato,inscriptis obtento,repertus fuerit; ab ordinarijs locorum,tanquàm desertor sui instituti, puniatur.Illi autem,qui studiorum causa,ad uniuersitates mittuntur:in conuentibus tantùm habitent:alioquin ab ordinarijs contra eos procedatur.

Canon V.

Bonifacij Octaui constitutionem,quæ incipit,periculoso, renouans sancta Synodus:uniuersis Episcopis,sub obtestatione diuini iudicij,& intermi natione maledictionis æternæ,præcipit:ut in omnibus monasterijs sibi subiectis,ordinaria;in alijs uerò,sedis Apostolicæ authoritate: clausuram sanctimonialium,ubi uiolata fuerit,diligenter restitui:& ubi inuiolata est, cōseruari,maximè procurent: Inobedientes,atque contradictores,per censuras ecclesiasticas,aliasq; pœnas,quacunq; appellatione postposita, compescētes:inuocato etiam ad hoc,si opus fuerit,auxilio brachij sæcularis. Quod auxilium,ut præbeatur,omnes Christianos Principes hortatur sancta Synodus:& sub excommunicationis pœna,ipso facto incurrenda, omnibus magistratibus sæcularibus iniungit. Nemini autem sanctimonialium liceat, post profeßionem exire à Monasterio:etiam ad breue tempus, quocunque prætextu:nisi ex aliqua legitima causa,ab Episcopo approbanda: Indultis quibuscunq; & priuilegijs non obstantibus.Ingredi autem intra septa Mo-

nasterij, nemini liceat, cuiuscunq; generis, aut conditionis, sexus, uel ætatis fuerit: sine Episcopi, uel superioris licentia, in scriptis obtenta: sub excommunicationis pœna, ipso facto incurrenda. Dare autem tantùm Episcopus, uel superior, licentiam debet, in casibus necessarijs: neq; alijs, ullo modo possit: etiam uigore cuiuscunq; facultatis, uel indulti hactenus concessi, uel in posterum concedendi. Et quia monasteria sanctimonialium, extra mœnia urbis, uel oppidi constituta: malorum hominum prædæ, & alijs facinoribus, sine ulla sæpe custodia sunt exposita: curent Episcopi, & alij superiores (si ita uidebitur expedire) ut sanctimoniales, ex eis ad noua, uel antiqua Monasteria, intra urbes, uel oppida frequentia reducantur: inuocato etiam auxilio, si opus fuerit, brachij secularis. impedientes uerò, uel non obedientes, per censuras ecclesiasticas parere compellant. Canon VI.

In electione superiorum quorumcunq;, Abbatum temporalium, & aliorum officialium, ac Generalium, & Abbatissarum: atque aliarum præpositarum (quò omnia rectè, & sine ulla fraude fiant) in primis sancta Synodus, distinctè præcipit, omnes supradictos eligi debere, per uota secreta: ita ut singulorum eligentium nomina, nunquam publicentur. Nec in posterum liceat, Prouinciales, aut Abbates, Priores, aut alios quoscunq; titulares, ad effectum electionis faciendæ, constituere: aut uoces, & suffragia absentium suplere. Si uerò contra huius decreti constitutionem, aliquis electus fuerit: electio irrita sit: & is, qui ad hunc effectum, se in Prouincialem, Abbatem, aut Priorem creari permiserit: deinceps, ad omnia officia in religione obtinenda, inhabilis existat: facultatesq; super his concessæ, eo ipso abrogatæ censeantur: & si in posterū aliæ cōcedantur, tanq̄ subreptitiæ habeātur.

Canon VII.

Abbatissa, & Priorissa, & quocunq; alio nomine præfecta, uel præposita appelletur: eligatur non minor annis quadraginta: & quæ octo annis, post expressam professionem, laudabiliter uixerit, Quòd si, his qualitatibus non reperiatur in eodem monasterio: ex alio, eiusdem ordinis, eligi poßit. Si hoc etiam incommodum, superiori, qui electioni præest, uideatur: ex ijs, quæ in eodem monasterio, annum trigesimum excesserint, & quinque saltem annis post professionem, rectè uixerint, Episcopo, uel alio superiore consentiente, eligatur. Duobus uerò Monasteriis nulla præficiatur. Et si quæ, duo, uel plura, quocunq; modo obtinent: cogantur, uno excepto, intra sex menses, cætera resignare. Post id uerò tempus, nisi resignauerit: omnia ipso iure uacent. Is uerò, qui electioni præest, Episcopus, siue alius superior, claustra monasterij non ingrediatur sed ante Cancellorum fenestellam, uota singulorum audiat, uel accipiat. In reliquis, seruentur singulorum ordinum, uel Monasteriorum constitutiones.

Canon

XXVI.

Canon VIII.

Monasteria omnia, quæ generalibus Capitulis, aut Episcopis non subsunt nec suos habent ordinarios regulares uisitatores, sed sub immediata sedis Apostolicæ protectione, ac directione regi consueuerunt: teneantur infra annum, à fine præsentis Concilij, & deinde quolibet triennio, se se in congregationes redigere: iuxta formam constitutionis Innocentij tertij, in Concilio generali, quæ incipit: In singulis: ibiq; certas regulares personas deputare, quæ de modo, & ordine, de prædictis congregationibus erigendis, ac statutis in eis exequendis, deliberent, & statuant. Quòd si, in his negligẽtes fuerint: liceat Metropolitano in cuius Prouincia præfata monasteria sunt, tanquàm sedis Apostolicæ Delegato, eos pro prædictis caussis conuocare. Quòd si, infra limites unius Prouinciæ, non sit sufficiens talium monasteriorum numerus, ad erigendam Congregationem: poßint, duarum, uel trium Prouinciarũ Monasteria, unam facere congregationem. Ipsis autem cõgregationibus constitutis: illarum generalia Capitula, & ab illis electi Præsides, uel uisitatores: eandem habeant auctoritatem, in suæ congregationis Monasteria: ac Regulares in eis commorantes: quam alij Præsides, uel uisitatores, in cæteris habent ordinibus. Teneaturq; suæ congregationis Monasteria frequenter uisitare: & illorum reformationi incumbere: & ea obseruare, quæ in sacris Canonibus, & in hoc sacro Concilio sunt decreta. Quòd si, etiam Metropolitano instante, prædicta exequi non curauerint: Episcopis, in quorum Diœcesibus, loco prædicta sita sunt: tanquàm sedis Apostolicæ delegatis subdantur.

Canon IX.

Monasteria Sanctimonialium, Sanctæ sedi Apostolicæ immediatæ subiecta: etiam sub nomine Capitulorum sancti Petri, uel sancti Ioannis, uel aliàs quomodocunque nuncupentur: ab Episcopis, tanquàm dictæ sedis delegatis, gubernentur: non obstantibus quibuscunque. Quæ uerò, à deputatis in capitulis generalibus, uel ab alijs regularibus reguntur: sub eorum cura, & custodia, relinquantur.

Canon X.

Attendant diligenter Episcopi, & cæteri superiores Monasteriorum sanctimonialium, ut in constitutionibus earum admoneantur sanctimoniales, ut saltem semel, singulis mensibus, confeßionem peccatorum faciant: & sacro sanctam Eucharistiam suscipiant: ut eo se salutari præsidio muniant, ad omnes oppugnationes Demonis fortiter superandas. Præter ordinarium autem confessorem: alius extraordinarius, ab Episcopo, & alijs superioribus, bis, aut ter, in anno, offeratur: qui omnium confeßiones audire debeat. Quòd uerò sanctißimum Christi Corpus, intra chorum, uel septa Monasterij, & non in publica Ecclesia conseruetur, prohibet Sancta Synodus: non obstante quocunque indulto, aut priuilegio.

Canon XI.

In Monasteriis,seu domibus uirorum,seu mulierum, quibus imminet animarum cura:personarum secularium,præter eas,quæ sunt de illorum monasteriorum,seu locorum familia personæ:tam regulares,quàm seculares,huiusmodi curam exercentes:subsint immediatè,in iis , quæ ad dictam curam, & sacramentorum administrationem pertinent,Iurisdictioni,Visitationi,et correctioni Episcopi,in cuius Diœcesi sunt sita.Nec ibi aliqui,etiam ad nutum amouibiles deputentur:nisi de eiusdem consensu,ac preuio examine, per eum,aut eius Vicarium faciendo,excepto Monasterio Cluniacen.cum suis limitibus:& exceptis etiam ijs monasteriis,seu locis,in quibus Abbates, generales,aut capita ordinum,sedem ordinariam principalem habent:atque aliis monasteriis,seu Domibus,in quibus Abbates , aut alii regularium superiores,iurisdictionem Episcopalem,& temporalem,in parochos, & parochianos exercent:saluo tamen eorum Episcoporum iure,qui maiorem in prædicta loca,uel personas,iurisdictionem exercent.

Canon XII.

Censuræ,& interdicta,nedũ à Sede Apostolica emanata, sed etiam ab ordinariis promulgata,mandante Episcopo,à regularibus, in eorum Ecclesiis publicentur atq; seruentur.Dies etiam festi,quos in Diœcesi sua seruandos, idem Episcopus præceperit:ab exẽptis omnibus,etiã regularibus,seruentur.

Canon XIII.

Controuersias omnes de præcedentia,quæ persæpe,maximo cum scandalo,oriuntur,inter Ecclesiasticas personas,tam seculares , quàm regulares: cùm in processionibus publicis:tum in his,quæ fiunt in tumulandis defunctorum corporibus:& in deferenda Vmbella:& aliis similibus:Episcopus,amota omni appellatione,& non obstantibus quibuscunque,componat. Exempti autem omnes,tam clerici seculares,quàm regulares: quicunque etiam Monachi:ad publicas processiones uocati,accedere compellantur:iis tantùm exceptis,qui in strictiori clausura perpetuò uiuunt.

Canon XIIII.

Regularis,non subditus Episcopo,qui intra claustra monasterii degit,et extra ea,ita notoriè deliquerit,ut populo scandalo sit: Episcopo instante, à suo superiore,intra tempus ab Episcopo præfigendum,seuerè puniatur:ac de punitione,Episcopum certiorem faciat: sin minus , à suo superiore , officio priuetur:& delinquens,ab Episcopo puniri poßit.

Canon XV.

In quacunque Religione,tam uirorum,quàm mulierum,profeßio nõ fiat ante decimum sextum annum expletum:nec qui in minore tẽpore, quàm per annum,post susceptum habitum,in probatione steterit : ad profeßionem ad-

mittatur. Profeßio autem anteà facta, sit nulla: nullamq; inducat obligationem, ad alicuius regulæ, uel religionis, uel ordinis obseruationem: aut ad alios quoscunque effectus.

Canon XVI.

Nulla quoq; renuntiatio, aut obligatio, anteà facta, etiam cum iuramento, uel in fauorem cuiuscunq; causæ piæ, ualeat, nisi cum licentia Episcopi, siue eius Vicarii, fiat, intra duos menses proximos, ante profeßionem: ac non aliàs intelligatur effectum suum sortiri, nisi sequuta profeßione: Aliter uerò facta, etiam si, cum huius fauoris expressa renunciatione, etiam iurata: sit irrita, & nullius effectus. Finito tempore nouitiatus, superiores, nouitios, quos habiles inuenerint, ad profitendum admittant: aut è monasterio eos eiiciant. Per hæc autem, sancta Synodus, non intendit aliquid innouare: aut prohibere, quin religio clericorum, societatis Iesu, iuxta pium eorum institutum, à sancta sede Apostolica approbatum, Domino, & eius Ecclesiæ inseruire poßint: sed neque ante profeßionem (excepto uictu, et uestitu) nouitii, uel nouitiæ, illius temporis, quo in probatione est, quocunq; prætextu, à parentibus, uel propinquis, aut curatoribus eius, monasterio aliquid ex bonis eiusdem tribuatur: ne hac occasione discedere nequeat, quòd totum, uel maiorem partem substantiæ suæ, monasterium poßideat: nec facilè si discesserit, id recuperare poßit: Quin potius præcipit sancta Synodus, sub anathematis pœna, dantibus, & recipientibus, ne hoc, ullo modo fiat: & ut abeuntibus ante profeßionem, omnia restituantur, quæ sua erant. Quod ut rectè fiat, Episcopus, etiam per censuras Ecclesiasticas, si opus fuerit, compellat.

Canon XVII.

Libertati profeßionis, Virginum Deo dicandarum, prospiciens sancta Synodus, statuit, atq; decernit: ut si puella, quæ habitum regularem suscipere uoluerit, maior duodecim annis sit: non ante, eum suscipiat, nec posteà ipsa, uel alia, profeßionem emittat, quàm explorauerit Episcopus: uel eo absente, uel impedito, eius Vicarius: aut aliquis, eorum sumptibus, ab eis deputatus: Virginis uoluntatem diligenter: an coacta, an seducta sit: an sciat quid agat. Et si uoluntas eius, pia, ac libera cognita fuerit: habueritq; conditiones requisitas, iuxta monasterii illius, & ordinis regulam: necnon monasterium fuerit idoneum: liberè ei profiteri liceat. Cuius profeßionis tempus, ne Episcopus ignoret, teneatur præfecta monasterio, eum, ante mensem, certiorem facere. Quòd si, præfecta, certiorem Episcopum non fecerit: quandiu Episcopo uidebitur, ab officio suspensa sit.

Canon XVIII.

Anathemati sancta Synodus subiicit, omnes, & singulas personas, cuiuscunq; qualitatis, uel conditionis fuerint, tã clericos, quàm laicos, seculares,

uel regulares,atq; etiam qualibet dignitate fungentes: ſi quomodocunq; coe gerint aliquam uirginem,uel uiduam,aut aliam quamcunq; mulierem inuitã (præterquàm in caſibus in iure expreſsis)ad ingrediendum monaſteria, uel ſuſcipiendum habitum,cuiuſcunque religionis:uel ad emittendum profeſsionem:quiq; conſilium,auxilium,uel fauorem dederint:quiq; ſcientes eam non ſponte ingredi monaſterium,aut habitum ſuſcipere,aut profeſsionem emittere:quoquo modo,eidem actui,uel præſentiam,uel conſenſum, uel auctoritatem interpoſuerint.Simili quoq; anathemati ſubijcit eos, qui ſanctam Virginum,uel aliarum mulierum uoluntatem, uel accipiendi,uel uoti emittendi, quoquo modo,ſine iuſta cauſa,impedierint.Eaq; omnia,& ſingula, quæ ante profeſsionem,uel in ipſa profeſsione,fieri oportet,ſeruentur : non ſolùm in monaſterijs ſubiectis Epiſcopo:ſed & in alijs quibuſcunque . Ab his tamen excipiuntur mulieres,quæ pœnitentes,aut conuertitæ appellantur : in quibus conſtitutiones earum ſeruentur.

Canon XIX.

Quicunque regularis prætendat,ſe,per uim,& metum, ingreſſum eſſe religionem:aut etiam dicat,ante ætatem debitam,profeſſum fuiſſe:aut quid ſimile:uelitq; habitum dimittere,quacunque de cauſa : aut etiam cum habitu recedere,ſine licentia ſuperiorum:non audiatur:niſi intra quinquennium tantùm,à die profeſsionis:& tunc non aliter,niſi cauſas,quas prætenderit,deduxerit coram ſuperiore ſuo,& ordinario.Quòd ſi,ante,habitum ſponte dimiſerit:nullatenus ad allegandum quancunq; cauſam admittatur:ſed ad monaſterium redire cogatur:& tanquàm apoſtata puniatur.Interim uerò, nullo priuilegio ſuæ religionis iuuetur.Nemo etiam regularis, cuiuſcunque facultatis uigore,transferatur ad laxiorem religionem:nec detur licentia cuiquam regulari,occultè ferendi habitum ſuæ religionis.

Canon XX.

Abbates,qui ſunt ordinum capita,ac cæteri prædictorum ordinum ſuperiores,Epiſcopis non ſubiecti:quibus eſt in alia inferiora monaſteria, prioratusue,legitima iuriſdictio:eadem illa ſibi ſubdita monaſteria , & prioratus,ſuo quiſq; loco,atq; ordine,ex officio uiſitent:etiam ſi commendata exiſtant.Quæ,cùm ordinum ſuorum capitibus ſubſint: declarat ſancta Synodus in ijs,quæ aliàs de uiſitatione monaſteriorum commendatorum definita ſunt non eſſe comprahenſa:teneanturq;,quicunque prædictorum ordinum monaſterijs præſunt,prædictos uiſitatores recipere:& illorum ordinationes exequi.Ipſa quoque monaſteria,quæ ſunt ordinum capita: iuxta ſanctæ ſedis Apoſtolicæ,& cuiuſq; ordinis conſtitutiones,uiſitentur.Et quandiu durabunt huiuſmodi commendæ:Priores clauſtrales,aut in prioratibus conuentum habentibus,ſuperiores,qui correctiones , & ſpirituale regimen exer-

cent: à capitulis generalibus, uel ipsorum ordinum uisitatoribus, instituan-tur. In cæteris omnibus, præfatorum ordinum priuilegia, et facultates, quæ in ipsorum personas, loca, & iura concernunt, firma sint, & illæsa.

Canon XXI.

Cùm pleraq; monasteria, etiam Abbatiæ, prioratus, & præpositurae, ex mala eorum, quibus commissa fuerunt, administratione, non leuia passa fuerint, tam in spiritualibus, quàm in temporalibus detrimenta: cupit sancta Synodus, ea, ad congruam monasticæ uitæ disciplinam, omnino reuocare. Verùm adeò dura, difficilisq; est, præsentium temporum conditio: ut nec statim omnibus, nec commune ubiq; (quod optaret) remedium posit adhiberi: Vt tamen nihil prætermittat, unde prædictis salubriter aliquando prouideri posit: Primùm quidem confidit, sanctißimum Romanum pontificem, pro sua pietate, & prudentia, curaturum (quantum hæc tempora ferre posse uiderit) ut his, quæ nunc commendata reperiuntur: & quæ suos conuentus habent, regulares personæ, eiusdem ordinis expreßè profeßæ, & quæ gregi præire, & præesse poßint, præficiantur. Quæ uerò in posterum uacabunt: non nisi regularibus spectatæ uirtutis, & sanctitatis conferantur. Quo ad uerò, ea monasteria, quæ capita sunt, ac primates ordinum, siue Abbatiæ, siue Prioratus, filiæ illorum capitum nuncupantur: teneãtur illi, qui in præsenti; ea in commendã obtinent (nisi sit eis de regulari successore prouisum) infra sex menses, religionem illorum ordinum propriam, solenniter profiteri: aut ijs cedere: aliàs commendæ prædictæ, ipso iure, uacare censeantur. Ne autem in prædictis omnibus, et singulis, fraus aliqua, adhiberi poßit: mandat Sancta Synodus, ut in prouisionibus dictorum monasteriorum, qualitas singulorum, nominatim exprimatur: aliterq; facta prouisio, subreptitia esse censeatur: nullaq; subsequenti possesione, etiam triennali adiuuetur.

Canon XXII.

Hæc omnia, & singula, in superioribus Decretis contenta, obseruari Sanctá Synodus præcipit, in omnibus cœnobiis, ac monasteriis, collegiis, ac domibus quorumcunque monachorum, ac regularium: necnon quarumcunq; sanctimonialium uirginum, ac Viduarum: etiam si illæ, sub gubernio militiarum, etiam Hierosolymitanæ, uiuant: & quocunq; nomine appellentur: sub quacunq; regula, uel constitutionibus, & sub custodia, uel gubernatione, uel quauis subiectione, aut annexione, uel dependentia cuiuscunq; ordinis, mendicantium, uel non mẽdicantium: uel aliorum regularium monachorum, aut canonicorum quorumcunq;: non obstantibus eorum omnium, & singulorũ priuilegiis, sub quibuscunq; formulis uerborum conceptis: ac mare magnum, appellatis: etiam in fundatione obtentis, necnon constitutionibus, & regulis etiam iuratis, atque etiam consuetudinibus, uel præscriptionibus, etiam im-

memorabilibus. Si qui uerò regulares, tàm uiri quàm mulieres sunt: qui sub actiori regula, uel statutis, uiuunt (excepta facultate habendi bona stabilia in communi) eos, ab eorum instituto, & obseruātia, Sancta Synodus amouere non intendit. Et quia Sancta Synodus desiderat, ut omnia & singula supradicta, euàmprimùm executioni demandentur: præcipit omnibus Episcopis, in Monasterijs sibi subiectis, & in omnibus aliis, ipsis in superioribus Decretis specialiter commißis, atque omnibus Abbatibus, & generalibus, & alijs superioribus, ordinum supradictorum: ut statim prædicta exequantur. Et siquid executioni mandatum non sit, Episcoporum negligentia: Concilia Prouincialia suppleant & coerceant. Regularium uerò Capitula Prouincialia, & Generalia: & in defectum Capitulorum Generalium, Concilia Prouincialia per deputationem aliquorum eiusdem ordinis prouideant. Hortatur etiam Sancta Synodus, omnes Reges, Principes, Respublicas, & Magistratus: & in uirtute sanctæ obedientiæ præcipit: ut uelint prædictis Episcopis, Abbatibus, ac Generalibus, & cæteris præfectis, in superius contentæ reformationis executione, suum auxilium, & auctoritatem interponere, quoties fuerint requisiti: ut sine ullo impedimento, præmissa rectè exequantur: ad laudem Dei omnipotentis.

DECRETVM SVPER REFORMATIONE GEnerali, publicatum eadem die prima, Seßionis Nonæ: & ultimæ, Triden. sub S. D. N. Pio IIII. Pont. Maximo.

Canon I.

Optandum est, ut ij, qui episcopale ministerium suscipiunt, quæ suæ sint partes agnoscant: ac se, non ad propria commoda, non ad diuitias, aut luxum, sed ad labores, & solicitudines, pro Dei gloria uocatos esse intelligant. Nec enim dubitandum est: & fideles reliquos, ad religionem, innocentiamq́;, faciliùs inflammandos: si præpositos suos uiderint, non ea, quæ mundi sunt, sed animarum salutem, ac cœlestem patriam cogitantes. Hæc, cùm ad restituendam ecclesiasticam disciplinam, præcipua esse: Sancta Synodus animaduertat: admonet episcopos omnes: ut secum, ea sæpe meditantes: factis etiam ipsis, ac uitæ actionibus, quod est ueluti perpetuum quoddam prædicandi genus: se muneri suo conformes ostendant. In primis uerò, ita mores suos omnes cōponant: ut reliqui, ab eis, frugalitatis, modestiæ, continentiæ, ac quæ nos tantoperè commendat Deo S. humilitatis exempla, petere poßint. Quapropter, exemplo Patrum nostrorum, in Concilio Carthaginensi, non solùm iubet, ut Episcopi, modesta supellectili, & mensa, ac frugali uictu contenti sint: uerū etiam in reliquo uitæ genere, ac tota eius domo caueant: ne quid appareat,

quòd à sancto hoc instituto, sit alienum: quodq; non simplicitatem, Dei zelũ ac uanitatum contemptũ, præ se ferat: Omnino uerò, eis interdicit, ne ex red ditibus Ecclesiæ, consanguineos, familiaresue suos augere studeant: cùm & Apostolorum Canones prohibeant, ne res Ecclesiasticas, quæ Dei sunt, consanguineis[q]; donent: sed si pauperes sint, ijs, ut pauperibus distribuant: eas autẽ non distrahant: nec dißipent illorum causa: imò quàm maxime potest, eos. S. Synodus monet, ut omnem humanũ hunc, erga fratres, nepotes, propinquosq; carnis affectum, unde multorum malorum in Ecclesia seminarium extat, pe nitus deponant. Quæ uerò, de Episcopis dicta sunt, eadem non solùm in qui buscunque, beneficia Ecclesiastica, tam secularia, quàm regularia obtinenti bus, pro gradus sui conditione obseruari: sed & ad S. Rom. Ecclesiæ Cardina les, pertinere decernit: quorum consilio, apud sanctiß. Ro. Pont. cum uniuer salis ecclesiæ administratio nitatur, nefas uideri potest, non ijs etiam uirtu tum insignibus, ac uiuendi disciplina eos fulgere, quæ meritò omnium in se oculos conuertant.

Canon II.

Cogit temporum calamitas: & inualescentium hæresum malitia: ut nihil sit prætermittendum, quod ad populorum ædificationem, & catholicæ fidei præsidium, uideatur posse pertinere. Præcipit igitur Sancta Synodus, Patri archis, Primatibus, Archiep. Episc. & omnibus alijs, qui de iure, uel consue tudine, in Concilio Prouinciali interesse debent: ut in ipsa prima Synodo Prouinciali, post finem præsentis Concilij habenda: ea omnia, & singula, quæ ab hac Sancta Synodo diffinita, & statuta sunt, palàm recipiant: nec non ue ram obedientiam, summo Rom. Pont. spondeant, & profiteantur: simulq; hæ reses omnes, à sacris Canonibus, et generalibus Concilijs: præsertimq; ab hac eadem Synodo damnatas, publicè detestentur, & anathematizent: Ideq; in po sterum, quicunq; in Patriarchas Primates, Archiep. episcoposq; promouen di: in prima Synodo Prouinciali, in qua, ipsi interfuerint, omnino obseruent. Quòd siquis, ex supradictis omnibus (quod absit) renuerit: Episcopi Compro uinciales, statim summum Rom. Pontificem admonere, sub pœna diuinæ indi gnationis, teneantur: interimq; ab eiusdẽ communione abstineant. Cæteri om nes, siue in præsenti, siue in futurũ, beneficia ecclesiastica habituri, & qui in Synodo diœcesana conuenire debent: idem ut suprà, in ea Synodo, quæ primò quoq; tempore celebrabitur, faciant, & obseruent: aliàs secundum formam sacrorum canonum puniantur. Ad hæc, omnes ij, ad quos, uniuersitatum, & studiorum generalium cura, uisitatio, & reformatio pertinet, diligenter cu rent, ut ab eisdem uniuersitatibus, Canones, & Decreta huius sanctæ Syno di, integrè recipiantur: ad eorumq; normã, magistri, Doctores, & alij in eis dem uniuersitatibus, ea, quæ catholicæ fidei sunt, doceant, & interpretentur:

seq; ad hoc institutum, initio cuiuslibet anni, solenni iuramento obstringăt: Sed et si aliqua alia in prædictis uniuersitatibus correctione, & reformatione digna fuerint, ab eisdem, ad quos spectat, pro Religionis; & disciplinæ ecclesiasticæ augumento emendentur, & statuantur. Quæ uerò uniuersitates, immediatè summi Romani Pontificis protectioni, & uisitationi sunt subiectæ, has sua Beatitudo, per eius delegatos, eadem qua suprà ratione, et prout ei utilius uisum fuerit, salubriter uisitari, & reformari curabit.

Canon III.

Quamuis excommunicationis gladius, neruus sit Ecclesiasticæ disciplinæ: & ad continendos in officio populos, ualde salutaris: sobriè tamen, magnaq; circunspectione exercendus est: cùm experiĕtia doceat, si temerè, aut leuibus ex rebus incutiatur, magis contemni, quàm formidari: & perniciĕ potius parere, quàm salutem. Quapropter, excommunicationes illæ, quas, monitionibus præmissis, ad finem reuelationis (ut aiunt) aut pro deperditis, seu subtractis rebus, ferri solent: à nemine prorsus, præterquàm ab Episcopo decernantur: & tunc, non aliàs, quàm ex re non uulgari, causaq; diligenter, ac magna maturitate, per Episcopum examinata: quæ eius animum moueat: nec ad eas concedendas, cuiusuis secularis, etiam Magistratus authoritate adducatur: sed totum hoc, in eius arbitrio, & conscientia sit positũ: quando ipse, pro re, loco, persona, aut tempore, eas decernendas esse iudicauerit. In causis uerò iudicialibus, mandatur omnibus iudicibus Ecclesiasticis, cuiuscunque dignitatis existant, ut quandocunq; executio realis, uel personalis, in qualibet parte iudicii, propria authoritate, ab ipsis fieri poterit: abstineant se, tam in procedendo, quam diffiniendo, à cĕsuris Ecclesiasticis, seu interdicto: sed liceat eis (si expedire uidebitur) in causis ciuilibus, ad forum Ecclesiasticum quomodolibet pertinentibus, contra quoscunque, etiam laicos, per mulctas pecuniarias, quæ locis piis, ibi existĕtibus, eo ipso, quòd exactæ fuerint, assignentur: seu per captionem pignorum, personarumq; districtionem, per suos proprios, aut alienos executores faciendam: siue etiam per priuationem beneficiorum, aliaq; iuris remedia procedere, & causas diffinire. Quòd si executio realis, uel personalis, aduersus reos, hac ratione fieri non poterit: sitq; erga iudicem contumacia: tunc eos, etiam anathematis mucrone, arbitrio suo, præter alias pœnas, ferire poterit. In causis quoque criminalibus, ubi executio realis, uel personalis, ut suprà fieri poterit: erit à censuris abstinendum: Sed si dictæ executioni facilè locus esse non possit: licebit iudici, hoc spirituali gladio, in delinquentes uti: si tamen delicti qualitas, præcedente bina saltem monitione: etiam per edictum, id postulet. Nefas autem sit, seculari cuilibet magistratui, prohibere, Ecclesiastico iudici, ne quem excommunicet: aut mandare, ut latam excommunicationem reuocet

XXVI.

eet: sub prætextu, quòd contenta in præsenti Decreto, non sint obseruata: cum non ad sæculares, sed ad ecclesiasticos, hæc cognitio pertineat. Excommunicatus uerò quicunq;, si post legitimas monitiones non resipuerit: non solùm ad sacramenta, & communionem fidelium, ac familiaritatem non recipiatur: sed si obdurato animo, censuris annexus, in illis per annum insorduerit: etiam contra eum, tanquàm de hæresi suspectum, procedi poßit.

Canon IIII.

Contigit sæpe, in quibusdam Ecclesiis, uel tam magnum Missarum celebrandarum numerum, ex uarijs defunctorum relictis, impositum esse: ut illis, pro singulis diebus, à testatoribus præscriptis, nequeat satisfieri: uel eleemosynam huiusmodi, pro illis celebrandis, adeò tenuem esse: ut non facilè inueniatur, qui uelit, huic se muneri subijcere: unde depereunt piæ testantium uoluntates: & eorum conscientias, ad quos prædicta spectant, onerandi occasio datur. sancta Synodus, cupiens hæc, ad pios usus relicta (quò plenius, & utilius potest impleri) facultatem dat Episcopis, ut in Synodo Diœcesana, itemq; Abbatibus, & Generalibus ordinum, ut in suis Capitulis generalibus, re diligenter perspecta, poßint pro sua conscientia, in prædictis ecclesiis, quas hac prouisione indigere cognouerint, statuere circa hæc, quicquid magis ad Dei honorem, & cultum, atque ecclesiarum utilitatem uiderint expedire: Ita tamen, ut eorum semper defunctorum, commemoratio fiat, qui pro suarum animarum salute, legata ea, ad pios usus reliquerunt.

Canon V.

Ratio postulat, ut illis, quæ bene constituta sunt, contrarijs ordinationibus non detrahatur. quando igitur, ex beneficiorum quorumcunque erectione, seu fundatione, aut alijs constitutionibus, qualitates aliquæ requiruntur: seu certa illis onera sunt iniuncta: in beneficiorum collatione, seu in quacunque alia dispositione: eis non derogetur. Idem in præbendis Theologalibus, Magistralibus, Doctoralibus, aut Presbyteralibus, Diaconalibus, ac subdiaconalibus, quandocunque ita constituta fuerint, obseruetur: ut eorum qualitatibus, uel ordinibus, nihil in ulla prouisione detrahatur: & aliter facta prouisio, surreptitia censeatur.

Canon VI.

Statuit sancta Synodus, ut in omnibus ecclesiis cathedralibus, & collegiatis: Decretum, sub fe: re: Paulo III. (quod incipit, capitula cathedralium) obseruetur: non solùm, quando Episcopus uisitauerit: sed & quoties ex officio, uel ad petitionem alicuius, contra aliquem, ex contentis in dicto Decreto, procedat: Ita tamen, ut cùm extra uisitationem processerit, infrascripta omnia locum habeant: Videlicet, ut capitulum, initio cuiuslibet anni, eligat ex capitulo duos: de quorum consilio, et assensu, Episcopus, uel eius Vicarius,

Sessio

tam informando processum, quàm in cæteris omnibus actibus, usque ad finẽ causæ inclusiue, coram Notario tamen ipsius Episcopi, & in eius domo, aut consueto tribunali, procedere teneatur. Unum autem tantùm sit, utriusque uotum: possitq; alter, Episcopo accedere. Quòd si ambo, ab Episcopo discordes, in aliquo actu, seu interlocutoria, uel diffinitiua sententia, fuerint: tunc intra sex dierum spatium, cum Episcopo tertium eligent. Et si, in electione tertii etiam discordent: ad uiciniorem Episcopum, electio deuoluatur: & iuxta eam partem, cum qua, tertius cõuenerit: articulus, in quo erat discordia, terminetur: aliàs, processus, & inde secuta, nulla sint: nullosq; producant iuris effectus. In criminibus tamen, ex incontinentia prouenientibus (de qua, in Decreto de Concubinariis) & in atrocioribus delictis, depositionem, aut degradationem requirentibus: ubi de fuga timetur: ne iudicium eludatur: & ideò, opus sit personali detentione: possit initio solus Episcopus, ad summariam informationem, & necessariam detentionem procedere: seruato tamen in reliquis, ordine præmisso. In omnibus autem casibus, ea ratio habeatur: ut iuxta qualitatem delicti, ac personarum: delinquentes ipsi, in loco decenti custodiatur. Episcopis prætérea, ubiq; is honor tribuatur, qui eorum dignitati par est: eisq;, in Choro, & in Capitulo, in processionibus, & aliis actibus publicis, sit prima sedes, & locus, quem ipsi elegerint: & præcipua, omnium rerum agendarum, auctoritas. Qui, si aliquid Canonicis ad deliberandum proponant: nec de re, ad suum, uel suorum commodum spectante, agatur: Episcopi ipsi, Capitulum conuocent: uota exquirant: & iuxta ea concludant. Absente uerò Episcopo, omnino hoc, ab iis de Capitulo, ad quos hoc de iure, uel consuetudine spectat, perficiatur: nec ad id, Vicarius Episcopi admittatur. Cæteris autem in rebus, Capituli iurisdictio, & potestas (si qua eis competit) & bonorum administratio: salua, & intacta omnino relinquatur. Qui uerò non obtinent dignitates, nec sunt de Capitulo: hi omnes, in causis ecclesiasticis, Episcopo subiiciantur: non obstantibus, quo ad supradicta, priuilegiis, etiam ex fundatione competentibus, nec non consuetudinibus, etiam immemorabilibus, sententiis, iuramentis, concordiis, quæ tantùm suos obligent authores. Saluis tamen in omnibus, priuilegiis, quæ uniuersitatibus studiorum generalium, seu earum personis, sunt concessa. Hæc autem omnia, & singula, in iis ecclesiis locum non habeant, in quibus Episcopi, aut eorum Vicarii, ex constitutionibus, uel priuilegiis, aut consuetudinibus, siue concordiis, seu quocunque alio iure, maiorem habent potestatem, authoritatem, ac iurisdictionem, quàm præsenti Decreto sit compræhensum: quibus sancta Synodus derogare non intendit.

Canon VII.

Cùm in beneficiis ecclesiasticis, ea, quæ hæreditariæ successionis imagi-

XXVI.

nem referunt, sacris constitutionibus sint odiosa: & Patrum Decretis contraria: nemini in posterum, accessus, aut regressus, etiam de consensu ad beneficium ecclesiasticum cuiuscunque qualitatis concedatur: nec hactenus concessi, suspendantur, extendantur, aut transferantur. Hocq; Decretum, in quibuscunq; beneficijs ecclesiasticis, ac etiam cathedralibus ecclesiis: ac in quibuscunq; personis, etiam Cardinalatus honore fulgentibus, locum habeat. In coadiutorijs quoque, cum futura successione, idem posthàc obseruetur: ut nemini, in quibuscunq; beneficijs ecclesiasticis permittantur. Quòd si quando, ecclesiæ Cathedralis, aut monasterij urgens necessitas, aut euidens utilitas postulet, Prælato dari coadiutorem: is, non aliàs cum futura successione detur, quàm hæc causa, prius diligenter à sanctissimo Romano Pontifice sit cognita: & qualitates omnes, in illo concurrere: certum sit, quæ à iure, & Decretis huius sanctæ Synodi, in episcopis, & Prælatis requiruntur: aliàs, concessiones super his factæ: subreptitiæ esse censeantur.

Canon VIII.

Admonet sancta Synodus quoscunq;, ecclesiastica beneficia, sæcularia, seu regularia obtinentes: ut hospitalitatis officium, à sanctis patribus frequenter commendatũ (quantum per eorum prouentus licebit) promptè, benigneq; exercere, asuescant: memores, eos, qui hospitalitatem amant, Christum in hospitibus recipere. Illis uerò, qui hospitalia uulgò nuncupata, seu alia pia loca, ad peregrinorum, infirmorum, senum, pauperumue usum, præcipue instituta: in commendam, administrationem, aut quemcunque titulum, aut etiam ecclesiis suis unita, obtinent: uel si ecclesiæ Parochiales, hospitalibus fortè unitæ, aut in hospitalia erectæ, earumq; Patronis, in administrationem concessæ sint: præcipit omnino, ut impositum illis onus, officiumue, administrent: atque hospitalitatem, quam debent, ex fructibus ad id deputatis, actu exerceant: iuxta constitutionem Concilij Viennensis; aliàs in hac eadem Synodo sub fe: re: Paulo III. Innouatam: quæ incipit, quia contingit. Quòd si hospitalia hæc, ad certum peregrinorum, aut infirmorum, aut aliarum personarum genus suscipiendum fuerint instituta: nec in loco, ubi sunt dicta hospitalia, similes personæ, aut perpaucæ reperiantur: mandat adhuc, ut fructus illorum, in alium pium usum, qui eorum institutioni proximior sit, ac pro loco, & tempore utilior, conuertantur: prout ordinario, cum duobus de capitulo, qui rerum usu peritiores sint, per ipsum deligendis, magis expedire uisum fuerit: nisi aliter fortè, etiam in hunc euentum, in eorum fundatione, aut institutione fuerit expressum: Quo casu, quod ordinatum fuit, obseruari curet episcopus: aut si id non possit, ipse, prout suprà, utiliter prouideat. Itaque, si prædicti omnes, & singuli, cuiuscunque ordinis, & Religionis, & dignitatis (etiam si laici fuerint) qui administrationem hospitaliũ habẽt.

(non tamen regularibus subiecti, ubi uiget regularis obseruantia) ab ordinario moniti, hospitalitatis munus, adhibitis omnibus, ad quæ tenentur necessarijs, re ipsa obire cessauerint: non solùm per ecclesiasticas censuras, & alia iuris remedia, ad id compelli poßint: sed etiam hospitalis ipsius administratione, curaue, perpetuò priuari poßint: alijq; eorum loco, ab his, ad quos spectabit, substituantur. Et prædicti nihilominus, etiam ad fructuum restitutionem, quos contra ipsorum hospitalium institutionem perceperunt (quæ: nulla eis remißione, aut compositione indulgeatur) in foro conscientiæ teneantur: Nec administratio, seu gubernatio, huiusmodi locorum, uni, & eidem personæ: ultra triennium, deinceps committatur: nisi aliter in fundatione cautum reperiatur. Non obstante, quo ad omnia supradicta, quacunq; unione, exemptione. & consuetudine in contrarium, etiam immemorabili, seu priuilegijs, aut indultis quibuscunque.

Canon. IX.

Sicuti legitima patronatuum Iura tollere, piasq; fidelium uoluntates, in eorum institutione uiolare, æquum non est: sic etiam ut hoc colore, beneficia ecclesiastica in seruitutem (quod à multis impudenter fit) redigantur, non est permittendum. Vt igitur debita in omnibus ratio obseruetur: decernit Sancta Synodus, ut titulus Iurispatronatus, sit ex fundatione, uel dotatione: qui ex autentico documento, & alijs Iure requisitis ostendatur: siue etiam ex multiplicatis præsentationibus, per antiquißimum temporis cursum, qui hominum memoriam excedat: aliasue, secundum Iuris dispositionem. In ijs uerò personis, seu uniuersitatibus, in quibus, Id Ius, plerunque, ex usurpatione potius quæsitum, præsumi solet: plenior, & exactior probatio, ad docendum uerum titulum, requiratur. Nec immemorabilis temporis probatio, aliter eis suffragetur: quàm si, præter reliqua ad eam necessaria, præsentationes, etiam continuatæ, non minori saltem, quàm quinquaginta annorum spatio, quæ omnes, effectum sortitæ sint autenticis scripturis probentur. Reliqui patronatus omnes in beneficijs, tam secularibus, quàm regularibus, seu parochialibus, uel dignitatibus, aut quibuscunque alijs beneficiis, in Cathedrali, uel Collegiata Ecclesia: seu facultates, & priuilegia concessa, tam in uim patronatus, quàm alio quocunque Iure nominandi, eligendi, præsentandi ad ea, cùm uacant (exceptis patronatibus, super Cathedralibus Ecclesiis competentibus: & exceptis aliis, quæ ad Imperatorem, & Reges, seu Regna possidentes, aliosq; sublimes, ac supremos Principes, Iura Imperij, in Dominiis suis habentes pertinent: & quæ in fauorem studiorum generalium concessa sunt) in totum prorsus abrogata, & irrita, cum quasi possessione inde sequuta, intelligantur. Beneficiaq; huiusmodi, tanquàm libera, à suis collatoribus conferantur: ac prouisiones huiusmodi plenum effectum consequantur.

Adhæc, liceat Episcopo, præsentatos à patronis (si idonei non fuerint) repellere. Quōd si ad inferiores, institutio pertineat: ab Episcopo tamen, iuxta aliàs statuta ab hac Sancta Synodo, examinentur: alioquin, institutio ab inferioribus facta, irrita sit, & inanis. Patroni autem beneficiorum, cuiuscunque ordinis, & dignitatis, etiam si Communitates, uniuersitates, Collegia quæcunque, Clericorum, uel Laicorum existant: in perceptione fructuum, prouentuum, obuentionum quorumcunque beneficiorum: etiam si uerè, de iurepatronatus ipsorum, ex fundatione, & dotatione essent: nullatenus, nullaue causa, uel occasione, se ingerant: sed illos liberè Rectori, seu beneficiato: non obstante etiam quacunque consuetudine: distribuendos dimittant. Nec dictum ius patronatus, uenditionis, aut alio quocunque titulo, in alios, contra canonicas sanctiones, transferre præsumant. si secus fecerint: ex communicationis, & Interdicti pœnis subiiciantur: & dicto Iure patronatus, ipso Iure, priuati existant.

Insuper occasiones per uiam unionis factæ, de beneficiis liberis, ad Ecclesias Iurispatronatui, etiam laicorum, subiectas, tam parochiales, quā ad alia quæcunque beneficia: etiam simplicia, seu dignitates, uel hospitalia, ita ut prædicta beneficia libera, eiusdem naturæ cum iis, quibuscum uniuntur, efficiantur: atque sub Iure patronatus constituantur. Hæ, si nondum plenarium sortitæ sunt effectum: uel deinceps, ad cuiusuis instantiam fient, quaeunque auctoritate, etiam Apostolica concessa fuerint: simul cum unionibus ipsis, per subreptionem obtentæ intelligantur: Non obstante quacunque in iis uerborū forma, seu derogatione, quæ habeatur pro expressa: nec executioni amplius demandentur: sed beneficia ipsa unita, cum uacauerint: liberè, ut anteà conferantur. Quæ uerò, à Quadraginta annis citrà factæ, effectum, & plenam incorporationem sunt consecutæ: hæ nihilominus, ab ordinariis, tanquàm à sede Apostolica delegatis, reuideantur, & examinentur: ac quæ, per subreptionem, uel obreptionem obtentæ fuerint: simul cum unionibus, irritæ declarentur: ac beneficia ipsa separentur, & aliis conferantur. Similiter quoque patronatus quicunque in Ecclesiis, & quibuscunque aliis beneficiis, etiam dignitatibus anteà liberis, acquisiti à quadraginta annis citrà, & in futurum acquirendi, seu augumento dotis, seu ex noua constructione, uel alia simili causa etiam auctoritate sedis Apostolicæ, ab iisdem ordinariis, uti delegatis utsuprà (qui nullius, in his, facultatibus, aut priuilegiis impediantur) diligēter cognoscantur, Et quos non repererint, ob maximè euidentem Ecclesiæ, uel beneficii, seu dignitatis necessitatem, legitimè constitutos esse: in totum reuocent: atque beneficia huiusmodi, sine damno illa possidentium, & restituto patronis eo quod ab eis idcirco datum est: in pristinum libertatis statum reducant, non obstantibus priuilegiis, constitutionibus, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus.

Sessio.

Canon. X.

Quoniam ob malitiosam potentium suggestionem, & quandoque ob locorum longinquitatem, personarum notitia, quibus causæ mãdantur, usque adeò haberi non potest: hincq; interdum iudicibus, non undequaque idoneis, causæ in partibus delegantur: statuit. S. Synodus, in singulis Concilijs Prouincialibus, aut Diœcesanis, aliquot personas, quæ qualitates habeant, iuxta constitutionem Bonifacij Octaui, quæ incipit, Statutum: & alioquin ad id apta designari, ut præter ordinarios locorum, ijs etiam posthac causæ ecclesiasticæ, ac spirituales, & ad forum ecclesiasticum pertinentes, in partibus delegandæ committantur. Et si aliquem interim ex designatis, mori contigerit substituat ordinarius loci, cum consilio capituli, alium in eius locum, usque ad futuram Prouincialem, aut Diœcesanam Synodũ: Ita ut habeat quæque Diœcesis, quatuor saltem, aut etiam plures probatas personas, ac ut suprà qualificatas: qũibus, huiusmodi causæ, à quolibet legato, uel Nuntio, etiam à sede Apostolica committantur: alioquin, post designationem factam (quam statim Episcopi, ad summum Romanum Pontificem transmittant) delegationes quæcunque aliorum Iudicum, alijs, quàm his factæ, surreptitiæ censeantur. Admonet de hinc sancta Synodus, tam ordinarios, quàm alios quoscunque Iudices: ut terminandis, quanta fieri poterit breuitate studeant: ac litigatorum artibus, seu in litis contestatione, seu alia parte iudicij differenda, modis omnibus, aut termini præfixione, aut competenti alia ratione occurrant.

Canon. XI.

Magnam, Ecclesijs perniciem afferre solet: cùm earũm bona, repræsentata pecunia, in successorum præiudicium, alijs locantur. omnes igitur hæ locationes, si anticipatis solutionibus fient: nullatenus, in præiudicium successorum ualidæ intelligantur: quocunque indulto, aut priuilegio non obstante. Nec huiusmodi locationes, in Romana Curia, uel extra eam, confirmentur. Non liceat etiam, Iurisdictiones Ecclesiasticas, seu facultates nominãdi, aut deputandi Vicarios in spiritualibus, locare: nec conductoribus, per se, aut alios, ea exercere: aliterq; concessiones, etiam à sede Apostolica factæ, surreptitiæ censeantur. Locationes uerò rerum Ecclesiasticarum, etiam auctoritate Apostolica confirmatas, Sancta Synodus irritans: decernit, quas à triginta annis citrà, ad longum tempus: seu, ut in nonnullis partibus, à uiginti nouem, seu bis uigintinouem annos, uocant factas: Synodus Prouincialis, uel deputandi ab ea: in damnum Ecclesiæ, & contra Canonicas sanctiones contractas fuisse: iudicabunt.

Canon. XII.

Non sunt ferendi, qui uarijs artibus, Decimas, Ecclesijs obueniẽtes, subtrahere moliuntur: aut qui ab alijs soluendas, temere occupant, & in

rem suam uertunt: cùm Decimarum solutio, debita sit Deo: Et qui eas dare noluerint, aut dantes impediunt: res alienas inuadunt. Præcipit igitur, Sancta Synodus, omnibus, cuiuscunque gradus, & conditionis sint: ad quos, Decimarum solutio spectat: ut eas (ad quas de Iure tenentur) in posterum, Cathedrali, aut quibuscunque aliis ecclesiis, uel personis, quibus legitimè debentur integrè persoluant. Qui uerò eas, aut subtrahunt, aut impediunt: excommunicentur. nec ab hoc crimine, nisi plena restitutione secuta absoluantur. Hortatur de hinc omnes, & singulos, pro christiana charitate, debitoq; erga pastores suos munere: ut de bonis sibi à Deo collatis, episcopis, & Parochis, qui tenuioribus præsunt ecclesiis, largè subuenire, ad Dei laudem, atque ad Pastorum suorum, qui pro eis inuigilant, dignitatem tuendam, non grauentur.

Canon. XIII.

Decernit Sancta Synodus, ut quibuscunque in locis, iam ante annos Quadraginta, Quarta (quæ funeralium dicitur) Cathedrali, aut parochiali ecclesiæ solita esset persolui, ac posteà fuerit ex quocunque priuilegio, alijs monasterijs, hospitalibus, aut quibuscunque locis pijs concessa: eadem posthac, integro Iure, & eadem portione, quæ antea solebat, Cathedrali, seu parochiali ecclesiæ persoluatur: Non obstantibus concessionibus, gratijs, priuilegijs, etiam mari magno nuncupatis: aut aliis quibuscunque.

Canon XIIII.

Quàm turpe: ac Clericorum nomine, qui se diuino cultui addixerunt, sit indignum: in impudicitiæ sordibus, immundoq; Concubinatu uersari: satis res ipsa, communi fidelium omnium offensione, summoq; Clericalis militiæ dedecore, testatur. Vt igitur, ad eam, quam decet continentiam, ac uitæ integritatem, ministri ecclesiæ reuocentur: populusq; hinc, eos magis discat reuereri, quò illos uita honestiores cognouerit: prohibet S. Synodus, quibuscunque clericis, ne concubinas, aut alias mulieres, de quibus poßit haberi suspicio: in domo, uel extra detinere: aut cum iis, ullam consuetudinem habere audeant. Alioquin, pœnis, à sacris canonibus, uel statutis ecclesiarum puniātur. Quòd si, à superioribus moniti, ab iis, se non abstinuerint: tertia parte fructuum, obuentionum, ac prouentuum, beneficiorum suorum quorumcunque, & pensionum, ipso facto sint priuati: quæ, fabricæ ecclesiæ aut alteri pio loco, arbitrio Episcopi applicetur. Sin uerò in delicto eodem, cum eadem, uel alia fœmina, perseuerantes: secundæ monitioni, adhuc non paruerint: non tantùm fructus omnes, ac prouentus suorum beneficiorum, & pensiones, eò ipso amittant: qui prædictis locis applicentur: sed etiam, à beneficiorum ipsorū administratione (quoad ordinarius, etiā uti sedis Apostolicæ delegatus, arbitrabitur) suspendantur. & si ita suspensi, nihilominus eas non

expellant: aut cum ijs etiam uersentur: tunc, beneficijs, portionibus, ac officijs, & pensionibus quibuscunque ecclesiasticis, perpetuò priuentur: atque inhabiles, ac indigni quibuscunque honoribus, dignitatibus, beneficijs, ac officijs, in posterum reddantur: donec post manifestam uitæ emendationem, ab eorum superioribus, cum ijs, ex causa, uisum fuerit dispensandum. Sed si, postquam eas semel dimiserint, intermissum consortium repetere, aut alias huiusmodi scandalosas mulieres, sibi adiungere, ausi fuerint: præter prædictas pœnas, excommunicationis gladio plectantur. Nec quæuis appellatio, aut exemptio, prædictam executionem impediat, aut suspendat: supradictorumq; omnium cognitio, non ad Archidiaconos, nec Decanos, aut alios inferiores, sed ad Episcopos ipsos pertineat: qui, sine strepitu, & figura Iudicij, & sola facti ueritate inspecta, procedere poßint. Clerici uerò, beneficia ecclesiastica, aut pensiones non habentes: iuxta delicti, & contumaciæ perseuerantiam, & qualitatem: ab ipso Episcopo, carceris pœna, suspensione ab ordine, ac inhabilitate ad beneficia obtinenda, alijsue modis, iuxta sacros canones, puniantur. Episcopi quoque (quod absit) si ab huiusmodi crimine non abstinuerint: & à Synodo prouinciali admoniti, se non emendauerint: ipso facto sint suspensi. Et si perseuerent: etiam ad sanctißimum Romanum Pontificem, ab eodem Synodo deferantur: qui pro qualitate culpæ, etiam per priuationem (si opus erit) in eos animaduertat.

Canon XV.

Vt paternæ incontinentiæ memoria, à locis Deo consecratis (quos maximè puritas, sanctitasq; decet) longißimè arceatur: Non liceat filijs clericorum, qui non ex legitimo nati sunt matrimonio: in ecclesijs, ubi eorum Patres, beneficium aliquod ecclesiasticum habent, aut habuerunt: quodcunque (etiam dißimile) beneficium obtinere: nec in dictis ecclesijs, quoquo modo ministrare: nec pensiones, super fructibus beneficiorum, quæ parentes eorum obtinent, uel aliàs obtinuerunt, habere: Quòd si in præsenti, pater, & filius, in eadem ecclesia, beneficia obtinere reperiantur: cogatur filius, suum beneficium resignare: aut cum alio permutare, extra ecclesiam, intra trium mensium spatium: aliàs, ipso Iure, eo priuatus existat, & super ijs, quæcunque dispensatio, surreptitia censeatur. Ad hæc, reciprocæ resignationes, si quæ post hac, à parentibus Clericis, in fauorem filiorum fient, ut alter, alterius beneficium consequatur: in fraudem huius Decreti, & Canonicarum sanctionum factæ, omnino censeantur. Nec collationes sequutæ, uigore huiusmodi resignationum, seu aliarum quarumcunque, quæ in fraudem factæ fuerint, ipsis Clericorum filijs suffragentur.

Canon XVI.

Statuit Sancta Synodus, ut Ecclesiastica beneficia sæcularia: quocunque no

mine

XXVI.

mine appellentur: quæ curam animarum, ex primæua eorum institutione, aut aliter quomodocunque retinent: illa deinceps, in simplex beneficium, etiam assignata Vicario perpetuo, congrua portione, non conuertantur: Non obstantibus quibuscunque gratiis, quæ suum plenarium effectum, non sunt consecutæ. In ijs uerò, in quibus, contra earum institutionem, seu fundationem, cura animarum, in Vicarium perpetuum translata est: etiam si in hoc statu, ab immemorabili tempore reperiantur: si congrua portio fructuum, Vicario ecclesiæ (quocunque nomine is appelletur) non fuerit aßignata: ea quam primùm, & ad minus intra annum, à fine præsentis Concilij, arbitrio ordinarii, iuxta formam Decreti, sub fe: re: Paulo III. aßignetur. Quòd si, id commodè fieri non poßit: aut intra dictum terminum, factum non erit: cùm primum, per cessum, uel decessum Vicarii, seu Rectoris, aut quomodolibet alterum eorum uacauerit beneficium: curam animarum recipiat: ac uicariæ nomen cesset: & in antiquum statum restituatur.

Canon XVII.

Non potest Sancta Synodus, non grauiter dolere, audiens Episcopos aliquos, sui status oblitos, Pontificiam dignitatem non leuiter dehonestare: qui cum Regum ministris, regulis, & baronibus, in ecclesia & extra, indecenti quadam demißione se gerunt: & ueluti inferiores ministri Altaris: nimis indignè, non solùm loco cedunt: sed etiam personaliter illis inseruiunt. Quare, hæc, & similia detestans, Sancta Synodus: sacros Canones omnes, Conciliaq; generalia, atque alias apostolicas sanctiones, ad dignitatis episcopalis decorum, & grauitatem pertinentes, renouando, præcipit: ut ab huiusmodi in posterum, episcopi se abstineant: mandans eisdem, ut tam in ecclesia, quàm foris, suum gradum, & ordinem, præ oculis habentes, ubiq; se Patres, & pastores esse meminerint: reliquis uerò, tam Principibus, quàm cæteris omnibus, ut eos paterno honore, ac debita reuerentia prosequantur.

Canon. XVIII.

Sicuti publicè expedit, legis uinculum quandoque relaxare, ut pleniùs, euenientibus casibus, & neceßitatibus, pro communi utilitate satisfiat: sic frequentiùs legem soluere, exemploq; potius, quàm certo personarum, rerũq; delectu, petentibus indulgere: nil aliud est, quàm unicuique ad leges transgrediendas, aditum aperire. Quapropter sciant uniuersi, sacratißimos Canones, exactè ab omnibus, & quoad eius fieri poterit, indistinctè obseruandos. Quòd si, urgens, iustaq; ratio, & maior quandoq; utilitas, postulauerit, cum aliquibus dispensandum esse: id, causa cognita, ad summa maturitate, atq; gratis, à quibuscunque, ad quos dispensatio pertinebit, erit præstandum: aliterq; facta dispensatio, surreptitia censeatur.

D

Canon. XIX.

N. de Duellis et de illis, qui aliq. modo eis intersunt. —

Detestabilis duellorum usus, fabricante Diabolo introductus, ut cruenta corporum morte, animarum etiam perniciem lucretur: ex Christiano orbe, penitus exterminetur, Imperator, Reges, Duces, Principes, Marchiones, Comites, & quocunque alio nomine, Domini temporales, qui, locum ad Monomachiam, in Terris suis, inter Christianos, concesserint: eò ipso, sint excommunicati: ac Iurisdictione, & Dominio Ciuitatis, Castri, aut loci, in quo, uel apud quem, duellum fieri permiserint, quod ab Ecclesia obtinent, priuati intelligantur: & si feudalia sint: directis Dominis, statim acquirantur. Qui uerò pugnam commiserint: & qui eorum patrini uocantur: excommunicationis, ac omnium bonorum suorum proscriptionis, ac perpetuæ infamiæ pœnā, incurrant: & ut homicidæ, iuxta sacros Canones, puniri debeant. Et si, in ipso conflictu decesserint: perpetuò careant ecclesiastica sepultura. Illi etiam qui consilium in causa duelli, tam in Iure, quàm facto dederint: aut alia quacunque ratione, ad id, quenquam suaserint: nec non spectatores: excommunicationis, ac perpetuæ maledictionis uinculo teneantur: Non obstante quocunque priuilegio seu praua consuetudine, etiam immemorabili.

Canon. XX.

Cupiens sancta Synodus, ecclesiasticam disciplinam, in Christiano populo, non solùm restitui, sed etiam perpetuò sarctam tectam à quibuscunque impedimentis, conseruari: præter ea, quæ de ecclesiasticis personis constituit: seculares quoque Principes, officij sui admonendos esse censuit: confidens, eos, ut Catholicos (quos Deus, sanctæ fidei, ecclesiæq; protectores esse uoluit) ius suum, Ecclesiæ restitui, non tantùm esse concessuros: sed etiam subditos suos omnes, ad debitam erga clerum, Parochos, & superiores ordines, reuerentiam, reuocaturos: nec permissuros, ut officiales, aut inferiores magistratus, ecclesiæ & personarum ecclesiasticarum immunitatem, Dei ordinatione, & Canonicis sanctionibus constitutam, aliquo cupiditatis studio, seu inconsideratione aliqua, uiolent: sed unà cum ipsis Principibus, debitam, sacris summorum Pontificum, & Conciliorum constitutionibus, obseruantiā, præstent. Decernit itaque, & præcipit, sacros Canones, & Concilia generalia omnia, nec non alias Apostolicas sanctiones, in fauorem ecclesiasticarū personarum, libertatis ecclesiasticæ, & contra eius uiolatores editas (quæ omnia, præsenti etiam Decreto, innouat) exactè ab omnibus obseruari debere.

N. de Ecc.ae Libertate

Prætereaq; admonet Imperatorem, Reges, Respublicas, Principes, & omnes, & singulos, cuiuscunque status, et dignitatis extiterint: ut quò largiùs, bonis temporalibus, atque in alios potestate, sunt ornati: eò sanctiùs, quæ ecclesiastici Iuris sunt, tanquàm Dei præcipua, eiusq; patrocinio tecta uenerentur: Nec ab ullis Baronibus, Domicellis, Rectoribus, alijsùe Dominis tem

poralibus,seu Magistratibus,maximeq; ministris ipsorum Principum, lędi patiantur:sed seuerè in eos,qui illius libertatem,immunitatem,atque Iurisdictionem impediunt,animaduertant: Quibus etiam ipsimet,exemplo, ad pietatem,religionem,ecclesiarumq; protectionem existant: imitantes anteriores optimos,religiosissimosq; Principes:qui res ecclesiæ,sua in primis authoritate,ac munificentia auxerunt:nedum ab aliorum iniuria uindicarunt: Adeoq; ea in re,quisque officium suum sedulò præstet: quò cultus diuinus, deuotè exerceri,& Prælati,cæteriq; clerici,in residentijs,& officijs suis, quieti, & sine impedimentis, cum fructu, & ædificatione populi, permanere ualeant.

Canon. XXI.

Postremò Sancta Synodus,omnia,& singula,sub quibuscunque clausulis, & uerbis,quæ de morum reformatione,atque ecclesiastica disciplina, tam sub fe: re: Paulo. III. ac Iulio. III. quàm sub Beatissimo Pio Quarto, Pontificibus Maximis,in hoc sacro Concilio statuta sunt: Declarat,ita decreta fuisse, ut in his, salua semper, sedis Apostolicæ auctoritas, & sit & esse intelligatur.

DECRETVM VLTIMVM, PRIMAE dici, Sessionis. IX. & ultimæ Tridentin.

Cùm ea omnia,quæ in præsenti Sessione tractanda erant, quia hora tarda est,commodè expediri non possint:propterea, iuxta id, quod in generali Congregatione,à Patribus statutum fuit,ea,quæ supersunt,in diem crastinam, hanc eandem Sessionem continuando, differuntur.

D 2

DECRETA PVBLICATA

DIE SECVNDA, SESSIONIS IX. ET *ultimæ*, Tridentin. *sub* S. D. N. Pio PP. IIII. Die Quarta Decembris.

M. D. LXIII.

DECRETVM DE INDVLGENTIIS,

publicatum die secunda, Seßionis ultimæ Triden. *sub sanctißimo* D. N. Pio IIII. Pont. Max. *die* 4. Decembris

M. D. LXIII.

VM *potestas conferendi Indulgentias, à Christo, Ecclesiæ concessa sit: atque huiusmodi potestate, diuinitus sibi tradita, antiquißimis etiam temporibus, illa usa fuerit: sacrosancta Synodus, Indulgentiarum usum, Christiano populo maximè salutarem, & sacrorum Conciliorum auctoritate probatum, in ecclesia retinendum esse docet, et præcipit: eosq; anathemate damnat, qui, aut inutiles esse asserunt: uel eas concedendi, in ecclesia potestatem esse negant. In his tamen concedendis, moderationem, iuxta ueterem, & probatam in ecclesia consuetudinem, adhiberi cupit: ne, nimia facilitate, ecclesiastica disciplina eneruetur. Abusus uerò, qui in his irrepserunt: & quorum occasione, insigne hoc Indulgentiarum nomē, ab hæreticis blasphematur: emendatos, & correptos cupiens: præsenti Decreto generaliter statuit: prauos quæstus omnes, pro his consequendis (undè plurima, in Christiano populo, abusuum causa fluxit) omnino abolendos esse. Cæteros uerò, qui ex superstitione, ignorantia, irreuerentia, aut aliunde, quo modocunque prouenerunt: cùm ob multiplices, locorum, & Prouinciarum, apud quas hi committuntur, corruptelas, commodè nequeant, specialiter prohiberi: Mandat omnibus Episcopis, ut diligenter quisque, huiusmodi abusus Ecclesiæ suæ colligat: eosq; in prima Synodo Prouinciali referat: ut aliorum quoque Episcoporum sententia, cognitu: statim ad summum Romanum Pontificem, deferantur: cuius auctoritate, & prudentia, quod uniuersali Eccle-*

siæ expediet, statuatur: ut ita, sanctarum Indulgentiarum munus, piè, sanctè, & incorruptè, omnibus fidelibus dispensetur.

2 DECRETVM, DE DELECTV CIBORVM, IEiuniis, & diebus festis, publicatum eadem die secunda Sessionis IX. & ultimæ Triden.

Insuper hortatur Sancta Synodus, & per sanctißimum Domini Nostri, atque Saluatoris aduentum, Pastores omnes obtestatur: ut tanquàm boni milites, illa omnia, quæ sancta Romana Ecclesia, omnium Ecclesiarum mater, & & magistra, statuit: necnon ea, quæ, tam in hoc Concilio, quàm in aliis Oecumenicis, statuta sunt: quibuscunque fidelibus, sedulò commendent: omniq; diligentia utantur, ut illis omnibus: & iis præcipuè: sint obsequentes, quæ ad mortificandam carnem, conducunt: ut ciborum delectus, & ieiunia: uel etiã, quæ faciunt ad pietatem augendam: ut dierum festorum, deuota, & religiosa celebratio: admonentes populos crebrò, obedire propositis suis: Quos qui audiunt, Deum remuneratorem audient: qui uero contemnunt, Deum ipsum ultorem sentient.

3 DECRETVM, SVPER INDICE, Cathechismo, Breuiario, & Missali, publicatum eodem die. 2. Seßionis ultimæ Tridentinæ.

Sacrosancta Synodus, in secunda Seßione, sub sanctißimo Domino Nostro Pio Quarto celebrata, delectis quibusdam Patribus, commisit, ut de uariis censuris, ac libris, uel suspectis, uel perniciosis, quid facto opus esset, considerarent: atq; ad ipsam sanctam Synodum referrent: audiens nunc, huic operi, ab eis extremam manum impositam esse: nec tamen, ob librorum uarietates, & multitudinem, distinctè, & commodè poßit à Sancta Synodo diiudicari: præcipit, ut quicquid ab illis præstitum est, Sanctißimo Romano Pontifici exhibeatur: ut eius iudicio, atque auctoritate terminetur, & euulgetur. Idemq; de cathechismo, à Patribus, quibus illud mandatum fuerat, & de missali, & breuiario, fieri mandat.

4 DECRETVM, SVPER LOCO ORATORVM; publicatum eadem die secunda, seßionis ultimæ Triden.

Declarat sancta Synodus, ex loco aßignato Oratoribus, tam ecclesiasticis, quàm secularibus, in sedendo, incedendo, aut quibuscunque aliis actibus, nullum cuiquam eorum factum fuisse præiudicium: sed omnia illorum, & Imperatoris, Regum, rerum publicarum, ac Principum suorum iura, &

Sessio.

prærogatiuas, illæsas, & saluas esse, in eodemq; statu permanere, prout ante præsens Concilium reperiebantur.

DECRETVM, SVPER OBSERVANTIA DECRE torum Concilij, publicatum eadem die secunda Sessionis Vlt. Triden.

Tanta fuit horum temporum calamitas, & hæreticorum inueterata malitia: ut nihil tam clarum, in fide nostra asserenda, unquam fuerit, aut tam certò statutum: quod non humani generis hoste suadente, illi, errore aliquo non contaminauerint. Ea propter, Sancta Synodus, id potissimùm curauit: ut præcipuos hæreticorum nostri temporis errores, damnaret, & anathematizaret: ueramq;, & catholicam doctrinam traderet, & doceret: prout damnauit, anathematizauit, & diffiniuit. Cumq; tam diu, tot episcopi, ex uarijs Christiani orbis Prouincijs, euocati: sine magna gregis sibi commissi iactura. & uniuersali periculo, ab Ecclesijs abesse non possint: nec ulla spes restet, hæreticos, toties, fide etiam publica, quàm desiderarunt, inuitatos: & tam diu expectatos, huc amplius aduenturos: Ideò tandem, huic sacro Concilio finem imponere, necesse sit: superest nunc, ut principes omnes (quod facit) in Domino moneat, ad operam suam ita præstãdam: ut quæ, ab ea decreta sunt: ab hæreticis deprauari, aut uiolari non permittant: sed ab his, & omnibus, deuotè recipiantur, & fideliter obseruentur. Quòd si, in his recipiendis, aliqua difficultas oriatur, aut aliqua inciderint, quæ declarationem (quod non credit) aut diffinitionem postulent: præter alia remedia, in hoc Concilio instituta, confidit Sancta Synodus, [redacted] Romanum Pont. curaturum, ut, uel euocatis, ex illis præsertim prouinciis, unde difficultas orta fuerit, his, quos eidem negotio tractan. uiderit expedire: uel etiam Concilii generalis celebratione (si necessarium iudicauerit) uel commodiore, quacunque ratione, ei uisum fuerit: prouinciarum necessitatibus, pro Dei gloria, & Ecclesiæ tranquillitate consulatur.

"Beatissimum"

DECRETVM SVPER LEGENDIS DECRETIS, sub Paulo III. & Iulio III. publicatum eadem die secunda, Sessionis ultimæ Tridentinæ.

Quoniam diuersis temporibus, tam sub fe: re: Paulo III. quàm Iulio III. multa in hoc sacro Concilio, quò ad dogmata, ac morum reformationẽ, statuta, & diffinita sunt: Vult sancta Synodus, ut illa nunc recitentur, & legantur.

Et successiue; Decreta ipsa, lecta fuerunt.

LXXVI.

DECRETVM SVPER FINE CONCILII IMPONENDO:

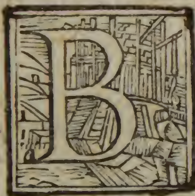
Et confirmatione petenda à Sanctiß. D. N. publicatum eadem die secunda, Sessionis ultimæ Tridentinæ.

Illustrisſimi Domini, Reuerendisſimiq; Patres, Placet ne uobis, ut ad laudem Dei omnipotētis, huic Sacræ Oecumenicæ Synodo, finis imponatur? & omnium, & ſingulorum, quæ tam ſub fe: re: Paulo III. & Iulio III. quàm ſub Sanctiß. D. N. Pio Quarto, Romanis Pontificibus, in ea decreta, & diffinita ſunt, confirmatio, nomine ſanctæ huius Synodi, per Apoſt. ſedis Legatos, & Præſidentes, à Beatiß. Rom. Pont. petatur?

Omnes responderunt, Placet.

ACCLAMATIONES IN FINE SACRI CONcilii: *recitatæ ab Illuſtrisſimo, & Reuerendisſimo Cardinale à Lotharingia, reſpondente toto Concilio.*
IIII *die Decembris.*

Cardinalis.

BEATISS. *Pio Papæ, & domino noſtro, ſanctæ & uniuerſalis Eccleſiæ Pontifici, multi anni, & æterna memoria.*

Reſponſio Patrum.

Domine Deus, Sanctisſimum patrem, diutisſimè eccleſiæ tuæ, conſerua, multos ànnos.

C. *Beatisſimorum ſummorum Pontificum animabus, Pauli Tertii, & Iulii tertii: quorum authoritate, hoc ſacrum generale Concilium inchoatum eſt: pax à domino, & æterna gloria, atq; fœlicitas, in luce ſanctorum.*

R. *Memoria in benedictione ſit.*

C. *Caroli quinti Imperatoris, & Serenisſimorum Regum, qui hoc uniuerſale Concilium promouerunt, & protexerunt, pax à Domino, & æterna gloria, atque fœlicitas, in luce ſanctorum.*

R. *Memoria in benedictione ſit, Amen.*

C. *Sereniſſ. Imperatori Ferdinãdo, ſemper Auguſto, orthodoxo, & pacifico: Et omnibus Regibus, Rebus publicis, & Principibus noſtris, multi anni,*

R. Pium,& Christianum Imperatorem,Domine conserua. Imperator cœlestis,terrenos Reges,rectæ fidei conseruatores,custodi,

C. Apostolicæ Romanæ sedis Legatis,& in hac Synodo præsidentibus, cum multis annis,magnæ gratiæ.

R. Magnas gratias,dominus retribuat.

C. Reuerendiss. Cardinalibus,& Illustribus Oratoribus.

R. Magnas gratias,multos annos.

C. Sanctiss. Episc. uita,& fœlix ad Ecclesias suas reditus.

R. Præconibus ueritatis,perpetua memoria: orthodoxo Senatui,multos annos.

C. Sacrosancta, Oecumenica, Tridentina Synodus,eius fidem confiteamur: eius decreta semper seruemus.

R. Semper confiteamur,semper seruemus.

C. Omnes ita credimus,omnes idipsum sentimus,omnes consentientes, & amplectentes subscribimus,hæc est fides Petri,& Apostolorum, hæc est fides Patrum,hæc est fides orthodoxorum:

R. Ita credimus,ita sentimus,ita subscribimus.

C. His Decretis inhærentes,digni reddamur misericordijs,& gratia,primi, & magni supremi sacerdotis Iesu Christi Dei,intercedente,simul,inuiolata Domina nostra Sancta Deipara,& omnibus Sanctis.

R. Fiat,fiat,Amen,Amen.

C. Anathema cunctis hæreticis.

R. Anathema,Anathema.

Mandatur omnibus Patribus: ut subscribant Decretis Concilij.

Illustriss. Domini,Reuerendiss. Patres,Præcipitur uobis,sub pœna excõmunicationis,ne quisquam uestrum, ab hac Ciuitate Tridentina discedere: antequàm,ijs,quæ in hac sacra Synodo decreta fuere, propria manu subscribat: aut per publicum instrumentum approbet.

Patauij ad instantiam Petrum Antonium Alciatum.

CATALOGVS

LEGATORVM, PATRVM,

Oratorum, & Theologorum omnium,

Qui ad Sacrosanctam Oecumenicam Tridentinam Synodum conuenerunt;

Quorum Nomina, Cognomina, Patriæ, & Dignitates, hîc simul explicantur.

CARDINALES LEGATI ET PRAESIDENTES.

✠ HERCVLES Gonzaga S. R. E. Presb. Card. tituli S. Mariæ nouæ Mantuanus, obijt Tridenti, die secunda Martij 1563. & sepultus Mantuæ.

✠ Hieronymus Seripandus S. R. E. presb. Card. tituli s. Susannæ Neapolitanus, obijt Tridenti, die 17 Martij 1563. & ibi sepultus in Ecclesia s. Marci ordinis fratrum Eremitarum s. Augustini, quorum olim fuerat Generalis.

+ Ioannes Moronus S. R. E. Card. Episcopus Prænestinus, Mediolanensis in demortui Card. de Mantua locum missus. obijt Romæ 30. die Decembris an. 1580.

+ Stanislaus Hosius S. R. E. presb. Card. tit. s. Laurentij in Palisperna Polonus Vuarmiensis. Romæ obijt anno 1579.

+ Ludouicus Simoneta S. R. E. presb. Card. tit. s. Cyriaci in Termis Mediolanensis. mortuus est Romæ.

+ Marcus Siticus S. R. E. Diaconus Card. Basilicæ duodecim Apostolorum de Altaemps Germanus. obijt Romæ die februarij 1594.

+ Bernardus Nauagerius S. R. E. presb. Card. tit. s. Nicolai inter Imagines Venetus, in demortui Card. Seripandi locum missus. Mortuus est Veronæ, cuius Ecclesiæ erat Episcopus.

CARDINALES NON LEGATI.

+ Carolus à Lotharingia S. R. E. presb. Card. tit. s. Apollinaris Princeps, & Archiepiscopus Rhemensis. Lotheringus. Mortuus est anno 1574. die 26 decembris.

+ Ludouicus Madrucius S. R. E. Diaconus Card. electus Episcopus Tridentinus, Germanus. Mortuus est Romæ die XIX mensis Aprilis 1600.

ORATORES, QVORVM NOMINA HIC *describuntur iuxta eorum aduentum in Ciuitatem Tridentinam.*

Georgius Drascouicius Croattus, Orator Cæs. pro Regno Hungariæ Episcopus Quiqueecclesien.

Antonius de Muglitio Morauus, Orator Cæs. Archiepiscopus Pragensis.

Ferdinãdus Martineus Mazcarenius Orator sereniß. Regis Portugalliæ.

Andreas Duditius Sbardelatus episc. Cænadiensis Orator pro Prælatis & Clero Hungariæ.

Sigismondus à Tunn. Orator Cæsareus.

Franciscus Ferdinandus de Aualos Marchio Piscariæ Orator Regis Catholici.

Ioannes Strozzius Florentin. Orator excellentiß. Ducis Florentiæ, & Senarum.

Melchior Lussi eques auratus, Orator septem cantonum, Heluetiorum.

Augustinus Paungartner I. V. D. de Monachio, Orator Illustrißimi. Alber. Ducis Bauariæ.

Nicolaus de Ponte, doctor & eques. Et Matthæus Dandulus eques. } *Oratores D. Venetorum.*

Ludouicus de Lansac, Renaldus Ferrerius Præsidens in parlamento Parisien. Et Guido Faber Iudex maior Tolosæ. } *Oratores christianißimi regis Galliarum.*

Valentinus Herbutus, Polonus episc. Præmisliensis. Orator sereniß. Regis Poloniæ.

Marcus Antonius Bobba Casalensis epis. Augusten. in Pedemontio Orator sereniß. Ducis Sabaudiæ.

Claudius Fernandez quignonii comes Lunẽsis Orator Regis Catholici.

Hieronymus de Gaddis Florentinus episcopus Cortonen. Orator excellentiß. Ducis Florentiæ missus in locũ Ioannis Strozzii.

Frater Martinus Roias Portalrubeus Orator Illustrißimi ac Reuerendißimi D. Magni magistri, ac totius ordinis sancti Ioannis Hierosolymitani, eiusdem ordinis procancellarius.

PATRIARCHÆ.

Antonius Hælius Iustinopolitan. Hierosolimitanus
Daniel Barbarus Venetus. Aquilegiensis.
Ioannes Triuisanus Venetus. Venetiarum.

ARCHIEPISC. PAVLI III.

Ferdinandus Annius Neapolitanus Archiepiscopus amalphitan. nunc episcopus. Bouinus.
Petrus Landus Venetus Archiepiscopus Cretensis.
Petrus Antonius de Capua. Neap. Archiep. Hidrontin.
+ *Marcus Cornelius Venetus electus Archiep.* Spalatren.
+ *Sebastianus Leccauella Græcus ord. præ. olim Archiep. Naxiensis nunc episc. Literarensis.*
+ *Petrus Guerrero Hispanus Archiepiscopus.* Granaten.
+ *Antonius Altouitus Florentinus. archiepisc.* Florentinus. obijt Florentie die 20. decembris. 1573.
+ *Cæsar Cibo Genuensis. obiit Tridenti, Die 26. Decembr. 1562. Archiepisc.* Taurinen.
Paulus Aemilius Verallus Romanus olim archiepiscopus Rossanẽs. nunc episcopus. Caput aquensis

ARCHIEPISCOPI IVLII III.

Ioannes Brunus de Olchinio Macedo. Regni seruiæ primas Archiepiscopus. Antibarensis.
Ioannes Baptista castaneus Romanus archiepi. Rossanen.
Ioannes Baptista Vrsinus Romanus archiepi. Sanctæ Seuerinæ

ARCHIE. PAVLI IIII.

Ludouicus Beccatellus Bononiensis archiepis. Ragusinus.
Mutius Callinus Brixien. archiepis. Iadrensis.
Sigismundus Saracenus Neapolitan. archiepis. Materanus.
Antonius Parrages de Castilegio hispa. archiep. Calaritanus.
Iulius Pauesius Brixien. ord. præd: archiepisco. Surrentinus.
Bartholomeus de Martyribus Lusitan. ord. præd. Archiepiscopus. Braccaren.
Augustinus Seluago Genuen. ord. præ. episc. Genuen.

obijt Ludouicus Beccatellus XVI. K. Nouemb. CIƆ. IƆ. LXXII. Vixit annos LXXI. mens. VIIJ. dies XX.

ARCHIEPISCOPI PII QVARTI.

Philippus Mocenicus Venetus Regni cipri primas, & legatus natus archiepis.	*Nicosien.*
Guilielmus de Auanson Gallus archiepis.	*Ebredunensis.*
Antonius Cauchus Venetus archiepisc.	*Corcirensis.*
Germanicus Bandinus Senen.electus archiep.	*Senarum.*
Marcus antonius Columna Romanus.archiep.	*Tarentinus.*
Gaspar de Fosso Cosentinus ord.Sancti Francisci de Paula archiepiscopus.	*Reginus.*
Antonius de Muglitio Morauus ora.Ces.arch.	*Pragen.*
Maximus de Maximis Romanus.archiepisc.	*Amalphitanus.*
Gaspar Ceruantes de Gaeta Hispanus archiepis.	*Messanensis.*
Leonardus marinus Genuen.ord.præ.archiepi.	*Lancianensis.*
Octauianus Præconius Messanensis ordi.Mino. Conuentualium Sancti Francisci archiepisc.	*Panormitanus.*
Nicolaus de Pelue Gallus archiepisc.	*Senonensis.*
Antonius Iustinianus Chiensis ordinis Prædicatorum archiepis.	*Naxiensis.*
Antonius Puteus Nicien.archiepis.	*Barensis.*

EPISC. LEONIS X.

Vincentius Nicosantius de Fano Episc.	*Arbensis.*
Ioannes Franciscus de flisco Ianuen. episc.	*Andriensis.*
Io.Thomas de Sancto Fælicio Neapol.episc.	*Cauensis senior.*

EPISC. ADRIANI XI.

Quintius de Rusticis Romanus episcopus.	*Milleten.*

EPISC. CLEMENTIS VII.

Lucas Bizanthius de Catharo episc.	*Catharen.*
Aloysius Pisanus Venetus episc.	*Patauinus.*
Alexander Piccolhominus Senen.episc.	*Pientin.*
Dionysius Græcus ord.minorum Sancti Franci-	

ſci de obſeruan.epiſc.	Milopotã.ſenio.
Gabriel le Veneur Gallus epiſc.	Ebroicenſis.
Guilielmus de Montbas Gallus epiſc.	Lectorenſis.

EPISC. PAVLI III.

Antonis à Camara Sabudus epiſc.	Bellicenſis.
+ Nicolaus Maria Caracciolus Neapol.epiſc.	Catanienſis.
Berardus bon Ioannes Romanus epiſc.	Camerinenſis.
Fabius Mirtus Neapol.epiſc.	Caiacen.
Scipio Bongallus Romanus epiſc.	Ciuitatis Caſtel.
Georgius Cornelius Venetus epiſc.	Taruiſinus.
Vincentius Durantius Brixien.epiſc.	Termularum
Mauritius de Petra papienſis epiſ.	Vigleuenſis.
Martius de Martijs Medices epiſ.	Marſicen.
Ioannes Vincentius Michaelius Barolitanus. Epiſcopus.	Minerbinen.
Gabriel de Bouucri Gallus epiſc.	Andegauen.
Leonardus Haller Germanus epiſc.	Philadelphiẽſis.
Ludouicus Vaninus de Theodolis. Forliuien. ✠ Mortuus eſt Tridenti,epiſc.	Britonorien.
Egidius Falcetta Cingulanus epiſ.	Britonorien.
Iulius contarenus Venetus epiſ.	Ciuit. Bellunen.
Thomas Caſellus Roſſanen.ord.præ.epiſ.	Cauenſis Iunior
Hippolytus Ariuabenus Mantuanus epiſ.	Hierapetren.
Hieronymus Macchabeus Romanus epiſ.	Caſtrenſis.
Petrus Auguſtinus Hiſpanus epiſ.	Oſcẽſis et Iacẽſis
+ Iacobus Naclantus Florentin.ord.præd.epiſ.	Clodienſis.
Bartholomæus Sirigo Creten.epiſ.	Caſtellaneten.
+ Thomas Stella Venetus ord.præd.epiſc.	Iuſtinopolitan.
Petrus du Val Gallus epiſc.	Sagienſis.
✠ Ioannes Antonius Pantuſa Conſentinus obijt Tridenti die 27 Octobris 1562.epiſ.	Literanenſis.
Ioannes Baptiſta de Groſſis Mantuanus.epiſ.	Regienſis.
Ioannes Xuarez Luſitanus ord.s.Auguſtini.epi.	Coymbricen.
Philippus Riccabella Raccanaten.epiſ.	Raccanaten.
Io.Iacobus Barba Neapol.ord.s.Auguſtin. epiſ.	Iteranen.
Michael à Turre Vtinen.epiſ.	Ceneten. — Hic Nuncius est summi Pont. Pij iiij. apud Gallorum Regem.

Card.lis Creatus à Gregorio xiij. die xv. decembris 1583 +

Pompeius Zambeccarius Bonien. episc.	Sulmonen.
Ioannes Beroaldus Panormitanus epiſ.	Sanctæ Agatæ
Antonius Scarampus Aquenſis. epiſ.	Nolanus.
Antonius de Comitibus Genuen. ord. præd. epiſ.	Brugnacen.
Cæſar foggia roſſanenſis epiſ.	Vmbriaticen.
Cæſar comes à Gambara Brixien. epiſ.	Tortonenſis
Io. Baptiſta de Bernardis Lucenſis epiſ.	Adiacenſis.
Martinus Perezius de Ayala Hiſpanus epiſco.	Segobienſis.
Nicolaus Pſaulme Gallus ord. s. Bene. episc.	Verdunenſis.
Alfonſus Roſetus Ferrarien. epiſ.	Comaclen.
Iulius Pariſianus de Tolentino epiſ.	Ariminenſis.
Bartholomeus Sebaſtianus Hiſpanus episc.	Pactenſis.
Franciſcus Lambertus Sabaudus episc.	Nicienſis.
Maximilianus Doria Genuen. epiſ.	Naulenſis.
Euſtachius Du bellay Gallus epiſ.	Pariſienſis.
Bartholomeus de Capranica Romanus epiſ.	Carinenſis.
Ennius Maſſarius de Narnia epiſ.	Feretranus.
Achilles Brancia Neapolitanus epiſ.	Bouenſis.
Io. Franciſcus Verdura Meſſanen. epiſ.	Chironen.
Albertus Duimius de Gliricis ordinis præd. episcopus.	Veglenſis.
Io. Antolinez de Bricianos de la Ribera Hiſp. epi.	Iuuenacen.
Triſtanus de Bizet Gallus epiſ.	Xantonen.

EPISCOPI IVLII III.

Aſcanius Gherardinus de Amelia epiſ.	Cattacenſis
Marcus Gonzaga Mantuanus epiſ.	Aaſorenſis.
Baldouinus de Baldouinis Piſanus episc.	Auerſanus.
Petrus Franciſcus Palauicinus Genuen. epiſ.	Alerien.
Aegidius Fuſcararius Bononien. ord. præd. epiſ.	Mutinen.
Timotheus Iuſtinianus de Chio. ord. præd. epiſ.	Calamonen.
Didacus de Almanſa Hiſpanus epiſ.	Caurienſis
Lactantius Rouerella Ferrarien. epiſ.	Aſculanus.
Ambroſius Mōticula Lunēſis Sarzanēſis epiſ.	Segninus.
Sebaſtianus Gualterius Viterbienſis epiſ.	Viterbien.
Honoratus Faſcitellus monachus ord. s. Benedicti. Neapolitanus epiſ.	Inſulanus.

+ Petrus Camoianus Aretinus epiſ.	Feſularum
Horatius Græcus Troianenſis Appulus epis.	Leſinenſis.
Bernardinus de cuppis Romanus epiſ.	Auximanus.
Gaſpar de Caſal Luſitanus ord.s. Auguſti. epis.	Leirien.
Ioannes de Moruillier Gallus epis.	Aurelianen.
Fabius Cupallata Placentinus epis.	Lachedonen.
Iulius Gentilius Tortonenſis epiſ.	Vulturarien.
Adrianus Fuſconius Romanus epis.	Aquinus.
Antonius de s. Michaele Hiſp. ord. s. Franciſci de obſeruantia epis.	Montis marani
Hieronymus Melchiorius Racanaten. epiſ.	Maceratenſis
Petrus de Petris de Monte Aretinus, epiſ.	Lucerinus.
Iulius Gritus Venetus epiſ.	Parentinus.
Iacobus Siluerius Piccolhomineus de Celano epi.	Aprutinus.
Ludouicus de Bresze Gallus epis.	Meldenſis.
+ Iacobus Mignanellus Senenſis epis.	Groſſetanus.
Io: Andreas Crucius de Tibure epis.	Tiburtin.
Carolus Cicada Genuen. epis.	Albinganen.
Franciſcus Maria Piccolhomineus Senẽſis epis.	Ilcinen.
Aſciſclus Moya de Contreras Hiſpanus epis.	Vicen.
✠ Galeatius Roſcius de Interanna mortuus eſt Tridenti xvi. Octobris 1563. epis.	Aſſiſienſis.
Franciſcus Richardotus Burgundus epis.	Atrebaten.
Iaco. Maria Sala Bononiẽ. Italus in Gallia, epis.	Viuarienſis.
Gabriel de monte s. Sabini epis.	Heſinus
Marianus Sabellus Romanus epiſc.	Eugubinus.
Agapitus Belhomo Romanus, epis.	Caſertanus.
+ Iulius Cananus Ferrariens. epis.	Adrienſis.
+ Iulius Gallettus Piſanus, epis.	Aleſſanenſis
Hieronymus Burgenſis Gallus, epis.	Cathalaunenſis.

EPISCOPI PAVLI IIII.

Scipio Aëſtenſis Ferrarien, epiſ.	Caſſalenſis
Didacus Sarmiẽte de ſotto maior Hiſpanus, epiſ.	Aſtoricen.
Thomas Goduelus Anglus, epiſ.	Aſſaphenſis
Fauſtus Caffarellus Romanus epiſc.	Fundanus.
Belliſarius Balduinus Neapolitanus, epiſ.	Larinenſis.
+ Vrbanus Vigerius de Ruere Genuen. epiſ.	Senogallienſis

Sic nunc Eps. est Aretinus creatus a Pio V. ... obijt anno 1579.

1576 de mense Augusti.

Nuncius Sanctissimi Patris Gregorij XIII apud nostrum Magnum Etruriæ Ducem est 1573.

Car. Gregorij XIII ... Decembris 1583

obijt ... 1592.

Iacobus Suretus Græcus episc. Milopotam.Iu (nior
Io: Baptista Osius Romanus obijt Spoleti dũ rediret ad eccl. suam die 12 Nouemb. 1562 episc. Rheatinus.
Marcus Laureus Tropiensis ord. præd. episc. Campanien.
Franciscus de Beauquere Gallus episc. Metensis.
Hercules Rettinger Germanus epis. Lauantinus.
Ioannes Franciscus commendonus episc. Hyacinthensis
Iulius de Rubeis Polin. episc. Sancti Leonis.
Carolus de Grassis Bononiens. episc. Montis falisci.
Arrias Gallego Hispanus epis. Gerunden.
Hieronymus Gallego Hispanus episcopus Ouitensis.
Ioannes de Munnatones hispanus ord. s. August. episcopus. Segorbicen.
Franciscus Blanco hispanus episc. Auriensis.
Vincentius de Luchis Bononien. epis. Anconitanus.
Pompeius Piccolhomineus de Aragonia epis. Tropiensis
Petrus Barbadicus Venetus episc. Curzolen.
Franciscus Bachodius Sabaudien. epis. Gebennen.
Carolus d'Angennes Gallus epis. Cenomanensis.
Hieronymus de Nichisola Veronen. ord. præd. episc. Theanen.
Marcus antonius Bobba Casalensis, Orator Serenis. Ducis Sabaudiæ, episcopus Augustensis in Pedemontio.
Iacobus Lomellinus Messanensis epis. Mazarien.
Donatus de Laurentijs de Asculo Appuliæ. epis. Arianen.
Petrus Contarenus Venetus mortuus est Patauij in Mense Maij 1563. epis. Paphensis
Petrus Danesius Gallus episc. Vaurensis.
Hieronymus Sauorgnanus Forouilien. epis. Sibinicen.
Carolus de Rouey Gallus epis. Suessionen.
Philippus Du Bec Gallus episc. Veneten.
Georgius Drascouicius Croattus orator Cæs. pro Regno Hungariæ episc. Quinqueecclesien.
Franciscus de Aguirre Hispanus episc. Cotronen.
Andreas de Cuesta hispanus epis. Legionen:
Antonius Gorrionero epis. Almerien.
Antonius Augustinus hispanus episc. Ilerdensis
Angelus Massarellus Septendanus episc. Thelesinus.

Antonius

Antonius Ciurelia Barensis epis.	*Buduensis*
Dominicus Casalbancha Massanensis ord. pred. episcopus.	*Vicensis*
Petrus Faunus Costacciario epis.	*Aquensis.*
Io: Carolus Bouius Bononien. episc.	*Ostunensis*
Hugo Boncompagnus Bononien. episc.	*Vestanus*
Saluator Pacinus de colle epis.	*Clusinus*
Lupus martinez Hispanus episc.	*Elnensis.*
Carolus d'Espinay Gallus episc.	*Dolensis.*
Egidius Spifame Gallus epis.	*Niuernen.*
Antonius Sebastianus minturnus de Traiect. epi.	*Vxentinus*
Bernardus del Bene Florentinus in Gallia episc.	*Nemausensis.*
Dominicus Bollanus Venetus epis.	*Brixiensis.*
Io: Antonius Vlpius Comensis episc.	*Comensis*
Ludouicus de Ginolhac Gallus epis.	*Tutellensis.*
Philippus Maria Campegius Bononien. episc.	*Feltren.*
Ioannes de Quignones Hispanus. epis.	*Calagurritan.*

EPISCOPI PII QVARTI.

Didacus Couaruuias de Leyua Hispanus episc.	*Ciuitaten.*
Philippus Gerius Pistoriensis episc.	*Iselanen.*
Io: Antonius Facchinettus episc.	*Neocastren.*
Hyppolitus Capilupus mantuanus episc.	*Fanensis.*
Ioannes Fabricius Seuerinus Neapolitan. epis.	*Aceren.*
Constantinus Bonellus Feretran. episc.	*Ciuitatis Castel.*
Iulius Superchius mantuanus ordinis Carmelitarum episcopus.	*Caprulanus*
Marthinus Rithouius Flander primus epis.	*Iprensis*
Antonius Hauetius ord. præd. primus episc.	*Namurcen.*
Matthæus de Concinis Florentinus episc.	*Corthonensis*
Nicolaus Sfondratus Mediolanensis episc.	*Cremonensis*
Ventura Bufalinus trifernas episc.	*Massanensis*
Ludouicus de Bueil Gallus episc.	*Vencien.*
Hieronymus Galleratus Mediolanen. episc.	*Sutrinus.*
Ioannes Petrus Delphinus Venetus ordinis Canonicorum regularium epis.	*Hyacinthensis secundus*

Ioannes Andreas Bellonius Meſſanen. epiſc.	*Maſſelubren.*
Georgius Ziſchouid Vngarus ordinis minorum ſancti Franciſci de obſeruantia epiſc.	*Segnienſis*
Stephanus Boucher Gallus epiſc.	*Coriſopitenſis.*
Ioannes Paulus Amannius Crenſen. epiſc.	*Anglonen.*
Federicus Cornelius Venetus epiſc.	*Bergomenſis.*
Alexander Sfortia de s. Flora epiſc.	*Parmen.*
Antonius le Cirier Gallus epiſc.	*Abtincenſis*
Andreas Mozanicus Venetus epiſc.	*Nimoſien.*
Benedictus Saluinus Firmanus epiſc.	*Verulanus*
Guilielmus Caſſador Hiſpanus epiſc.	*Barchinonen.*
Petrus Gonzalez de Mendozza Hiſpanus epis.	*Salmantinus*
Martinus de Corduba de Mendozza Hiſp. ordinis præd. epiſc.	*Dertuſen.*
Iulius Magnanus Placentinus ord. minor. conuentualium s. Franciſci epiſ.	*Caluen.*
Valentinus Herbutus Polonus orator Sereniß. Regis Poloniæ epiſc.	*Præmiſſien.*
Simon Aleottus Foroliuiẽ. electus Foroliuiẽ. mortuus eſt Tridenti die 20 Auguſt. 1562 epiſc.	*Foroliuienſis*
Petrus de Xaque Hiſpa. ord. præd. epiſc.	*Nioquen.*
Proſper Rebiba Meſſanen. epiſc.	*Troianus.*
Melchior Auosmediano hiſpanus epis.	*Guadixen.*
Hippolitus de Rubeis Parmenſis electus epiſc.	*Papienſis.*
Didacus de Leon hiſpanus ord. carmel. epiſc.	*Colombrien.*
Annibal Saracenus Neapol. epiſc.	*Licienſis*
Paulus Iouius Comen. epiſc.	*Nucerinus*
Hieronymus Triuiſanus Venetus ord. præd. mortuus eſt Tridenti die 9 Septemb. 1562 epiſc.	*Veronenſis.*
Hieronymus Ragazzonus Venetus epiſc.	*Famaguſtan.*
Romulus de Valentibus de Trebia epiſc.	*Conuerſanus*
Lucius Maranta Venuſin. epiſc.	*Cauellen.*
Simon de Nigris Genuen. epiſc.	*Sarazanenſis*
Theophilus Gallupus Tiopienſis epiſc.	*Oppidenſis*
Iulius Simonetta Mediolanenſis epiſc.	*Piſauren.*
Petrus Allebret Nauarrus epiſc.	*Cumenenſis*
Iacobus Guidius Volateranus epis.	*Pennẽ. adriẽ. q;.*
Didacus Ramyrez hiſpanus epiſc.	*Pampilonen.*

Franciscus del Gado hispanus episc. — *Lucensis.*
Ioannes Clausse Gallus episc. — *Senecen.*
Iacobus Gibertus de Nogueras Hispanus episc. — *Aliphanus*
Antonius maria de Saluiatis Romanus in Gallia episc. — *Sancti Pauli.*
Matthæus Priulus Venetus episc. — *Aemonien.*
Thomas Lilius Bononiensis episc. — *Soranus.*
Fabius Pignatellus Neapolitan. episc. — *Monopolitan.*
Hieronymus Guerrinus Feretranus episc. — *Imolensis.*
Carolus de Vicecomitibus Mediolanen. episc. — *Vintimiliensis*
Thomas Oyerllaithe Hibernus episc. — *Rossen.*
Franciscus Valete Gallus episc. — *Vabren.*
Ioannes Colosuarinus Hungarus ord. præd. obijt Tridenti die 24 Nouembr. anno 1562 episc. — *Canadiensis*
Andreas Duditius Sbardellatus Hunga. nũc ep. — *Cœnadiensis*
Spinellus Bencius Politian. episc. — *Mõtis politiani*
Franciscus Abondius Castillioneus episc. — *Bobien.*
Stanislaus Faleschi Polonus episc. — *Theodosien. uel Chasensis*
Eugenius Obairt Hibernus ord. præd. episc. — *Achaden.*
Donaldus Magongial Hibernus episc. — *Rapoten.*
Guido Ferrerius Pedemontanus episc. — *Vercellensis.*
Io: Baptista Sighicellius Bononien. episc. — *Fauentinus*
Sebastianus Vantius de Arimino episc. — *Vrbeuetanus*
Io:baptista Lomellinus Messanen. episc. — *Gardien.*
Io:baptista Milanesius Florentinus episc. — *Marsicanus*
Augustinus Mollignatus Vercellensis episc. — *Triuicanen.*
Carolus Grimaldus Genuensis episc. — *Sagonen.*
Fabricius Landrianus Mediolanen. episc. — *Sancti Marci*
Bartholomeus Ferratinus Amerin. episc. — *Amerinus*
Petrus Fragus Hispanus episc. — *Vsellensis*
Hieronymus de Gaddis Florentinus orator Ducis Florentiæ electus episc. — *Cortonensis*
Franciscus Contarenus Venetus episc. — *Paphensis*
Ioannes Delphinus Venetus episc. — *Torcellanus*
Alexander Molus Comensis episc. — *Minorensis*

REVERENDI ABBATES.

Ludouicus de Baissey Gallus Cistercien. Abbas & Generalis

Car.lis creatus à Pio V. + Hieronymus de la Souchiere Gallus Abbas Clareuallen.
Stephanus de Nauaria Abbas s. Mariæ gratiarum, prope Placentiam.
Augustinus Loschus Hispanus Abbas Cassinensis Sancti Benedicti de Feraria.
Euthitius de Cordes Antuerpiensis Abbas pro titulo.

GENERALES ORDINVM.

Car.lis Creatus à Pio V. 1570. obijt Romae anno 1582. + Vincentius Iustinianus Genuen. Generalis ordinis prædicatorum.
+ Franciscus Zamora Hispanus. Generalis s. Francisci de obseruantia
+ Antonius Sapiens Augustanus Generalis s. Francisci Conuent.
+ Christophorus Patauinus Generalis s. Augustini
Stephanus Fazzinus Cremonen. Prouincialis Lombardiæ pro Generali ord. Carmelitarum.
+ Ioannes Baptista Milliauacca Astensis Generalis Seruorum.
+ Iacobus Laynez Generalis societatis Iesu.

DOCTORES LEGIS PRO SACRO CONCILIO.

Car.lis Creatus à Pio quarto, die xvj. martij 1565. more flor. Mortuus Romæ de Mense Julio 1597. + Gabriel Paleottus Bononiensis Auditor Rotæ.
Scipio Lancilottus Romanus Aduocatus Consistorialis — + Nunc Auditor Rotæ. Martij 1561. Car.lis Creatus à Greg. xiij. die xij. Decembris 1583.
Ioannes Baptista Castellus Bononiensis promotor.
Michael Thomasius Maioricen. doctor decretorum.

THEOLOGI A SVMMO PONTIFICE MISSI.

+ Alphonsus Salmaron Hispanus ordinis Iesuitarum
+ Frater Petrus de Sotto ordinis prædicatorum Hispanus obijt Tridenti.
Romæ deinde in Jesuitarum societate receptus — Franciscus Torensis doctor Theologus Hispanus, [redacted]
Antonius Solisius doctor Theologus hispanus. [redacted]
+ Frater Camillus Campegius papien. Inquisitor Ferrariæ ordinis prædicatorum.
Frater Hieronymus Brauo hispanus ordi. prædi.

Docto

DOCTORES THEOLOGIÆ FACVLTATIS
Parisiensis, missi à Carolo nono, Galliarum Rege Christianissimo.

Nicolaus Maillard Decanus facultatis parisiensis.
Ioannes Peletier.
Antonius Demochares
Nicolaus de Bris.
Iacobus Hugonis Franciscanus, idem etiam procurator Reuerendissimi Ioannis Vrsini Episcopi Trecorensis.
Simon Vigor
Richardus Du Pre
Natalis Paillet obiit Tridenti V I I. calend. December. 1562.
Robertus Fournier
Antonius Coquier
Lazarus Broychot.
Claudius de Saintes Canonicus regularis.

THEOLOGI MISSI A PHILIPPO
REGE CATHOLICO.

Cosmas Damianus Hortolanus electus Abbas Villabertrandi.
Ferdinandus Tritius doctor Theologus Canonicus Caurien.
Ferdinandus Vellosillus doct. Theologus Canonicus Segontinus
Thomas Dassio I.V.D. Canonicus Valentinus.
Licentiat. Antonius couarruias auditor Granaten.
Ferdinandus Minchaca Decretorum doctor.
Frater Ioannes Ramirez hispan. minister prouin. diui Iacobi
Frater Alphonsus Contreras Commissarius ordinis in curia Regis hispaniæ.
Frater Michael de Medina, sacræ Theologiæ doctor
Frater Ioannes Lobera Hisp. sacræ Theologiæ lector Salamanticæ missus in societatem ministri prouincialis diui Iacobi sup. memorati.
Frater Ioannes Gallo hispanus ord. præd.
Frater Petrus Fernandez hispanus ord. prædi. in societate magistri Gallo.
Frater Desiderius de S. Martini panormi. ord. Carmelita.
Michael Baius ab Atho sacræ Theologiæ doctor.

Ioannes Heſſels Louanio ſacræ Theologiæ doctor.
Cornelius Ianſonius Hulſtenſis ſacræ Theologiæ doctor.

THEOLOGI MISSI A REGE PORTVGALLIAE.

Frater Franciſcus Foriero ordinis prædicatorum.
D. Diegous à Payua de Andrade Luſitanus doctor Theologus.
D. Melchior Cornelius Decretorum doctor ſenator Regis Portugalliæ.

AB EXCELLENTISS. DVCE BAVARIÆ.

Ioannes Cauillonius Flander, ex ſocietate Iheſuitarum.

PROCVRATORES EPISCOPORVM ABSENTIVM.

Merchantus doctor Theologus pro Illuſtriß. Cardinale de Mendoza epiſcopo Burgen.
Io: Gothardius Cler. ſec. Germanus pro Reuerendiß. epiſcopo Ratisbonen.
Georgius Hochenuarter Cleri. ſecu. doctor Theologus, ſuffraganeus pro Reuerendiß. epiſcopo Baſilienſi.
Frater Felicianus Ninguarda de Morbinio ordi. predi. pro Illuſtriſſimo Domino Salezburgen. Orator.
Petrus Cumel Doctor Theologus Canonicus Malacitanus pro Reuerendißimo Malacitano.
Ioannes Delgadus, doctor Theologus, Canonicus Tydenſis pro D. Ioanne de s. Aemiliano Reuerendiß. epiſc. Tudenſi.
Gaſpar Cardillus Villalpandeus Segobr. doctor theologus pro Reuerendiß. epiſc. Abulen.
Frater Ioannes de Ludenna doctor Theologus ord. præd. pro Reuerendiſſi. epiſc. Seguntino.
Frater Franciſcus Orantes, lector Valiſoletti ord. minorum pro Reuerendiß. epiſc. Palentino.
Cæſar Ferrantius Sueſſanus doctor theologus pro Reuerendißimo epiſcopo. Sueſſano apud Reuerendiſſimum Ilerdenſem.

POCVRATORES ORDINVM.

Ioannes Coutignon doct. Gallus. Prior, & Procurator ord. Cluniacensis.
Nicolaus Boucherat Gallus Prior Monasterij de Reclusо procurator Generalis ordinis Cistercienfis.

THEOLOGI SECVLARES ET DOCTORES IVRIS CANONICI

Georgius Girard. Gallus doctor theologus cum Reuerendiß. Andegauenfi.
+ *Gentianus Heruetus Gallus cum Illustriß. & Reuerendiß. Cardinale à Lotharingia.*
Franciscus Sancius Decanus, facultatis theologiæ, & Canonicus Salmanticen. cum Reuerendiß. Salmaticen.
Mattheus Guerra Consentinus Calabr. præsb. secularis cum Reuerendiß. episc. s. Marci.
Federicus Pendasius cum Illustriß. Card. de Mantua legato s. Concilij.
Io. Franciscus Lombardus cum Illustriß. Card. Saripando legato Sacri Concilij.
Petrus Mercatus theologus cum Reuerendiß. Vicenfi.
Trigillus doctor theologus Canonicus Legionen. cum Reuerendiſ. Legionen.
Sobannus doctor theologus cum Reuerendiß. Legionen.
Antonius Leitonus doctor theologus, cum Reuerendiß. Conymbricenfi.
Petrus Fontidonius doctor theologus, cum Reuerendißimo Salmantino.
Ioannes Villetta doctor theologus, cum Reuerendiß. Barchinonē.
Ioannes Fonseca doctor theologus, cum Reuerendiſs. Archiepisc. Granaten.
Michael Oroncuspe doctor theologus, cum Reuerendiſs. episcopo Pampilonen.
Alfonsus Fernandez dela Guerra Hisp. doctor theologus, cum Reuerendiſs. Guadixien.
Cosmus Palma Fonteyus, sacræ Theologiæ doct. Hispanus, Hor-

tolani Abbatis, Discipulus, & Comes.
Michael Ytero D.V.I. cum Reuerendiss. episc. Pampilonen.
Iosephus Puebla doctor theologus, cũ Reuerendiss. ep. Ciuitaten.
Ioanes Chacon doctor Iuris Canonici, cum Reuerendiss. episcopo Almerien.
Antonius Garsias doctor theologus, cũ Reuerendiss. episc. Oueten.
Benedictus Arias Mantoanus ord. s. Iacobi doctor theologus, cũ Reuerendiss. Segobiensi.
Ioannes Barcelona theologus, cum Reuerendiss. episco. Vscellen.

DOCTORES GALLI ORDINIS S. BENEDICTI.

Ioannes Carthougne doctor Theologus.
Ioannes de Verdun Gallus, doctor Theologus.

THEOLOGI ORDINIS FRATRVM PRAEDICATORVM.

\+ *Angelus Ciofus Florentinus cum Illustrissimo Card. Mantuano Legato.*
Hic Magr et Generalis totius ordinis. + *Seraphinus de Caballis de Brixia, Prouincialis terræ sanctæ, cum Reuerendissimo suo Generali.* Ordinis predicatorum Generalis est factus post Cardinale Justinianu.
Helisæus Capys Venetus theologus. Archipiscopi Pragen.
Petrus Aridiensis Gallus cum Reuerendissimo D. Cenomanen.
Bernardus Bernardi Gallus Inquisitor Auinioni Vicarius Congrega. Franciæ, cum Reuerendissi. D. Nemansensi.
Ioannes Matthæus Valdina, cum Reuerendissimo. D. Tarentino.
Petrus Martyr Coma Hisp. cum Reuerendiss. D. Gerundensi.
Petrus Zatores Hispanus, cum Reuerendissimo D. Dertusensi
Antonius de Grosupto cum Reuerendissimo D. Vigliuanensi
Aurelius de Chio cum Reuerendissi. D. Spalatren.
Adrianus Valenticus Venetus, cum Reuerendissi. D. Nicosiensi.
Marcus Medices Veronensis, cum Reuerendissimo. D. Ceneten.
Benedictus Herba Mantuanus, cum Reuerendissimo. D. Brixiensi
Michael d'Ast Genuensis Prior sancti Laurentij.
Constantinus Coccianus Isorella cum R. D. Monte Pulciano.
Henricus de s. Hieronymo cum Reuerendissimo D. Braccarensi.
Ludouicus de sotto mayor. cum Reuerendiss. D. Georgio de Tayde.

Baptista

Baptista de Lugo cum Reuerendiß.D. Veronensi.
Hieronymus Barolus Papien.

NOMINA FRATRVM THEOLOGORVM
beati Francisci de obseruatia cum suo Generali.

Aloysius de Burgo nouo, Italus sacræ Theologiæ lector Bononien. Commissarius generalis. Sic Iohis ordinis S. Fráciści est electus post Fráciscũ Zanor van Sispand.
Thomas de Sogliano Italus Prouin. Bononiæ, Minister
Antonius de Padua Lusitanus ordinis Secretarius.
Bonifacius Ragusæus Apost. prædicator Terræ S. Gubernator.
Angelus de Petriolo Italus lector sacræ Theologiæ Perusii
Angelus Iustinianus Italus lector sacræ Theologiæ Ianuæ. hic Episcopus est Geneuensis.
Vincentius de Messina Italus sacræ Theologiæ Lector Neapoli.
Iulius Orseanus Italus sacræ Theologiæ Lector Borgomi.
Iacobus Alani Gallus Theologus cum Reuerendiß. episc. Veneten.

NOMINA OMNIVM THEOLOGORVM
ordinis Fratrum Minorum Conuentualium existentium in Sacro Concilio cum Reuerendiß. patre generali.

Marcus Antonius Gambaronus à Lugho socius Religionis.
Bartholomeus Golphus de Pergula.
Ioannes Tertius Bergomensis lector Theologiæ publicus in Gimnasio Papiensi.
Clemens Thomasinus de Florentia regens in Conuentu Sanctæ Crucis de Florentia.
Augustinus Balbus à lugo.
Iohannes Baptista Ghisulphus ordinis scriba.
Antonius de Grignano regens s. Antonij de patauio.
Lucius Angusiola Placentinus regens s. Francisci Bononiæ.
Maximianus Benianus Cremensis orator pro Religione et inquisitor Paduæ.
Octauianus charus de Neapoli regens s. Laurentij de Neapoli
Antonius Posius de monte Ilcino regens in conuentu duodecim Apostolorum Romæ.
Bonauentura Meldulensis regens in conuentu Parmæ.
Martialis Peregrinus Calaber regens in Conuentu Ferrariæ.

Antonius à Cubalo Feltrensis.
Andreas Schynopius de Amandula cum Reuerendiß.D. Cathanzario.
Baldasar Cryspus Neapolitanus cum Reuerendiß.D.Tropiensi.

THEOLOGI ORDINIS FRATRVM EREmitarum *Sancti Augustini.*

Thadeus Perusinus cum Reuerendiß.D.Saluiati.
Ioannes Paulus Recinetensis cum Reuerendiß. D. Quinq;Ecclesien.Orator pro Regno Hungariæ.

Sic Mag[r] et Generalis totius Augustiniani ordinis factus est...

✝ *Simon florentinus cum Illustriß.Card.Serypando Legato.*
Cherubinus Lauosius de Cassia cum Reuerendiß. D.Vercellen.
Ambrosius Veronensis dicti conuentus s. Marci.
Ioannes Baptista Burgus Valentinus Hispanus.
Antonius Mondulphensis, qui est cum Reuerendiß. D. Pragen. Oratore.
Egidius Volateranus cum Reuerendiß.epis.Thininien.
Eugenius Pisaurensis in præterita Quadragesima Concilij Prædicator.
Adamantius Florentinus qui est cum Illustriß. C. Madrutio.
Aurelius Corinaltensis cum D.Oratore Heluetiorum.
Balthazar Massanus cum Reuerendiß.epis.Catanien.
Sebastianus Fanensis eiusdem ordinis scriba.
Christophorus de Sanctotis Borgensis Hispanus.
Simon de Brazzolatis Patauinus.

THEOLOGI ORDINIS FRATRVM CARMELITAN.

Stephanus Locumtenens generalis ordinis Carmelitanus, & Prouincialis Lombardiæ Cremonen.
Theodorus Masius cum Reuerendiß.D.Cremonensi Mantuanus.
Siluester, confessor Illustriß.Card.Mantuani.
Lucretius Asolanus cum Reuerendiß.D.Patriarcha Venetiarũ.
Nicolaus Gallus cum Reuerendiß.patre generali.
Eraldus Gallus cum Reuerendiß.patre generali.
Laurentius Venetus cum Reuerendiß.patre generali.

THEOLOGI ORDINIS FRATRVM SERVORVM

Stephanus Bonucius Aretinus.
Amans pro cõgregatione seruorum cũ Reuerendiss. D. Sibinicen.

OFFICIALES SACRI CONCILII TRIDENTINI.

Episcopus Cauensis Commissarius.
Episcopus Thelesinus secretarius.
+ *Ludouicus Magister Cæremoniarum.* Hic Romę ante sũmũ Pont. Sixtũ V. in Aula Regia, mane diei Sancti Petri concidit pene mortuus, paulòq[ue] post vitam finiuit, Anno 1587.

CANTORES SACRI CONCILII

Simon Bertolinus Perosinus.
Ioannes Aloysius de Episcopis Neapolitanus.
Bartholomeus Conte Gallus.
Mathias Albo de Fulignus.
Franciscus Bustamante Hispanus.
Ioannes Antonius Latinus Beneuentan.
Franciscus Druda Vrbin.
Lucas Longinquus Gisonen.
Petrus Scorteccio Aretinus.

NOTARII

Marcus Antonius Peregrinus Comensis &
Cynthyus Panphilus de s. Seucrino.

Hieronymus Gamber Brixiensis Forrensis.
Antonius Manellus depositarius.

CVRSORES SANCTISS. D. N. ET SACRI CONCILII

Nicolaus de Matheis & *Iacobus Carra Alobrages.*

Finis Catalogi omnium Legat. Patr. Orat. & Theologor. qui ad Trident. Synod. conuenerunt, sub D. N. Pio IIII.

BRIXIAE apud Ludouicum Sabiensem.
M. D. LXIII.